Lastninjenje Pomurskih mlekarn pred ustavnim sodiščem str. 5

VESTNIK

Murska Sobota, 8. julija 1993 • Leto XLV • Št. 27 • Cena 80 SIT

Če je žetev in vse, kar je z njo povezano, včasih pomenila za kmete ritual, je to zdaj le rutina. Stroji so zamenjali človeka, podredili si jih je in si tako opravljal delo. Žal pa si še ne more podrediti narave in ta se je letos spet pokazala z vsemi svojimi slabostmi. Zaradi suše se je letošnja žetev začela kakšnih deset dni prej kot običajno, posledice pa so vidne predvsem na pridelku, ki je marsikje prepolovljen. V Kmetijskem gospodarstvu Rakičan, kjer morajo letos pospraviti pšenico s 1.400 hektarjev polj, so začeli žeti konec prejšnjega tedna in če ne bo prišlo do zapletov, bodo z 19 kombajni v deselih dneh pospravili ves pridelek. Ta je na nekaterih najbolj prizadetih površinah pod vsemi pričakovanji, saj pomeni komaj dosega 3 tone po hektarju, sicer pa se pridelki na lažjih zemljah gibljejo okoli 5 ton na hektar. Tisti časi, ko so dosegali 8 ali celo 10 ton, so kmetje le spomini. Sicer pa pravijo, da žetev poteka normalno, saj posevki niso zapleveljeni, da tudi veljavna odkupna cena ob normalnem pridelku bila zadovoljiva. Po njihovih izračunih bi pri 6 in pol tonah po hektarju cena od 24 do 25 tolarjev za kilogram prinesla še nekaj akumulacije, tokrat pa je vprašanje, kako se bo računica izšla.

Sorta marija, ki so jo zasejali na vseh površinah, se sicer uvršča v prvi kakovostni razred, vendar je suša tudi pri tej opravila svoje in bo zato precej drugega kakovostnega razreda. Odkup v žitno-predelovalnih organizacijah teče normalno, prevelikega navala dosej ni bilo, verjetno pa se bodo zaradi pomanjkanja krme vmnogi pridelovalci odločili, da pšenico zadržijo doma in jo porabijo živini.

L. K., Fotografija: N. JUHNOV

Suša pustoši, voda odteka

Pravijo, da nesreča nikoli ne pride sama, in v kmetijstvu se to zdaj že nekaj časa potrjuje. Kmetijce pestijo številne težave in nekatere so dobile že tukšne razsežnosti, da zanje enostavno ne vidijo rešitev. Lanskoletna katastrofalna suša je dokazala, da smo v boju z naravo nemočni. Pa ne zato, ker se ji ne bi mogli uspešno zoperstaviti, pač pa nanjo nismo ustrezno pripravljeni in organizirani. Nekako navadili smo se že, da povzdignemo glas šele takrat, ko je nesreča tu in je treba odpravljati posledice, namesto da bi jo preprečevali. Prav suša, za katero nekateri napovedujejo, da bo trajala še nekaj let, najbolj nazorno opozarja na napake in nepravilnosti iz preteklosti. Dejstvo je namreč, da je vodo zlahka speljati z zamočvirjenih površin, težko pa jo je nazaj napeljati.

Hidromelioracije so bile v sedemdesetih in osemdesetih letih pravi hit in zanje je bil porabljen dobršen del denarja, ki smo ga v Sloveniji takrat namenjali za kmetijstvo. Kakšni posebni napori, da smo prišli do tega denarja, niso bili potrebni, saj je šlo v bistvu za politično akcijo in meliorirane površine so se povečevale za stotine ali celo tisoče hektarjev. Na ta račun so dobro živeli številni projektanti in izvajalci, mnogi pa so si pridobivali tudi politične točke. Kako kratkoročne in nestrokovne so bile te odločitve, se je pokazalo zdaj, ko nam je vode začelo primanjkovati. Če bi takrat razmišljali in načrtovali dolgoročno, tako neugodnih posledic gotovo ne bi bilo. Številni kanali, ki prepredajo pomurska polja in po katerih nenadzorovano odteka voda, vplivajo na podtalnico in ni naključje, da se je ponekod močno znižala. Narava je tista, ki zna ohranjati ravnovesje, to se je potrjevalo v dolgih stoletjih. In če to ravnovesje s svojim nestrokovnim posegom človek poruši, se mu narava maščuje. Vzrokov, da številni pomurski vodotoki ostajajo čedalje bolj prazni, gotovo ne gre pripisovati zgolj suši.

Zdaj ko suša že drugo leto pustoši po pomurskih poljih in travnikih, se nekateri začno zavedati, da jo je bolje preprečevati kot odpravljati. Vendar politični mlini tudi tokrat meljejo počasi in ustrezen zakon, ki naj bi urejal namakanja, bo prišel na dnevni red slovenskega parlamenta šele jeseni. Kaže, da se nam pri tem prav nič ne mudi in voda tudi v največji suši še naprej odteka v morje. Pomurski konzorcij za namakanje je sicer ustanovljen, saj je to ena od poti, po kateri se bo dalo priti do državnega denarja, to pa je tako rekoč vse. Redki posamezniki, ki skušajo sami reševati, kar se še rešiti da, se poskušajo tačas znajti po svoje, na svoj račun pa spet prihajajo razni izdelovalci in trgovci, ki ponujajo najrazličnejše namakalne sisteme, često tudi dvomljive kakovosti. Zato se že zdaj pojavlja strah, da s sredstvi, ki jih bo država namenila za namakanje, ne bodo doseženi pravi rezultati. Največji problem so namreč vodni viri in zastonj bo še tako dobra namakalna tehnika, če ne bo vode. V konzorciju se bodo morali zato ukvarjati predvsem s tem, saj bomo sicer spet dobili občutek, da se bodo sredstva predvsem porabila za njegovo delovanje, ne pa za sisteme. Morda pa jih bo k temu spodbudila tudi ideja, ki se je porodila v Društvu za varstvo okolja in ki predlaga zajezitev pomurskih vodotokov. Upajmo, da tudi stroka pri tem ne bo ostala ob strani. Le da nam med tem v morje ne bi odteklo preveč vode!

LUDVIK KOVAČ

DRUŠTVO ZA VARSTVO OKOLJA POMURJA
EKOLOŠKI FORUM
POZIV
DRŽAVLJANOM V SOBOTO, 9. JULIJA 1993, TOČNO OPOLDNE, DA SE ZBERETE NA JEZU LEDAVE PRED SOBOŠKO ČISTILNO NAPRAVO
IN IZRAZITE
PROTEST
ZATO,
KER SO NAŠE POTOKE SPREMENILI V KANALE, PO KATERIH NAM BREZ VSAKE KORISTI ODTEKA VODA

Brez bezljanja in zoper bezljanje

Če je veliko ljudi skupaj, pravijo, ali drugače: množica je množica nevrotizirana stanja. Množično, znano iz teorije kolektivne psihologije, je igralo tudi tokratnem zasedanju družbenopolitičnega zbora soboške občine pomembno vlogo. Delegatov na skupščini je bilo 22. V primerjavi s plenarnim zasedanjem, ko zasedajo vsi trije zbori skupaj, kakor je navadno, je to malo. Torej je šlo na omenjenem zasedanju za zasedanje v razbremenjenih okoliščinah. Kar se je poznalo na učinkovitosti, če učinkovitost merimo po številu sprejetih predlogov, sklepov in programov na časovno enoto. Odborniki so sprejeli informacijo o delu sklada stavbnih zemljišč, nakar takoj še njegov program za leto 1993. Pri tem so predlagali, naj se podjetniške in druge dejavnosti umeščajo na manj rodovitne površine oziroma v že stoječe in zapuščene državne zgradbe. Pri sprejemanju osnutka odloka o graditvi in vzdrževanju zaklonišč, sprejeli so ga brez diskusije, se ni nihče spotaknil ob debelino betonske stene, ki mora na kletnih strehah biti 16 centimetrov, če naj se prostor šteje za zaklonilski. S komajda večino so sprejeli odlok, da si bodo odborniki lahko za sedenje na skupščini zaračunali 500 tolarjev. Pri točki za delegatska vprašanje in odgovoreje je delegat Karel Kozic predlagal, naj se vasi Ivanjševci, Berkovci in Lončarevci ne štejejo več za dvojezične vasi. Dejal je, da je v teh vaseh skupno samo pet primoženih oziroma priženjenih državljanov madžarske narodnosti in da so se vaški šolarji do leta šestdeset, ko se je takratna država odločila, da si bo umislila še nekaj madžarske manjšine, šolali izključno v slovenskem jeziku. Odbornik Ernest Eöry je Kozica vprašal: »Ali domenvate, da se bomo Madžari odcepili? Kozic mu je odgovoril v smislu, da bi v stanju, ki bi mu lahko rekli nevrotizirano, lahko kdaj hoteli kaj takega.

ŠSM

VREME

Do koncu tedna bo pretežno oblačno, v popoldanskem času bo možne krajevne nevihte.

Vestnikov koledar

8. julij, četrtek, dan sprave
9. julij, petek, Veronika
10. julij, sobota, Amalija
11. julij, nedelja, Olga
12. julij, ponedeljek, Mohor
13. julij, torek, Hinko
14. julij, sreda, Kamil

Pregovor

Ako je Lovrenca (10. julij) lepo, bo še jeseni tako.

SALON POHIŠTVA
INTERDOM
VELIKA IZBIRA POHIŠTVA
SALON POHIŠTVA, MARIBOR
Tržaška 65, VEGROS SHOPPING CENTER
SALON KUHINJ, MARIBOR
Ruška 104, tel. (062) 102 618

Vse poti vodijo v Potrošnik
» AKCIJSKA PRODAJA «
od 10.7.-24.7.'93
IZDELKOV:
ABC POMURKA
agromerkur
proizvodnja perutninskega mesa p.o.
Murska Sobota
ugoden nakup
PIŠČANČJEGA MESA
NIŽJE CENE DO 15%
izdelki iz
PIŠČANČJEGA MESA
NIŽJE CENE DO 30%
V vseh prodajalnah z živili
Potrošnik

Portret ljubljanskega župana

Ljubljana počasi, a vztrajno postaja taka, kot je bila vsa poletja pred vojno: prazna in vroča. Nedelja je v Ljubljani spet »bosanski dan«; le redki sprehajalci se podajo na razbeljene ulice. Drugače je na bližnjih turističnih točkah na Katarini, Rožniku, Šmarni gori; čez vikend so kar obsedeni. Tako kot obrežje Save, kjer se že drugo leto lahko kopamo, saj je voda »približno« čista, ker se pač ljubljanske komunalne odplake izlivajo v Savo nižje od mesta. Čistilne naprave mesto sicer nima – pa za kaj naj bi jo imelo, ko pa je Sava nižje od Litije in Trbovelj tako ali tako umazana, da ni uporabna za nič, niti za elektrarne ne. No, za piknike je še vedno dobra: zdaj so »kolektivne-službene« piknike zamenjali zasebni. Ljubljana naj bi drugo leto praznovala 850. obletnico omembe imena Ljubljane v pisanih virih. Res je sicer, da se original tega dokumenta ni ohranil, temveč le prepis, vendar je tudi to dovolj za slavje. Bolj po domače rečeno: za napad na mestni proračun. Na tone idej je, kako proslaviti ta jubilej, predvsem pa ubrati tolarje za svoje utopične ali realistične ideje. Jasno je: kdor je pri koritu, bo največ pojedel. Kakor smo že videli v preteklosti. Pa tu pri koritu nisem mislil na župana Ljubljane gospoda Strgarja. Kajti on je po duši le vrtnar, pa je potem razumljivo, da bo potrebno Ljubljano malo prekopati, presaditi, pognojiti in pokasirati. Nekoč pred prvo in drugo in tretjo vojno je bil ljubljanski župan Ivan Tavčar, ki je to postal, ko je bil star 60 let, njegov županski konkurent je bil prav tako starosta Ivan Hribar; oba pa sta »dobila« portret, ki krasi najimenitnejše ljubljanske mestne prostore. Tudi gospod Jože Strgar se je spoznal za tako pomembnega, zato je tudi on »zapoziral« za oljno sliko, ki jo bo zapustil zanamcem. Seveda na račun proračuna Ljubljane – in to tistega, ki ga ljubljanska mestna skupščina zaradi blokade že nekaj mesecev ne more sprejeti. Pa je bil vsaj pri ceni skromen, če že ni pri oceni svoje pomembnosti. Stal je ta oljni portret le 230.000 tolarjev.

Središče Ljubljane so pretekli teden popestrili stari rolls royci, ki so se po krožnem potovanju po Evropi ustavili tudi v Ljubljani. To potovanje je bilo v spomin na dirko leta 1913, ko so jo upriizorili roll royci v Evropi in takrat so se podali tudi čez prelaz Ljubelj kot najvišjo točko. Tako so naredili tudi tokrat; okoli 20 starih srebrnih rolls roycev je premagalo stari prelaz Ljubelj, njihovih 50 spremljevalnih avtomobilov in okoli 100 ljudi pa se je podalo v Avstrijo skozi karavanški predor. Radovedneži smo na Prešernovem trgu lahko videli rolls royce izdelane med leti 1911 in 1923, nekaj pa je bilo tudi mlajših modelov. Lastniki teh avtomobilov pa so bili dobesedno iz celega sveta: Avstralije, Kanade, Nove Zelandije, ZDA, Danske in jasno Velike Britanije.

Na tiskovni konferenci v Ljubljani se je predstavil slovenski ultra plavalni maratonec Martin Strel, ki namerava prihodnje leto postaviti svetovni rekord v nepretrganem plavanju med Florido in Havano (150 kilometrov), zdaj pa se pripravlja na plavanje po reki Kolpi – od petka zvečer do sobote popoldan. Sama prireditev bo turistično ekološkega značaja; ob tem bodo številne prireditve, plavalca bodo spremljali kajakaši in kanuisti. No, dodaten hec je v tem, da bi Martin Strel rad preplaval tudi Muro in je zato že v pogovorih z Vestnikom.

Na ljubljanski tržnici, kamor se ob sobotah hodijo kazat Ljubljančani (v soboto smo tam videli bivšega člana CK ZKS Danila Slivnika, neodvisnega odgovornega urednika Dela, ki je zbiral odmeve na svoje sobotne komentarje), stane kilo paprike 200 tolarjev, breskve do 50 do 80 tolarjev, šopek peteršilja 30, šopek mlade čebule 50 tolarjev.

Marjan Horvat

VESTNIK

Izdaja podjetje za informiranje Murska Sobota

Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Volek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic-Paček, Jani Dominko, Joze Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šömen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za II. trimesečje 1993 je 980.00 SIT, celoletna naročnina 3.800 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/18 z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje potrošnotni davek od prometa proizvodov.

Andovci 2. julija 1993

Ste se kdaj spraševali, kaj sploh pomeni fraza Bogu za hrbtom. Tisti, ki živijo v Andovcih, to vedo. Oni tam živijo.

1930. je v tej vasici na slovensko-madžarski meji živelo še 258 duš – zdaj jih je ostala le četrtina. Predvsem starejši. Mladi so šli v »varaš«, v Monošter ali še kam dlje. Tisti, ki so ostali, so za svoj ljubi kruhek garali na domači zemlji.

Njive? Obdane z električnim pastirjem, na žicah lonci, lutke... Nič ne prestraši divjadi. Se sploh splača obdelovati zemljo? Mnogi pravijo, da ne. Toda kaj, ko tudi v mestu ni več dela. Tovarne zapirajo svoja vrata.

Kaj lahko počneš z 12 forinti, ki jih dobiš za liter mleka? Če jih sploh dobiš? Že več kot tri mesece zamujajo z izplačili. Ti pa garaj in čakaj.

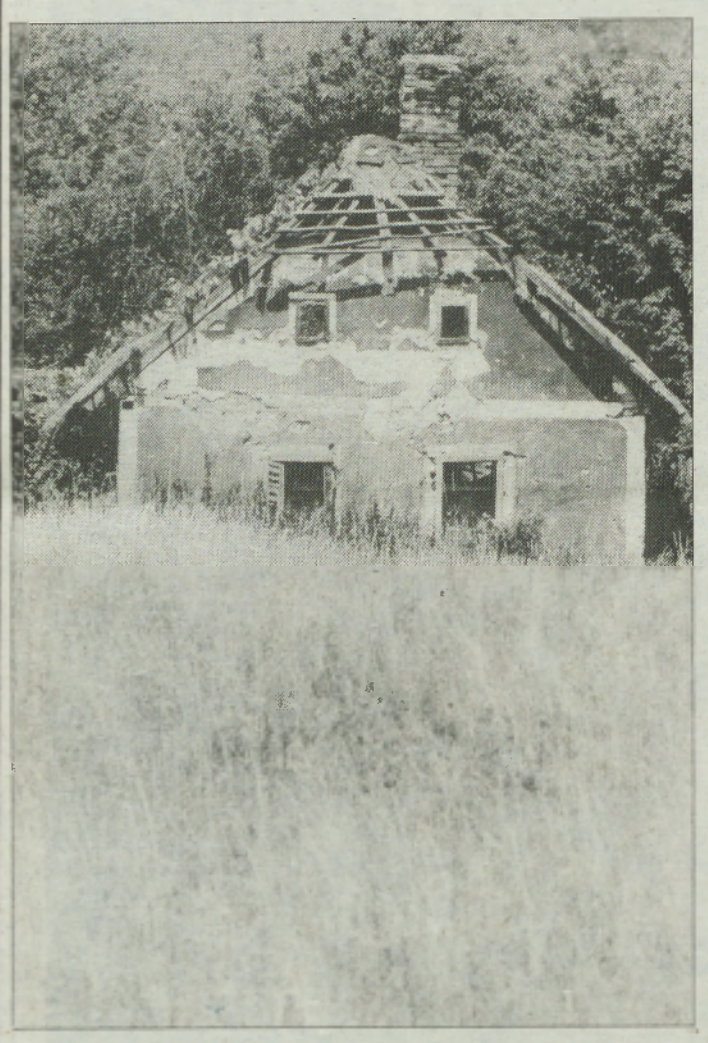

Tako kot si vedno, »pridni mali porabski človek.«

V Andovcih so nekoč živeli le Slovenci. Zdaj ni več tako. Hiše se praznijo. (S sosedom se sploh skregati več ne moreš, ker ga ni!!!) Tiste, ki jih zob časa še ni preveč načel, pa pokupijo meščani iz Györa, Budimpešte... Iz mestnega vrveža so prišli uživat mir in sveži porabski »luft«.

In kaj ostaja porabskemu človeku?

SILVA EÖRY
Fotografije: Nataša Juhnov

Odkupne cene pšenice, mleka in govedi

Preverjanje dogovora

Stavka slovenskih kmetov, ki so sredi junija iz protesta zaprli nekatere mejne prehode in tako opozorili na nevzdržno stanje v kmetijstvu, je dala določene rezultate. Res pa je, da sam način protesta ni bil najprimernejši in bi do dogovora, ki sta ga dosegli obe pogajalski skupini (vlada na eni ter kmečka in zadružna zveza na drugi strani), lahko prišlo tudi po drugi poti. Vendar dogovor je bil takrat dosežen, saj je vsaka stran nekoliko popustila in skorajda bi si upal zapisati, da je z izidom bolj zadovoljna vlada kot sami kmetje. Prva je namreč že imela pripravljene določene predloge za nekatere nove cene, zameriti ji gre le to, da je z njimi predolgo odlašala. Na pogajanjih so se sporazumeli za nove odkupne cene nekaterih kmetijskih pridelkov in živine, ker imajo kmetijci z vladnimi obljubami nekatere slabe izkušnje, sta se v začetku tega tedna ponovno sestali obe pogajalski skupini in preverili, kako poteka izvajanje posameznih točk takratnega dogovora.

Ugotovili so, da sta obe pogajalski skupini spoštovali dogovor, saj sta kmečka in zadružna zveza prekinili stavko in odpravili zaporo, vlada pa je sprejela nekatere nove odkupne cene. Tako bodo dobili pridelovalci za kilogram pšenice prvega kakovostnega razreda 24 tolarjev, za drugi kakovostni razred pa 23 tolarjev. Že v juniju je bila uvedena tudi višja odkupna cena mleka, ki znaša skupaj s premijo 27 tolarjev za liter mleka s 3,6 odstotka tolšče, ta cena pa se uporablja od 20. junija do 1. julija. Obenem je bil tudi sprejet in objavljen pravilnik o določanju odkupne cene kravjega mleka, ki velja od 1. julija, kakor tudi odkupna cena za mleko, ki znaša skupaj s premijo 28 tolarjev za liter mleka tretjega kakovostnega razreda z vsebnostjo 3,6 odstotka tolšče. Po tem pravilniku je namreč mleko razdeljeno v pet kakovostnih razredov, odvisno od skupnega števila mikroorganizmov v njem. V ekstra kakovostni razred se uvrsti mleko, ki vsebuje do 50.000 mikroorganizmov v mililitru, v 1. razred mleko do 100.000 mikroorganizmov, v drugi do 300.000 milkroorganizmov, v tretji do 800.000 mikroorganizmov in v četrtri kakovostni razred mleko, ki vsebuje nad 800.000 mikroorganizmov v mililitru. Izhodiščna cena mleka se glede na kakovostni razred ustrezno poveča ali zmanjša.

Na ponedeljkovem sestanku sta pogajalski skupini uskladili tudi stališča do nekaterih vprašanj, ki niso bila posebej opredeljena v določilih dogovora. Šlo je namreč za vprašanje nove odkupne cene mleka v juniju, ki jo je na ravni 27 tolarjev za liter moč uveljaviti šele od 20. junija. Kar zadeva odkupno ceno goveje živine, ki predstavlja osnovo za izračun posebnih uvoznih dajatev, se je ta povišala s 153 na 175 tolarjev za kilogram. Ker nekateri še vedno izigravajo določila odredbe o višini posebnih uvoznih dajatev, je potrebno določiti enotno osnovo za vse kategorije enako, kakor tudi uvozno ceno, povečano za znesek carin in drugih dajatev.

LUDVIK KOVAČ

Na koncu prvega šolskega leta začasnih beguncev iz Bosne in Hercegovine

Bosančki s peticami

»Na osnovi protokola med vlado Republike Slovenije in vlado Republike Bosne in Hercegovine o šolanju državljanov Republike Bosne in Hercegovine, ki se kot začasni begunci nahajajo na ozemlju Republike Slovenije, izdaja Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije naslednje POTRDILO...«

Tako piše na diplomah s pečatom države Slovenije, ki jih je podpisal minister Slavko Gabra in ki so jih te dni prejeli mali Bosanci v soboški občini. Kar petdeset jih je bilo, ki so obiskovali pouk. Na drugi strani enakega potrdila je isto besedilo, vendar v bosanskem jeziku. Tam so tudi ocene za pridobljeno znanje.

Najbolj seveda radosti petica. Kar 20 učencev je končalo šolsko leto z odličnim uspehom, 11 je bilo prav dobrih, 10 dobrih in devet zadostnih. Razreda ne bo potrebno ponavljati nikomur.

Razlogov za veselje in zadovoljstvo ob koncu šolskega leta prve generacije malih vojnih beguncev iz Bosne in Hercegovine, ki so našli začasni dom v soboški občini, je veliko. Šolali so se na treh mestih: na Ljudski univerzi v Murski Soboti (celotna osnovna šola) ter v zbirnih centrih v Vidoncih in Domanjševcih (prvi štirje razredi). Pouk je bil kombiniran. Učenci od prvega do četrtega razreda so se učili v isti učilnici. Pet učencev iz Vidonec se je tudi vozilo k pouku v Mursko Soboto, devet učencev iz Domanjševec pa je zapustilo pouk pred koncem šolskega leta. Ti so odpotovali nazaj domov ali v druge begunske centre.

»Zadovoljni smo. Na začetku je bilo sicer nekaj težav, dokler nismo dobili učbenikov. Kadrovske rešitve so se izkazale za zelo dobre, tudi starši so veliko sodelovali.

V sodelovanju z občinsko organizacijo Rdečega križa smo priskrbeli zvezke in šolske potrebščine. Pomagala nam je še knjigarna Dobra knjiga. Iz Ljubljane pa pričakujemo dopis o novem šolskem letu. Pogoji za delo na Ljudski univerzi so zelo dobri in ni razlogov, da se pouk še naprej ne bi odvijal. Zaprli pa bodo zbirni center v Domanjševcih, tako da tam pouk ne bo več mogoč,«je povedal Jože Stvarnik, strokovni sodelavec za osnovno šolstvo pri skupščini občine Murska Sobota.

Šolska potrdila so učencem iz Bosne predali na slovesnosti v diskoteki Super Li, kjer je bilo že veliko prireditev za male vojne pregnance.

I. T.

Pred volitvami 94

Spopad na serdiškem polju

Nogometno igrišče pri Serdici na Goričkem, petek, 2. julija. Prizor je bil enkraten. Vsak vojskovodja si česa lepšega ne bi mogel želeti. Vidljivost je bila odlična, teren v dolini zravnan in obdan z milimi griči. Zoreča pšenica in spotegnjena koruza, v daljavi beli zvonik svetojurijanske cerkve. Janša bi rekel, da je strateško pomembna točka. Kdor ga bo obvladoval, bo imel prednost tudi na bojnem polju. Nogometno igrišče kot bojno polje.

Videli smo že dosti bolj ‚trde' nogometne tekme. Pravzaprav se sploh ne spomnimo kakšnih treskajočih udarcev kosti ob kosti, usnja ob kosti, mesa ob meso, črepinje ob črepinjo... ali pa drugače pomešano, kosti ob meso in tako dalje. Kulturno, kolikor je nogomet lahko kulturen. Kar pa se lepote tiče, je tako, da je pri moškem nogometu najlepše vedno ob igrišču. Žene in dekleta nogometašev, saj je znano, da lepa dekleta ljubijo barabe. S to razliko, da so tokrat najlepše razkrite noge tokrat na igrišču. Uporabljala jih je nogometašica v ekipi SDSS–a.

Načeloma zvonike obvladujejo stranke na politični desnici. Če izvzamemo komunistično obdobje, ko so zvonike razbremenili križev ter jih nadomestili z zvezdami. (Svetnike pa so olajšali za svetništvo, tudi so iz Svetega Jurija naredili samo Jurija.). Slovenska ljudska stranka je desna stranka, pa so nogometno tekmo s Slovenskimi socialnimi demokrati le izgubili. Kljub teoretičnemu obvladovanju zvonika. Mogoče zato, ker je bil pri socialdemokratih v moštvu hodoči pastor Kerčmar. Na Goričkem je pač malo drugače.

Če je in ker je vsaka tekma nadomestek za bojevanje, bojujejo pa se navadno tisti, ki se rodovno in plemensko razlikujejo, potem je pošteno najprej opazovati antropološko razliko dveh nogometnih moštev.

Antropološka razlika je očitna. Kdor je videl igralce ene in druge ekipe, je moral še enkrat ugotoviti, da je partijski monizem velika svinjarija. Tiščati vse ljudi v eno samo stranko, kakšno nasilje! Ko pa sta tako očitni rasi, rasa socialdemokratov in rasa slovenske ljudske stranke!

S specialnim fotografom, doktorjem veterinarskih znanosti, strokovnjakom za skočne kosti, sklepe in mišice Slavkom Švendo, sva se pri proučevanju slovenske politike osredotočila na opazovanje nog.

Ko je na prizorišče nogometnega političnega spopada začela sijati polna luna, so sls–ejevci spominjajoč se fantovskih časov na vasi, stopili v krog in skušali iz poraza narediti zmago. Češ, da so bili prešnjo noč na vasi pri dekletih socialdemokratov, zaradi česar so bili izmučeni. In druge take reči so prepevali. Luna na fotografiji je pririsana, ker fotograf Švenda ni imel dovolj občutljivega filma. Razen tega pa črna luna tudi bolj ustreza zgodovinski resnici o stanju sls–esevskega razpoloženja.

Čeprav je nogomet skupni imenovalec slovenske politike, se rasne in politične razlike očitne že pri nogah. **Podobnikove** noge so hribovske in se krepkeje oprijemajo zemlje. **Janša** ima bolj urbane, ravninske in skravžlane noge. Z njimi hodi kot smučarski tekač. Zvečer bo neka dama v cankovskem lovskem domu še vedno pod vtisom teh nog rekla, da bi si Janšo najraje kar ukradla. Podobnika ne bi mogla, ker je bila z njim žena, pa še svak povrhu.

Aja, antropološke razlike! Kako izgleda **tipični rasni predstavnik SLS- a**. Pod majico, na kateri kot na tetrapaku za mleko piše »Pomurske mlekarne«, so koščena in visoka ramena. Zanimivo, fantje bi morali glede na načelno njivsko delovno mesto biti ožgani od sonca, pa so bili kar primerni za reklamo za mleko. Drugače pa čvrstih kosti in višji od nasprotnikov. Tudi v obraz so bolj tršati, če izzvamemo Podobnikov baby face. In nekaterih njegovih sodrugov. V povprečju so bili sls–fantje mlajši od sdss–jevcev. Mačoji, je rekla gospa srednjih let.

SDSS–jevci so bolj frajerski. Ramena malce spuščena in okrogla, v zaliscih prva sivina z nadihom promiskuitete. Rasa obrtnikov in nameščencev je pač bolj mobilna kot kmečka in predelovalna. Hodi po svetu in se izpostavlja skušnjavam mest. Zdi se, da imajo noge globje urezane v trup – ker so odšli s kmetij in hodijo naokrog. Radoživo oblinico trebušćka boste prej našli pri teh kot pri sls–jevcih.

Tekma pa je bila, kot smo že rekli, mehka. Kapetan Podobnik je svojim pred začetkom rekel, naj ne gredo prehudo nanje, naj jih obravnavajo kot enakovredne, šele proti koncu naj jim nasujejo. Pa ni bilo nič iz tega, izgubili so z **dva proti štiri**.

V drugem počasu je vojskovodja Janša pustil svoje nekaj časa same na igrišču. Do takrat, ko so začeli izgubljati. Potem je odsmučal medenje. Tri gole od štirih je dal mladi plavolasi domačin, ki dela v Avstriji. Prav na dan, ko je dobil poziv k vojakom. Nekdo je ob prvem golu kričal, naj pove to Janši, da mu bo takoj pripel dva čina. Skupaj bo mladenič prinesel od vojakov vsaj ogrlico odlikovanj.

Najnežnejši trenutek tekme: Janko Halb (SLS) z rokco v roki z igralko SDSS–a Andrejo. Potem, ko sta na videz trčila.

Najtrši trenutek tekme: Forjanov Tonček (SLS) in minister Janša sta se pognala drug proti drugemu. Podrgnitev blažje vrste.

Najkočljivejše dogajanje ob tekmi: Specialni fotograf Švenda je v času Halbovega mujenja na terenu porabil dva filma za fotografiranje njegove žene.

Najbolj medijski prizor: Agitator SLS Duh z bobnom. Proti koncu, ko so njegovi izgubljali, je udarjal kot zajček v reklami za baterije duracell. Tisti brez baterij duracell, samo tu in tam in čedalje bolj medlo.

Vojni dopisnik: ŠTEFAN SMEJ
Vojni fotograf: SLAVKO ŠVENDA

Kučanova nova oblačila

Predsenik Kučan se je v zadnjem času izvil iz začaranega klobčiča malikovanja. Kritizirati so ga začeli tisti, ki so ga prej brez diferenciranja hvalili, oziroma so ga vsaj jemali kot nedotakljivega. Pisca tega besedila, ki je vedel Kučanu kaj očitati že prej in je potem s tem raje prenehal, saj se mu je pripisovalo, da je Kučanov nasprotnik – kar je, mimogrede, prav posledica idolatričnega odnosa očitajočih, dejansko pa je, oprostite za to hvalo, znamenje zelo konstruktivnega in državotvorno lojalnega odnosa – je to vznemirilo. Po neki dolžnosti, ki bi jo lako imenovali tudi »rojaška«, je prišel čas, da predsednika branimo.

V zadnjem intervjuju, ki ga je za časopis Delo dal predsednik Milan Kučan, je nekaj tipično »kučanovskih« odgovorov, nekaj zelo šibkih mest, nekaj odgovorov in stališč pa je takih, da kažejo na zelo očitne spremembe v predsednikovem odnosu do formalnih vprašanj državotvornosti. Teža tega premisleka, kot bi rekel predsednik, je na zadnjem.

Osebni stil oblačenja

Najprej »kučanovski« odgovori. Ti odgovori so ključni element njegove neprekinjene popularnosti. Kot je zlahka opaziti, samo predsednik od vseh junakov slovenskega osamosvajanja ohranja stalno visoko priljubljenost, ki se je nekoliko sklonila samo po zadnjih dogodkih. Kako mu torej to uspeva? Če namreč predpostavljamo, da je res, kar v zadnjem času pišejo nekateri njegovi na novo skomponirani kritiki, ki ugotavljajo, da so Kučanovi programski govori zelo efemerni in neizraziti. Razen dveh treh velikih stavkov, kot so »Nikoli ne bo več tako, kot je bilo«, »Danes je dan za sanje, jutri je nov dan«, in še mogoče kakega, ki pa se ga pri najvišji državljanski zavesti zdajle ne spomnimo, naj namreč Kučan doslej ne bi izrekel še nič programatskega.

Uspeva mu z odgovori na vprašanja v intervjujih.

Odgovori so zgrajeni na fiziognomiji in govornem oziroma izgovornem (ilokucijskem) dejanju gospoda predsednika. To dvoje v časopisnem intervjuju seveda ni neposredno navzoče, marveč preko nekakšne medijske interakcije, saj je predsednik zaradi pogostih televizijskih nastopov tako rekoč nenehno pred očmi. Zadeva deluje tako, kot na primer filmska vloga Vivien Leigh na literano podobo Scarlett O'Hara, oboje v cineastičnem in literarnem izdelku z naslovom V vrtincu. Nihče, ki bere knjigo potem, ko je gledal film, se ne more izogniti preko »žive« filmske slike sugerirani podobi glavne junakinje zgodbe. Literarna Scarlet je filmska.

Žalostne oči, nizka postava, posiveli lasje, katerih barvno stanje spremlja implicitni mit, da se mu posiveli na beograjskih nočnih sejah, bingljajoča očala v roki in značilen mehki trzaj z ustnicami, preden spregovori. Pred nami je govorni izraz, ki sugerira govorčevo skromnost in na simbolni ravni ilustrira mero slovenske samozavesti, ki v najbolj elementarnem jeziku pravi, da smo majhna država in da se je točno tako treba obnašati.

Predsednik potem odgovarja takole. Na vprašanje – to vprašanje so mu postavili v nekem televizijskem pogovoru – kaj pravi k temu, da so mu najbolj znani in za slovensko samostojnost najbolj zaslužni politiki vrnili odlikovanja, odgovori: »Mislim, da so si naši ljudje zaslužili lepše čestitke za državni praznik.« Odgovor, ki tako kot tisti, ki ga je na podobno vprašanje dal v omenjenem intervjuju za Delo, meri točno v povprečno slovensko srce. In ga tudi zadene. Na vprašanje, če je bil zaradi pisma osebno prizadet, je za Delo odgovoril: »Najbrž bi bili tudi vi, ko bi vam tako pismo napisali sodelavci iz časov hudih preizkušenj.« Noben drugače formuliran odgovor, recimo tak, ki bi gladko izrekal prizadetost, ne bi pri ljudeh izzval toliko sočustvovanja. Predsedniku je potrebno priznati, da to odlično obvlada.

Prozorna oblačila

Šibka mesta v omenjenem intervjuju. Prav gotovo je takšno med drugimi tudi tisto na začetku, ko odgovarja na vprašanje, če je za uničenje ‚zloglasnih dosjejev. »Predvsem nisem za njihovo javno uporabo,« pravi. Ker so se podatki zbirali »za določeno službo v določnem času in z določenimi nameni«. Zaradi česar da ne ve, če jih je mogoče sprejemati za objektivno oceno o človeku. Ker so to pač tako tendenciozno zbrani podatki, jih uničujejo tudi drugod po svetu. Enako problematično pa da je tudi tisto, kar se v arhivih ohrani, ker je tudi za tem neka tendenca. Iz česar sledi, da predsednik v nobenem primeru ne predpostavlja, da bi lahko državljani bili kdaj samostojni in zreli. Kar se z njimi dela za določene službe v določenem času in z določenimi nameni, to jim mora ostati za vedno prikrito. Tako jim bo prihranjeno državljansko dozorevanje in izključeni bodo iz temeljnega toka pedagoškega procesa. Ničesar se ne bodo mogli naučiti iz napak in neumnosti.

Ravnaj vedno tako, da boš lahko želel, naj tako vedno, povsod in za vse namenen ravnajo vsi, je rekel Kant. Predsednik pa pravi, da je bilo v določenem času to kantovsko načelo sicer poteptano, vendar naj bo metodologija teptanja javnosti kljub temu odtegnjena. Avtor intervjuja je predsednika tudi vprašal, če je res, da je skušal proslavljanje dneva državnosti zmanjšati. Predsednik pravi, da so razmišljali, če je okusno slaviti državnost, ko je v sosedstvu vojna, v državi pa stavkajo učitelji in kmetje. V nadaljevanju intervjuja pa na nekem mestu prizna, da se je udeležil tudi pasje procesije oziroma razstave službenih psov. Potemtakem bi se predsednik lahko tudi vprašal, ali je okusno razstavljati pse, prirejati veselice in druge take reči, če je v sosedstvu vojna, doma pa stavke?

Obleka za vse čase

Kljub vsemu temu pa je predsednik občutno spremenil nekatera svoja stališča ali pa jih je vsaj izostril. Čeprav se sam označuje za predsednika prehoda iz ene družbene ureditve v drugo, je očitno začel stopati naprej in več ne zadržuje prehajanja. Priznava, da stare strukture obstajajo in da je potrebno proti njim, »če njihovo ravnanje ni sprejemljivo«, uveljaviti sredstva pravne države. To je bistven odmik od tistega, kar je predsednik zastopal ves čas po žametnih spremembah. Izreče tudi nekaj, kar je za davkoplačevalčevo uho bič, toda za državo je neobhoden temelj. Takšnih izjav od Kučana ni bilo slišati. Izdatki za vojsko so »verjetno prenizki«, pravi. In slednjič z veliko mero modrosti prizna, da so bile nekatere pozitivne stvari narejene zato, ker je bilo njegovo nasprotno mnenje v manjšini. Videli bomo, če so bile te spremebe v Kučanovi državotvorniški drži izzvane s pismom šesterice, če je k temu pripomogle izid knjige nekdanjega jugoslovanskega prvega vojaka Veljka Kadijeviča, v kateri Kadijevič posredno daje prav trši slovenski državotvorniški liniji, je to posledica kadrovskih sprememb v predsedniškem kabinetu, ali pa se je spremenil, ker so Janši na proslavi državnosti bolj ploskali kot njemuu.

ŠTEFAN SMEJ

Priznanja za kakovost

Vsakoletno sejemsko kmetijsko manifestacijo v Gornji Radgoni že nekaj časa spremlja tudi ocenjevanje nekaterih izdelkov. Da ta ocenjevanja pridobivajo na pomenu, potrjuje zanimanje izdelovalcev za sodelovanje na njem, saj prav priznanja in nagrade tega sejma veliko prispevajo k uveljavitvi nagrajenih izdelkov na tržišču. Ta ocenjevanja dobivajo tudi mednarodno razsežnost, saj v okviru radgonskega sejma vsako drugo leto ocenjujejo suhomesnate izdelke iz dežel skupnosti Alpe–Jadran, takšno značilnost pa ima tudi ocenjevanje mlečnih izdelkov.

Največje zanimanje med izdelovalci je letos za ocenjevanje mesa in mesnih izdelkov, saj je posebna strokovna komisija prejela v ocenitev kar 359 vzorcev 24 izdelovalcev, med njimi tudi štirih zasebnih mesarjev. Največ priznanj je pobrala *MIP Mesno predelovalna industrija Nova Gorica*, ki si je s 117 točkami prislužila naziv *Nosilec kakovosti za leto 1993, Šampion kakovosti* pa je komisija dodelila *mortadeli gorica*, saj je ta Mipov izdelek že tretjič zapored dobil najvišje priznanje. Na ocenjevanjih dajejo poseben poudarek novim izdelkom, zato podeljujejo posebno *priznanje za inovacije*, letos pa ga je dobila *Emona –Mesna industrija Zalog*, ki se je predstavila z največ novimi izdelki.

Komisija za ocenjevanje sadnih in zelenjavnih izdelkov tokrat sicer ni imela obsežnega dela, saj je morala oceniti le 20 izdelkov treh slovenskih proizvajalcev, *Nosilec kakovosti za leto 1993* pa je postal *frutek otroška hrana* izdelovalca Fructal Ajdovščina. Težje delo pa je imela komisija, ki je ocenjevala mleko in mlečne izdelke. 14 proizvajalcev iz Slovenije, Avstrije in Hrvaške je poslalo v ocenitev 141 izdelkov, najbolje pa so se odrezale *Pomurske mlekarne*, saj je bilo v *extra razred* ocenjenih kar 8 njihovih izdelkov. Z osmimi izdelki v *extra razredu* pa se letos ponašata tudi *Mariborska mlekarna* in *Ljubljanske mlekarne*, sledi pa *Mlekopromet Ljutomer* s štirimi izdelki v *extra razredu*.

V okviru vsakoletne sejemske prireditve v Gornji Radgoni je postalo že tradicionalno ocenjevanje slovenskih vin iz zasebnih in družbenih kleti ter ocenjevanje kmetijske mehanizacije. Vzorce vin bo strokovna komisja ocenila v začetku avgusta, ocenjevanje kmetijske mehanizacije pa bo prvi dan sejma. Po ugotovitvah strokovnih komisij se iz leta v leto povečuje kakovost izdelkov, ki jih dobivajo v ocenitev, kot je povedal eden od članov komisije, pa je želja, da kakovosti ne bi prikazovali le na razstavah in ocenjevanjih, pač pa da bi se takšni kakovostni izdelki vselej našli tudi na policah naših trgovin.

LUDVIK KOVAČ

Kje so pasti razvoja?

Ne kapital, ampak znanje

Materialni položaj posameznih slojev prebivalstva se spušča že pod prag preživetja. V tem smislu nas ne smejo presenečati vse hujše socialne napetosti in celo konflikti me omenjenimi sloji in vlado. Vse pogosteje namreč slišimo, da je vlada poglavitni krivec za nastale razmere. Velik del krivde se pripisuje njeni nekonsistentni gospodarski politiki, ki prej zavira kot kakorkoli vpliva na gospodarsko rast. S tem se je nedvomno moč strinjati. Tega tudi ne nameravam negirati, čeprav so trditve vladnih predstavnikov nasprotne. Dejstvo namreč je, da dokler bo zdržala Banka Slovenije, toliko časa bomo lahko govorili o stabilizacijski politiki. Najbolj manifesten izraz, da je z vladno politko na dolgi rok zares nekaj narobe, kaže področje izobraževanja. Napetosti v kovinskopredelovalni industriji odražajo v prvi vrsti probleme, ki so dosegli svoj višek v tem času in ki so stari že kar nekaj desetletij, izvirajo pa iz mikro in državne ravni.

Konkurenčnost in izobrazba

Gledano skozi optiko vlade oziroma njenega proračuna, kot tudi gospodarstva, je izobraževanje v naši družbi še zmeraj tretirano kot poraba.

Ta teza je bila potrjena in poudarjena že v času šolniškega štrajka. Edini argument, ki morda vzdrži ob pogajanjih o višjih plačah učiteljev, je ta, da naenkrat ni moč spremeniti in radikalno povečati učiteljskih plač. Toda ta je na trhlih nogah, saj nam samo potrjuje tezo, da vlada že pri zastavitvi proračuna ni pristopila k izobraževanju kot naložbi, ampak kot k porabi. Nenazadnje to potrjujejo tudi izhodišča, ki so bila predvidena za šolnike.

Kako se je zadeva iztekla oziroma kako se še bo, sedaj ni tema tega zapisa. Služi nam zgolj kot izhodišče, v katerem želim poudariti, da dokler država ne bo gledala na izobraževanje kot enega od zelo pomembnih ekonomskih dejavnikov, tačas verjetno tudi ni moč govoriti o razvojno naravnani vladni politiki.

Teoretiki namreč ugotavljajo, da izobrazba lahko da velik prispevek k stopnji ekonomskega razvoja. Ti namreč zagovarjajo, da problemov, kot so visoka stopnja rasti produktivnosti dela, konkurenčna sposobnost gospodarstva in uvajanje tehnološko zahtevne proizvodnje, ni možno zadovoljivo in učinkovito rešiti, če ni ustrezno rešeno izobraževanje. Neurejen materialni položaj izobraževanja je samo eden od pokazateljev stanja na tem področju. Dejavnika izobraževanja v razvoju ne kaže prezreti še z drugega vidika. V tem času se se pri nas vse vrti okrog kapitala in privatizacije kot tiste odrešilne bilke, ki naj bi nam zagotovila nov razvojni cikel in ponovno gospodarsko rast. Da temu ni tako, dokazujejo tuje raziskave, ki obračajo gornjo tezo na glavo. Ameriški strokovnjak Denison je ugotovil, da je v ZDA v strukturi dejavnikov, ki so prispevali k rasti družbenega proizvoda v obdobju od 1929 do 1957, zavzela izobrazba kar 23 odstotkov, to je več kot kateri koli drug dejavnik. Prispevek novega znanja k porastu družbenega proizvoda pa je v istem obdobju znašal 20 odstotkov.

To nam torej potrjuje, da sta izobrazba in novo znanje pomembnejša dejavnika gospodarskega razvoja kot kapital.

Nadalje v Denisovi analizi zasledimo, da je možno družbeni proizvod povečati, čeprav ne povečamo naložb. Po njegovem mnenju lahko polovico povečane produktivnosti dela pripišemo boljši organizaciji, boljšemu vodenju, ne pa novi opremi oziroma tehnologiji.

Do podobne ugotovitve je prišel tudi Pierre Baranger v svoji raziskavi Nova pravila proizvodnje. In tu smo pri drugi tezi, ki sem jo izpostavil, namreč problemi proizvodnje na mikro ravni.

Ekstenzivnost in blokada

Če nam primer izobraževanja odslikava nekonsistentost razvojne politike vlade, je potrebno zapisati, da si je za kolaps kovinskopredelovalna industrija v veliki meri kriva sama. V pomurskem prostoru imamo opravka z izrazito ekstenzivno naravnano panogo. Za ponazoritev ne kaže prezreti primera Avtoradgone, ko so svojemu izdelku (kontejnerju) dodali le pet odstokov nove vrednosti. Ravno takšna naravnanost nam potrjuje le eno tezo, namreč, ravno v tej panogi je bil sistem oz. model »hierarhične« kadrovske sestave najbolj porušen. V prejšnjem delu te industrije v Pomurju smo imeli opravek s pomanjkanjem strokovnega kadra (razvojnega in drugega vodilne sestave), kar je prišlo toliko bolj do izraza v sedanji recesiji in izgubi trgov. Zaradi preseganja kadrovske kritične mase na prej omenjeni ravni so podjetja niso bila sposobna prilagoditi novim zahtevam na trgu. In če k temu še dodamo izredno veliko fluktuacijo teh kadrov, ki so še bili v podjetjih med zasebnike, potem je slika popolna. Položaj kovinskopredelovalne industrije nam torej na konkretni ravni odslikava vlogo znanja in izobrazbe za preživetje podjetja.

Iz vsega navedenega potem pridemo do, v tem času do najbolj konjunkturne dejavnosti pri nas, »prodaje megle«, kot jo imenuje Mencinger. Zaradi pomanjkanja znanja in izobrazbe v še živečih podjetjih se tako le-ta zatekajo k raznim svetovalnim inženiringom in svetovalcem, ki zaradi pomanjkanja znanja v podjetjih dejansko lahko za visoko ceno prodajejo zgolj »meglo«, podjetja pa usmerjajo svojo energijo in denar v prazno. Najbolj žalostno ob vsem tem, je da so se ta podjetja razvila ravno iz kadrov, ki jih v preteklosti v podjetjih niso bili sposobni izkoristiti in so jih celo blokirali. Nedvomno bi podjetja dosegla večji učinek, če bi ta denar vložila v lastno znanje, saj bi bili potem učinki nedvomno večji in krči manjši.

J. VOTEK

Sanacija banke po mednarodnih merilih

»Kreditna banka Maribor si prizadeva postati ena od vodilnih slovenskih bank, ki že in bo še bolj uspešno poslovala po evropskih merilih,« pravi direktor kreditne Banke v Mariboru Andrej Hazabent.

Zdi se, da so v upravi mariborske kreditne banke v teh dneh kar optimistično razpoloženi, saj so strokovnjaki Agencije za sanacijo bank in hranilnic potrdili sanacijski program banke, hkrati pa je bil njihov sanacijski program dobro ocenjen tudi od strokovnjakov Svetovne banke.

Kreditna banka Maribor, ki je bila ustanovljena 1955. leta, je pravzaprav naslednica več bančnih zavodov in hranilnic, med drugim tudi mariborske Mestne hranilnice, ki je na Štajerskem poslovala že davnega 1862. leta. V tem času je pravzaprav izredno veliko prispevala k hitrejšemu gospodarskemu razvoju Štajerske, vseskozi pa si je tudi, včasih bolj, včasih manj uspešno, prizadevala, da ne bi prišla v odvisnost nobenega drugega razen svojih poslovnih partnerjev. »Naša banka ima zelo močne korenine na Štajerskem, vendar vse bolj postaja vseslovenska banka,« razlaga Andrej Hazabent.

Tako kakor domala vse večje banke na Slovenskem se je tudi Kreditna banka Maribor znašla v sanacijskem postopku – sanacija se je začela 31. marca letos, ko je postala država popolna lastnica banke, na njeno čelo pa je stopil tudi novi direktor Andrej Hazabent, dotedanji direktor Božidar Tolar pa je ostal član upravnega odbora.

Potem ko je novo vodstvo banke ažuriralo obseg sredstev za sanacijo, so prišli po besedah direktorja Hazabenta do naslednjih številk: sanirati je treba 28,2 milijarde tolarjev (441 milijonov mark). Od tega znašajo slabe terjatve 8,8 milijarde tolarjev, zamrznjene devize NBJ 8,2 milijarde in potencialne obveznosti do tujine 11,2 milijarde tolarjev.

Pri sanaciji banke so sledili mednarodnim merilom. Na Agencijo se v postopku sanacije prenaša 8,8 milijarde tolarjev oziroma 40 odstotkov slabih terjatev (gre v glavnem za obveznosti iz zamrznjenih deviz in za potencialne obveznosti), v portfelju banke pa ostaja za sanacijo 13 milijard tolarjev. Takšno »očiščenje« bančne bilance in prenos slabih terjatev iz preteklosti na Agencijo za sanacijo bank bo po besedah Andreja Hazabenta omogočilo Kreditni banki Maribor tvorno sodelovanje v konkurenčnem boju z novimi finančnimi ustanovami in pri oblikovanju zdrave in kapitalsko močne banke. Pri tem bo tej banki zelo pomagala okoliščina, da ima kontokorentne odnose (tekoči računi) z 58 bankami, korespondenčne odnose pa s preko 300 bankami z vsega sveta. Da bi zmanjšali stroške in povečali konkurenčnost banke, bodo do konca leta zmanjšali tudi število zaposlenih s 1200 na 900.

Pripravljenost in odločenost uprave Kreditne banke v Mariboru, da poseže v konkurenčni boj, so v teh dneh že občutili njeni varčevalci in komintenti. Tako bo banka od 1. julija dajala kratkoročne potrošniške kredite po 18-odstotni obrestni meri (gre za 4 odstotke nižjo obrestno mero kot doslej). Obrestna mera za prekoračitve na tekočem računu se bo znižala z 22 na 20 odstotkov, za nedovoljene prekoračitve pa bodo po novem 39-odstotne obrestne mere. Imetniki tekočih računov pa bodo poslej (od 1. 7. 1993) lahko »šli v minus« do 20 tisoč tolarjev.

Banka pa uvaja, kakor pravi direktor Andrej Hazabent, tudi vrsto drugih novosti. Od začetka julija bo mogoče testno, od začetka septembra pa redno, opravljati bančne transakcije od doma po telefonu in telefaksu. Gre za »home banking sistem«, ki ga uvaja Kreditna banka Maribor v tej obliki kot prva v Sloveniji. Poleg tega bodo uvedli tudi poslovanje »iz oči v oči« – brez »pultov«, kar Mariborčani poznajo že iz poslovanja avstrijskih bank. Tako se bo povečala diskretnost poslovanja. Posebej nameravajo v banki obravnavati tudi tiste komintente, ki imajo veliko denarja. Doslej so poslovneži, ki pač morajo obračati milijone, stali skupaj v vrsti z upokojenci, kar, milo rečeno, ni spodobno. S temi in drugimi novostmi želi banka pritegniti še več varčevalcev in partnerjev, saj sredstva prebivalcev tvorijo kar okoli 40 odstotkov bančnih sredstev.

Morda pa ni nepomembno tudi to, da je uprava Kreditne banke Maribor javnosti razgrnila vse osebne podatke in natančne podatke o izobraževanju in dosedanjem delu vseh članov bančne uprave. To je stvar, ki morda ni (ali pa je) toliko pomembna, vzbuja pa zaupanje. Če koga zanima, kdaj ima rojstni dan direktor Kreditne banke Maribor Andrej Hazabent: 30. decembra (rojen je 1949 leta) 1987 pa je končal specialistični študij marketinga v ZDA na Cleveland State University. In kaj je počel od 1989 do 1992 leta; Bil je direktor marketinga v Tam-u. Tako, od leta do leta so javnosti na razpolago podatki o vseh direktorjih in članih uprave banke.

Tomaž Kšela

> Andrej Hazabent meni, da pri nas stečaji velikokrat pomenijo tudi fizično likvidacijo podjetja. Zato smatra, da je treba slabe terjatve bank do podjetij najprej odpisati od družbenega premoženja in nato ugotoviti ali lahko podjetje (ob podpori banke, denimo z reprogramiranjem dolgov) naprej normalno posluje.

Do cenejše pridelave

Za našo kmetijsko pridelavo je še vedno značilno, da je predraga, zato tudi hrana ne more biti poceni. Z intenzivnostjo pridelave naj bi se sicer povečali pridelki in tako pocenili stroški na enoto proizvoda, vendar pa intenzivna obdelava na eni strani tudi povečuje same stroške. Za intenzivno obdelavo tal je namreč potrebnih veliko strojnih ur, saj so potrebni večkratni prehodi različnih strojev čez obdelovalno površino, to pa ima za tla tudi nekatere neugodne posledice. Zlasti v neprimernih vremenskih razmerah se tla lahko zgostijo do takšne meje, ki je že blizu absolutne zbitosti tal, rodnost tal zato stagnira, poraba energije in časa za obdelavo pa naraščata.

Tudi v nekaterih pomurskih firmah s področja kovinske predelave so že pred leti začeli s poskusno izdelavo nekaterih kombiniranih strojev, da bi z enkratnim prehodom opravili več delovnih operacij, žal pa ti stroji niso prišli v množično uporabo. Podobnega poskusa so se tokrat lotili v firmi M. & V., Podjetju za zastopanje, trženje in storitveno dejavnost iz Ljutomera, ki je svoj raziskovalno–razvojni projekt že prijavilo ministrstvu za zanost in tehnologijo ter ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo, ki naj bi ga sofinancirala. Projekt zajema razvoj in uvajanje konzervacijskega načina obdelave tal na tržno usmerjene kmetije, za njegovo uresničitev pa bi potrebovali 42 milijonov tolarjev.

Pri nas imamo že nekaj izkušenj z zmanjšanim obdelovanjem tal pri pridelovanju ozimne pšenice in koruze, v razvitih kmetijskih državah pa se takšen način obdelave vedno bolj uveljavlja. Po besedah Iva Tivadarja, ki zastopa naročnika tega projekta, k sodelovanju pa je pritegnil znane kmetijske strokovnjake s fakultet in drugih ustanov, so prve poskuse takšnega načina obdelave tal že opravili, pridelki pa kažejo, da so rezultati zadovoljivi. Za poskuse so izbrali nekaj parcel na kmetiji Franca Štiha v Noršincih pri Ljutomeru, kjer so jeseni opravili direktno setev pšenice v koruzinje. Predhodnega oranja ali kakršne koli druge priprave tal niso opravili, kombiniran stroj, ki so ga poimenovali EKO SEM, pa je sestavljen iz freze z ravnimi noži, sejalnice in posebnega valja z grebenom in čistilnimi noži. Z enkratnim prehodom stroja je tako moč opraviti vse potrebne operacije, medtem ko bi pri klasičnem načinu bilo potrebnih pet ali celo več prehodov. Kakovost zemlje se tako ne zmanjšuje, tla ostajajo zračna in tudi rastni pogoji so ugodnejši. Tudi nenazadnje potrjujejo tudi poskusi, saj je iz enega zrna pšenice pognalo tudi več klasov, pridelki pa ne zaostajajo za tistimi, ki so bili posejani na klasični način.

LUDVIK KOVAČ

S konzervacijskim načinom obdelave tal se poljedelska pridelava poceni, trdi Ivo Tivadar, pridelki pa ne zaostajajo za tistimi, ki so bili posejani na klasični način. To potrjujejo tudi posevki pšenice na poskusnih poljih Franca Štiha iz Noršinc pri Ljutomeru, kjer je iz posameznega zrna pognalo celo po več klasov.

31. mednarodni kmetijsko-živilski sejem bo od 21. do 29. avgusta

Praznik zemlje, stroke in srca

»Kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni je veliko in pomembno srečanje tistih, ki imajo, in tistih, ki potrebujejo, hkrati pa je tudi praznik za domačine in udeležence.« Tako so za to največjo slovensko kmetijsko manifestacijo zapisali njeni organizatorji, zato bo letošnji sejem potekal pod geslom Praznik zemlje, stroke in srca. Da je to resnično praznik Slovencev, potrjuje obisk, saj sejem obišče vsako leto čez 150 tisoč obiskovalcev. Je tudi praznik zemlje, kajti na njem predstavljajo tako izdelovalci kmetijske mehanizacije kot njeni uporabniki; je tudi praznik stroke, saj se tu zberejo najboljši slovenski strokovnjaki; hkrati pa je še praznik srca, saj ga organizatorji pripravljajo s srcem.

Letošnji mednarodni kmetijsko-živilski sejem bo že 31. po vrsti, med razstavljalci pa vlada zanj veliko zanimanje. Kot smo zvedeli na novinarski konferenci sredi prejšnjega tedna, se je za sodelovanje na sejmu doslej prijavilo že 544 razstavljalcev iz 19 držav, pričakujejo pa še veliko razstavljalcev, ki so na njem sodelovali že prejšnja leta, pa udeležbe doslej še niso prijavili. Veliko zanimanje je zlasti za pokrite razstavne prostore, zato bodo na 4.500 kvadratnih metrih uredili tri začasne razstavne paviljone. Sejem pa bo tako imel na voljo že čez 20 tisoč kvadratnih metrov čistih razstavnih površin, od teh kar 11 tisoč kvadratnih metrov pokritih. S tem pa se že ruši razmerje med pokritimi in zunanjimi razstavnimi površinami, saj bi na kmetijskem sejmu moral prevladovati odprti razstavni prostor, zato bo verjetno potrebno razmišljati o prostorski širitvi sejma.

Poleg razstavljalcev kmetijske mehanizacije in opreme bo na letošnjem sejmu, ki bo med 21. in 29. avgustom, močno zastopana živilsko-predelovalna industrija, saj se je za sodelovanje že do zdaj prijavilo tudi veliko novih manjših mesnopredelovalnih obratov, podobno pa je tudi na področju mlekarstva, vendar bodo ti razstavljalci nastopali skupno. Ob tem bodo dali poudarek opremi mesno-predelovalnih obratov, razstavljena pa bo tudi manjša sirarna za potrebe individualnih pridelovalcev mleka. Kot običajno bo poudarek na kmetijski mehanizaciji, k razstavljanju pa so organizatorji uspeli pritegniti tudi nekatere nove izdelovalce in bo tako letos možno že videti različne traktorje kakšnih 10 različnih izdelovalcev. Zanimivost bo računalniška oprema in varovalna tehnika za kmetijstvo, organizatorji pa se prilagajajo tudi potrebam časa in bodo zato poseben poudarek dali namakalni tehniki v kmetijstvu. Kaže, da brez te opreme kmetijstvo v prihodnje ne bo moglo shajati, saj suša že drugo leto ogroža kmetijce, pa tudi sicer v normalnih vremenskih razmerah namakanje lahko veliko prispeva k večjim pridelkom in njihovi boljši kakovosti.

Že letos bo sejem bogatejši tudi za 3 tisoč kvadratnih metrov vzorčnih nasadov, ki so jih namenili rastlinski pridelavi, skrb zanje pa je prevzela srednja kmetijska šola iz Rakičana. Tokrat bo že na ogled 40 različnih rastlinskih vrst, z naravo pa bo povezana tudi lovska razstava, kjer bo poudarek na sožitju med lovstvom in naravo. Obsežnejša bo tudi razstava rib, saj bodo razstavili slovenske sladkovodne ribe, že tradicionalne pa bodo razstave živine, od govedi do drobnice in perutnine, medtem ko bo novost in zanimivost letošnjega sejma predstavitev projekta vzreje nojev. Na svoj račun bodo prišli čebelarji, za katere bodo tudi letos pripravili strokovno predavanje, prav tako pa tudi sadjarji in vinogradniki. Za prve pripravljajo mednarodno posvetovanje o integrirani pridelavi sadja, na katerem bodo svoje izkušnje s tega področja predstavili švicarski sadjarji, medtem ko bodo na vinogradniških manifestacijah dali poudarek laškemu rizlingu. Ta sorta je v Sloveniji najbolj razširjena, vendar jo mnogi vinogradniki še vedno premalo poznajo. Kot zatrjujejo, bodo povezovalna nit vseh razstav strokovna predavanja in posvetovanja o najaktualnejših temah s področja kmetijstva. Ena od osrednjih strokovnih razstav bo na temo kmetijskega šolstva v Sloveniji, temu šolstvu pa bo posvečen tudi poseben sejemski dan z mednarodno udeležbo.

Organizatorji sejma želijo čim bolj poskrbeti tudi za dobro počutje tako razstavljalcev kot obiskovalcev, zato bodo letos razstavne dvorane primerno zračene in hlajene. Do začetka sejma bo nared tudi močnejša transformatorska postaja, ki letos predstavlja največjo naložbo v sejemsko infrastrukturo, uredili pa bodo tudi vhode za obiskovalce, ki jih bodo ločili od tovornega prometa.

LUDVIK KOVAČ

Zakaj imamo radi plastiko ali razmišljanje o nezdravem posnemanju slabih idej

Naš okus in mi

Ko se vozimo po naši pokrajini, nas včasih presenetijo nenavadne reči: od kod ljudem ideja, da se odločijo za takšne načrte, zakaj uporabljajo ta material in ne tistega, ki jim je pri roki, zakaj imajo raje drage uvožene rože kot domače... zakaj imajo raje plastiko in beton kot les in opeko?

Nekateri porečejo, če bi bili zakoni, predpisi in kazni, se kaj takega ne bi dogajalo! Vendar pa zakoni niso vse, še posebej, če so zakoni zaradi zakonov. Nekaj drugega potrebujejo ljudje na podeželju: svetovalca, idejnega vodjo, vzornika... Vzorniki so vedno bili in bodo, žal pa so bili v zadnjih desetletjih ti vzorniki brez pravega okusa oziroma so brez premisleka sprejemali novo, ne da bi pomislili, ali je vse novo tudi v resnici dobro in napredno.

Naštejmo le nekaj zgledov nezdravega posnemanja. Nadstropne hiše z balkoni so najvidnejša in najtežje popravljiva posledica posnemanja napačnih vzornikov. Salonitne plošče, ki imajo le nekajletni rok trajanja, so slabo nadomestilo za opečno kritino (niti rdeči bramac ni tako slab kot salonitke). Plastične rolete so bile največji hit v sedemdesetih letih; zaradi njih so odstranjevali manjša in pokončna okna in vgrajevali tridelna. Komur se je vseeno zdelo škoda odstraniti mogočno in dobro ohranjeno okno. se je zadovoljil z nadomestkom – plastiko so vgradili v lesene naoknice. Ko je s tem začel eden, so ga posnemali tudi drugi, tako lahko danes vidimo na marsikateri mogočni kmetiji v Prlekiji naoknice iz lesa in plastike. Naslednje so žične ali kamnite ograje; v preteklosti je imela vsaka kmetija zgolj lesene ograje – če jih je sploh imela. Potem pa je prišla moda: z žičnimi ograjami je manj dela, ni treba skrbeti za vzdrževanje, ni treba žagati, zabijati... Pa sploh ni res, da je manj dela. Podobno je z betonskimi koriti za rože – ker so sorodniki kupili takšna korita ali ker jih izdeluje znanec našega znanca, ki nam jih bo prodal po ugodni ceni, jih bomo kupili tudi mi; pa ne le eno, ampak pet, ker je pač ugodna cena! In tako imajo marsikje na dvorišču namesto majhnih lesenih »ogradecov« ali trajnic v betonskih koritih posajene okrasne rastline, ki jih morajo kupiti pri vrtnarju.

Zadnji hit mode na prekmurskih in prleških domačijah so sedežni vrtni kompleti iz plastike. Nekdo je ugotovil, da jih lahko kupi po zelo nizki ceni pri nekem posredniku ali v Avstriji, in si je kupil štiri stole in mizo. Povedal je sosedu – ta je vzel v zeleni barvi, drugi v rdeči ali beli. Danes ima vsaka družina takšen plastični komplet. Lesene zložljive stole so spravili na podstrešje. Plastika je res bolj praktična, lahko jo namoči dež, pa jo le pobrišemo in se v trenutku posuši. Toda se je kdo vprašal, kje bo ta plastika, vsi ti kompleti čez nekaj let? Leseni stol lahko porabite tudi za kurjavo. Kaj pa plastiko?

Zares: prav vsaka ideja ni vredna posnemanja!

DA

Stavka kovinarjev

Od obljub se ne da živeti

Na pobudo sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije je prejšnjo sredo stavkalo več kot 80 tisoč zaposlenih v podjetjih kovinske in elektroindustrije, kar je okrog 80 odstotkov vseh podjetij. Stavka je potekala v skladu z navodili in stavkovnimi pravili, njen namen pa je bil doseči takojšnje sprejetje ukrepov za zaščito delovnih mest, zagotoviti socialno in gmotno varnost zaposlenih, sprejeti zakon o kolektivnih pogodbah, odpraviti administrativno urejanje plač in ukiniti plačilo dohodnine za najnižje plače, od vlade pa so zahtevali, da zamrzne odločanje o zakonu o presežnih delavcih.

Podobno kot drugje so se tudi v Pomurju različno odzvali na stavko. Veliko delavcev kovinske industrije iz pokrajine ob Muri se je udeležilo velikega protestnega shoda v Mariboru, kamor so odpotovali s tremi avtobusi. Tam so med drugim opozorili, da je centralni shod skrajno resno opozorilo vladi, ki mora računati tudi na generalno stavko, če ne bodo izpolnjene zahteve kovinarjev. Obljub namreč več ne sprejemajo, ker se od njih ne da živeti. V nekaterih pomurskih podjetjih pa se kljub pozivom kovinarskega sindikata niso odločili za ustavitev dela, saj imajo obveznosti do trga in bi lahko v vodo padli izvozni posli. Povsod pa so podprli stavkajoče in solidarno z njimi poudarili na protestnih in informativnih zborih v podjetjih izražene zahteve za izboljšanje položaja kovinarjev. Večinoma so opozarjali na težavne razmere v podjetjih in v gospodarstvu sploh in menili, da vlada ne stori dovolj za sanacijo podjetij in odpiranje novih delovnih mest. Po mnenju zaposlenih v kovinski in elektroindustriji sedanja vladna politika vodi v katastrofo. Opozarjajo, da jih je že veliko izgubilo delo v teh dejavnostih, tisti, ki so ostali, pa imajo bistveno nižje plače kot druge panoge gospodarstva. Zato so v razpravah vztrajali pri stavkovnih zahtevah.

V 18 podjetjih kovinske in elektroindustrije v Pomurju je okrog 85 odstotkov delavcev deklarativno podprlo organizirane stavke. Marsikje so se tačas na začetku delavnika seznanili z vladnim pismom, ki obljublja izboljšanje razmer v kovinski in elektroindustriji, zatem pa odšli na delo. Tako je bilo v Blisku- Liv-Pro v Murski Soboti, ljutomerski Vitrini in radgonskem Arcontu. V ljutomerskem Tehnostroju – Moderna oprema so stavko začeli ob 6. 00 in jo končali ob 14.00. Na zboru delavcev so v celoti podprli zahteve sindikata kovinarjev, s čimer so seznanili tudi Gospodarsko zbornico Slovenije, republiško vlado in ministrstvo za delo. Medtem pa so se v radgonskem Elradu, soboški Pan-Agri in še ponekod drugje odločili, da v proizvodnih obratih ne bodo prekinili z delom. Tam jih namreč priganja izpolnjevanje rokov in izvozne obveznosti, hkrati pa so menili, da se bodo le na ta način lahko izognili poslabšanju poslovnega položaja podjetja.

Za stavko so se odločili tudi v radgonskem Tam-Busu, kjer so delavce podrobno seznanili s stavkovnimi zahtevami, povsod tam, kjer je bilo potrebno, pa so nadaljevali z delovnim procesom. To velja tudi za Radensko-Steinle (prejšnjo tovarno polnilne opreme), saj so se delavci po opravljeni malici vrnili na delovna mesta. V soboški Tovarni kovinske opreme (SCT) pa so imeli zbor delavcev šele ob 9.00. Po seznanitvi s problematiko kovinske industrije so se odločili, da se štirje delavci udeležijo protestnega shoda v Mariboru. V podjetju Logo v Lendavi so prav tako organizirali zbor delavcev, nato je sledil pogovor z vodstvom, s katerim so dosegli soglasje glede večine njihovih zahtev, zato so se vrnili v proizvodne prostore. V Elektromaterialu so že ob 6. 00 pripravili zbor delavcev, na izrecno željo zaposlenih pa se jih je kar sto udeležilo protestnega shoda v Mariboru. Tja je odšlo tudi nekaj delavcev iz Marketinga in servisa varilne opreme (prejšnji Varstroj), zanimivo pa je, da so ostali delavci nadaljevali z delom.

MILAN JERŠE

Garažna vrata, vrata za delavnice, požarna vrata, dvoriščna vrata z ali brez avtomatike izdelujemo, dobavljamo in vgrajujemo.
FERINA Limbuška 38/a, 62000 MARIBOR, telefon (062) 101-611.

UGODNO
– mopedi TOMOS možnost plačila na 6 obrokov brez obresti
– keramične ploščice
– kmetijska mehanizacija
– traktorji ZETOR
Metalka Trgovina Tornar Črenšovci d.o.o., tel.: 069/70-762
metalka TRGOVINA
Trgovina za ljudi s posebnimi merili

Alimal
Kopališka ul. 4, tel.: (062) 796891 KIDRIČEVO
Specializirana trgovina z aluminijem in sestavljalnica aluminijastih elementov
Ponujamo vam:
– aluminijaste polizdelke: pločevino, izolacijsko folijo, profile, cevi
– aluminijasti žični program: mreže, žice, varilne palice
– aluminijasti strešni program: žlebovi, cevi, kljuke, obrobe
Svetujemo, izdelujemo, montiramo:
– aluminijasta vrata, okna, pregradne stene, zimske vrtove
– aluminijasta vrtna oziroma dvoriščna in drsna vrata
– aluminijaste ograje: z aluminijastimi stebri in mrežo, primerno za dvorišča, sadovnjake, skladišča, igrišča...

Čigave bodo Pomurske mlekarne?

Ko so pred letom dni v Prekmurju ustanavljali specializirano mlekarsko zadrugo, jih je pri tem vodila želja po pospeševanju pridelovanja mleka. Čeprav deluje zadruga v okviru Pomurskih mlekarn, so jo ustanovili na željo pridelovalcev mleka, ki so bili prej organizirani v okviru reprodukcijske skupnosti pridelovalcev mleka. Pomurska mlekarska zadruga je po številu članov največja slovenska zadruga, saj je vanjo vključenih 4.091 članov in le 685 je takšnih ‚pridelovalcev' mleka, ki niso organizirani v zadrugi. Če ob tem upoštevamo, da je v vse ostale splošne kmetijske zadruge na tem območju včlanjenih le 930 kmetov, potem drži ugotovitev, da se kmetje združujejo le v zadruge, ki so resnično njihove in od njih pričakujejo tudi določene koristi.

Rejci krav molznic so že doslej dobro sodelovali s Pomurskimi mlekarnami, saj je ta mlekarna ena od redkih v Sloveniji, ki odkupa mleka ne omejuje, izplačilo pa je tekoče. V preteklosti je mlekarna poskrbela tudi za ureditev zbiralnic mleka na celotnem odkupnem območju in vse to je utrdilo zaupanje kmetov do njihove mlekarne. V Pomurskih mlekarnah so v preteklosti letno odkupili 38 milijonov litrov mleka, v zadnjem času pa ugotavljajo, da se je odkup zaradi posledic suše zmanjšal in so lani odkupili le 36 milijonov litrov mleka. Ker primanjkuje krma, se rejci odločajo za zmanjševanje staleža, mnogi pa rejo celo opuščajo in tako se zmanjšuje tudi število kmetij, ki oddajajo mleko. Če so še pred desetimi leti v soboški in lendavski občini redili okoli 20 tisoč molznic, se je zdaj njihov stalež zmanjšal na 14 tisoč, ugotavljajo pa, da se povečujejo količine oddanega mleka po kravi. Težnje po zmanjševanju prodaje mleka se nadaljujejo tudi v zadnjem času, saj je bil lanski odkup manjši od predlanskega za 5,9 odstotka, konec lanskega leta pa se je v primerjavi z enakim predlanskim obdobjem zmanjšal kar za četrtino.

Čeprav se slovenski mlekarji srečujejo s težavami pri prodaji svojih izdelkov, smo na občnem zboru Pomurske mlekarske zadruge lahko slišali, da v Pomurskih mlekarnah uspešno premagujejo te težave. Zaradi izpada nekdanjega jugoslovanskega tržišča so se delno preusmerili v izvoz, vendar ta ekonomsko ni zanimiv, saj tudi država ne poravnava svojih obveznosti do izvoznikov. Položaj na domačem tržišču se je še posebej zaostril v letošnjem drugem četrtletju, ko se je močno povečal uvoz mlečnih izdelkov, država pa pri tem ni vodila ustrezne zaščitne politike. V Pomurskih mlekarnah pa navkljub vsemu pravijo, da bo še večja usmeritev v izvoz nujna, saj jim bo le to zagotovilo preživetje, vendar bo za to potrebna kakovost. Nad njo se v Pomurskih mlekarnah že zdaj ne pritožujejo, saj je ta nad slovenskim povprečjem, kar 80 odstotkov oddanega mleka pa ustreza novemu pravilniku o kakovosti mleka.

Pred občnim zborom Pomurske mlekarske zadruge so opravili zbore v zadružnih enotah, navkljub nekaterim pripombam o ugotavljanju maščobe v mleku pa so pridelovalci z odnosom mlekarne zadovoljni, saj plačilo dobivajo redno, moti pa jih razlika med odkupno in prodajno ceno mleka. Po besedah mag. Iva Rotdajča, direktorja Pomurskih mlekarn, mlekarji podpirajo zahteve po višjih odkupnih cenah, vendar bi to morali doseči z ustrezno zaščitno politiko pri uvozu. Sredstva, ki bi jih dobili na ta način, bi morali nameniti domači prireji, saj bi se sicer zaradi višjih domači cen še bolj povečal pritisk na uvoz mleka in mlečnih izdelkov.

Opozarjajo pa še na en problem, ki se je pojavil pri lastninjenju Pomurskih mlekarn. Ker so po zakonu o zadrugah 45–odstotni lastniki tistega dela mlekarn, ki je bil ustvarjen s predelavo mleka, zadruge, bi jim v Pomurskih mlekarnah pripadel 38,2–odstotni delež. Ker so se rejci krav molznic združili v mlekarsko zadrugo, bi bilo logično, da je ta solastnik mlekarne, vendar pa lastninske deleže zahtevajo tudi ostale splošne kmetijske zadruge. In prav tu se je zapletlo, saj je ministrstvo za kmetijstvo sredi maja izdalo odločbo, po kateri imajo pravico do lastninskega deleža le splošne kmetijske zadruge, medtem ko je Pomursko mlekarsko zadrugo iz te pravice celo izključilo. Mlekarji so se zato pritožili na vrhovno sodišče, saj jih je kar 85 odstotkov, ki oddajo 87 odstotkov odkupljenih količin mleka, vključenih v to specializirano mlekarsko zadrugo, zato pravijo, da morajo dobiti pravico do lastninskega deleža. Kako se bo spor razpletel, bo seveda pokazal čas.

LUDVIK KOVAČ

Dogajanja na Ljubljanski borzi

Spoštovani bralci in bralke, tokrat bo tedensko poročanje o dogajanjih na trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom 29. 6. in ponedeljkom 5. 7. 1993.

Uvrščena kotacija I – obveznice

29. 6. 1993 je tečaj obveznice RSL 1 padel iz 93,6 na 93,4, ko je bilo za 11647 lotov prometa, naslednjega dne pa na 93,1 pri 8281 lotih prometa. V četrtek je njen tečaj porasel na 93,5, ko je bilo za 25168 lotov prometa s to obveznico, v petek padel na 93,4 pri 30575 lotih prometa, v ponedeljek pa na 93,3 (11796 lotov prometa).

Z obveznico RSL 1 z davčno olajšavo je bilo 29. 6. za 64 lotov prometa, njen enotni tečaj pa se je tega dne še zadržal na 89,0. Naslednjega dne so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli z 10 loti po tečaju 88,4, v četrtek pa je bilo s to obveznico za 93 lotov prometa, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 88,5. V petek so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli z 258 loti, v ponedeljek pa s 45 loti po nespremenjenem tečaju 88,5.

Enotni tečaj obveznice RSL 2 je 29. 6. porasel za 0,5 odstotne točke in sicer iz 90,6 na 91,1, ko je bilo za 679 lotov prometa s to obveznico, naslednjega dne nekoliko padel na 90,9 pri 1023 lotih prometa, v četrtek pa porasel na 91,6 (758 lotov prometa). V petek je tečaj te obveznice neznanto padel na 91,5, prometa pa je bilo za 1981 lotov, nato pa se je na tem nivoju zadržal tudi v ponedeljek pri prometu 635 lotih.

Z obveznico RSL 2 z davčno olajšavo je bil 30. 6. sklenjen aplikacijski posel s 3 loti po tečaju 85,6, v četrtek pa je njen tečaj porasel na 87,0, prometa pa je bilo za 6 lotov. V ponedeljek so bili ponovno sklenjeni aplikacijski posli s 3 loti po tečaju 87,8 (+0,8 odst. t.).

Uvrščena kotacija II – obveznice

Enotni tečaj obveznice Mesto Ljubljana je 29. 6. rahlo padel iz 87,2 na 87,0 prometa s to obveznico pa je bilo za 440 lotov. V petek so bili sklenjeni aplikacijski posli z 8 loti te obveznice po tečaju 86,9, naslednjega dne pa se je njen enotni tečaj ponovno izoblikoval na 87,0, ko je bilo za 273 lotov prometa.

Z obveznico Mesto Ljubljana z izkoriščeno davčno olajšavo je bil 30. 6. sklenjen aplikacijski posel s 4 loti po nespremenjenem tečaju 85,0, v četrtek pa še z 20 loti.

Uvrščena kotacija II – delnice

Z delnico Salus se je v tem tednu trgovalo šele 1. 7., prometa z njo je bilo za 13 lotov, njen enotni tečaj pa je poskočil iz 5400 na 5550, posamezni posli pa so bili sklenjeni po tečajih od 5400 do 5700.

Enotni tečaj delnice LEK je v tem tednu nihal. Tako je 29. 6. porasel iz 13010 na 14250, ko je bilo za 250 lotov prometa, naslednjega dne padel na 13665 pri 389 lotih prometa, v četrtek pa ponovno porasel, tokrat na 11260. V petek je enotni tečaj te delnice zdrsnil na 14156, ko je bilo za 553 lotov prometa, v ponedeljek pa so bili prijavljeni aplikacijski posli z 49 loti po tečaju 14410 (+254 tolarjev).

Prosti trg – obveznice

Enotni tečaj obveznice Gorenje je v tem tednu nihal. Tako je 29. 6. porasel iz 97,3 na 97,4, ko je bilo za 1214 lotov prometa s to obveznico, naslednjega dne padel na 97,1 pri 127 lotih aplikacijskih poslov, da bi v četrtek poskočil na 98,2, ko je bilo za 720 lotov prometa. V petek je enotni tečaj te obveznice nekoliko padel na 98,0, prometa pa je bilo za 810 lotov, v ponedeljek pa so bili prijavljeni aplikacijski posli s 389 loti po tečajih od 96,8 do 98,0, enotni tečaj pa se je izoblikoval na 97,0 (padec za 1 odstotno točko).

29. 6. so bili sklenjeni aplikacijski posli z 11 loti obveznice LEK 2, v petek pa še s 4 loti, njen tečaj pa je ostal nespremenjen 98,3. Tako stabilen tečaj ima ta obveznica že skoraj en mesec, poudariti pa je potrebno, da je s to obveznico zelo skromen promet.

Za 0,6 odstotne točke je 29. 6. padel enotni tečaj obveznice Metalna in sicer iz 56,3 na 55,7 prometa pa je bilo za 100 lotov, naslednjega dne je njen tečaj poskočil na 59,0 pri 571 lotih aplikacijskih poslov, v četrtek pa je njen tečaj padel na 58,0, prometa pa je bilo za 296 lotov. V ponedeljek so bili s 4 loti prijavljeni aplikacijski posli, njen enotni tečaj pa je ponovno padel, tokrat na 57,1.

V tem tednu je nihal enotni tečaj obveznice občine Laško. Tako je 29. 6. padel iz 80,6 na 79,6 pri 295 lotih prometa, naslednjega dne sicer nekoliko porasel na 79,9, ko je bilo za 80 lotov prometa, v četrtek padel na 79,3 (282 lotov prometa), vendar se je v petek vrnil na 79,9, ko je bilo za 162 lotov prometa s to obveznico. 30. 6. je bil sklenjen aplikacijski posel z 1 lotom obveznice občine Šmarje pri Jelšah, njen tečaj pa je ostal nespremenjen, torej 82,1. V četrtek so bili s to obveznico sklenjeni aplikacijski posli z 12 loti po neznatno nižjem tečaju 82,0. Enotni tečaj obveznice občine Zagorje je v tem tednu krepko nihal. Tako je 30. 6. porasel za kar 8,8 odstotne točke (84,7), ko je bilo za 55 lotov aplikacijskih poslov, vendar je njen tečaj v četrtek padel na 75,2 (–9,5 odstotne točke) pri 600 lotih prometa. V petek in ponedeljek so bili s to obveznico sklenjeni aplikacijski posli s skupno 407 loti po tečaju 77,0.

Enotni tečaj obveznice PTT Celje je 29. 6. neznatno zdrsnil iz 97,8 na 97,7, ko je bilo za 20 lotov prometa in se na istem nivoju zadržal tudi naslednjega dne pri 20 lotih aplikacijskih poslov. V četrtek pa je njen tečaj porasel na 98,1, ko je bilo za 34 lotov prometa, v ponedeljek pa je bil sklenjen aplikacijski posel s 3 loti po tečaju 98,0. Naraščal pa je v začetku tega tedna enotni tečaj obveznice PTT Nova Gorica. 29. 6. je tako njen tečaj neznatno porasel iz 87,9 na 88,0, ko je bilo za 320 lotov prometa, v četrtek pa na 88,5 pri 125 lotih prometa. V petek se je trend naraščanja spremenil v trend padanja, tako je tega dne padel na 88,2 pri 60 lotih prometa, v ponedeljek pa na 88,0, ko je bilo za 303 lote prometa. Enotni tečaj obveznice PTT Ljubljana je 29. 6. padel iz 103,8 na 97,7, ko je bilo za 162 lotov prometa. Padec tečaja ne preseneča, saj tej obveznici zapade kupon 1. 7., večkrat pa sem že omenila, da se brez kupona trguje že pet delovnih dni pred zapadlostjo kupona. Naslednjega dne so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli z 31 loti po tečaju 97,0, v četrtek pa je njen tečaj porasel za kar 1,1 odstotno točko na 98,1, prometa pa je bilo za 62 lotov. V petek je njen enotni tečaj rahlo zdrsnil na 97,9, ko je bilo za 114 lotov prometa, v ponedeljek pa so bili po istem tečaju sklenjeni aplikacijski posli z 92 loti.

Enotni tečaj obveznice Rogaška 1 je 29. 6. padel iz 73,6 na 73,3, prometa pa je bilo za 230 lotov. V petek so bili s to obveznico sklenjeni aplikacijski posli z 12 loti po nespremenjenem tečaju. 2. 7. sta dva lota obveznice Rogaška 2 zamanjala lastnika po tačaju 30,5, kar predstavlja stabilen tečaj že od 25. 5., vendar je od tedaj bilo le za 25 lotov prometa večina tega prometa pa so bili aplikacijski posli. Po dvanajstih dneh so 29. 6. zamenjali lastnika 4 loti blagovne obveznice Rogaške po tečaju 12500 (+375 tolarjev).

Prosti trg delnice

Enotni tečaj delnice Dadas je 29. 6. porasel iz 117850 na 118400, ko je bilo za 18 lotov prometa s to delnico, naslednjega dne na 118570 pri 27 lotih prometa, v četrtek pa na 119632 (52 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj porasel na 119911, ko je bilo za 9 lotov prometa, v ponedeljek pa na 120300 pri 8 lotih prometa.

V tem tednu je naraščal tečaj delnice MK Založba. Tako je njen enotni tečaj 29.6. porasel iz 3473 na 3773 pri 390 lotih prometa, v četrtek pa na 4153, ko je bilo za 440 lotov prometa. Slednji porast predstavlja porast tačaja za dovoljenih 10 odstotkov. V petek je njen enotni tečaj ponovno porasel, tokrat na 4428, promet pa je bilo 1117 lotov, v ponedeljek pa je bil sklenjen aplikacijski posel s 4 loti po tečaju 4100.

Nihal pa je v tem tednu enotni tečaj delnice NIKA. Tako je 29. 6. padel iz 54092 na 52127 pri 178 lotih prometa, naslednjega dne na 52086, ko je bilo za 13 lotov prometa, v četrtek pa porasel na 52524 (194 lotov). V petek je njen enotni tečaj sicer neznatno padel na 52512 pri 121 lotih prometa, vendar je v ponedeljek poskočil na 53512, ko je bilo za 406 lotov prometa.

Delnica Probanke tudi v tem tednu beleži rast enotnega tečaja. Njen tečaj je tako 29. 6. porasel iz 30349 na 30713 pri 6035 lotih prometa, naslednjega dne na 31120, ko je bilo za 13824 lotov prometa, v četrtek pa na 32204 (6302 lotov). Tudi v petek je njen tečaj porasel in sicer na 32621, ko je bilo za 3862 lotov prometa, v ponedeljek pa na 32940 pri 4866 lotih prometa.

Že dva tedna beležimo padanje enotnega tečaja pri delnici Rogaške (naj spomnim, da je predhodna dva tedna konstantno naraščala). Tako je 29. 6. padel njen tečaj za dovoljenih 10 odstotkov iz 2385 na 2147 pri 260 lotih prometa, v četrtek na 1990 (– 7,3 odstotkov), ko je bilo za 200 lotov prometa, v petek pa rahlo porasel na 2000 (80 lotov prometa).

Enotni tečaj redne delnice SKB je v tem tednu nihal. Tako je 29. 6. padel iz 14449 na 14123, ko je bilo za 1688 lotov prometa, naslednjega dne na 13541 pri kar 26080 lotih prometa, v četrtek pa poskočil na 14677 (206 lotov prometa). Tudi v petek je tečaj te delnice porasel in sicer na 15421, ko je bilo za 1883 lotov prometa, v ponedeljek pa ponovno padel, tokrat na 14300 pri 220 lotih prometa. Nihal je v tem tednu tudi enotni tečaj prednostne delnice SKD. Ta je 29.6. padel iz 16931 na 16746, ko je bilo 1739 lotov prometa, naslednjega dne pa porasel na 17261 pri 233 lotih aplikacijskih poslov. V četrtek je njen tečaj padle na 17154, prometa pa je bilo za 1238 lotov, v petek pa so bili sklenjeni aplikacijski posli s 121 loti, enotni tečaj pa se je izoblikoval na 16865. V ponedeljek je njen enotni tečaj porasel na 17203, prometa pa je bilo za 229 lotov.

Tončka Božinović

NIKA
BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA d.d.
Cesta prvih borcev II. Brežice 68250
☎ 0608 62-236. Telefaks: 0608 62-852
POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000
☎ 061 131-155. Telefaks: 061 131-347
POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor
☎ 062 29-460. Telefaks: 062 29-460

Creditanstalt - Nova banka d.d.
Z nami do uspeha

Obresti za tolarske posle za občane v juliju:

TEKOČI RAČUNI OBČANOV

Dnevni saldo	Obrestna mera
do 300 ECU	0,75 % R
od 301 do 500 ECU	R
od 501 ECU	R + 5 % letne obrestne mere
negativno stanje	R + 28 % letne obrestne mere
kredit po tekočem računu	R + 18 % letne obrestne mere

ŽIRORAČUNI

pozitivno stanje	0,75 R
negativno stanje	R + 28 letne obrestne mere

HRANILNA PISMA DENOMINIRANA V DEM

rok vezave 91–180 dni	7,25 % fiksna letna obrestna mera
rok vezave 181–380 dni	8,00 % fiksna letna obrestna mera

TOLARSKI DEPOZITI

rok vezave:	
do 31 dni	R + 6 – R + 7,5
91 dni	R + 6,5 – R + 8
181 dni	r + 7 – R + 9

Višina obrestne mere je odvisna od višine vezanih sredstev depozita.
Najnižja vezava je 500 ECU v tolarski protivrednosti (70.000 tolarjev).

Kakšne hiše gradimo (1)

NAJ KMETIJA 93 VESTNIK

Učili so nas, da glede na zemljepisno lego, vremenske razmere, zgodovinske danosti ter razpoložljivi material poznamo v Sloveniji tri osnovne tipe hiš: primorski, alpski in panonski. Te hiše so s svojo obliko, lego, velikostjo in materiali, iz katerih so bile zgrajene, označevale določen prostor, ki je bil na ta način razpoznaven in drugačen od drugih.

Žal pa najdemo takih hiš čedalje manj. Večinoma jih poznamo iz literature in učbenikov, ni pa jih v katalogih projektivnih organizacij. V času, ko nam gre za vsako ceno za to, da se potrdimo kot samostojna država, pozabljamo na enega najpomembnejših označevalcev identitete nekega naroda – arhitekturno dediščino.

Zato je v zadnjem času vedno več akcij, v katerih sodelujejo tudi strokovnjaki, ki poskušajo ponovno oživiti občutek za enotno oblikovanje prostora, v katerem živimo. Tudi pripravljalci nove prostorske zakonodaje obljubljajo, da bodo v vseh izvedbenih zakonih in predpisih, ki sledijo že sprejetemu krovnemu Zakonu o varstvu okolja, tudi določila, ki bodo od izvajalcev zahtevala večje upoštevanje prvinskih značilnosti pri oblikovanju prostora in objektov na Slovenskem.

Razumljivo, da pri tem ne gre za ohranjanje starega za vsako ceno. Razmere se spreminjajo – graditelj ni več vezan na materiale, ki jih lahko najde v okolici, ampak mu transport omogoča tudi uporabo tistih, ki v našem okolju niso avtohtoni. Spremenil se je način in standard bivanja, tu so nove tehnologije tudi na povsem običajnih kmetijah in podobno. Gre za to, da vse te sodobne prvine, ki jih prinese razvoj in razmah civilizacije, vpletemo v prvine, ki so sicer od prej, so nam toliko blizu, da bi jih bilo nedopustno zavreči. In to predvsem na podeželju, kjer je odmik od arhitekturne dediščine najbolj očiten.

Značilnosti posamezne pokrajine so namreč čedalje bolj zabrisane. Hiše na Gorenjskem, Primorskem, v Prekmurju so si podobne po obliki in uporabljenih materialih.

Večina novih stanovanjskih objektov, ki jih gradimo na podeželju, je po mestnem vzoru. To so mestne hiše, postavljene v ruralno okolje, ponekod tako agresivno, da je videti, kot da je redka osamela stara domačija med novimi objekti tujek, čeprav stoji tam že 100 in več let.

Razlogov, zakaj so se mestne hiše zidale na podeželju, je nič koliko. Pomanjkanje občutka za tipiko ruralne arhitekture v strokovnih krogih je privedlo do pomanjkanja ustreznih projektov. Zaloga tipskih projektov, ki jih je bilo treba prodati, je prav tako pripomogla k razvrednotenju vaške arhitekture. Ker tipski projekti niso prirejeni za vsako parcelo, so jih investitorji nemalokrat prilagajali med gradnjo. Odveč je pripomniti, da so te prilagoditve največkrat nestrokovne in rezultat agresivnosti tržišča, ki je poplavljeno z materiali in gradbenimi elementi, ki nimajo pri nas kaj iskati.

In kaj je tisto, kar je pri starih hišah uporabno za novo življenje?

Predvsem je to oblika objekta, ki je prilagojen parceli. Torej je pri izbiri projekta pomembna velikost, oblika in lega parcele. Žal tudi ustrezne strokovne službe premalo usmerjajo v pravilno izbiro projekta. Množica tipskih projektov, ki se dajo vrisati na vsako parcelo, je izrinila projekte, risane posebej za določeno parcelo. Razlog ni samo cena, kot radi navajamo. Razlog je tudi pomanjkanje občutka pri svetovanju, in to pri urbanistih, upravnih delavcih in projektantih ter navsezadnje tudi pri investitorjih, ki vztrajajo pri projektu, ki jim prvi pride v roke.

Večina starejših objektov je v celoti prilagojena parceli. Zasnovani so tako, da se dajo prilagajati novim ali dodatnim namenom, možna je dograditev (če seveda to dopušča velikost parcele), lega glede na vremenske prilike in relief je izbrana tako, da omogoča ugodne pogoje za življenje in delo (dvorišče je odprto na jug, zavarovano pred vetrovi, zasenčeno z drevesom ali brajdami).

Panonsko tipiko domačij označujejo poleg ostalega predvsem tri tlorisne oblike: podolžna, na ključ in v obliki črke U (sodobneje atrijska, čeprav se pojem atrijski pri nas uporablja v nasprotju s tem, kar v resnici označuje – zaprto dvorišče).

Vse tri oblike panonske hiše je možno uporabiti tudi za sodoben način življenja. Zmotno je mišljenje, da se v tako obliko ne da »spraviti« sodobnega tlorisa, ki je nedvomno drugačen od nekdanjega. Spremenjen način življenja zahteva tudi drugačno organizacijo bivanja na domu. Bivalno kuhinjo, nekdaj osrednji prostor v hiši, je zamenjala dnevna soba, ki se v marsikateri hiši uporablja le takrat, ko dobijo goste.

Balkon je značilnost gorenjske hiše. Prekmurska hiša ga nikoli ni imela, ker ga ni potrebovala. Vsi bivalni in delovni prostori so bili »v nivoju terena«, kar je omogočalo direkten izhod na vrt, dvorišče in sadovnjak. Hiša je bila pritlična, podobna in prilagojena nižinski pokrajini. »Trnac« pod širokim napuščem je omogočal komunikacijo po suhem med stanovanjskim in gospodarskim delom zgradbe – včasih je bil ograjen. Ograja je imela predvsem oblikovalsko vlogo. Z izrezljanimi pokončnimi deskami in drugimi lesenimi detajli je pričala o tem, da živi v hiši bogatejši gospodar.

Tako pogoste balkonske ograje na sodobnih hišah so morda oblikovane iz enakih razlogov, vendar je učinek ob pogledu nanje povsem drugačen.

Da ne bo nesporazuma. Nič nimam proti, če ima hiša balkon ali teraso, vendar naj bodo ti elementi oblikovani tako, da so del objekta ter oblikovani z materiali, ki so še značilni za naš prostor (les, opeka, kamen). Starih pročelnih elementov skoraj ne znamo več uporabiti. Pa se še najdejo stari ganki, svisla in trnaci, omejeni z izrezljano leseno ograjo, ki jo je treba le prerisati. Ni treba hoditi ponjo na Gorenjsko ali v Ljubljano.

Omenila sem že, da je bila panonska hiša prilagojena ravninski pokrajini. Gre za razmerja ob pogledu na hišo, kjer je daljša stranica vzporedna s terenom. Streha kot ploskev nekako »pritiska« na hišo in jo še bolj prilagaja terenu. Nadstropne hiše s položnimi strehami grobo rušijo to ravnotežje. So pa seveda na daleč vidne, kar je lastnikom verjetno všeč.

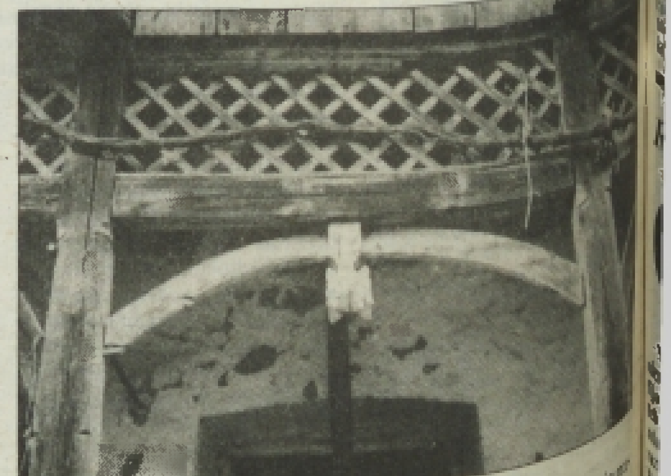

Oblika strehe je z malenkostnimi različicami bila včasih enaka pri vseh slovenskih tipih – visoka, strma. Sledila je vremenskim razmeram (obilica snega, nalivi), poleg tega je omogočila tudi možnost izkoriščanja podstrešja – za stanovanje ali skladišče. Za našo pokrajino tako značilne slamnate kritine (čeprav so jo uporabljali tudi drugod v Sloveniji) seveda ne bomo več uporabljali, saj ni praktična. Opečna kritina pa lahko nedvomno zamenja tudi salonitne in betonske kritine ali celo trenutno moderno [illegible] golo«.

S podobno primerjavo posameznih oblikovnih prvin pri posameznih elementov in detajlov pri nekdanjih in sodobnih hišah bi lahko še nadaljevala. Tu so svisla kot oblikovalski element, pa okna, vrata, napušči... Pa o tem kdaj drugič.

JANA KOVAČ, dipl. inž. arh.
Fotografije: Učenci OŠ G. Petrovci

2. tehniški tabor v Murski Soboti

Mladi slovenski tehniki se predstavijo

V večnamenskem prostoru tretje osemletke v Murski Soboti je ves minuli teden potekal 2. tehniški tabor, na katerem je sodelovalo 35 nadarjenih učencev osmih razredov osnovnih šol iz vse Slovenije, večinoma z ljubljanskega območja, kjer je največji umski in gmotni potencial. Gre za odličnjake iz matematike in fizike. Vsi so se že doslej izkazali na raznih tekmovanjih in z raziskovalnimi nalogami, hkrati pa so Zoisovi štipendisti ali kandidati za tovrstno štipendijo. Ob sodelovanju območne enote republiškega zavoda za zaposlovanje, ki je skupaj s pokrovitelji financirala tovrstno dejavnost, je bil organizator tehniškega tabora kolektiv soboške tretje osemletke. Glavni nosilec in vodja tabora je bil učitelj tehniške vzgoje na OŠ III v Murski Soboti Jože Horvat, ki je ob pomoči mentorjev, nekdanjih učencev te šole, zdaj pa uspešnih strokovnjakov, kot so Jože Rapl, Štefan Barbarič in Jani Hanč, skušal mladim posredovati čimveč znanja o tehniki, fiziki, modelarstvu, elektrotehniki, mehaniki, računalništvu itd.

TEHNIKA PRIVABLJA MLADE – Tabor v soboški tretji osemletki je vsekakor upravičil svoj namen.

»Glede na lanskoletne izkušnje, ko smo opazili, da so bile v popoldne določene praznine, smo letos ta program temeljito zapolnili in razširili tako vsebinsko kot tudi po zahtevnosti. Opazili smo namreč, da sedanja generacija nadarjenih učencev resnično razpolaga z velikim bogastvom znanja. Pri tem smo ob določenih spremembah ohranili nekatere programe iz lanskega leta, predvsem seveda tiste, ki so se izkazali kot dobri v praktični izvedbi. Pred očmi smo imeli to, da projekte in programe čimbolj prilagodimo sposobnostim nadarjenih učencev, obenem pa tudi njihovim interesom. Ugotavljamo, da je letos veliko večje zanimanje za računalništvo, ki je gotovo 'paradna' disciplina mladih. Zato smo dali velik poudarek računalništvu in smo uspeli pritegniti pravega strokovnjaka **Jožeta Rapla**, ki je vnesel tudi vso svojo prizadevnost in delavoljnost, kar je med udeleženci izzvalo navdušenje,« pojasnjuje Jože Horvat.

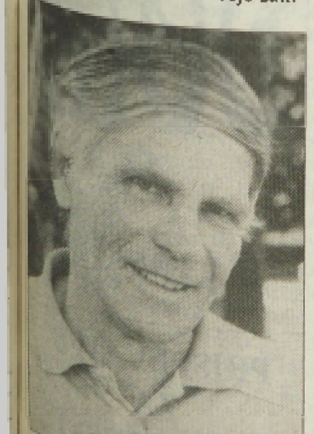

ZADOVOLJSTVO NAD DOSEŽENIM – Jože Horvat ni mogel skriti velikega zadovoljstva nad dosežki mladih tehnikov.

Vsekakor je treba omeniti, da je bil program tega tabora interdisciplinaren, zato so zajeli tako konstruktorstvo, projektiranje načrtov, strojništvo (pri slednjem jim je pomagal srednješolski center z računalniško vodeno avtomatiko), modelarstvo, elektrotehniko, računalništvo, modelarstvo in podobno. Mladi tehniki so se v sodobnem laboratoriju med drugim seznanili tudi z motoroznanstvom.

»Za vse programe smo izdelani projektne naloge, ki posameznike kot skupine usmerjajo pri njihovem delu. Pri tem smo programe pripravili do te mere, da učenec ne zapravlja časa z ročnim delom, ampak v prvi vrsti opravlja meritve, izračune itd. Na ta način jim skušamo dati občutek vrednosti znanja, ki je pripomoček za ustvarjalno delo. Tudi pri elektroniki smo imeli vse pripravljeno za nemoteno izvedbo zadanih nalog. Pri tem moram poudariti, da se nismo šli šole; tu ni bilo zvonca, ampak se je pokazala sproščena ustvarjalna vnema učencev. V popoldanskem času nismo imeli le fakultativnih predmetov, ampak smo običajno organizirali okrogle mize, kjer smo sproti analizirali dopoldansko delo. S tem smo določene nejasnosti razčistili,« dodaja vodja tabora mladih nadarjenih tehnikov.

Za konec tabora so se udeleženci tabora podali na pot po Prekmurju in obiskali uspešnejša podjetja, v Pečarovcih pa so si ogledali radiodifuzne naprave.

MILAN JERŠE

Fotografiji: NATAŠA JUHNOV

Naravoslovno-kmetijski tabor na soboški prvi osemletki

Proučevali so vzorce kmetijskih posevkov

Letos so prvič organizirali naravoslovno- kmetijski tabor na Osnovni šoli I Murska Sobota. Tabora se je udeležilo 20 učencev 7. in 8. razredov vseh osnovnih šol v soboški občini, dva pa sta bila celo iz 6. razreda. Ti učenci so bili uspešni na tekmovanjih iz kemije in biologije, bodisi na šolah, v regiji ali pa v državnem merilu. Nekateri med njimi so se izkazali tudi z raziskovalnimi nalogami v okviru gibanja Znanost mladini. Poleg tega pa v soboški občini že več let potekajo ekološki tabori, ki dodatno osveščajo mladino.

Zares podrobno informacijo smo dobili od učiteljice kemije in biologije na tej šoli **Marije Robin**. Vsako dopoldne so organizirali plenarno delo, sproti so izbirali določeno temo, popoldne pa so učenci opravljali laboratorijsko delo.

»Prvi dan so poslušali predavanje dipl. ing. **Zite Novakove**, ki jih je seznanila s pedologijo. Učenci so zvedeli marsikatero podrobnost o nastanku in sestavi tal. Skupaj z mentorji so si ogledali posamezna zemljišča in dobili štiri različne vzorce tal, in sicer s koruznega in pšeničnega polja ter s travnikov in polj, zasajenih s sladkorno peso. Nato so v laboratoriju določali vlažnost in količino humusa, vsebnost dušika pa po dveh metodah. Zanimiva je ugotovitev, da pri nas preveč gnojimo in bi količine lahko zmanjšali, po naših šolskih meritvah pa bi morali biti bolj pazljivi pri pridobivanju hrane, ki jo nujno potrebujemo. Drugi dan smo učence razdelili na štiri skupine, ki so opravile točen popis. Merili so stopnjo vegetacije, razmak med posameznimi rastlinami, s posebno metodo pa so ugotovili, kolikšna je količina trav in metuljnic. Hkrati so razvrščali zdravilne rastline. Popoldne pa so v laboratoriju izločili klorofil, ki je izrednega pomena za najbolj važen življenjski proces fotosintezo. Na ta način smo lahko primerjali količino klorofila v raznih posevkih.«

Z OBISKA V ŽVZ – Količinska in kakovostna analiza poljščin je pri udeležencih naravoslovno-kmetijskega tabora naletela na veliko zanimanje. (Fotografija: NATAŠA JUHNOV)

Delo na kmetiji ni enostavno

Treji dan so bili udeleženci tabora na poučni ekskurziji, v okviru katere so spoznali delo na dveh modernih in usmerjenih kmetijah, ki se ukvarjata z živinorejo in poljedelstvom. Primerjali so kmetiji z vzhodnega in zahodnega dela Goričkega, in sicer Horvatovih v Ratkovcih in Perševih v Gerlincih. Ugotovili so, da je zemlja ob avstrijski meji kakovostnejša, na manj kakovostnejši zemlji pa se ukvarjajo s sadjarstvom. Učenci so si ogledali tudi nasad višenj. Spoznali so, da je delo na kmetiji težavno in tudi odgovorno, hkrati pa so ugotovili, da kmetovanje zahteva ogromno znanja ne le o živinoreji in poljedelstvu, temveč tudi o kemiji in biologiji. Četrti dan so se v Živinorejsko- veterinarskem zavodu za Pomurje še posebej zanimali za selekcijo, kar je povezano s poukom genetike v 8. razredu osnovnih šol. V laboratoriju, ki ga vodi dipl. inženir kemije **Adolf Pen**, so učenci spoznali količinsko in kakovostno analizo poljščin. Tako so spoznali, kako se določajo beljakovine, ogljikovi hidrati, količina kalija, natrija in posameznih elementov. Vse to so popoldne primerjali s šolsko analizo. Peti dan so organizirali okroglo mizo o ekologiji, pri čemer so zlasti obravnavali problematiko pitne vode, zraka in ogroženost rastlin in živali. Popoldne so dokončali svoj bilten in ga razmnožili. V soboto dopoldne so pripravili še razstavo, nato pa so jih obiskali starši učencev in predstavniki tistih, ki so omogočili letošnji tabor.

MILAN JERŠE

Mednarodni tabor v Černelavcih

Študentje raziskujejo življenje Romov

V gasilskem domu Černelavci smo naleteli na skupino mladih, ki so se ravnokar odpravljali na teren. Sonja Čandek, študentka socialne pedagogike iz Ljubljane, vodja mednarodnega tabora, nam je povedala nekaj zanimivosti iz njihovega življenja in dela.

»Letošnji tabor, s katerim raziskujemo socialno integracijo Romov, je v bistvu nadaljevanje lanskega tabora, pri čemer smo letos vključili tudi devet tujih prostovoljcev. Prišli so iz ZDA, Velike Britanije, Belgije, Švice in Italije, in sicer šest fantov in tri dekleta. Gre za študente, ki se ukvarjajo s socialno problematiko. Skupaj nas je 16, večinoma študentov Pedagoške fakultete iz Ljubljane. Tabor je v bistvu sestavljen tako, da dopoldne delamo sami zase, popoldne pa gremo po naseljih in se družimo z Romi. Tako se igramo z otroki, pomagamo pri kakih opravilih itd. Vsi so že navajeni na nas. Letos je morda določena ovira, ker Romi ne znajo tujih jezikov, tujci pa ne slovenskega. Zato poskrbimo, da so v skupini en slovenski prostovoljec in dva tuja prostovoljca, s čimer se lažje sporazumevamo.«

MED ROMI – Kljub jezikovnim razlikam so se študentje iz različnih držav dokaj hitro navadili na svoje gostitelje. Fotografija: Nataša JUHNOV

Člane tega tabora, ki ga je organiziralo Društvo za prostovoljno delo Most iz Ljubljane, zdaj že dobro poznajo v Černelavcih, Pušči, Lemerju in Beltincih, kamor so se letos odpravili. Te kraje so izmenično obiskovale posamezne skupine in so resnično vsi dobro seznanjeni s problemi v določenem kraju. Osnovni namen tabora, to je druženje z Romi, raziskovanje njihovih korenin in vključevanje starejših Romov v dejavnosti mladih, je bil nedvomno izpolnjen.

»Tuji prostovoljci so verjetno pričakovali, da bodo tu videli Rome, ki živijo še v šotorih, zato so bili nemalo presenečeni, ko so naleteli na tako civilizirano etnično skupino. Marsikdo si sprva sploh ni mogel zamisliti, kaj pomeni mednarodni tabor. Mislim pa, da je dobro tako za Rome kot za nas, kakor tudi za tujce, ki so prišli v Slovenijo, ki so očarani z lepoto te pokrajine, da so spoznali pravo resnico,« dodaja Sonja Čandek. Zaupala nam je, da nameravajo pripraviti tudi bilten o svojem raziskovalnem delu. O marsikaterih spoznanjih, do katerih se bodo dokopali med svojim druženjem z Romi, pa bodo seveda poročali na Pedagoški fakulteti, kjer bodo predstavili svoje izsledke.

MILAN JERŠE

Raziskovalni socialno-geografski tabor v Dobrovniku

Obnova narodnostnega podeželja

V Dobrovniku je potekal že tradicionalni mladinski raziskovalni socialno-geografski tabor Pomurje 21, ki ga je organiziral Inštitut za geografijo Univerze iz Ljubljane, finančno pa podprla Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije oziroma koordinacijski odbor Gibanja znanost mladini. Na taboru je sodelovalo 21 dijakov – mladih raziskovalcev iz raznih krajev Slovenije in sosednje avstrijske Koroške ter trije mentorji. Posebno pozornost so namenili vprašanjem gospodarskega, socialnega in prostorskega položaja madžarske manjšine v Prekmurju, letos pa je posebna skupina obdelala tudi področje kmetijstva in razvoja vasi nasploh v Bukovnici. Po obsežnem delu na terenu so analizirali in urejevali gradivo ter oblikovali glavne ugotovitve.

V Osnovni šoli Dobrovnik, kjer so bili mladi raziskovalci nastanjeni, je bilo minule dni zares živahno. Proučevali so demografsko strukturo vasi, narodno in jezikovno sestavo prebivalstva, ohranjanje narodne identitete in jezikovne prakse ter pogoje zanjo, gospodarsko in socialno sestavo družin ter vplive obmejne lege. Druga skupina pa je v Bukovnici raziskovala demografsko problematiko vasi; raziskovala je kmetijski potencial, komunalno in infrastrukturno opremljenost gospodinjstev, analizirali so stavbne dediščine, evidentirali so divja odlagališča odpadkov in možnosti za revitalizacijo naselja.

»Všeč mi je, da slišim toliko madžarščine«

Imeli smo enkratno priložnost, da na terenu samem spoznamo delo mladih raziskovalcev. Ob makadamski cesti pri Bukovnici smo namreč naleteli na skupino štirih deklet. Prva je bila **Irina Kert** iz Šmihela na avstrijskem Koroškem, družbo pa so ji delale **Katja Koh**, učenka 3. letnika gimnazije iz Kočevja, ter domačinki **Andreja Sarjaš** in **Klara Cug**, obe učenki srednje šole v Lendavi. Irina nam je razkrila, da so na slovenski gimnaziji dobili povabilo za sodelovanje in tako se je odločila za ta tabor, na katerem je letos prvič. »Kraj je zares lep, edino stuširati se ne moremo nikjer«, je bila odkrita. »Prebivamo v dobrovniški osnovni šoli, zelo mi pa ugaja, da slišim toliko madžarščine. Zvečine smo zunaj na terenu, kjer anketiramo ljudi, ki jih počasi spoznavaš. Povsod ti ponudijo kavo ali kako pijačo, kekse in drugo.« Katja pa pripomni, da se lepo razumejo. »Tukaj sem prvič in se mi zdi zelo lepo v teh krajih.

VODJA TABORA – Magister Jernej Zupančič je nekakšen duhovni vodja tabora in glavni prevoznik mladih raziskovalcev.

Je zanimivo, ker spoznaš nove ljudi in okolico. Poleg tega me zanima geografija, s katero se nameravam tudi v prihodnje ukvarjati.« Mladi domačinki pa pojasnjujeta: »Midve sicer ne spiva v šoli, ampak doma, toda tukaj je vendarle lepo. Bile so sicer določene težave pri anketiranju, ker nekateri stari ljudje slabo razumejo slovensko in smo morale sproti prevajati. Na srečo je v teh krajih še veliko mladih, ki dobro razumejo slovensko.«

Jernej s katrco

Tako smo se poslovili od razposajenih mladenk in se napotili dalje proti Dobrovniku. Na srečo smo še pravočasno »ujeli« vodjo tabora mag. **Jerneja Zupančiča**, ki je s katrco hitel »pobirat« svoje mlade raziskovalce, ki so se razkropili po pokrajini.

»Tematiko raziskovanja smo razdelili na klasično socialno, jezikovno oziroma narodnostno, v Bukovnici pa se lotevamo predvsem kmetijske problematike in revitalizacije podeželja. Bukovnica je namreč lep primer vasice, kjer so elementi agrarne strukture še relativno dobro ohranjeni. To nam daje priložnost za preizkus različnih metod in tehnik raziskovalnega dela na tem območju. Dobrovnika, kraja z določeno tradicijo, pa smo se lotili zaradi madžarske narodnosti. Tu ugotavljamo jezikovne, socialne in gospodarske razmere. Spričo novih spoznanj se lotevamo tudi drugih tehnik, upoštevajoč novo državo Slovenijo z večstrankarskim sistemom, kar ima nedvomne učinke na manjšino. Zlasti gre za aktualno vprašanje nove lokalne samouprave in razdelitve občin. Letos smo se lotili tudi primerjave razmerja med materinim jezikom, pogovornim jezikom v družini in narodno opredelitvijo.«

KARTIRANJE NA TERENU – Irina, Katja, Andreja in Klara, ki prihajajo iz različnih koncev Slovenije in sosednje Avstrije, so se kmalu dobro ujele, kar je predpogoj za uspešno opravljeno nalogo.

Sicer pa so z udeležbo na letošnjem taboru v Dobrovniku izjemno zadovoljni. Zelo marljivi učenci iz 3. in 4. letnikov srednjih šol, več kot polovica jih je pred tem že opravila raziskovalne naloge iz zgodovine in geografije, so porok za dobro opravljeno delo. Vsekakor so se izkazali že pri kartiranju terena, njihovi izsledki pa bodo dobrodošli marsikateremu raziskovalcu življenja na dvojezičnem območju.

MILAN JERŠE

Fotografiji: N. JUHNOV

Bo tudi porečje Mure zaščiteno v okviru mednarodnega projekta?

Zaščita donavskega porečja

Okoljevarstveni program za zaščito donavskega porečja pripravljajo že vse od leta 1985, vendar Republika Slovenija sodeluje samostojno šele zadnje leto. Program je usklajen z Donavsko konvencijo in Ekološkim dogovorom (pripravlja ga Madžarska), posredno pa se navezuje tudi na Konvencijo o onesnaževanju rek in jezer prek meja in Konvencijo o učinkih tehnologij prek meja. Republika Avstrija je nosilec sestave besedila Donavske konvencije, ki bo pravzaprav institucionalni okvir za vse aktivnosti v porečju Donave. Delovno skupino sestavljajo predstavniki vseh podonavskih držav, tudi Slovenije, saj spadajo v porečje Donave tudi reke Sava, Drava in Mura. S tem širokim projektom naj bi postala podonavska regija zdravo okolje za naslednje generacije.

V programu sodelujejo komisija Evropske skupnosti za zaščito okolja, Evropska banka za obnovo in razvoj, Evropska investicijska banka, Svetovna banka in Nordijska investicijska banka. Prva etapa obsega predvsem izdelavo raznih študij, programov in projektov; končala se bo aprila 1995. leta, osnovne aktivnosti v kratkoročnem programu pa bodo povezane s preprečevanjem nesreč, čiščenjem, identifikacijo različnih območij, restavriranjem idr. V drugi etapi bodo začeli z naložbami v zasebne in javne projekte za izboljšanje okolja v donavskem porečju. V programu sodelujejo vse podonavske države: Nemčija, Avstrija, Češka, Slovaška, Madžarska, Romunija, Slovenija, Hrvaška, Moldavija in Ukrajina, manjkata pa seveda Bosna in Hercegovina in Zvezna republika Jugoslavija. Reka Donava je dolga 2857 kilometrov, celotno donavsko porečje pa 817000 kvadratnih kilometrov. **Republika Slovenija je v donavskem porečju udeležena z reko Savo v dolžini 222,4 kilometra, z reko Dravo v dolžini 142,1 kilometra in reko Muro v dolžini 123 kilometrov in prispevnim območjem 1390 kvadratnih kilometrov**. Z reko Muro je povezan dobršen del severovzhodne Slovenije, prav gotovo pa celotno Pomurje.

V okviru ministrstva za okolje in prostor je oblikovana delovna skupina, ki jo sestavljajo Mitja Bricelj, Janez Kokol in Ivo Kresnik, nacionalni koordinator je dr. Mitja Brilly, oblikovane pa so še ekspertne podskupine: alarmno-opozorilni sistem (Tone Mužič), predstavitev nacionalnega programa (Igor Kovačič) in monitoring-laboratorij-podatkovna baza (Martina Zupan). Ministrstvo za okolje in prostor je financiralo izdelavo študije na 85 straneh z 12 bravnimi prilogami, ki zajema osnovne podatke za območja Save, Drave in Mure »v pogledu kvantitativnih in kvalitativnih informacij o površinskih vodotokih in jezerih, podzemnih vodah, bioloških virih, kakovosti zraka, gozdovih, kmetijstvu, industrijskih in komunalnih onesnaževanjih«. Zanimivo je, da je že podpisana pogodba o izdelavi ekološkega projekta, in sicer **Drava – projekt štirih držav za izdelavo sanacijskega programa v okviru donavskega okoljevarstvenega programa**. Slovenski del projekta bo izvajal Inštitut za ekološki inženiring – IEI iz Maribora, glavni koordinator pa je Vlado Kovačič (MOP Maribor).

Drava velja za enega največjih in najpomembnejših pritokov Donave; kljub temu pa upamo, da bo kmalu prišla na vrsto tudi reka Mura.

BERNARDA B. PEČEK

Ljudje iz sveta tišine

Dva Milana. Eden iz Velike Polane, drugi iz Kobilja. Z velikopolanskim Milanom me je seznanila Slava Donkova, s kobiljanskim pa njegova mama. Oba fanta sta stara tam med tridesetim in štiridesetim letom.

Polanski nosi brado. Prepričan je, da je v bradi moč, tako kot pri Samsonu. »V rokah jo čutiš,« pravi in stisne obe pesti. Imel je že daljšo, pa so mu veleli, naj si jo pristriže. Potem je govoril nekaj, kakor da bi kljuvanje v glavi, ki ga nadleguje, če je izpostavljen soncu, bilo prav tako povezano z daljšo in krajšo brado. Njegov pogled je vročičen in bi prav lahko bil tudi pogled nepriznanega umetnika. Milan je po določilih, ki naj veljajo za razlikovanje med zdravim in bolnim, uvrščen med srednje duševno prizadete ljudi.

Kobiljanski Milan je bil med plesalci na plesni ploskvi pri bistriški kantini; mati je sedela v senci. Moža je izgubila pred kratkim, naredil je samomor. Ne taji, da jim je pravzaprav nekoliko odleglo, saj je bil sicer zelo dober, »kak krüj dober«, ko pa je pričakovala, da se bo vrnil pijan, je imela tam nekje zunaj že skrito kako odevalo in škornje, da je pobegnila iz hiše v noč in za drevesom na vrtu čakala, da je zaspal. Z materinsko skrbjo gleda sina, ki prihaja s plesišča. Čez čas začne on pripovedovati, mati pa pojasnjuje. Brez skrivanja. Oče ga je hujskal proti njej, to da hoče povedati. Ona je bila na polju, opit mož in srednje duševno prizadet sin pa sta sedela doma. Sosed je slišal, kako ga je nagovarjal, naj jo vpraša, kje je obed, zakaj še ni skuhano. Sin zdaj izpoveduje očetovo krivdo. V svoji duši jo nosi, ki je ostala po eni strani otroška, po drugi pa je nekoliko po očetu, vendar ne zlobna, marveč prej neboglјeno nagajiva. »Če pa bi bil tako kot ni, bi moral biti električar,« pravi mama. Veliko nagnjenje kaže do teh reči.

Mati kobiljanskega Milana je bila tokrat tretjič na srečanju pri kantini bistriškega brodarskega društva. »Lepo je tukaj pri Muri,« doda in človek ji privošči, tej drobni materi z bistrim pogledom.

Srečanja organizira predsednica Društva za pomoč duševno prizadetim v lendavski občini gospa **Slava Donkova** iz Gornje Bistrice. Donkova je sicer učiteljica, za prizadete pa skrbi »čisto iz človečnosti«. »Ker moram nekomu pripadati, ne pripadam namreč nobeni stranki. Ti ljudje živijo v svetu komunikativne tišine. Pravzaprav se njihovega sveta ne da opisati, ko jih gedaš, ti je lahko in težko obenem.«

Gospa Slava Donkova in Milan iz Velike Polane

Ples otroških duš

Prijateljico Ivanko, ki je rekla, da je imela zjutraj, ko so gostje prišli in je vse skupaj izgledalo nebogljeno, cmok v grlu, gleda s trdnim pogledom. »Zdaj ti gotovo ni več težko, glej jih, kako se imajo dobro,« reče.

Plesišče je bilo polno. Njihovo plesno gibanje se v ničemer ne razlikuje od gibanja tako imenovanih normalnih ljudi. Samo intenzivnost je morda bolj otročja, manj obremenjena z namigujočo govorico telesa. Ples otroških duš pač. Refrene popularnih pesmi ponavljajo brez zatikanja.

ŠTEFAN SMEJ

MATERINSKI DOM

PRISPEVAJTE ZA MATERINSKI DOM!

S Triglavom po Nizozemski — *Ludvik Kovač (3)*

Tam, kjer morju kradejo zemljo

Nizozemska je dežela cvetja in kot takšna si je tudi utrdila sloves v svetu. V bližini Harlema imajo več kot 9 tisoč hektarjev cvetličnih nasadov, letno prodajo 3 milijarde kosov rezanega cvetja, vzgojijo in prodajo pa tudi več kot 220 milijonov lončnic. Svetovno znana je postala cvetlična borza v Aalsmeerju nedaleč od Amsterdama, ki je največja tovrstna borza na svetu in hkrati tudi ena od največjih svetovnih trgovskih centrov.

Prodaja cvetja in sadik poteka v tem kraju že od leta 1912, v letu 1968 pa sta se združili dve tovrstni organizaciji in tako je nastala nova velika borzna hiša »Združena cvetlična borza Aalsmeer«. Nova firma je pristopila h gradnji modernih prodajnih prostorov in v letu 1972 so bili dograjeni borzni prostori na površini 88.000 kvardratnih metrov. Po tem času se je borza hitro širila in danes že razpolaga s 715.000 kvadratnimi metri prodajnih in drugih potrebnih prostorov, to pa je površina, na kateri bi lahko zgradili 120 nogometnih igrišč.

Pogled v prostore cvetlične borze v Aalsmeerju, kjer pripravljeno cvetje že čaka na dražbo.

Cvetlična borza Aalsmeer je združenje 5.000 nizozemskih vrtnarjev, ki gojijo rezano cvetje, lončnice, sadike in drugo, člani borze pa so hkrati tudi njeni lastniki. Preko borze prodajajo svoje pridelke, za to pa plačujejo določeno provizijo. Ta se določa letno in znaša od 5 do 6 odstotkov prodaje, s temi sredstvi pa financirajo stroške delovanja borze. Poleg vrtnarjev imajo pomembno vlogo tudi kupci, ki sicer niso člani borze, so pa registrirani in tako vključeni v njeno funkcioniranje. Tudi kupci plačajo določen prispevek za delovanje borze, ki funkcionira na principu ponudbe in povpraševanja in na tej osnovi se oblikuje tudi cena. Pri tem pa velja določena zaščita pridelovalcev, saj cena ne more pasti pod določeni nivo.

Zanimivo je zapisati še nekaj besed o samem delovanju cvetlične borze. Ta se v bistvu sestoji iz dveh delov, v enem opravljajo nakupe, v drugem delu pa poteka distribucija, to je razdeljevanje blaga. Cvetje, ki prihaja na dražbo, pripravijo zvečer in ponoči pred samo dražbo in ga shranijo v posebnih hladilnih prostorih. Tudi sobne rastline in sadike pripravijo za prodajo dan pred dražbo. Preden pride cvetje na dražbo, ga ocenijo in označijo njegovo kakovost, v posebnih dvoranah za dražbe pa že čakajo kupci. Takšnih dvoran je pet, štiri so za prodajo cvetja in ena za prodajo sobnih in vrtnih sadik. Cvetje zložijo na posebne vozičke, na listkih označijo vrtnarja, vrsto in kakovost cvetja, s tem pa je že vse nared za prodajo.

Kupci z vseh koncev sveta se zberejo v posebnih dvoranah, ki so sodobno računalniško opremljene, v eni uri pa je možno skleniti v eni dvorani tudi do 1.500 kupčij.

Posamezne dvorane lahko sprejmejo od 350 do 600 kupcev, vse pa so opremljene s posebnimi urami, na katerih je moč opazovati potek same prodaje. Ta je povsem avtomatizirana in računalniško vodena, podatki iz vseh dvoran pa se zbirajo v računalniškem centru. Vsak kupec ima svojo kartico, ki jo vtakne v odprtino na klopi pred sedežem in si tako omogoči vključitev v dražbo. Samo dražbo vodi izklicevalec, pomaga pa mu asistentka. Izklicevalec najavi vrtnarja, vrsto in kakovost cvetja in najmanjšo možno količino, ki jo je moč kupiti, nato pa sproži uro. Ta teče od 100 proti 1, torej od višje proti nižji ceni in ko se kupec s ceno strinja, pritisne na stikalo in ura se ustavi. V tem trenutku ta registrira ceno in številko kupca in prodaja ene partije je tako končana. Cena velja vedno za en cvet, kupec pa nato po mikrofonu sporoči izklicevalcu, za kakšno količino se je odločil. Prodaja poteka izredno hitro, podobno kot bi opazovali dogajanja na londonski borzi, v eni uri pa je na eni sami taki uri moč opraviti tudi do 1.500 transakcij. Cvetje potuje po tekočem traku na posebnih vozičkih mimo izklicevalca, po končani prodaji pa naprej v posebna skladišča, kjer cvetje pripravijo za transport. V tej dvorani je za vsakega kupca pripravljen poseben voziček, na katerega naložijo blago, ki ga je kupil. Nekateri kupci to blago prevzamejo in ga odpeljejo sami, za oddaljena tržišča pa ga ustrezno pripravijo. Cvetje zložijo v posebne kovčke, na oddaljena tržišča pa ga odpeljejo z letali, saj je v bližini cvetlične borze amsterdamsko letališče. Nizozemska je največja izvoznica cvetja, dobri organizaciji prodaje pa je moč pripisati, da je že naslednji dan to cvetje moč kupiti, denimo, na newyorški ali tokijski tržnici. Nizozemsko cvetje in sadike so znani in cenjeni po vsem svetu, 80 odstotkov vsega, kar prodajo na borzi v Aalsmeerju, pa izvozijo. Ker cvetje potuje v zelo oddaljene kraje, je pomembno, kako ga pripravijo za transport. Pripravijo ga v šopke po 7 ali 10 cvetov, le-te zložijo v posebne zaboje, jih v hladilnicah najprej primerno ohladijo in nato odpošljejo kupcem v Evropi, Ameriki ali na daljnjem vzhodu.

Da je Nizozemska dežela cvetja, je moč opaziti tudi na ulicah, kjer so tržnice preplavljene z najrazličnejšim cvetjem.

Za konec tega kratkega sprehoda po borzi cvetja v Aalsmeerju še nekaj zanimivih podatkov. Dnevno prodajo na njej okoli 14 milijonov cvetov in poldrugi milijon sadik ali letno 3 in pol milijarde cvetov in 370 milijonov sadik. Borza zaposluje okoli 1.800 delavcev, skupaj z vsemi izpostavami po vsem svetu pa je v njej zaposlenih 10.000 ljudi. Na strehi stavbe, sta dve parkirišči za 3.500 avtomobilov. Zahvaljujoč najsodobnejši računalniški opremljenosti je možno dnevno na borzi opraviti čez 50.000 poslov. Sama stavba je dolga 800 in široka 600 metrov, v njej pa je več kot 30.000 kvadratnih metrov hladilnih prostorov, kjer cvetje pripravijo za transport. Med sedmimi cvetličnimi borzami, ki so na Nizozemskem, je aalsmeerska največja, saj prodajo na njej 45 odstotkov vsega nizozemskega cvetja. Z izvozom cvetja in sadik zaslužijo Nizozemci letno okoli 5 milijard guldenov ali 4,5 milijarde mark. Med pomembnejšimi skupinami cvetja so vrtnice, ki jih letno vzgojijo 1.300 milijonov kosov v 200 različnih barvnih odtenkih, sledijo tulipani s 385 milijoni cvetov, krizanteme z 285 milijoni, frezije s 165 milijoni in gerbere s 152 milijoni cvetov. Cvetlično borzo v Aalsmeerju obišče vsako leto več kot 220.000 turistov iz domovine in tujine.

(se nadaljuje)

Ob dnevu govedorejcev radgonske občine

Priznanja najboljšim rejcem in živalim

V nedeljo, 4. julija, je bil praznik za govedorejce iz radgonske občine. V organizaciji radgonske podružnice združenja rejcev govedi lisaste pasme, občinskega izvršnega sveta in Živinorejsko–veterinarskega zavoda za Pomurje in pod pokroviteljstvom skupščine občine Gornja Radgona so namreč v Spodnjih Ivanjcih pripravili dan živinorejcev z občinsko razstavo govedi lisaste pasme. Tudi neznosna vročina, saj je sonce ves dan neusmiljeno pripekalo, ni preprečila organizatorjem in rejcem, da na razstavni prostor ne bi pripeljali najboljših živali, ki jih premorejo na tem območju.

Prav ta del Pomurja se namreč ponaša z bogato govedorejsko tradicijo, saj so tu doma rejci, ki so si s kakovostno plemensko živino pridobili sloves tudi zunaj Pomurja in Slovenije. Kot je v priložnostni publikaciji, ki so jo izdali ob govedorejski razstavi, zapisal Franc Šonaja z Živinorejsko-veterinarskega zavoda za Pomurje, segajo začetki intenzivnejšega rejskega in selekcijskega dela na tem območju v leto 1965, ko so na videmskem območju opravili popis reji, in to z namenom, da povečajo število krav v ‚kontroli proizvodnosti'. V poročilu za leto 1956 zasledimo, da so v takratni Kmetijski zadrugi Apače pri 42 kravah dosegli povprečno mlečnost 2816 kilogramov mleka, najboljša krava v Pomurju pa je takrat bila Šeka Alojza Tekavca iz Ko-[illegible]jišča, ki je dosegla za tisti čas rekordnih 5671 kilogramov mleka s 4,07 odstotka mlečne tolšče.

Večje govedorejske kmetije v radgonski občini so začele nastajati po letu 1965, po mlečnosti pa so bile te ves čas v samem vrhu na območju celotnega Pomurja. Če so imeli še leta 1966 v radgonski občini v kontroli le 60 krav, ki so dale v povprečju 2588 kilogramov mleka, se je njihovo število v letu 1990 povzpelo že na 1197 krav s povprečno 3966 kilogramov mlečnostjo mleka po kravi. V letu 1992 se je število krav v kontroli sicer nekoliko zmanjšalo (1057), vendar se je povprečna mlečnost dvignila na 3925 litrov, kar je boljše od pomurskega povprečja. Zmanjševanje staleža krav pa ni značilno le za radgonsko občino, saj pada tudi drugod v Pomurju; kot pravijo, pa bo to padanje nekaj časa še prisotno. Ob zmanjševanju števila krav si morajo zato prizadevati, da se poveča kakovost plemenske črede, z rejskim delom pa že dokazujejo, da so sposobni slediti zahtevam časa in tržišča. Če se na eni strani zmanjšuje število rejcev, pa se povečuje koncentracija govedi, v radgonski občini pa imajo kar 6 rejcev, ki so v lanskem letu oddali več kot 50 tisoč litrov mleka. Daleč pred vsemi je Franc Koler iz Spodnje Ščavnice, ki je lani oddal 98.318 litrov mleka, sledijo pa Franc Kaučič iz Zg. Ivanjcev z 69.041 litri, Alojz Gregorec iz Slaptinec s 66.330 litri, Karel Flajsinger iz Ivanjcev z 59.470 litri, Franc Senekovič iz Nasove s 57.672 litri in Martin Belec iz Slaptinec s 57.601 litrom oddanega mleka.

Najbolj množično se je predstavila kolekcija mlajših krav, zaradi precejšnje izenačenosti v kakovosti pa komisija pri izbiri najboljših ni imela lahkega dela.

Ob dnevu govedorejcev radgonske občine so v nedeljo v Spodnje Ivanjce pripeljali rejci svoje najboljše živali.

Govedoreja bo še naprej ena od osrednjih dejavnosti na kmetijah v radgonski občini, saj prav ta daje največji del dohodka večini kmetij. Letošnja govedorejska razstava je prikazala dosežke rejskega dela v zadnjih petih letih in dokazala, da le–to napreduje, nagrade in priznanja, ki so jih dobila najboljši rejci ob letošnji razstavi, pa bodo vzpodbuda tudi za ostale, da bodo dosegali še boljše rezultate.

Na letošnji razstavi v Spodnjih Ivanjcih so prikazali najboljše živali v petih kategorijah, najboljšim rejcem in živalim pa so podelili priznanja in nagrade. V kolekciji starejših krav je bila najboljša Luca Franca Bračka iz Lastomerec, drugouvrščena je v reji pri Francu Kolerju v Spodnji Ščavnici in tretjeuvrščena pri Jožetu Adaniču na Meleh. Med kolekcijo starejših krav je vprvo mesto pripadlo Zandri Karla Flajsingerja iz Spodnjih Ivcanjcev, drugouvrščena prihaja iz reje Franca Kaučiča s Stavešinskega Vrha in tretjeuvrščena iz hleva Franca Korošaka iz Okoslavec. Zmagovalka iz kolekcije mlajših krav je bila Jona Franca Murkoviča iz Žihlave, sledijo pa živali, ki so last Franca Senekoviča iz Nasove, Marije Borko iz Radvenec in Petra Krefta iz Biserjan. V kolekciji krav prvesnic si je častni zvonec pripela Breda Franca Korošaka iz Okoslavec, druga je bila prvesnica Franca Gašpariča iz Trbegovec in tretja Janka Ferenca iz Žihlave. Razstavili so tudi kolekcijo brejih plemenskih telic, med njimi pa je bila najboljša Dana Janka Ferenca iz Žihlave, Drugo mesto za plemensko telico je pripadlo Srečku Rakuša iz Spodnje Ščavnice in tretje Francu Kolerju iz Spodnje Ščavnice. Prvouvrščene živali v posameznih kategorijah so prejele častne zvonce, preostali najboljši rejci pa priznanja in seveda denarne nagrade. Slovesnost ob dnevu govedorejcev radgonske občine so popestrili tudi z bogatim kulturnozabavnim programom.

Kolekcija brejih plemenskih telic med ocenjevanjem.

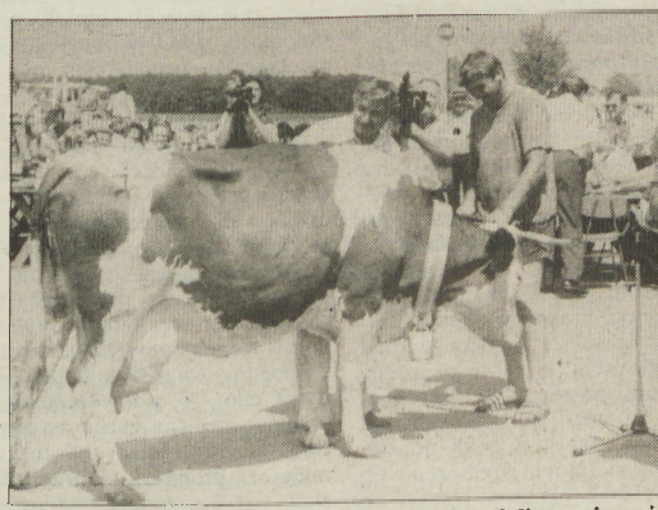

Ob koncu razstave še slovesen trenutek, podelitev priznanj in nagrad najboljšim. Prvouvrščenim živalim v posameznih kategorijah so pripeli častni zvonec.

Tekst in fotografije: LUDVIK KOVAČ

Kako zagotoviti voluminozno krmo

Izboljšanje hranilne vrednosti slame

Suša nam zmanjšuje zaloge osnovne krme že drugo leto. V Pomurju smo prisiljeni, da začnemo iskati vse možne vire, da bi lahko obdržali stalež govejih živali. Med številnimi možnostmi, kako izboljšati osnovno krmo ali kako iz manj kakovostne krme narediti boljšo, je kemično tretiranje z alkalijami že ena od takih možnosti. Prof. Žgajnar v svoji knjigi Prehrana in krmljenje goved navaja, da pride v poštev kemijska obdelava manjvredne krme, to je staro košenega sena, ali pa sena, ki ga je dolgo zamakal dež.

V Pomurju pa bomo morali kmetijsko obdelati slamo, da si zagotovimo večje zaloge osnovne voluminozne krme.

Prve poskuse s kmetijsko obdelavo slame smo pri nekaterih kmetijah izvedli skupaj z INA Kutino že pred leti, ko niso imele kmetije zadostne količine osnovne krme zaradi melioracij in komasacij.

Slama kot krma za prežvekovalce ima slabo hranilno vednost, saj je težko prebavljiva, to pa zaradi visokega odstotka surovih vlaken.

Celične membrane vsebujejo do 25% lignina, ki je glavni povzročitelj, da je surova vlaknina slabo prebavljiva, saj lignin tvori vez z celulozo in hemicelulozo.

Nadalje se sestoji celična membrana iz 75% celuloze in hemiceluloze, ki sta bolje prebavljivi za prežvekovalce, v kolikor nista povezani z ligninom.

Slama vsebuje zelo malo beljakovin (3% surovih beljakovin, koeficient prebavljivosti je 12%), vsebuje pa precej pepela, med makro elementi je največ kalija, fosfor pa je v vseh slamah slabo zastopan.

Izboljšanje prebavljivosti in večje vrednosti slame

Vezi med ligninom, celulozo in drugimi prebavljivimi ogljikovimi hidrati se lahko v slami razrahljajo na več načinov:

1.)

Fizikalni postopek se vrši z rezanjem, lomljenjem in z drugo tehnično obdelavo. Na termični način lahko slamo izboljšamo s kuhanjem pod pritiskom (2–2,5 ure pri temperaturi 150–160°C in pritiskom 6,5 bara, Ernst in sod. 1980). Dobro se slama tudi izboljša, če jo kuhamo v lužini (Hoffman in sod. 1978, Berg 1981).

2.)

Kemijski postopek obdelave slame z lužino ali kislino. Prvotno so tretirali samo NaOH, nato z amonijakom – plinom ali tekočim, kar je precej otežkočeno.

Lužine oziroma NH_3 razgradijo čvrste vezi celuloze in lignina ter tako omogočijo pristop delovanja mikroorganizmov v vampu. Metode obdelave slame z amonijakom zahtevajo nabavo posebne opreme ter zaščito ljudi in okolja. V zadnjem času pa se v te namene uporablja ureja ali pa pripravki, ki so na bazi ureje.

S to tehnologijo kemijske obdelave slame se izboljša njena hranilna vednost in izkoriščenost za 24–45% (Feldhofer, 1988).

Ravno tako se z dodajanjem UREE– 46 povečajo surove beljakovine na 12–14% (Feldhofer, 1988), kar je zelo važno za prehrano goveje živine. Kemijska obdelava slame ne bo samo voluminozen dodatek v obroku prežvekovalcev ampak kot kvalitetna beljakovinska hrana.

Postopek dela

Zaradi lažjega dela slamo zrežemo s slamoreznico ali nakladalno prikolico. V kolikor pa je slama v balah, se samo raztrosi. To slamo lahko damo v koritasti silos ali pa kak drug prostor. Zelo važno je, da nam dobro tesni; zaradi hidrolize uree in potem boljšega učinka amonijaka na slamo mora biti slama navlažena. Suha snov slame bi naj bila med 65–70%.

Tako dodamo vodo po formuli:

$$\text{količina (v lit/ton)} = \frac{100 \times (\text{SS (g/kg)} - \text{željena SS})}{\text{željena SS}}$$

SS = suha snov

V kolikor je slama suha, bi morali na 1.000 kg dodati 228 litrov vode, da bi s tem dosegli željeno suho snov 70%.

Ureo dodajamo ročno, tako da enakomerno potrosimo po plasteh na slamo. Na 1.000 kg slame moramo dodati 50 kg uree. S tem smo dosegli 5% koncentracijo uree. Na koncu ta silirni material dobro pokrijemo s plastično folijo. Čas obdelave slame z amonijakom bi naj trajal vsaj 1 mesec.

Kaj nastaja pri tej kemijski obdelavi?

Ureja, ki smo jo dodali v valžno slamo, hidralizira do amonijaka po formuli:

$$\underset{\text{urea}}{NH_2\text{-}CO\text{-}NH_2} + \underset{\text{voda}}{3H_2O} \xrightarrow{\text{hidralizira s pomočjo ureaze}} \underset{\text{amoniak}}{2NH_4OH} + \underset{\text{oglj. dioksid}}{CO_2}$$

Naloga amonijaka je, da nam rahlja ligninske vezi. Zato je ta krma za 25–40% bolj prebavljiva kot čista slama. Druga naloga amonijaka pa je, da nam drži slamo zdravo, kajti amonijak zelo negativno delu na mikroorganizme, ki nam kvarijo krmo, predvsem plesni.

Zaradi UREE oziroma amonijaka v slami, bi naj bile dnevne količine te krme 5 kg za odraslo govedo. Priporočljivo je, da poleg konzervirane slame z urejo krmimo še krmo, ki je bogata na energiji; takrat lahko s pridom mikroorganizmi v vampu porabijo ta amonijak za lastne beljakovine.

Kmetijsko svetovalna služba
Murska Sobota:
Jože Pohan, dipl. inž. kmet.

FRANCEKOVO PREMIŠLJEVANJE

PREJELI SMO

Ali so vsi lovci taki?

Pred slabim letom dni je bila v Vestniku objavljena zgodba o srnjačku Bambiju. Danes tega prijaznega srnjačka ni več in to zaradi brezčutnosti gospoda Ernesta Bransbergerja iz Trstenjakove 28 v M. Soboti. Pa pojdimo lepo po vrsti!

Srnjačku smo rešili življenje, kajti njegovo mater je ubil pes. Našli smo ga čisto onemoglega v bližini gozda na travniku. Odnesli smo ga doma in mu s kravjim mlekom povrnili osnovne življenjske moči. Bil je na prostosti, hodil je v naravo in se spet vračal domov, skratka bil je popolnoma svoboden. O vsem je bil obveščen 5. revir lovske družine Cankova, katere član je gospod Bransberger. Srnjaku smo zavezali okrog vratu trak roza barve, da je bil viden že od daleč. Člani 5. revirja lovske družine so se strinjali, da se tega srnjaka prvo leto ne strelja.

Gospod Bransberger se je v soboto, 12. junija, javil pri vodji revirja, ki nadzoruje ta rajon. Z avstrijskim gostom sta potem odšla v Motovilce. Srnjak se je sprehajal po domačem sadovnjaku, ki je za stanovanjsko hišo. Ta večer se nikakor ni mogel posloviti od doma. Prišel je v kuhinjo, pojedel nekaj sadja in kruha, hodil okrog vrta pred hišo, se odpravil v sadovnjak, toda čez nekaj trenutkov se je spet znašel v hiši. Kot da bi slutil, da je zdaj poslednjič doma. Kot da bi prišel po slovo. V sadovnjaku je bila ob njem kake pol ure tudi moja mama. Gospod Bransberger in njegov avstrijski gost sta jo morala videti oziroma opazovati, kajti ni minilo pet minut, odkar ga je zapustila, ko je že počila puška. To se je zgodilo ob 21. uri. Streljano je bilo v sosedov sadovnjak proti hiši, kakih 12 metrov stran od nje. Kot sem obveščena so sadovnjaki izvzeti iz lovne površine. Pojavlja se vprašanje, kaj bi se lahko zgodilo, če bi se v bližini pojavili sosedovi otroci, ki se na področju, kjer je bil srnjak ubit, radi igrajo. To področje je namreč porašćeno z visoko travo in drevjem in nikakor ni popolnoma pregledano.

Sosedje so slišali strel (mi ga nismo, ker sta bila v tistem trenutku prižgana traktor in drobilec koruze), in medtem ko so nam telefonirali, sta gospod Bransberger in njegov avstrijski gost že vrgla ubitega srnjaka v prtljažnik in ga odpeljala.

O ubitem srnjaku so pričali le sledovi krvi, kajti gospoda ga nista sčistila na mestu, kjer je bil ubit. Gospod Bransberger je potem tudi utajil ustrelitev srnjaka vodji revirja. Šele v nedeljo je prijavil enega srnjaka, seveda takrat, ko je srnjaka dal že iz kože.

Če gospod ne bi imel namena ubiti tega srnjaka, ga ne bi našel. Pripeljati se 30 kilometrov iz Murske Sobote na Goričko in nikjer ne videti drugega srnjaka, tako da je potrebno iti streljat srnjaka skoraj na domači prag, je brezčutno dejanje in lovcu nikakor ne v ponos.

Tudi vsak izgovor, da je srnjaka ubil avstrijski gost, je iz trte izvit, kajti če mu gospod Bransberger tega ne bi dovolil, to ne bi bilo storjeno. Ne zanima me, kdo ga je ustrelil, zanima me, **zakaj** *ga je ustrelil. Srnjak ni imel nobene bolezni, bil je lepo razvit (z zelo lepimi rogovi, za kar imamo tudi slikovne dokaze). Tudi ni nikogar napadal, ker se je tujcev bal. Če pa je komu delal škodo, jo je delal nam in sosedom, ki pa so ga imeli radi in so to krvoločno dejanje tudi videli in bili nad takim brezvestnim ravnanjem ogorčeni.*

Zavedamo se, da je srnjak last lovske družine, toda ustreliti ga skoraj v domačem dvorišču nikakor ni etično. Vsak, ki je že kdaj imel doma srnjaka, ve, koliko dela in skrbi ti povzroča. Toda ob pogledu na nemočno živalico, ki se je vsak dan lepše razvijala, je bil ves trud pozabljen. Ko je postajal večji, je vedno pogosteje odhajal od doma, toda vračal se je domov in še vedno rad poležal na kavču v dnevni sobi. Tudi on je bil zelo navezan na nas, o čemer priča dejstvo, da se je po štirih mesecih ponovno vrnil domov. In če ga ni povozil noben tovornjak, ker se je voznikom enostavno smilil, je bil zdaj žrtev brezvestnega dejanja. Ta srnjak je bil član naše

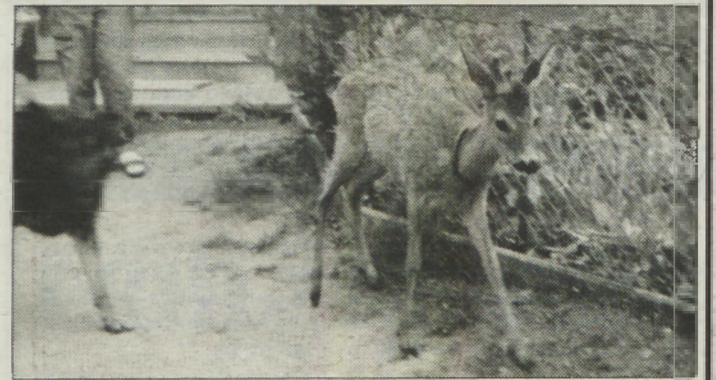

Nesrečni srnjaček je omahnil zaradi strela iz lovčeve puške.

družine, zato nas je to zelo prizadelo. Vedeli smo, da ga bomo nekoč izgubili – toda gospod Bransberger – ustrelili bi ga vsaj stran od domače hiše.

Ker je bil srnjak registriran, bi ga lovci iskali in ob tem iskali tudi tistega, ki ga je ubil. Ce ne bi gospoda Bransbergerja z njegovim gostom videli, bi bili za uboj srnjaka po krivem obtoženi nedolžni ljudje. Niti ni važno, kdo bi bil to: lahko bi bili mi, češ da smo ga redili in potem pojedli (toda zatrdim vam, da bi raje umrla, kot jedla njegovo meso), lahko lovci, ki živijo tu blizu, ali pa celo nedolžni kmetje, češ da so mu nastavili past. Gospod Bransberger nikakor ne bi bil kriv! Zato obsojam tako neetično in nemoralno dejanje, ki bi lahko zagrenilo življenje marsikateremu nedolžnemu človeku.

Srnjak je ubit in nihče mu ne more več vrniti življenja, kakor tudi noben denar ne more odtehtati žalosti in prizadetosti ob njegovi izgubi. Imeli smo ga doma in ga hranili, ker imamo radi živali in ne zaradi kakršnega koli koristolovstva. Takrat se gospod Bransberger ni zanimal zanj, zdaj ko je bil večji in zanimiv s svojimi rogovi, ga je našel. Sprijazniti se s tem, da ga ne bo nikoli več, da ga zaman kličemo (kajti komaj si ga poklical, je bil že pri tebi), je zelo težko. Toda še težje se bo sprijazniti s takim brezvestnim dejanjem, ki presega vsako etiko, tudi lovsko. Zato upam, da bodo zoper kršitelja uvedene sankcije.

Ta neljub primer meče slabo luč na celo lovsko družino, čeprav vem, da je v njej veliko poštenih lovcev. Mislim, da je prva naloga lovcev skrbeti za uravnoteženo življenje v naravi in za onemogle živali. Postavljanje s trofejami ali celo prodajanje le-teh naj bi bila ena zadnjih stvari. Očitno pa imajo nekateri drugačne kriterije.

Marjanca Ferko
Motovilci

Soboški upokojenci

se bodo zopet zbrali, to pot vabita poverjeništvo upokojencev in KS Tešanovci. Na svečan način bodo razvili društveni prapor, prireditev s kulturnim programom pa bo v nedeljo, 11. 7. 1993, ob 10. uri na Jelovškovem bregu v Tešanovcih. S soboške avtobusne postaje bo ob 9.00 odpeljal avtobus. Tako so organizatorji omogočili obisk slovesnosti vsem, ki imajo težave s prevozom. Upajo, da jih stanovski kolegi in ostali ne bodo razočarali in se bodo odzvali vabilu. Seveda bo po uradnem delu zabava in Tešanovčani vljudno vabijo na prireditev vse, ki želе preživeti dan med goričkimi gozdiči in vinogradi.

Društvo upokojencev Murska Sobota pa vabi na enodnevni izlet na Madžarsko 16. 7. 1993. Prav tako bo društvo organiziralo 23. 7. 1993 izlet na slovensko Koroško. Vsi, ki se nameravajo udeležiti izletov, naj se oglase v pisarni Društva upokojencev Murska Sobota na Kocljevi 4, vsak ponedeljek in četrtek od 8. do 12. ure.

Vestnikov intervju: Ernest Eöry, predsednik Gasilske zveze Slovenije

V korak z novimi nalogami

Slovenski gasilci so predzadnjo nedeljo sklenili svoj 12. kongres, ki je bil hkrati 1. v samostojni Sloveniji. Razveseljivo je, da proces demokratizacije in uveljavitev večstrankarskega sistema nista posebno prizadela gasilcev, saj ostajajo nadstrankarska organizacija; humanitarna načela – ob povečani skrbi za strokovnost – so še naprej vodilo društev in zvez. Gasilci so dobili svoje mesto v zakonu o obrambi in zaščiti. Ko pa bosta sprejeta še zakon o varstvu pred požarom in zakon o gasilstvu, se bo močno spremenila narava delovanja gasilcev. Ne glede na vse spremembe pa ostajajo prostovoljnost, vključevanje v gasilska društva na temelju osebnih interesov, predvsem pa skrb za strokovno pomoč ob požarih in drugih nezgodah osnovne oziroma temeljne naloge. Na kongresu so ponovno izvoli za predsednika gasilske zveze Slovenije inž. Ernesta Eörya iz Murske Sobote. Z njim se je pogovarjal naš novinar.

V Pomurju čez 10.000 gasilcev

**** Gasilstvo v Sloveniji ima 120-letno tradicijo. Koliko gasilskih društev imamo?***

Iz podatkov, pripravljenih za gasilskih kongres, povzemam, da je bilo ob koncu leta 1991 v Sloveniji 1.282 prostovoljnih gasilskih društev in 172 industrijskih gasilskih društev, skupaj torej 1.454 društev.

**** Koliko gasilskih društev je bilo v omenjenem obdobju (1991) v Pomurju?***

V občini Gornja Radgona smo imeli 3 industrijska in 31 prostovoljih društev. V primerjavi z letom 1987 se je število industrijskih društev zmanjšalo za 2. V občini Lendava sta delovali 2 industrijski in 37 prostovoljnih društev. V občini Ljutomer so bila 4 industrijska in 42 prostovoljnih društev. V občini Murska Sobota sta bili 2 industrijski in kar 131 prostovoljnih društev. Tudi zdaj so približno enake številke.

**** Koliko poklicnih in koliko prostovoljnih gasilcev imamo v Sloveniji in koliko od tega jih je v Pomurju?***

V Sloveniji smo imeli ob koncu leta 1991 v gasilskih društvih 108.279 članov, od tega jih je bilo 85.813 odraslih, 9.851 pionirjev in 12.615 mladincev. Število v posameznih pomurskih občinah pa je takole: Gornja Radgona 1.909 odraslih, 118 pionirjev in 189 mladincev; Lendava 1.576 odraslih, 105 pionirjev in 135 mladincev, ; Ljutomer 1.684 odraslih, 146 pionirjev in 251 mladincev; Murska Sobota 3.787 odraslih, 29 pionirjev in 165 mladincev. V vseh štirih pomurskih občinah je bilo torej 10.094 organiziranih gasilcev.

**** Število gasilskih društev se v zadnjih nekaj letih menda ni zmanjšalo, razen v Gornji Radgioni, kjer sta usahnili dve industrijski. Kako pa je z gibanjem članstva v posameznih pomurskih občinah?***

Če primerjamo število članov v letu 1987 in 1991, ugotovimo, da so v radgonski občini 3 člani več. V ljutomerski občini je v omenjenem 5-letnem obdobju število članov prav tako poraslo, in to za 54 gasilcev. Manj članov pa je v soboški občini, in sicer kar za 897, in v lendavski, kjer je 398 gasilcev manj.

Nujna večja skrb podmladku

**** Kje so vzroki, da se število gasilcev v Prlekiji povečuje, v Prekmurju pa zmanjšuje?***

Nekaj vzrokov je v nedoslednosti statistike. Zadnji podatki, ki jih navajam, prikazujejo stanje ob koncu leta 1991. Bili so pripravljeni za gasilski kongres, ki bi moral biti lansko leto. Zdi pa se mi, da tudi novejši podatki ne bi bili bistveno drugačni. Dejstvo je namreč, da v nekaterih krajih Prekmurja upada število prebivalstva in zato je tudi manj članov gasilskih društev. Res pa je tudi, da je manj organiziranih gasilcev na določenem območju tudi zato, ker si ne prizadevajo dovolj za pomladitev svojih vrst. Lep dokaz, da se z vztrajnim delom da pridobiti nove (mlade) gasilce, so gasilska društva v ljutomerski in radgonski občini. Tam so namreč uspeli pritegniti veliko mladine. Občuten je zlasti napredek, kar zadeva povečanje članstva, v ljutomerski občini.

**** V Sloveniji pride v povprečju na gasilsko enoto 1.375 prebivalcev, oziroma 13,9 kilometra površin. Kakšni pa so podati za posamezne občine v Pomurju?***

V radgonski občini pride na gasilsko enoto 636 prebivalcev

in 6,2 kvadratnega kilometra površin; v lendavski občini je na gasilsko enoto 677 prebivalcev in 6,7 kvadratna metra površin; v ljutomerski občini ena enota v povprečju pokriva 410 prebivalcev oziroma 3,9 kvadratna kilometra površin; v soboški občini pa pride na gasilsko enoto 481 prebivalcev in 5,2 kvadratna kilometra površin. Na podlagi teh statističnih podatkov lahko ugotovimo, da pride na vse pomurske gasilske enote manj prebivalcev, kot pa je državno povprečje (in to je ugoden podatek!), prav tako pa je glede na številčnost društev v naši pokrajini boljša pokritost terena, saj kot je razvidno iz podatkov, pride na naše gasilske enote od 3,9 do 6,7 kvadratna kilometra, republiško povprečje pa je 13,9.

**** Med preprostimi ljudmi veljajo gasilci za »požarnike«, ki strokovno sodelujejo pri gašenju požarov. Mar ni to gledanje – ozko?***

Operativno delo pri varstvu pred požari ostaja samo del naših nalog, saj dobivamo nove obveznosti pri tehničnem reševanju, reševanju in zaščiti pri naravnih in drugih nesrečah, pri nesrečah z nevarnimi snovmi in pri drugih oblikah pomoči krajanom. Tako namreč izhaja iz osnutka zakona o gasilstvu, ki naj bi ga sprejla skupščina republike Slovenije. V tej smeri smo delovali tudi doslej, saj smo gasili požare, reševali ljudi in premoženje ob poplavah, plazovih, reševali ob nesrečah z nevarnimi snovmi, v prometnih nesrečah, vozili vodo na sušna območja, v 1991. letu, ko je bila domovina napadena, so se gasilci vključili v reševanje v vojnih razmerah. Gasilci že od nekdaj skrbimo tudi za varstvo narave, na primer gozdov. Bili smo tudi pobudniki vladne uredbe o varstvu pred požarom v naravnem okolju. Spomnim naj, da uredba določa, da morajo vsi, ki kurijo, sežigajo ali uporabljajo odprt ogenj v naravi, urediti kurišče, ki mora biti obdano z negorljivim materialom, prostor okoli kurišča pa mora biti očiščen vseh gorljivih snovi najmanj v razdalji 10 metrov. Uredba prepoveduje tudi sežiganje sečnih ostankov v gozdu, kurjenje v grmiščih in nasadih, kurjenje kmetijskih ostankov... Za kršilce so predvidene visoke kazni.

**** Kako pa ste slovenski gasilci strokovno usposobljeni?***

Ob koncu leta 1991 smo imeli v Sloveniji 7.538 specialistov. Največ je bilo – kar je razumljivo – strojnikov (5.201), nato bolničarjev (502), nosilcev dihalnih aparatov (481), mehanikov- tehnikov (460), specialistov za nevarne snovi (404), vezistov (174), reševalcev iz vode (133), specialistov za RBK-zaščito (97) in tehničnih reševalcev (86).

Izobraževanje in preventiva

**** Katere so oblike izobraževanja gasilcev?***

Posamezna gasilska društva organizirajo tečaje za mlajše in starejše pionirje, mladince in izprašane gasilce. Leta 1991 je opravilo izpit 2.156 tečajnikov. Občinske gasilske zveze pa organizirajo tečaje za strojnike, nižje gasilske častnike, nižje gasilske častnike I. stopnje, gasilske častnike, gasilske častnike I. stopnje... V letu 1991 je opravilo izpit 2.710 obiskovalcev teh tečajev. Pri republiški gasilski zvezi pa se usposabljajo višji gasilski častniki in gasilci za razne specialnosti.

**** Kako pa bi ocenili tehnično opremljenost gasilskih društev?***

Gasilska tehnična opremljenost je zadovoljiva, vendar zaradi čedalje slabših gmotnih razmer stagnira. To bo treba odpraviti. Vsekakor pa bomo morali čimprej pridobiti ustrezna prevozna sredstva in specialno opremo za gašenje in reševanje ob elementarnih in prometnih nesrečah, nesrečah z nevarnimi snovmi, reševanju iz vode in drugod.

**** Pregovor Bolje preprečevati kakor zdraviti oziroma v tem primeru – gasiti velja tudi v vaši organbizaciji. Zanima me, kako je s preventivo?***

Gasilska društva najpogosteje organizirajo akcijo preventivnih pregledov dimnikov, kurilnih naprav, električne instalacije, priključkov in drugega v gospodinjstvih, pa tudi v proizvodnih obratih. V letu 1991 smo gasilci opravili 60.490 preventivnih pregledov v stanovanjskih naseljih, blokih in stolpnicah, 148.045 pregledov na kmečko-gospodarskih objektih in stavbah, 14.811 pregledov v industirji, 2.073 pregledov v osnovnih šolah in vzgojnovarstvenih zavodih. Gasilci prirejamo tudi različna osveščevalna predavanja, kjer se občani pouče o pravilnem ravnanju z ognjem in načinom varovanja imetja pred požarom. V mesecu varstva pred požari seznanjamo občane tudi z zmogljivostni gasilskih operativnih enot. V osnovnih šolah potekajo različne akcije osveščanja mladine. Mladi tudi tekmujeo za bronasto, srebrno in zlato značko »preprečimo požare«.

**** Kakšna pa je vsebina »gasilskih« zakonov: zakona o požarnem varstvu in zakona o gasilstvu?***

Gasilci so dosegli pri vladi republike Slovenije, da so pripravili osnutka omenjenih zakonov, sprejeta pa naj bi bila do konca leta. Najpomembnejše: spremenjen bo status gasilske organizacije kot celote in bo javna služba, kar je v nekem smislu že zdaj. Spremenil se bo tudi status gasilca. To pomeni, da bo lahko uveljavljal določene pravice v zdravstvenem varstvu, varstvu pri delu; če bo angažiran pri reševanju, ko bi moral biti v službi, bo upravičen njegov izostanek z delovnega mesta... Ustreznejše naj bi bilo financiranje gasilskih društev in njihovih zvez. - Zakon o požarnem varstvu pa bo prinesel določila o večji odgovornosti in redu pri fizičnih in pravnih osebah. Tudi večjo odgovornost države in drugih subjektov do problematike požarnega varstva.

Gasilci niso (ne bodo) samo gasilci

**** Kaj ste slovenski gasilci posebej izpostavili na svojem kongresu?***

Govorili smo o nadaljnjem razvoju organiziranosti, pri tem pa smo menili, da v gasilskih društvih ni treba spremenjati sedanje oblike dela, torej naj ostane, kot je, vendar pa se je treba aktivneje prilagajati razmeram. Še bolj se je treba zavzemati za vključevanje mladih v gasilske vrste, saj se tam usposobijo in so potem uspešnejši reševalci; organiziranost pa je pomembna tudi zato, ker je logično, da nekdo, ki je član gasilskega društva, ne bo počel ničesar takega, s čimer bi ogrožal sebe in varnost pred požari. Nenehno je tudi izobraževanje gasilcev, saj družba od nas pričakuje, da bomo kos slehernim nalogi pri požarnem varstvu, oziroma gašenju požarov, reševanju v prometu, elementarnih nesrečah, vojnih razmerah. Seveda pa smo gasilci na svojem kongresu tudi opozorili, da brez ustreznejših tehničnih sredstev ne moremo biti dovolj učinkoviti, zato pričakujemo, da bomo potem, ko bo urejeno financiranje, lažje prišli do njih. Kar zadeva izobraževanje in usposabljanje, veliko pričakujemo od gasilske šole, ki naj bi začela delovati prihodnje leto. Na kongresu smo se dotaknili tudi mednarodnega sodelovanja, zlasti z gasilci iz sosednjih držav: Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške. Saj pa že zdaj gasilci ne poznamo meja in priskočimo na pomoč sosedom, ne da bi imeli težave pri prehajanju meje.

**** Največ gasilskih društev v Sloveniji je na vasi. Se morajo ukvarjati zgolj z gasilskimi zadevami ali pa morda še s čim drugim?***

Osnovna dejavnost je seveda skrb za varstvo pred požari in nesrečami ter uspešno posredovanje, če do njih pride. Seveda pa je koristno, da gasilci delujejo še na drugih področjih, na primer na kulturnem. Ponekod tako nadaljujeo tradicijo svojih prednikov. Le-ti so namreč prirejali tudi razne igre in prireditve... dobno. Razgibana dejavnost gasilcev je še zlasti dobrodošla v krajih, kjer so gasilci vodilna sila, saj druga društva ali organizacije ne delujejo ali pa le občasno.

Na koncu tega intervjuja pa še misel iz kongresnega referata Ernesta Eörya o sodelovanju z verskimi skupnostmi. Medsebojne odnose smo načeloma uredili že leta 1990, tako z nadškofijskim ordinariatom katoliške cerkve v Ljubljani kot s senioratom evangeličanske cerkve v Murski Soboti. V pravilih bomo posebej opredelili sodelovanje gasilske organizacije in gasilskih društev in drugih z verskimi skupnostmi v Sloveniji. Neposredni stiki med Gasilsko zvezo Slovenije in verskima skupnostima so dobri, posebej z gospodoma nadškofom dr. Alojzijem Šuštarjem in seniorjem magistrom Ludvikom Novakom. Tako sodelovanje poteka tudi na občinskih in društvenih ravneh.

Po vsem tem, kar sem prebral in zapisal, mi ostaja še gasilski pozdrav: Na pomoč!

ŠTEFAN SOBOČAN

»Učim se izražati svoj ženski del«

Marko Pogačnik je kipar, ezoterik in duhovni vodja. S posebnim načinom, ki ga imenuje litopunktura, zdravi soboški park. Litopunktura je podobna akupunkturi človeškega telesa – v telo se vbadajo igle, Pogačnik pa v pokrajino oziroma tiste njene dele, ki so duševna središča, ‚vbada' kipe, ki jim pravi litopunkturni kamni. To so pokončni in vitki kamniti bloki, na katerih so vklesana posebna znamenja ali kozmogrami. Postavljeni so na sečiščih in v vrtincih energetskih polj in naj bi na energetski ravni pomagali, da se porušeno zdravje in naravno ravnovesje v pokrajini vnovič vzpostavi.

V soboškem parku so skrivne sile in palčki

Tisti, ki niso videli, pa verjamejo, tistim pač ni potrebno vtikati prsta v rane. Kdor ne verjame, se lahko prepriča, tako da gre skozi park in se ustavlja na različnih mestih. Tam v bližini kina je akacija, ki raste pod kotom petinštirideset stopinj. Okrog nje so gabri, ki se umikajo od nje. Torej se akacija ni krivila zato, ker bi se izogibala drugemu drevju, ko bi iskala svoj pogled v nebo. Pogačnik pravi, da raste ta akacija na prostoru, ki ga obvladuje tako imenovana črna boginja. Poševno jo je pospešila v rast negativna energija, ki jo občuti vsak, kdor se, pripravljen, da jo občuti, postavi [illegible] drevesa. Po nogah se mu začne spreletavati teža. Nekoliko dalje od tega drevesa je skupina gabrov. Sredi [illegible] dreves mojster Pogačnik ugotavlja angelsko polje, ki [illegible] ga za tiste, ki verjamejo samo, kar vidijo, kaže vrteča se [illegible]. Tudi to mesto se da občutiti. In tako vsa druga [illegible] mesta v parku. Nekatera so označena z litopunkturami.

V soboškem parku je ‚vdihovalna' točka na črni glavni liniji, ki teče čez Slovenijo. Tako piše Pogačnik v knjigi Die Landschaft der Goettin (Pokrajina boginje), ki je izšla lani pri münchenski založbi Diederichs. Črna linija je linija sprememb in prerojenja. 17 je mesto sprememb; v soboškem parku raste v dveh kompozicijah sedemnajst hrastov.

Tako dela Marko Pogačnik: hodi skozi pokrajino, občuteva njeno dihanje, ugotavlja kritične in središčne točke, kleše kozmograme v kamnite bloke in opravlja litopunkturo. Doslej je to delal v Nemčiji, na nekdanjem Irskem in v Ljubljani. Od nedavna v soboške parku stoji nekaj litopunktur, druge, do števila sedemnajst, bo postavil v prihodnje.

Ko prideš v sled, pa kar hodiš in hodiš

Akupunkturni meridiani so energetske poti, ki povezujejo središčne in vrtinčaste točke. Če bi hoteli to razložiti čim preprosteje, bi bilo morda prav takole. Človek, ki bi se znašel v popolnem brezpotju, vendar ga ne bi nič gnalo v to ali ono smer, ki bi torej samo želel hoditi oziroma se sprehajati, tako za dušo, bi najbrž hodil v sledi meridiana. Ali kako se je včasih zgodilo, ko so bile steze, pešpoti in prehodi čez ograje, da je kdo prišel na sled, kot se je temu reklo, pa je hodil in hodil.

Pogačnik pravi, da so na na poti med nekdanjo vzhodno in zahodno Nemčijo akupunkturni meridiani pretrgani. Tako je ugotovil, ko je raziskoval tam naokrog. Ali to pomeni, da je človeška energija močnejša od naravne energije? Mejo med obema nekdanjima državama so postavili ljudje.

Pogačnikova žena Marika je pod arkadami soboškega gradu klesala kozmogram, ko sva se z mojstrom pogovarjala. Oba sta poznavalca, oba pojasnjujeta in razlagata, ko pa pride čas, da nekdo spregovori tako rekoč javno, je beseda prepuščena njemu.

Revolucija je bila, mi pa smo drugje

»V tem je problem, ko ocenjujemo moč človekove mentalne energije. Človek je sposoben izredne koncentracije energije, posebej če je pojav masoven. Histerija te meje je bila masovna. Vzdrževana je bila z zelo natančnimi sistemi, s tankovskimi potmi in s psihološkimi sistemi sovraštva in strahu. To se vtisne v ta zelo občutljiv energijski organizem zemlje, zareže se tudi v človekov mentalni svet, v njegov orkestriran mentalni svet.«

> **Za zdravljenje soboškega parka z litopunkturnimi spomeniki Marka Pogačnika so doslej iz občinskega proračuna nakazali 162.000,00 tolarjev. Denar je iz tistega dela komunalne zakladnice, ki pripada kulturi. Skupaj bo vsa stvar stala okrog 600.000 tolarjev. Vseh litopunktur bo sedemnajst. Material, iz katerega so kipi, je josipdolski granit, njegova cena je všteta v skupno vsoto.**

Ne gre samo za to, da človek fizično gospoduje nad naravo, marveč tudi za njegovo duhovno gospodovanje. Pogačnik govori o notranji ekologiji. Tako kot s svojimi zunanjimi dejanji, povzroča človek onesnaženje tudi s svojimi mislimi. Izključujoče mišljenje druga bitja zatira. To je negativno mišljenje. Množična histerija povzroča porušni val v prostoru.

Če je torej tako, potem je v nekem usodnostnem smislu potrebno pri sanaciji okolja hoditi po dveh poteh?

»Da. Tako tudi skušam delovati. Zato zmeraj opravljam ta vodstva s seminarji, pišem in se pogovarjam z ljudmi. Zato, ker je na fizični ravni mogoče ločiti samega sebe od drugih, lahko se zapreš vase, na energijski ravni pa je to en prostor.«

Pogačnik pravi, da imamo z revolucijami zelo sabe izkušnje. Zaradi tega ni privržen mišljenju, ki ga zastopa Peter Russell, ko govori, da bo nastopila kognitivna revolucija. Da bo namreč človeštvo naenkrat spoznalo svoje zmote in bo začelo živeti drugače. Pogačnik je zagovornik organske poti, to je poti, ki se poraja od znotraj, iz posameznika. Stare strukture razpadajo in na osnovi tega razpadanja in izkušenj, ki so jih pridobili ljudje s kulturo in civilizacijo, nastajajo nove poti. To gre po neki zakonitosti, najprej spozna eden, potem trije in tako čedalje več.

»Čas sprememb in preobrazbe traja že dvesto let,« pravi Marko Pogačnik. Zato to kljub našemu času, ki je v osnovi usmerjen pozitivistično, ni revolucionarno temveč evolucijsko. Spremembe so sicer velike, vendar so njihove korenine globoko v času.

Pa imamo na materi Zemlji toliko časa, da lahko iz sebe rojevamo postopno spreminjanje? Znani oceanolog Cousteau pravi, da nimamo več toliko časa, da je potrebno način življenje prestrukturirati abruptno, nemudoma?

Živiš tudi ko umiraš

»Tisto, kar skušam videti in razložiti, je to, da so procesi razpadanja enako pomembni kot procesi nastajanja. Do obojega imam pozitiven odnos. Tudi do tistega, kar imenujem črna boginja. Njen pomen pa je tisto, kar vodi življenje skozi smrt, razpad k prerojenju. Iz tega se učim, da so ti razpadni procesi v bistvu konstruktivni. Zato zame ni vprašanje, če je dovolj časa. Je dovolj časa, ker procesi razpadanja sodijo zraven in čim bolj bomo za spoznavanje potrebovali hude šole, se nam bodo te hude šole tudi zgodile. Da se bomo naposled naučili. Klasična revolucija pa je izpeljevala stvari na silo. Tako, kakor če bi mi zdaje rekli, dajmo, usmerimo ljudi hitro k naravi, ker bo sicer Zemlja propadla. Ljudi bi usmerili, hkrati pa bi to v sebi nosilo že tudi kal gladkega neuspeha. Tako kot se je zgodilo v revoluciji, ljudje so verjeli, niso pa bili, kar so verjeli.«

Pogačnik v spreminjanje sveta vključuje tudi razpad, za razliko od revolucionarnega spreminjanja ga vključuje kot dodatni produktivni čas. »Moja osebna izkušnja zadnjih dvajestih let,« pravi Pogačnik, » me uči, ker sem srečeval mnoge ljudi, ki so bili popolnoma zaprti v ta nov pogled na svet, vživel sem se v ta njihov svet in vidim, da se ne sme zavreči ničesar.«

Drugače kot pri newageskih gibanjih je mnenja, da spremembe, ki so vzpodbujene od zunaj, po nekih inspiratorjih, niso dejavne. Človek se mora sam notranje spremeniti. Lahko pa pri tem spreminjanju sodelujejo zunanji kraji, doživetja narave. Ključ za spremenitev je delo na sebi. K temu lahko pripomorejo izkušnje, bolezni, težave, katastrofe, ki jih vidi človek okrog sebe. Šele potem pridejo vzpodbude od zunaj.

Kraji, kamor hodi veter spat

»So pa zunanji prostori, ki so bistven ambient za notranji razvoj, te prostore imenujem sveti kraji, v katerih je skoncentrirana duhovna moč dežele – stari romarski kraji in parki ali pa prostori drugod v naravi. Lahko so to tudi krščanska svetišča. Odvisno od tega, kje stojijo.« Soboški park spada med ambiente za notranji razvoj in ima po Pogačniku ključno mesto v slovenskem procesu prerojenja.

Na vprašanje, če lahko štejemo sem tudi stare domačije s svojimi razporeditvami objektov, ki so danes spremenjene in izničene, ker se je v zadnjem času vse dogradilo in pregradilo, je Pogačnik takole razmišljal: »Mislim, da načeloma to ni dobro. Dom je tisto, kar spada v področje osebne ekologije. Ali pa je dom tudi dejansko prostor, ki je uglašen z zemljo kot celoto, ali pa je odcepljen, to je seveda vprašanje, ki je povezano s temi prezidavami, dozidavami in pozidavami. Stari domovi so imeli svoje svete vogale, na primer boghkov kot. Jaz vedno svetujem, naj si ljudje v svojih prostorih uredijo sakralna mesta, kjer imajo kristal ali podobe ljudi, ki so jim bili življenju blizu. To morajo biti jedra pozitivne energije v prostoru. Podobno velja tudi za vrtove. Po fraktalni geometriji se da razumeti in razložiti, da je vsak vrt za zemljo enako pomemben. Preko svojega vrta lahko zdravimo okolje, lahko zdravimo zemljo.«

V svojih videnjih je Pogačnik videl, da so ljudje nekoč poznali dušo pokrajine in so vedeli za njena duševna središča. Živa meja na polju je žarišče naravnih inteligenc. Nekoč so na poljih zasajali žive meje. Stara krajina je bila prežeta z njimi, po melioracijah ni več.

Polje, kdo bo tebe ljubil

Mislite, da naši kmetje dovolj ljubijo polja? »Bojim se, da ne,« odgovarja Marko Pogačnik. »Če bi bilo drugače, ne bi prišlo do te odtujitve kmetijstva od narave. Se pa spet učimo ljubiti polja. Krščanska tradicija je človeka učila, da je telo zemeljsko in torej manj vredno, vreden je samo duh. Kar pa je zares pomemebno, je interakcija med človekom in zemljo, kajti človek je po svojem telesu del zemlje.«

Naša črta na grbu

Pogačnik je tvorec slovenskega grba. Slovenski grb je Pogačnikov kozmogram. Nekateri so rekli, da je še najbolj podoben emblemu kolesarskega kluba. To je bil oblikovni očitek. Prekmurski očitek bi lahko bil, da v njem ni ravninskega elementa, čeprav je avtor nekoč razlagal, da je ena od črt valovnic pod triglavo goro simbol ravnine. Po njegovem se Triglav in valovnice ne smejo jemati banalno, kot Aple in Jadran. Pri grbu gre za razmerje med moškim in ženskim elementom, za jang in jing, za gore in ravnine z rekami in morji. Prastara podoba prikazuje goro in jezero ob vznožju. To je prispodoba globine, miru in napredka.

Marko Pogačnik ne joče

Ali Marko Pogačnik kdaj joče?

Pogačnik: »Ne.«

Ne jočete zato, ker je jok žensko čustvovanje ali pa ne jočete, ker z bolečino drugače pridete na kraj?

Pogačnik: »V svojem duhovnem razvoju sem prišel do stopnje izrednega notranjega ravnovesja. Gibljem se znotraj tega ravnovesja, brez da bi ga moral umetno ustvarjati. Zato ne pridem v taka ekstremna stanja. Ne da bi imel do tega nek odpor, to ne. Leta in leta se ukvarjam s tem, da počasi odlagam te privzgojene moške pritike in se učim izražat svoj ženski del.«

Ste duhovni voditelj. Ameriški duhovni voditelji so znani po neki demonični energiji, s katero privlačijo ženske in jih celo potegnejo za sabo v smrt. Nedavno se je to vnovič zgodilo. Vi se ne spoglejujete s tem? Čeprav imate več sledníkov med ženskami kot med moškimi.

Pogačnik: »Seveda, ženske so bolj občutljive, prve znajo prisluhnti. Ampak jaz zavestno razgrajujem svoj vpliv, na ta način, da ne ustvarjam nobene organizacije, nobene zaveze. Stalno spreminjam svoj način gledanja na svet, način duhovnega vodenja. Skušam slediti cikličnemu principu in tako izničujem možnosti za zunanjo navezanost.«

ŠTEFAN SMEJ

Za zeleni jezik (38)

(»Ali je slovenščina ogrožena?« – Anglinizacija slovenskega poslovnega imenotvorja)

V prejšnjem zapisu smo z nekaj primeri skušali ponazoriti, kako močno se je v zadnjih letih angliniziral slovenski poslovni jezik. Nič bolje ni tudi s poslovnim imenotvorjem, kakor strokovno pravimo tvorbi imen podjetij, njihovih izdelkov ipd. Čeprav je ta proces jezikovno pozornejšemu državljanu očiten tudi na prvi pogled, pa ga je slovensko jezikoslovje skušalo evidentirati in razčleniti tudi natančneje, empirično. Od tovrstnih raziskav je med dokumentarno najtehtnejšimi tista, ki jo je kot samostojno publikacijo leta 1991 izdala Alenka Gložančev (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU) in nosi naslov Enobesedna imena slovenskih podjetij. Avtorica je razčlenila enobesedna imena zasebnih podjetij, registriranih po letu 1980. Pri njihovi tvorbi je zapazila tri glavne težiščne smeri: **domačijskost** (izraba ekspresivnih idr. odtenkov jezika ter navezava na domače izročilo, npr. Nitka, Štrenca, Kosobrin), **osebnoimenskost** (ime podjetja po priimku lastnika) in **»iluzionizem tujega in daljnjega«** (tujejezična imena podjetij). Čeprav je npr. avtorica v intervjuju za Večer (30. april 1992) naštela nekaj razlogov za jezikovnokulturni optimizem tudi na tem področju, pa ni mogoče spregledati njene ugotovitve, da je v zadnjih dveh letih prevladujoča imenskotvorbena smer tretja, ki vodi v vse močnejše prevzemanje tujih prvin, in sta prvi dve, ki izkoriščata pomensko, stilno in tvorbeno pestrost slovenščine, odločno v njeni senci.

Žal tudi s podjetji na levem in desnem bregu Mure oz. z njihovimi imeni ni bolje kot drugod po Sloveniji. Marsikatero »krasi« tujejezična prvina, preštevilna so kar povsem tujejezična. Za vzorec smo prelistali nekaj številk »prekmursko-štajerskega potrošniškega vodiča« Expo, ki se s svojim imenom tudi nič kaj preveč ne navezuje na t. i. prekmurski ali štajerski svet, ki ga poslovno nagovarja. Pri tem smo kar hitro ugotovili, da med podjetji, ki s svojimi izdelki ali storitvami želijo prodreti do nas, t. i. potrošnikov, prednjačijo različni *line-i, trade-i, toursi, club-i* in seveda *shop-i* ter *shopping-i* (to so sploh modne besede v slovenskem poslovno-trgovskem svetu).

> **"Pri tem slednjem, pri ohranjanju jezika, pa seveda odloča predvsem osebna zavest. Tista zavest, ki zna in zmore seči nekoliko čez mejo provincialne tržne mitologije, ta pa je in postaja mišljenje večine. Kaj mišljenje, postaja globinski biološki refleks!"**
>
> **Boris Paternu**

Med gibala, ki poganjajo jezikovno prakso v imensko tujejezičnost, je poleg »iluzionizma tujega in daljnjega« ter pomanjkljive jezikovne (samo)zavesti treba dandanes prišteti tudi toliko opevani pragmatizem, ki si vse manj zastavlja dodatna vprašanja in vse bolj slepo sledi trenutnim praktičnim koristim. V duhu tega pragmatizma se poslovni ljudje pogosto sklicujejo na mednarodno tržišče, kjer da so podjetja, ki imajo v imenu tujo prvino, prepoznavnejša. Na različne načine bi bilo mogoče zavreči takšno argumentacijo, vendar zapišimo samo tole: neko podjetje napravijo prepoznavno na tržišču najprej drugačni (boljši) poslovni prijemi, novi izdelki ali storitve, drugačni pristopi do odjemnikov in poslovnih partnerjev, torej vrsta »malenkosti«, ki zadevajo njegovo temeljno dejavnost, šele nato poleg ekonomsko-propagandnega nastopanja tudi ime firme.

Ali v nizu najrazličnejših »shopov« in »shoppingov« kakšna pohištvena trgovina Kredenca ni prepoznavnejša kot vsi ti brezimni »shopi«?

In na koncu koncev: ali ni poslovno-trgovska praksa vendarle taka, da so izdelki in storitve, ki nam jih ti »šopi, trejdi, lajni, tursi…« ponujajo, namenjeni predvsem nam, kupcem v Sloveniji? Vsi trgovci po svetu pa vedo (seveda iz zelo pragmatičnih razlag), da je treba (se splača) spoštovati jezik kupca.

FRANCI JUST

kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V pokrajinskem muzeju sta na ogled stalna zbirka in stalna likovna razstava, ki je odprta vsak dan razen nedelje od 10. do 12. ure.

LJUTOMER: V Galeriji Anteja Trstenjaka razstavlja Samo Pajek iz Maribora. Razstava bo odprta do 17. julija.

LENDAVA: V lendavskem gradu je na ogled stalna razstava del dosedanjih mednarodnih kolonij, na ogled so tudi freske Zoltana Gaborja.

REDENCI: V muzeju Radenske so na ogled eksponati in prikazi razvoja tega naravnega zdravilišča.

SOMBOTEL: V muzeju Savaria gostuje z rastavo Alojza Eberleta pokrajinski muzej iz M. Sobote. Razstava akvarelov bo odprta do 29. avgusta.

MURSKA SOBOTA: V galeriji pokrajinskega muzeja v soboškem gradu je na ogled retrospektivna razstava del kiparja Ferenca Kiralya. Razstava bo odprta do 30. avgusta.

MURSKA SOBOTA: V galeriji bodo v četrtek, 8. julija, odprli razstavo del LIKOS-a. Razstava je posvečana 30. obletnici društva in bo odprta do 31. julija.

Likos slavi tridesetletnico! ZKO iz Sobote mu prireja jubilejno razstavo, v četrtek, 8. julija, ob 19. uri v Galeriji v Soboti. Pel bo mešani pevski zbor Štefan Kovač pod zborovodkinjo Alenko Brulc-Šiplič.

PRIREDITVE

LENDVA: V Lendavi se pripravljajo na letošnjo 21. tradicionalno mednarodno likovno kolonijo. Vsako leto je v lendavski občini v gosteh nekaj domačih in tujih likovnih umetnikov. Kolonija bo začela z delom 20. avgusta.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Julija in avgusta bo Pokrajinska in študijska knjižnica odprta: študijski oddelek v ponedeljek od 8. do 16. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure, v preostalih dneh pa od 8. do 14 ure. Oddelka knjižnice v gradu pa v četrtek od 8. do 17. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure, v preostalih dneh pa od 8. do 14. ure.

Eko-kulturna napoved!

2. spust s čolni po reki Muri (od Cmureka do Veržeja) bo v soboto, 17. julija. Prirejajo ga Mladi zeleni Slovenije, Mark & Tours iz Gornje Radgone, Društvo za varstvo okolja Pomurja, Brodarsko društvo Krog, Zelena alternativa iz Cmureka in Gradca, Zelena akademija iz Gradca. Zbirališče za spustnike je ob 8. uri v Krogu, začetek spusta v Cmureku ob 10. uri, ob 12.30 je postanek v G. Radgoni, prihod v Veržej ob 17. uri. Prijave: sporočiti jih je potrebno najkasneje do srede, 14. julija, fax (062) 221-273 ali (069) 61-325. NE POZABITE POTNIH LISTOV!

ne zgodi se vsak dan

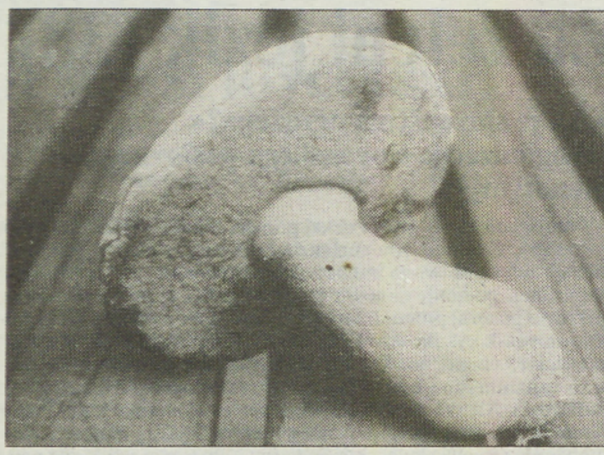

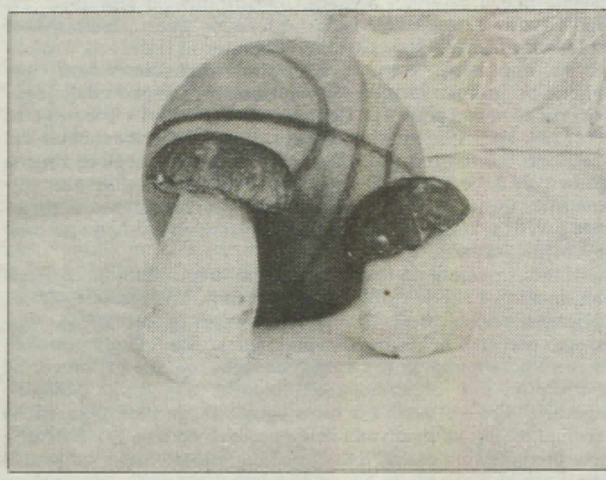

Kljub suši se je gobarska sezona začela tudi pri nas. Dokaz za to so tile gobani. Prvi je lepi istrski goban, ke je pri nas zelo redek. Našli so ga v okolici Murske Sobote. Klobuk je rožnate barve, trosovnica in bet pa sta oranžna.

Sreča v obliki jurčkov na drugi sliki pa se je nasmehnila Alojzu Pečku.

Pa še opozorilo: Če se boste tudi vi odpravili v gozd, se pazite klopov, saj se lahko zgodi, da boste šli po gobe tako in drugače.

Statistika je v medije vö vrgla, ka je v maji bila inflacija pri nas 1,4 odstotna. Bela je stoodstotno gvüšen, ka je pri toj numeri tiskarski škrat vmes interpolejro vejico. Un je gvüšen, ka tü vejice nesmi biti. Tak je tou po njegovoj statistiki, po šteroj un küpuvle. Po tistoj, po šteroj pa od njega odkupujejo, pa inflacije sploj nega.
Liki bole važno od vsega toga je pa poslansko pitanje, štero je bilou močno postavleno na zadnjon ekološkon forumi v Soboti pri Zvezdi: "Zakoj poslanci v Soboti ešče nemajo svoje sobe, se pravi pisarne?"
Bela se je okoli toga najbole važnoga poslanskoga pitanja razpijto, pa je zvedo, ka so vsega krijvi penzionisti. Bole genau povejdano, Občinska zveza upokojenih invalidov. Prej, ka so se uni nasilno vselili v pisarno bivše SZDL. Tak je oblast očitala gospoudi invalidi Karčiji, šteri je največ v toj pisarni, pa šteri genau zna, ka je ta ista oblast pisarno upokojenski invalidof preselila z Bliskove barake v tou pisarno. Nevola je pa v ton, ka je po nouvon ta pisarna namenjena poslancon zatou, ka oblast nikoga drüjgoga ne vüpa vö s te zgradbe spravlati, kak invalide. Tej se prej najžmetnej branijo. Vej uni bi šli tü vö fčasi, takoj, v svoj dom upokojencof, liki tan nemrejo vö spraviti sedeža soboški Krajevni skupnosti, šteri so že lejta z árende (podnajemniki) v upokojenskoj iži. Tak je vse okoli zasüjkano, ka ne ven, či do poslanci, ka velko umsko moué majo, lejko tou odmotali. S toga soboškoga gordijskoga vozla se tudi jes ne znajden. Brat Džouži

Mini Humoreska

Stari in novi humor

Kratki filmi nemih komikov so stari že 70 do 80 let. Še danes se smejimo starim klovnom, kot so bili Stan, Olio, bratje Marx, Buster, Charly in drugi. Čas jih ni povozil.

Danes gledamo na TV ekranih njihove potomce, ki nas skušajo zabavati v TV-serijah. Njihovi napori so kaj klavrni v primerjavi z njihovimi davnimi predniki.

V Ameriki so se domislili in posneli smeh. Ta smeh je bil sprva diskreten in nas je ob komičnih prizorih spodbudil, da se še mi smejimo. Danes odmeva z ekranov bebčevski smeh, gledalci pa ostajajo žalostni, na tej strani ekrana se le malokdo zasmeji.

Borivoj Repe

Nenavadna najdba

Izraelski arhologi so v Nahal Omerju Aravi, dolini med Mrtvim in Rdečim morjem, naleteli na nenavadne ostanke preteklosti. Našli so namreč toaletni papir, za katerega domnevajo, da je star okrog 1300 let. Najdba namreč sega v 7. stoletje, ko je bil v Nahal Omerju znan karavanseraj, eno zadnjih počivališč za trgovce, ki so z Orienta potovali v Gazo in druga tedanja sredozemska pristanišča.

In kakšen je pravzaprav toaletni papir iz davne preteklosti? Izraelski arheologi pravijo, da gre za približno deset krat deset centimetrov velike koščke iz mehke in tanke tkanine. Ker so to stvar našli v domnevni odpadni jami poleg karavanaseraja in ker je stvar narezana na koščke, arheologi skorajda ne dvomijo o namemebnosti teh artiklov. Ker je bilo v tistih časih s papirjem pač težko, so se prebivalci teh krajev očitno raje odločili za tkanino, kajti blaga je bilo na Vzhodu že od nekdaj v izobilju. Izraelski arheologi so ob tem priznali, da so na nekaj podobnih najdb pred tem naleteli že njihovi kolegi onstran meje, torej v Egiptu, kjer pa zaradi islamske sramežljivosti tovrstnih najdb očitno niso obešali na veliki zvon.

ERIKA ZELKO

Afrika

Vrači (tradicionalna medicina)

Poleg klasične medicine smo se v Afriki srečali tudi s tradicionalno afriško. Pogosto so v ordinacijo prihajali po pomoč nekdanji pacienti vračev in sestra Tereza, naša zdravnica, je vedno znova skušala dopovedati ljudem, da je potrebno najprej priti k njej. Vendar so ljudje navajeni in s tradicijo vezani na svoje vrače ter do nove medicine postopno vzpostavljajo večje zaupanje. Zaenkrat pričakujejo pomoč klasične medicine tam, kjer se moč vračev ustavi.

Pripomočki, ki jih vrač uporablja pri svojem delu.

V Afriki poznajo poleg vračev, ki imajo sposobnost in pravico izganjati duhove, reševati čarovnice, bdeti nad vasmi ter ščititi njihove prebivalce pred močjo »witch«, še zeliščarje.

Ob našem obisku v Zambiji smo obiskali enega od vračev. Obisk je organiziral laični misijonar Herman. Tako smo se enega zadnjih dni našega bivanja v Zambiji odpravili na obisk k dr. Mungailu. Zanimivo je, da vrači v Zambiji lahko legalno opravljajo svoje delo in jih država ne preganja. Pri svojem delu je dr. Mungaila uporabljal posebno uniformo in tačas, ko se je preoblačil, nam je žena razkazala vas in njuno stanovanje. Po kratkem ogledu smo z doktorjem odšli v njegovo ordinacijo, kjer je sprejemal paciente ter opravljal konzultacije. Uradni naziv ordinacije je bil »House of Problems« (hiša težav), zraven je bila še lekarna. Nekoliko bolj oddaljena je bila »bolnišnica« za navadne paciente ter posebej za osebe, obsedene z duhovi. Pri svojem delu se je s pacienti pogovarjal, šalil, jih karal. Ne le diagnozo, celo vzrok bolezni je lahko odkril s pomočjo svojega sposobnega duha. Po daljšem pogovoru je ugotovil, da ima njegova pacientka malarijo, bolečine v vratu ter težave z zanositvijo. Težave z zanositvijo in bolečine v vratu so povezane z močjo »witch«. Nekdo v vasi jo je začaral, saj je ravno v njihovi vasi veliko magične moči. Seveda je bolnico zanimalo, kdo ji želi hudo. Po kratkem premisleku je dejal, da ji imena sicer ne more povedati, lahko pa opiše krivca. »Stanuje blizu tebe, je visok, suh, z dolgimi lasmi in si ne pere zob,« je dejal in končal pogovor. Na vrsti je bil naslednji bolnik. Po konzultacijah nas je peljal v svojo lekarno, v kateri so bile številne stekleničke, različne kože, rogovi in seveda cenik. Stekleničke so vsebovale različne pripravke in največje povpraševanje je bilo po sredstvih za srečo v ljubezni, uspeh pri delu, večanju spolne moči, za lepoto. Večino stvari pripravi sam iz različnih rastlin, ki jih nabere v gozdu ali kupi na tržnici v Lusaki. Živalske produkte uporablja le pri obredih izganjanja duhov in zaščiti pred močjo »witch«. Poleg zdravilnih pripravkov, obrednih ceremonij, uporablja pri svojem delu tudi »zdravljenje« z vrezovanjem. Vrez ali »tatu« nato zapolni z različnimi zdravilnimi pripravki. Taki vrezi so zdravilni, pozna in uporablja pa tudi lepotilne vreze. Lepotilnih si največ želе ženske in so običajno sredi čela. Zdravi vse bolezni, bolnike lahko obdrži v svoji »bolnišnici« do štirinajst dni. V Lusako jih pošlje le, ko ugotovi, da imajo premalo krvi. In kako to ugotovi? Preprosto. V prst zabode z iglico, in če priteče veliko krvi, je vse v redu, če priteče manj, pomeni, da ima bolnik premalo krvi.

Zelo zanimivo in relativno dobro je njegovo poznavanje aidsa. Dejal je sicer, da ne izključuje možnosti, da lahko moč »witch« povzroči podobno bolezen kot aids, ki pa je spolno prenesena. A kot za vse bolezni, ima tudi za aids učinkovito zdravilo. In kakšno je? Pri nas bi temu učeno rekli tritirna terapija. Bolnik dobi tri različne vrste zdravil. Prvo je sestavljeno iz 80 različnih vrst rastlinskih izvlečkov. Le-to moraš namočiti v vodo, v kateri bolnik sedi trikrat dnevno po dvajset minut. Drugo zdravilo sestavljata posebne vrste zelenjava in otrobi. To zdravilo je potrebno pojesti, in sicer prav tako trikrat dnevno. Najboljše je verjetno tretje, ki ga mora bolnik obvezno popiti s kokakolo. Poleg naštetih terapij pogosto uporablja različna zelišča kot preventivno sredstvo proti aidsu.

Že prej sem omenjala obred izganjanja duhov, naj ga še na kratko predstavim. Osebo, ki je obsedena z zlim duhom, privedejo do vrača, kjer s posebnimi bobni vso noč bobnajo ter pripravijo bolezen, da gre v prostor za obdelavo. Sorodniki obsedenca morajo prinesti s sabo belega in črnega piščanca, katerih meso brez soli pojedo vsi, ki sodelujejo pri obredu. Kuhano kri piščancev, ki ji je primešal zdravilni pripravek, pa poje bolnik. Terapija je običajno uspešna in duh izgnan, je trdil naš vrač.

Ena od zelo zanimivih rastlin oziroma dreves je »sosage tree« – klobasovec. Njegovi plodovi so res podobni klobasam in vrači jih pogosto uporabljajo pri svojem delu. Najpogosteje pri zdravljenju težav s potenco.

Vrač dr. Mungaila pri delu v svoji »ordinaciji«.

To so le drobci bogate in [illegible] tradicionalne medicine, ki [illegible] tako poceni. Obisk in konzultacija pri vraču staneta 500 kw, medtem ko ista zadeva v misijonski bolnici stane samo 10 kw.

In kako je postal vrač? [illegible] obiskoval druge vrače, so mu rekli, da ima zelo sposobnega duha za zdravljenje ljudi. Neke noči [illegible] je ta duh spregovoril in [illegible] počasi začel zdraviti ter se [illegible] pri bol[illegible] dodatno izpopolnjevati pri [illegible] kušenih in starejših vračih.

Marsikdo se bo vprašal, [illegible] ob zgoraj navedenih cenah [illegible] raj veliko ljudi najprej odloči [illegible] vrača in šele nato za klasično [illegible] cino. Verjetno je to še ena od [illegible] vilnih posebnosti afriške duše, ki [illegible] nam zahodnjakom včasih [illegible] težko doumljiva.

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Poležavanje s prijateljicami se bo sprevrglo v pravo zabavo in kaj hitro se boš zavedla, da si šla nekoliko predaleč. Zjutraj pa bo prostor ob tebi bel in prazen, kot je bil že nekoč z nekom povsem drugim...

On: Poslovni uspeh ti bo prekrižal sicer dobre načrte v ljubezni. Je že tako, da ti je pomembna predvsem ekonomska varnost, za drugo pa si mnenja, da boš že še poskrbel. Pazi, da te ne bo preveč zaneslo...

BIK

Ona: Tvoja reakcija na nepričakovano novico bo preveč impulzivna, da bi lahko dosegla kakršno koli razumno rešitev. Poskusi se zbrati in trezno razmisliti, pa se bo rešitev pokazala kar sama od sebe.

On: Še vedno se ti ne bo uspelo unesti, kar te bo v prihodnosti zelo teplo. S prijateljico se boš zapletel v zanimiv pogovor, ki ti bo odkril pravo podobo njenih čustev. Nikar ne omahuj, ampak napadi!

DVOJČKA

Ona: Prijeten konec tedna bo znak, da so se tudi tebi začela odpirati prava vrata. Nikar se ne boj, ampak sprejmi izziv, ki ti ga bo ponudil prijatelj. Iz tega bo še nekaj nastalo, vsekakor pa se boš odlično zabavala.

On: Poskusi se skoncentrirati na svojo okolico bolj v smeri prijateljstva kot poslov. To ti lahko v prihodnosti zelo koristi. Zaradi partnerja so tvoje skrbi povsem odveč in dobro bi bilo, če bi se ji opravičil.

RAK

Ona: Počitek, ki si ga načrtovala, bo potrebno še malo preložiti. A vseeno se boš prav prijetno zabavala, saj boš proste trenutke preživela v bližini nekoga, ki ti že dalj časa ne gre iz glave.

On: Trma te bo pripeljala v položaj, ko bo še najbolje vse skupaj pustiti in reševati, kar se rešiti da. Še najbolje bo, da se zamisliš nad svojim nezavidljivim položajem, saj si take napake ne bi smel privoščiti.

LEV

Ona: Kritično obdobje je sicer za tabo, vendar pa ti nihče ne more zagotavljati, da se ne bo ponovilo. Tokrat si jo odnesla poceni, toda kako bo naslednjič? Še najbolje bo, da se posvetiš malo boljši preventivi!

On: Doživel boš precejšen poslovni šok, vendar pa ni nobenega razloga za panično obnašanje. Razmere se bodo prej ali slej umirile. Povsem drugače pa bo na poslovnem področju, kjer se ti obeta prava avantura.

DEVICA

Ona: Pozabila boš na neko staro zmenjšavo, ki ti je še donedavna kazila srečno življenje. V tem ti bo pomagal predvsem nov prijatelj, ki bo pokazal veliko več, kot boš pričakovala. Ne bo ti dolgčas...

On: Predolgo si bil prepričan, da si popolnoma neobčutljiv na ljubezenske namige določene osebe, sedaj pa se je izkazalo ravno nasprotno. Toda vseeno raje malo počakaj, saj si boš morebiti še premislil.

TEHTNICA

Ona: Nikar ne skrbi za partnerjeve težave, saj ti lahko to še pošteno zameri. Bolje mu boš pomagala s svojo ljubeznijo. Srečanje s starim prijateljem te bo spomnilo na pretekle čase, ki mogoče le niso povsem mimo.

On: Uspelo ti bo, da si boš ustvaril odlične možnosti za ponoven začetek na poslovnem področju, kjer si nekoč že pogorel. Naj te stari neuspehi nikar ne ovirajo, saj bo tokrat povsem drugače – predvsem boljše.

ŠKORPIJON

Ona: Pozorno se ozri okoli sebe in odkrila boš marsikaj, kar ti bo ogrelo srce. Presenetil te bo prijeten svetlolasec, ki pa mu ni preveč za verjeti. Toda vseeno se boš prijetno zabavala, zraven pa se še marsikaj naučila.

On: Spoznal boš, da ni ravno nujno, da vedno obvelja tvoja beseda. To te bo sicer v začetku deloma razjezilo, toda kaj hitro boš spoznal, da je tudi druga različica zate karseda ugodna. Mogoče celo bolj...

STRELEC

Ona: Najprej se boš smejala, pozneje pa se bo[illegible] tepla po glavi. Ne izmikaj se srečanju, ki ti je usojeno, saj ni nikjer rečeno, da se boš morala tudi odločiti. Nekdo te bo prav pošteno prestrašil.

On: Nastopil boš s povsem novimi argumenti, kar bo dokaj povečalo tvoj poslovni ugled. Z novo prijateljico pa nikar ne delaj preveč dolgoročnih načrtov, saj je za kaj takšnega še premalo poznaš.

KOZOROG

Ona: Čeprav boš v začetku nasprotovala partnerjevi ideji, se boš na koncu vendarle sprijaznila z usodo. Ta pa niti ni tako mračna – iz vsega skupaj boš izvlekla veliko več, kot si pričakovala.

On: Prepiru s partnerjem bo sledila sladka sprava in vajin medsebojni odnos bo le še trdnejši. V začetku tedna pa bo nastopila trda poslovna streznitev in le stežka ti bo uspelo odnesti celo kožo.

VODNAR

Ona: V neki zadevi se nikar ne izmikaj, ampak poskušaj vztrajati do konca. Prijatelj ti bo ostal naklonjen, nost, vendar bo v tem mnenju ostal popolnoma osamljen. Kasneje ti bo predlagal pomiritev...

On: Tista, ki te je že popolnoma omrežila, ti enostavno ne da miru. Sicer ti bo malo nagajala, vendar so ji tvoji nameni še kako všeč. Nikar se ne obotavljaj, saj lahko zamudiš še veliko več, kot si misliš.

RIBI

Ona: Pusti zlobna obrekovanja in se posveti raje pametnejšim stvarem, kot je na primer prijatelj, ki te že dalj časa opazuje. Ljubezen bo prišla prehitro, četudi se boš na vse kriplje poskušala ‚upirati'.

On: Poslovni načrti se ti bodo začeli uresničevati, vendar pa ne tako hitro, kot si pričakoval. Dosegel boš predvsem tisto, kar bo v tem trenutku najvažnejše in ti bo prineslo največji dobiček. Na drugo pa malo počakaj.

za vsakogar nekaj

Nosite hlače

Ljubiteljice udobnega oblačenja se lahko veselijo poletja: poleg visoko razprtih in z gumbi okrašenih kril in oblek so na pohodu tudi hlače. Prosojne, prozorne, široko pahljačaste, posute s cvetličnimi vzorci, pikčaste, črtaste, ozke, pižamasto krojene, iz viskoze, bombaža, platna, svile. Moda dovoljuje vse, sami presodite, kaj dovoljujeta žep in postava. Lahko so vroče kratke, dolge, lahko jih dopolnjujete z barvno kontrastnimi bluzicami in blazerji.

Ste za kratko?

Letošnje poletje ljubi kratke pričeske z mehkimi linijami, ki dajejo frizuri polnost. Lasje so lahko gladki ali trajno nakodrani, pazimo le, da so vselej umiti in negovani. Kodre poravnamo in oblikujemo s prsti in učvrstimo z želejem.

Glasbene lestvice

LESTVICA TUJIH SKLADB NSTSNMV

1. CAN'T HELP FALLING IN LOVE – UB 40
2. SOMEBODY TO LOVE – George Michael + Queen
3. I WILL NEVER FORGET – En-Sonic
4. MUST BE CRAZY FOR ME – Melissa Etheridge
5. IT'S A MYSTERY – The Graduates
6. ONE TONGUE – Hothouse Flowers
7. SUNDAY MONDAYS – Venessa Paradis

PREDLOGE:

1. **FEEL A LITTLE MORE – Eric's Affair**
2. **BLOWIN' IN THE WIND – Etta James**
3. **TWENTY FIVE HOURS A DAY – The Hooters**

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELIČASTNIH

1. KO OBJAME ME NOČ – 1 X band
2. DAJ, POVEJ MI – Don Mentony band
3. SANJE – Royal Flash
4. MORSKA ROMANCA – Danijel Šmid
5. VSE KAR TI LJUBEZEN DA – Ivan Hudnik
6. KAKO JE LEP TA SVET – Mia Žnidarič
7. PRIJATELJU – California

PREDLOGI

NAZAJ – Avtomobili

OB MENI SI, TUDI KO TE NI – Mika Čemažar

ODLOČI SE – Marko Pezdirc

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE S KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. 50 LET IMAŠ – Slovenskogoriški kvintet
2. TO SI TI – Fantje z vseh vetrov
3. V PARKU – Ans. Vesna
4. MOJA ZIDAN'CA – Ans. Lojzeta Slaka
5. NAZAJ NA VAS – Igor in Zlati zvoki
6. GODEC – Ans. bratov Poljanšek
7. POLKA NAOKROG – Trio Svetlin

PREDLOGE:

1. **PRI NAS BO PLES – Alpski kvintet**
2. **IŠČEM TE – Zasavci**
3. **KO MUZIKANT SLAVI – Celjski instr. kvintet**

Izpolnjene kupone pošljite do četrtka, 15. julija 1993, na naslov Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 27

Glasujem za skladbo:

- tuja ____________
- domača ____________
- narodnozabavna ____________

Ime in priimek ter naslov ____________

Človek v stiski

Zaljubiti se v pravega človeka

Vedno več ljudi se ločuje. Statistike na osnovi opravljenih anket to domnevo samo še potrjujejo. Sociologi in psihologi pa skušajo ugotoviti, zakaj se vedno več zakoncev odloča za razvezo, kje so vzroki in kakšne so posledice tega pogosto usodnega koraka v življenju človeka. Slovenija po številu razvez nikakor ne zaostaja za razvitimi zahodnoevropskimi državami, lahko bi rekli, da število razvez celo počasi, a vztrajno narašča tudi pri nas. Pred leti, ko smo bili priča le posameznim razvezam vzornih zakonov, so se ljudje zgražali. Danes pa, ko se vsak dan kdo loči, kot da je to postala moda in zaželjena oblika urejanja odnosov v družinski in zakonski skupnosti.

Kje so vzroki, da zakonca ne želita več živeti in ustvarjati pod isto streho skupaj s svojimi otroki? Vsak razvezanec moškega ali ženskega spola mora priznati, da se je v zvezo prikradla kriza, ki se je v bolj ali manj akutni obliki pojavljala že veliko prej, preden sta jo zaznala kot resen znak, da v njunih odnosih nekaj ni v redu in da bi bilo treba nekaj ukreniti. Nezadovoljstva s samim seboj, stopnjevanje nevrotičnosti, prepiri, izbruhi jeze in še mnoge druge oblike napetosti, ki so rasle.

Resnica pride kmalu na dan. Eden od zakoncev, ponavadi moški, si najde prijateljico, ljubico, s katero se sestaja, ji kupuje darila, jo vodi na sprehode v naravo in z njo uživa v seksu. Najbolj nazorno o tem govori M. Kundera v svoji knjigi Poslovilni valček, kjer moški, mož pravi: »Draga, meni ni potrebna družina. Jaz potrebujem ljubezen. Ti si za mene ljubezen, a otrok spremeni vsako ljubezen v družino. V dolgočasje. V skrbi. In vsako ljubico spremeni v mater. Ti za mene nisi mati. Za mene si ljubica in te ne želim deliti z nikomer. Niti z otrokom ne.«

In vojna se je nadaljevala. Ene žene so še naprej trpele in čakale, da se njihovi možje vrnejo, druge so se z otroki odselile in se potem tudi ločile.

Prizori iz mnogih znanih filmov (Kramer proti Kramerju) in »vojna« med zakoncema za nepremičnine ali za otroke so postali že naš vsakdanjik. Čustvena prizadetost pa je ostala še leta po tem.

Kaj če bi moški razmišljali v to smer: »Morda ga vzljubi že kmalu, morda bo živela z njim, toda ali bi bilo drugače kot v življenju z njegovo ženo? Mar ne bi bil vedno sam s svojimi najglobljimi čustvi?«

Temu bi lahko rekli tudi kriza srednjih let, kriza lastne osebnosti in identitete, izguba vere vase.

Takšne zveze se kot mnoge druge, če vanje ne vlagaš lastnega kapitala, kmalu spremenijo iz »velike ljubezni« v strastno seksualno zadovoljsto ali pa splahne njihov prvotni žar, ki jih je družil. Zakon ali samo zveza se ravno tako »uniformirata« kot vsi drugi zakoni in zveze, če ostane samo na tistem lepem, svobodnem, neobveznem in brezskrbnem.

Od vseh pri tem najbolj trpijo otroci. Posledice je čutiti v vsej njihovi življenjski dobi. Celo se pojavljajo iste napake. Ali je to potem res usoda, sreča ali njihova nesreča?

Mogoče bi bilo smotrno kdaj spregovoriti o vseh teh ljubicah, ki so vse po vrsti »enkratne« in »vredne« vse te pozornosti in ljubezni? Razvezane žene, ne imejte se za manjvredne, ve ste samo drugačne od njih, ravno tako neponovljive in vredne vsega občudovanja tega sveta!

Zanje in za vse ženske v presledkih povzemam misel H. Hesseja: »Šele ko človeka udari nesreča, se odkrito pokaže njegov značaj. V vsakdanjem življenju doživlja vsakdo od nas izkušnjo, da noben odnos prijateljstva, noben občutek ni trajen in zanesljiv, če ni prežet z našo krvjo, če ga ne dosežemo z ljubeznijo in podoživljanjem, z žrtvijo in z bojem. Mogoče je kupiti užitek, toda ne ljubezni.«

Mnogi so začeli znova, čisto od spodaj, in se niso predali.

Človek ima več življenj. Vsaka naša duhovna preobrazba je vredna enega življenja, v skupnosti ali zunaj nje. Življenje je enkratno, neponovljivo, samo naše in odvisno od naše lastne kreacije. Vsi, ki se smejijo nesrečam drugih, bi se morali bati, kajti šele skozi trpljenje in nesrečo rastemo tudi mi in se spreminjamo.

Pisma pošljite na naslov: VESTNIK, Slovenska 41, 69000 M. Sobota, s pripisom Človek v stiski. Anonimnost zajamčena.

RADIO MV – MURSKI VAL – UKV 94,6 MHz (dopoldne tudi SV 648 kHz

Petek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Mariborsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Borzni utrip – 9.30 NSTSNMV – 10.00 Poročila – 11.15 Od petka do petka – 12.00 Poročila – BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Prireditve ob koncu tedna – 17.30 Alternativno – 18.00 MV-dur – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.40 Tržnica – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Predstavljamo vam – 10.00 Poročila – 10.40 Potepajte se z nami – 11.00 Sobotni gost – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.10 Angleščina – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja – 8.00 Začenjamo nov dan – 8.10 Panonski odmevi – 9.30 Srečanje na Murskem valu – 10.30 Nedeljska kuhinja – 12.00 Poročila – 12.15 Nedeljsko premišljevanje – 12.30 Minute za kmetovalce – 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Porabsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Evropa v enem tednu – 10.00 Poročila – 10.30 Šport – 11.15 Zgodilo se je – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Bilo je nekoč – 17.30 Šport – 18.00 S kranščakon, cekron, pa z marelof – lestvica narodnozabavne glasbe – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Ljubljansko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Kost/gost dneva – 9.15 Glasbene novosti – 10.00 Poročila – 10.30 Kratki stik – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Tema popoldneva – 17.30 Srebrne niti – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Zagrebško zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Iščemo za vas – 10.00 Poročila – 10.15 NSTSNMV – 11.15 Borzni utrip – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Poslušamo vas – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Na narodi farmi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Kost/gost dneva – 9.15 Sedem veličastnih – 10.00 Poročila – 10.30 Pika na i – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 To sem jaz – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

Domača žival za otroka

Otroci imajo radi živali. Toda starši naj se pred nakupom vselej vprašajo, ali je njihov malček že dovolj star, da bo znal ravnati z živaljo.

Z mehkim kožuškom in svetlečimi se očkami osvojijo živali malodane vsako srce. In tako jih tudi otroci želijo božati in se igrati z ljubkim morskim prašičkom ali zajčkom, čeprav so velikokrat še premajhni, da bi znali ravnati z njimi. Ne razumejo, da potrebujejo tudi mir in postanejo nepotrpežljivi, ker želi kožuhar jesti ali spati, namesto da bi se z njimi igral.

Tedaj ga velikokrat premočno zgrabijo, in če jih ugrizne, je začetnega navdušenja kaj hitro konec. Veterinarji svetujejo, naj predšolskim otrokom ne podarjamo živali in naj se pri izbiri tudi pozneje ravnamo po otrokovi starosti. Večina šestletnih otrok se že zna igrati z morskim prašičkom. Te živalce so mirne, ne preveč občutljive, se pustijo božati, in če se dovolj ukvarjamo z njimi, postanejo povsem krotke.

Pri desetih letih je otrok dovolj potrpežljiv za igro z zajčkom, saj že opazi, kdaj je ta razpoložen za igro in kdaj postane napadalen. Od otrokove starosti je odvisno, kako bo oskrboval živali. Verjetno ni odveč omeniti, da tako priljubljeni hrčki niso primerni za otroka. To so nočne živali, ki podnevi spijo in niso primerne za igro.

Kuhajte z nami

Piščančje prsi v gobovi omaki

»Čudne rastline so gobe, ki v osmih dneh zrastejo in preminejo,« je sodil o gobah Adamus Lonicerus, pisec knjig o zeliščih, ki je leta 1537 izšla v Leipzigu. Šele veliko pozneje so gobe našle svoje mesto v kuhinji.

Danes so gobe tudi pri nas upoštevanja vredno živilo, saj je gobarstvo močno razširjeno. Še vedno pa velja, da jih uporabljamo kot dodatek jedem in ne kot glavno jed. Zaužite v večjih količinah so težko prebavljive.

Za 4 obroke potrebujemo: 2 kosa piščančjih prsi, 20 dag piščančjih jetrc, 30 dag svežih jurčkov in lisičk (ali samo enih), 10 dag masla ali 1 dcl olja, strok česna, žlico kisle smetane, polovico jušne kocke, sol, poper, 4 kose kruha.

Piščančja jetrca narežemo in na hitro popražimo na žlici maščobe. Dodamo polovico jušne kocke, zalijemo z majhno skodelico vode (3 žlice), prevremo in odstavimo s štedilnika. V drugi kozici segrejemo žlico ali malo več maščobe in ji dodamo očiščene in nalistane gobe. Prepražimo jih na močnem plamenu, da porumenijo, nato jih solimo, dodamo manjši strok sesekljanega česna in zalijemo z žlico vode in z žlico goste kisle smetane. Prevremo in odstavimo. V tretji kozici segrejemo preostalo maščobo. Meso odluščimo od prsnih kosti tako, da dobimo 4 zrezke. Rahlo jih potolčemo s spodnjim robom dlani, solimo, pomokamo in popramo, nato z obeh strani zlato rumeno zapečemo. Na preostanku maščobe popečemo na obeh straneh 4 kose bolj suhega belega kruha. Prepražena jetrca zmešamo z gobovo omako. Popečen kruh zložimo na ogret servirni krožnik, na vsak kos kruha položimo kos piščančjega mesa, ki ga prelijemo z gobovo omako. Zraven ponudimo sezonsko solato.

SESTAVIL MARKO NAPAST	IZREKANJE POVELJ	TOPLICE PRI PADOVI	RASTLINSKA BODICA	PISATELJ MURNIK	IMAMOV URAD IN POLOŽAJ	DAROVANJE ALI ŽRTVOVANJE BOGU	NAJJUŽNEJŠI GRŠKI RT
RODOLJUB, DOMOLJUB							
DEFENZIVA							
DAVNO VZHODNOGERMANSKO LJUDSTVO							
GLAVNI ŠTEVNIK			SLOVENSKI POLITIK (IVAN) / LIGNIT				
OROŽJE S TETIVO				SRBSKO M. IME / OTOK PRI SARDINIJI			
AVTOMOBILSKA OZNAKA JAPONSKE		FAVN / KRAJ V SLOVENSKIH GORICAH					
GRŠKA POKRAJINA (ELIDA)					JOHN OSBORNE / OBRSKI VLADAR		
HRUST, ORJAK							
MESTO V ROMUNIJI						URADNI SPIS	MATI GRŠKIH BOGOV
GOSTINSKI STREŽNIK							
JUNIOR			MLINSKI ŽLEB				
LATINSKI VEZNIK (IN)			VZDOLŽNA STENA V GRŠKIH TEMPLJIH				

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE – Vodoravno: izdatki, Niagara, admiral, VA, Lavo, grbe, OM, USA, ksi, rt, klet, aval, SA, Corot, I, Erato, Jukatan, anatema.

Iz župnijskih kronik: Hodoš (33)

Blagoslovitev pred 150 leti

Evangeličanska cerkvena občina Hodoš je v nedeljo, 20. junija 1993, nadvse slovesno proslavila 150. obletnico blagoslovitve cerkve. Slovesnost je potekala v slovenskem in madžarskem jeziku. V cerkvi in pod košatimi lipami izpred nje se je zbralo okrog tisoč ljudi od blizu in daleč. Vabilu so se odzvali tudi predsednik soboške občine Andrej Gerenčer, poslanec Drago Šiftar, predstavniki evangeličanske cerkve z Madžarske in Slovaške, zastopniki binkoštne in rimokatoliške cerkve ter drugi. Med bogoslužjem je pevski zbor zapel tudi pesem hodoške gmajne. Prva kitica se glasi: Gospodne, v hišo tvojo / smo prišli rejč žitka se včit. / Ti, ki si nas osvojo / in pozvao v dühi te častit, / pelaj po istine poti / nas cili večnosti proti /.

Prerekanje zaradi zvonov

»Zgodovina te cerkvene občine je precej razgibana.« mi je zatrdil hodoški evangeličanski duhovnik Vili Kerčmar, nato pa nadaljeval: »Tako kot drugod so se tudi tukajšnji verniki morali boriti za svoje pravice. Z vero in z ljubeznijo do Boga so premagovali svoje težave in se z zavzetostjo oprijeli vsakega, še tako težkega dela v dobrobit in širitev svoje verske občine. Čeprav najstarejši zgodovinski zapis o obstoju naselbine Hodoš sega v leto 1331. je večji del zgodovine neznan. V času protireformacije je bila namreč dokumentacija, zbrana v arhivu občine, odvzeta s silo in odpeljana v Krčarico na Madžarskem. kjer naj bi ob požaru na župnišču zgorela.«

Od sogovornika sem nadalje zvedel. da so se Hodošani in okoličani zgodaj navdušili za cerkvene reforme. ki so jih širili reformatorji cerkvenega življenja in delovanja, zlasti Martin Luther. Do 19. septembra 1732 so evangeličani tega območja uporabljali katoliško cerkev. potem pa so jo morali vrniti. Pa ni šlo gladko. Vsaj tako izhaja iz zapiskov nekdanjega hodoškega evangeličanskega duhovnika Györgya Lepoša. Evangeličanski verniki so menda odposlali na cesarski dvor na Dunaj svojega odposlanca, kjer naj bi izposloval nadaljnjo možnost opravljanja verskih obredov v katoliški cerkvi, kjer so evangeličani 1749. leta kupili in namestili dva zvonova. Odposlanec ni opravil nič, kajti močno je bilo protireformacijsko razpoloženje. Zaradi tega naj bi veliko pretrpeli tudi prekmurski evangeličani. Šele po tolerančnem ediktu cesarja Jožefa II., izdanem v letu 1781, so se začele v Prekmurju ponovno organizirati evangeličanske cerkvene občine.

»Ena izmed prvih je bila tudi hodoška. Za ponovno ustanovitev ima veliko zaslug odvetnik in senioratni inšpektor Ferenc Novak. Ta je namreč spodbujal ljudi k delu, k zidanju cerkva in župnišč ter jim dajal pravno in drugo pomoč in podporo v vseh težavah. Po težkih časih preganjanja so 1783. leta nanovo ustanovili cerkveno občino, za duhovnika pa so dobili Istvana Lakya, ki je deloval v letih 1783–1786. Takrat so začeli voditi tudi matične knjige.

Središče verskega življenja je cerkev, zato so tudi verniki na Hodošu zgradili cerkev. Bila je lesena in je stala na mestu, kjer je zdaj župnijska dvorana. Toda takratni zakon ni dovoljeval, da bi evangeličani gradili cerkve, ki bi imele zvonike. Dovoljenje za zvonik so dobili šele 1791. leta, zgradili pa so ga 1793. leta. To pa je leto dni po smrti duhovnika Istvana Smodiča, ki je deloval na Hodošu v letih 1786–1792. Potem so s tožbo zahtevali, da se jim vrneta zvonova, ki so ju svojčas kupili in dali vgraditi v katoliško cerkev. Dolgo so se tožarili. Evangeličani naj bi neke noči zvonova sneli in ju montirali v zvonik svoje cerkve. Po drugi inačici pa naj bi zvonova za nekaj časa zakopali v potoku Krka. Katoliška stran je zahtevala zvonova nazaj. Spor je poravnala komisija komitata, ki je obiskala Hodoš 10. maja 1794 in razsodila: evangeličani morajo za oba zvonova plačati 90 rajnški. Obvezo so izpolnili čez osem dni pri administratorju katoliške župnije Juriju Puffoku.« Tedaj pa je še bil evangeličanski duhovnik Balaž Berke, kajti iz cerkvene kronike je razvidno, da je deloval v letih 1792–1803. Naslednji duhovnik pa je bil Györgyi Gergar, in sicer v letih 1803–1821.

Poslanstvo Janosa Kardoša

Očitno je, da prva lesena hodoška evangeličanska cerkev ni v nedogled kljubovala vremenskim razmeram in času, kajti 1823. leta so zgradili novo. Ta je stala na opečnih temeljih, drugače pa je bila iz lesa. Deset let pozneje so k že stoječemu župnišču prizidali trisobno poslopje. Omenjeno cerkev so gradili za časa in pod vodstvom duhovnika Gyurija Cipotta in kuratorja Janosa Eörya.

Pogled na evangeličansko cerkev na Hodošu, ki je na manjši vzpetini, obdajajo pa jo mogočne lipe. Letos poteka 150 let, odkar so jo zgradili. Posnetek: Š. S.

»Duhovnik Cippot, ki je deloval v letih 1821–1834, pa se ni zavzemal le za gradnje in materialni napredek svoje cerkvene občine, temveč tudi za duhovno rast. Sam je napisal 1829. leta molitvenik Duhovni Aldov. Žal pa je 1834. leta umrl, čeprav mu je bilo komaj 41 let,« je v nadaljevanju pogovora razkrival sedanji hodoški »farar« Vili Kerčmar. Tu naj takoj dodam, da je o svoji cerkveni občini napisal nekaj strani obsežen zgodovinski pregled, ki ga uporabljam pri tem zapisu.

»Po Cipottovi smrti je prišel na Hodoš za evangeličanskega duhovnika Janoš Kardoš, rojen 1801. leta v Noršincih, ki je bil do tedaj duhovnik v Szepetneku na Madžarskem. Na Hodošu je ostal od 1835. do 1873. leta. Bil je dober dušni pastir, poleg tega pa je še pisal in pesnil. Svoja dela je objavljal tudi v prekmurščini. Njegova pesmarica je bila v uporabi vse do 1970. leta, nekoliko ‚predelano' pa uporabljajo še zdaj. Napisal in prevedel je še veliko drugih knjig. Sestavljal je tudi šolske učbenike. Pisateljevanju je posvečal veliko svojih moči, še zlasti po letu 1860, ko ga je v duhovniškem poklicu razbremenjeval sin Adam, ki je bil posvečen za duhovnika 1855. leta in dodeljen očetu (duhovniku) kot pomožni duhovnik.«

V prvih letih svojega službovanja pa si je Janoš Kardoš prizadeval za gradnjo cerkve iz opeke. Navdušil je vernike, da so jo sami izdelali iz gline. Verniki so tudi darovali les, opravili veliko prevozov in pridno pomagali pri gradnji. Leta 1840 so začeli gradili cerkev, ki stoji še danes. Dogradili so jo 1842. leta, **blagoslovili pa leta 1843, torej pred 150 leti, zato letošnja obeležitev 150-letnice.** Vanjo so namestili tudi »sporna« zvonova. Za časa duhovnika Kardoša pa so na Hodošu zgradili (1845. leta) šolo in stanovanje za kantorja učitelja. Ta stavba je stala do 1982. leta, ko jo je takratni kantor Dezider Matuš odkupil, porušil in na tistem mestu zgradil lastno stanovanjsko hišo. V letih, ko je na Hodošu deloval duhovnik Kardoš, je, kot pravi sedanji duhovnik Vili Kerčmar, »bila evangeličanska cerkvena občina dobro situirana. V letu 1858 je podedovala na Hodošu okrog 75 hektarjev zemlje, v Šalovcih 19 hektarjev in v Kotormanyu okrog 8 hektarjev površin. Večinoma so bili gozdovi. Iz zapisnikov je mogoče prebrati, da je imela ta cerkvena občina v leti 1858–1871 čez 100 hektarjev. Združevala je 1.090 vernikov iz 11 vasi.«

80 tisoč zidakov

Koliko opeke je bilo potrebno za hodoško cerkev, o tem ni nikjer zapisano. Pač pa obstaja podatek, da so verniki so sami izdelali kar 80.000 opečnih zidakov, prispevali so les in pomagali pri zidavi. Ta zgradba stoji še danes in jo je dolgo časa uporabljal kantor za stanovanje. Ta objekt so zgradili za časa duhovnika Jožefa Magyarja, ki je bil hodoški evangeličanski duhovnik v letih 1874–1910. V njegovem času (1870) so ustanovili evangeličansko cerkveno občino v Domanjševcih, ki je hodoški gmajni »pobrala« nekaj članov, vendar ne toliko, da bi materialno obubožala. Napredovali pa so tudi šalovski evangeličani, saj so 1884. leta zgradili šolo, s tem pa so otrokom prihranili pot v šolo na Hodoš. Je pa tudi res, da je hodoška učilna imela velik sloves, saj so v njej dobili osnove izobrazbe ljudje, ki so pozneje doštudirali v učene može.

»Leta 1910 je prišel na Hodoš evangeličanski duhovnik Geza Heiner in deloval do 1950. leta, ko je nenadoma umrl. Tudi on je bil med ljudmi, enako kot predniki, zelo priljubljen. Poleg opravljanja svoje duhovniške službe je ljudem pomagal in svetoval tudi v kmetijsko-živinorejskih potrebah. Od 1950. leta do 1. septembra 1958 hodoška gmajna ni imela rednega duhovnika, ampak so jo oskrbovali duhovniki iz sosednjih evangeličanskih cerkvenih občin. Omenjenaga datuma pa je duhovniško službo prevzel Ludvik Novak, sedanji senior in duhovnik v Murski Soboti. Na Hodošu je deloval do 1977. leta. Pod vodstvom Ludvika Novaka so v letih 1960–1961 podrli staro, s slamo krito gospodarsko poslopje in sezidali novo. V letu 1962 so s pomočjo svetovne luteranske zveze obnovili notranjost cerkve in vanjo napeljali elektriko. Leta 1965 so popravili orgle, izdelane 1905. leta. Čez tri leta so prebarvali pločevinasto streho cerkvenega zvonika, v župniške in kantorsko stanovanje pa so napeljali vodovod. Leta 1969 pa so okrog župnišča in dela kantorjevega stanovanja napeljali žično ograjo. Vse to kaže skrb duhovnika ne le za duhovni, ampak tudi materialni napredek cerkvene občine,« je pravilno ugotovil sedanji hodoški duhovnik Vili Kerčmar. Brž nato pa je omenil leto 1974 (in to je še vedno čas Ludvika Novaka!), ko so se odločili za gradnjo župnišča z dvorano. Poslopje do sezidali v treh letih, saj so ga ob navzočnosti domačinov in gostov iz domovine in tujine blagoslovili 5. septembra 1976. leta, hkrati pa so s to slovesnostjo počastili 175. obletnico rojstva nekdanjega svojega duhovnika Janoša Kardoša.

Ludvik Novak je leta 1977 odšel za duhovnika v evangeličansko cerkveno občino Murska Sobota in tako nadomestil umrlega duhovnika Leopolda Harija.

Duhovnica in duhovnik

1. novembra 1977 je nastopil službo kot administrator hodoške cerkvene občine Viljem Kerčmar iz Križevec. Tudi on je nadaljeval z deli, zlasti pa z urejanjem okolice župnišča in notranjosti velike župnijske dvorane. V letih 1982–1983 pa je bila administratorka hodoške gmajne evangeličanska duhovnica Jana Baroševa (Slovakinja), žena Vilija Kerčmarja. S 1. januarjem 1984, ko je napredovala iz kaplanke v redno duhovnico evangeličanske cerkvene občine Gornji Petrovci, je administracijo hodoške gmajne (hkrati pa tudi mariborske in apaške) ponovno prevzel Vili Kerčmar. Duhovniška družina Kerčmar se je 1983. leta preselila s Hodoša v Gornje Petrovce. S tem pa se duhovno in posvetno življenje na Hodošu ni ustavilo, čeprav zdaj ta gmajna nima več toliko članov, kot jih je imela pred leti. Zdaj to cerkveno občino sestavljajo: Hodoš, Krplivnik, kjer so verniki predvsem madžarske narodnosti, ter Šalovci, Budinci in Dolenci, ki so slovenske vasi. Po številu članov spada ta evangeličanska cerkvena občina med manjše, saj jih ima le 450. Iz leta v leto (vsaj doslej je bilo tako) se število zmanjšuje. Vzork: ljudje niso obrnili hrbta cerkvi, ampak vse manj jih je, kar se jih manj narodi. Manj pa jih pride na svet zato, ker so mnogi mladi zapustili te kraje in si ustvarili družine drugod, doma pa so ostali predvsem starejši. Nekaj statističnih podatkov: leta 1991 je bilo v tej gmajni 26 pogrebov in le 7 krstov, lani je bilo 16 pogrebov, 5 krstov in 2 poroki; do koncu junija letošnjega leta pa je duhovnik spremil k poslednjemu počitku 6 ljudi, ni pa krstil še nobenega otroka ne blagoslovil nobega zakona. Vili Kerčmar si prizadeva, da bi se stanje spremenilo na bolje. Mlade in malo manj mlade kmečke fante v pridigah in tudi ob srečanjih spodbuja, naj se vendarle zganejo in naj ne posedajo le za točilno mizo, ampak si poskušajo najti družico, toda nekateri so »trdi«. Tudi jih ne more spreobrniti, ko jim govori, naj bi pri delu poprijeli čez teden, ob nedeljah pa le izjemoma (žetev, spravilo sena); toda nekateri ob nedeljah, ko je Gospodov dan, še vedno letajo naokrog s traktorji in motijo duhovnika in tiste, ki pridejo k božji službi. Leta je ob nedeljah ob 9.30 uri, udeležuje pa se je v povprečju vsak četrti član, torej nekaj čez 100. Pozimi pa imajo obred v veliki župnijski dvorani. Je pa dober obisk verouka. Na letošnji konfirmaciji, ki je bila v tej cerkveni občini že po tradiciji zgodaj (v maju), pa je bilo v krstnih zavezah potrjenih 11 mladih.

Verniki pa primerno skrbe za cerkev kot sakralni objekt. Leta 1985 so obnovili notranjost in zunanjost. Tistega leta je bila tudi blagoslovitev obnovljne cerkve. Obred je opravil senior Ludvik Novak. Dve leti pozneje so dali elektrificirati zvonove. Verniki s Hodoša pa so 1989. leta zbrali denar še za harmonij, ki ga uporabljajo ob obredih v župnijski dvorani. Po smrti dolgoletnega kantorja Deziderja Matuša 1989. leta je kantorsko službo prevzel Ludvik Nemec s Krplivnika. Od aprila 1991 je inšpektor gmajne Aleksander Županek. Franc Kerčmar, ki je to službo opravljal kar 30 let, pa je zdaj zaradi bolezni častni inšpektor. Po vojni so hodoški gmajni nacionalizirali veliko premoženja, zlasti gozdov.

ŠTEFAN SOBOČAN

JANEZ BALAŽIC

Johannes Aquila

42

Sv. Erazem, naslikan v škofovski opravi z dolgo belo tuniko, zeleno dalmatiko in črno kazulo, ima obedve roki dvignjeni, v konice prstov pa so zapičena šila. Dasiravno iz ikonografije oz. hagiografije svetnika vemo, da so mu iztrgali čreva, pa se vse od 13. stoletja naprej običajno slika s šili zapičenimi v prste. Ta svetnik, ki je živel za časa rimskega cesarja Diokecijana, znanega preganjalca kristjanov, se je na imenitnem mestu v martjanskem prezbiteriju znašel v vrsti apostolov, kar kaže pripisati dejstvu, da gre za patrona tistega župnika Eraz ma, ki je upodobljen v klečeči pozi na nasprotni steni in velja za pomembnega moža v zgodovini martjanske fare, saj – kakor sporoča o tem napis nad pritličnim pasom slikarij – je prav za njegovega časa, namreč leta 1392, bila dograjena cerkev v Martjancih. Naposled je mogoče ugotoviti, da gre za zanimivo likovno in ikonografsko rešitev, ki zaradi tega sodi med ikonografske posebnosti martjanske poslikave.

Kajpak vse figuralne kompozicije spremlja obilica izjemnih ornamentov, ki znova dokazujejo, da je mogel tako Akvila kakor tudi njegov odlični prvi pomočnik – mojster martjanskih apostolov –imeti na zalogi številne predloge, ki v motivih slede rokopisni ornamentiki. Če bogastvo ornamentov sili k spoznanju, da sta oba slikarja črpala iz zakladnice iluminiranega slikarstva, pa nekaj drugih dekoracij kaže še na nekaj: friz konzol pod apostoli, ki očitno izkazujejo slikarjev napor, da bi se karseda približal italijanskim zgledom, tako slikarstvu trecenta kakor renesančni rešitvam ob koncu 14. in v začetku 15. stoletja in pri tem ujel pravilno perspektivično skrajšavo slikanih konzol. Ugotovitev se zdi zanemarljiva, pa vendarle se v poskusu slikanja perspektive pokaže nek zanimivi slikarjev eksperiment, ki ga je slej ko prej – v danih razmerjih – mogoče razumeti kot protorenesančni moment, ki se tu pojavi izjemno zgodaj, namreč v zadnjem desetletju 14. stoletja.

Martjanci, južna prezbiterija, sv. Erazem in apostoli

Ikonografija slikanega prezbiterija, torej neka stalna shema postavitve svetniških likov in prizorov v prezbiteriju, ki jo je starosta slovenskih umetnostnih zgodovinarjev Francè Stelè poimenoval kot kranjski prezbiterij ter zajema razvoj slikanega prostora v času po letu 1400, predvsem na osrednjeslovenskih tleh, v primeru Martjancev ne vzdrži, še zlasti zato, ker je nujno iskati izhodišča za martjansko poslikavo v širšem srednjeevropskem prostoru, posebej na Češkem, tudi Slovaškem, na Ogrskem in nemških deželah. Zato kriterij kranjskega prezbiterija preprosto ni možno prilagoditi našemu spomeniku gotskega slikarstva, s tem pa martjanska poslikava pridobi na kulturnozgovinski veljavi.

Kot stalno upodobitev, ki jo pozneje srečamo na Kranjskem kar pogosto v 15. stoletju, je tudi v Martjancih na notranji slavoločni steni naslikan prizor Jurijevega boja z zmajem. Z leve je v neki stilizirani pokrajini naslikana arhitektura, najverjetneje grad, s katerega poglejujeta dve osebi in pri tem spremljata sv. Jurija, ki osvobaja uklenjeno Marjetico zmaja oz. pošasti. Ta prizor kajpak moremo razumeti v duhu časa, ki je silno ljubil plemiško požrtvovalnost, še zlasti v iskanju naklonjenosti do mladenk. V krščanskem smislu pa se razodeva neka druga predstava, ki navaja vernega k požrtvovalnosti in zatiranju zla.

Ob Boju sv. Jurija z zmajem je v samem levem spodnjem oglu notranje slavoločne stene naslikan sedeč starec, ki predstavlja podobo sv. Pavla puščavnika; o tem priča tudi napis z leve strani svetnika **S. Paulus her(e)mita**. Z desne je v stilizirani skalnati krajini, v votlini, naslikan v sivo–bela oblačila napravljen starec. S telesom je obrnjen k živalim, pticem in levu, ki so mu bili v njegovem puščavniškem življenju edini družabniki in jim bere iz odprtega kodeksa. Na drugi strani je upodobljen lev pri vodi, njega pa je mogoče povezati z delom legende o Pavlu puščavniku, saj naj bi pokojnega svetnika le–ta sam zagrebel. Tu je kajpak prizor, ki kaže, da je pač lev pri vodi, vendar pa bi mogla interpretacija tega dela slikarije biti tudi drugačna. Ob domnevi, da je slikar pri slikanju tega prizora očitno delal po neznani predlogi, se mu je lahko primerilo, da je zgodbo interpretiral tako, da je namesto zemlje, ki naj bi jo zagrebel za pokojnikom, naslikal leva ob vodi. Kljub temu pa se kaže za to upodobitev nek sila pomemben likovni vir, ki pelje vse do iluminatorjev, delujočih za češkega cesarja Venceslava.

(Nadaljevanje prihodnjič)

TRIJE KRALJI – Znamenito trikraljevsko lipo, ki smo jo pred kratkim predstavili v Vestniku, je neurje razpolovilo. Del stebla je padel na prikolico, ki so jo imeli ob lipi delavci mariborskega spomeniškega zavoda, ki obnavljajo notranjost cerkve. Zdaj lahko samo upamo, da bodo »drevesni kirurgi« lipo pozdravili in da bo ta simbol slovenstva živel naprej tudi na pobočju blizu cerkve sv. Treh kraljev v istoimenskem kraju blizu Benedikta v lenarški občini. (L. Kr.)

TRGOVINA

Beltinci, Ravenska 27
tel.: 42151
Črenšovci, stara šola

Posebej ugodno:

- ženske bluze
- »pajkice«
- džins

AUTORECEK 8384
W. Minihof 113
tel. 9943/3156 2269
NADOMESTNI DELI, NOVI ALI RABLJENI
BENCINSKI IN DIZELSKI MOTORJI
DRUGI PLOČEVINASTI DELI

Lendavski upokojenci

V občini Lendava je okrog 4.500 upokojencev, svoja društva pa imajo v Črenšovcih, Veliki Polani in Lendavi. Tam deluje še društvo invalidov. Najstarejše je Društvo upokojencev Lendava, saj so ga ustanovili pred 44 leti, šteje pa 800 članov. Leta 1990 so uvedli dan upokojencev, ki pa so ga letos poimenovali v mednarodno srečanje upokojencev. Bilo je 26. junija. Poleg množice domačih upokojencev so prišli še 50 gostov z Madžarske in predstavniki upokojenskih društev iz Ljutomera, Gornje Radgone, Murske Sobote, Radenec, Črenšovec in Velike Polane. Na srečanje, ki je bilo v obnovljeni dvorani gostišča Lovski dom, so prišli seveda tudi predstavniki skupščine občine in krajevne skupnosti ter predsednik Zveze društev upokojencev Slovenije Stanko Hvale. Ta je imel tudi daljši govor, v katerem je pohvalil aktivnosti lendavskega upokojenskega društva, spomnil pa je tudi na zavzemanje vodstva slovenskih upokojencev, da pokojnine in drugo, kar so si upokojenci zaslužili s svojim nekdanjim delom, ne zaostajajo za rastjo osebnih dohodkov. Svoje razmišljanje je strnil: »Bodi vztrajen in zmaguj!« Pozdravne nagovore so še imeli predstavnik društva upokojencev iz sosednjega madžarskega kraja Zalalovö, predsednik skupščine občine Lendava in predsednik sveta krajevne skupnosti Lendava. Sicer pa so upokojenci, včlanjeni v lendavsko društvo, imeli na svojem slavju bogat kulturni in zabavni program. Tako so nastopili tamburaši iz Društva upokojencev Ljutomer, potem so zaplesali plesalci z Madžarskega, na koncu pa še folklorna skupina ljutomerskih upokojencev. Predsednik Društva upokojencev Lendava Tone Slavinec se je vsem zahvalil za nastop, nato pa je pobudo prevzelo osebje Lovskega doma, ki je hitro postreglo z okrepčilom. V drugem polletju načrtujejo lendavski upokojenci več izletov in srečanje z upokojenci na Madžarskem.

Š. S.

Gasilske slovesnosti

Nedelja je praznik gasilcev! Tako bi lahko poimenovali niz prireditev, ki se vrstijo v teh poletnih konectedenskih dneh. Največji jubilej so praznovali gasilci v **Lukavcih**, saj so v nedeljo nadvse slovesno zaznamovali 100-letnico. Društvo so namreč registrirali 1893. leta in nekaj časa se je imenovalo Prostovoljna požarna bramba na Murskem polju. Zanimiva so tudi tedanja poimenovanja; društvo je imelo poleg navadnih udov (članov) še brizgalničarja, vodjo plezalcev in varuhe. Kmalu so tudi zgradili manjši gasilski dom, za katerega je dal prostor posestnik Aloiz Janežič. Glede na to, da je bilo v tedanjem in še nekaj časa v poznejšem obdobju na Murske polju tudi do 15 požarov, je imelo društvo veliko opravkov z gašenjem. Sprva so gasili z vodo iz veder, 1934 so kupili brizgalno, kateri je bila »domica« tudi Marija Babič, ki je zdaj stara 87 let. 1958. leta so preuredili nekdanji zadružni dom v gasilski dom; 1969 so razvili prapor, 1983. leta so proslavili 90-letnico, 1986 so kupili 3.000-litrsko cisterno Crein, 1988. leta so nabavili avto TAM 80... V društvo je vlanjenih 120 vaščanov. Na nedeljski slovesnosti, ki se je je udeležilo veliko gasilcev iz sosednjih krajev, je društvo dobilo priznaje Gasilske zveze Slovenije, pa tudi samo je pobralo vse priznanj. Pripravili so tudi lep kulturni program, nato pa nadaljevali z »gasilsko veselico, kot je ni bilo sto let«. Tak je bil namreč slogan vabila.

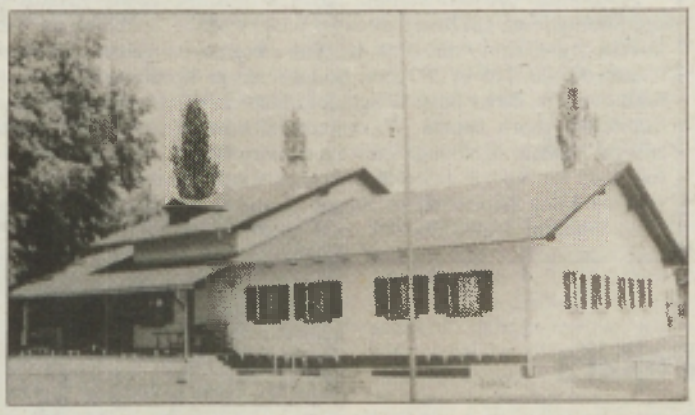

V nedeljo je bilo zelo slovesno v **Murskih Črncih**, kjer so pripravili razstavo o razvoju dela in dela gasilskega društva, nato pa so slovesno odprli večnamensko dvorano, ki meri 17 X 12 metrov. Uporabljali jo bodo tako športniki kakor gasilci, ki so bili pobudniki te gradnje. Graditi so jo začeli 1990. leta. Lepo so uredili tudi okolico, zato je slavnostni govornik – predsednik skupščine občine Andrej Gerenčer – imel razlog več za čestitke za nov uspeh gasilcev in krajanov, nazadnje pa je prerezal otvoritveni trak. Slovesnosti se je udeležilo 14 gasilskih društev iz sosednjih krajev.

Gasilci iz **Velike Polane** pa so v nedeljo praznovali 70-letnico. Tokrat so zaznamovali obletnico, ob kateri niso »kronali« kakega novejšega delovnega uspeha. Bilo pa jih je veliko v prejšnjih letih. Društvo so ustanovili 1923. leta na pobudo takratnega učitelja Franja Gumilarja. Leta 1939 so zgradili gasilski dom, potem so kupili prvo brizgalno rakovico, razvili so društveni prapor, v zadnjih nekaj letih so zgradili več požarnovarnostnih vodnjakov, 1973. leta nabavili sodobno motorno brizgalno Ziegler, pozneje so prevzeli gasilski avto, nato pa še avtocisterno, ki jo je podarilo društvo iz Avstrije. Nagarali so se pri gradnji vaško-gasilskega doma, ki so ga sicer odprli pred dvema letoma. V njem imajo zdaj vso gasilsko opremo, povrh pa še poročno dvorano. Na nedeljski slovesnosti se je zbralo veliko domačih in gasilcev iz sosednjih krajev, prišli pa so tudi predstavniki iz pobratenega društva Senožeti pri Ljubljani. O poslanstvu gasilcev v sedanjem času je govoril podpredsednik občinske gasilske zveze Jože Hozjan, pel je domači kmečki oktet, kulturni program pa so prispevali tudi šolarji. Podeljeno je bilo več gasilskih odlikovanj. Prijetno pa so presenetile članice novoustanovljenega Aktiva kmečkih žena, saj dobrot, ki jih je v krajšem času naučila Cilka Sukič, niso odnesle domov, ampak jih najprej razstavile, brž nato pa razdelile na mize. Bravo, dekleta in ženske!

V **Dolnji Bistrici** pa so gasilci praznovali 60-letnico. Tam so jubilej združili s praznikom krajevne skupnosti, v katero spadata še Srednja in Gornja Bistrica. Iz pregleda društvene kronike je razvidno, da so tudi v tem kraju gasilci odigrali pomembno vlogo. Pa ne le na področju preventive in gašenja, ampak tudi v borbi z nemirno reko Muro, saj je dotlej, dokler niso uredili njene struge in obrambnih nasipov, čestokrat poplavljala in ogrožala Bistričane. V vročem nedeljskem popoldnevu je okrepčilo dobro delo tudi podpisanim poročevalcem.

Š. S., J. Ž., F. Ku.

Pomurski gasilci se radi udeležujejo gasilskih slovesnosti, ki ji pripravljajo sosedanja društva, saj so potem lahko prepričani, da jim bodo obisk vrnili, ko bo kak jubilej ali proslavitev delovne zmage v njihovem društvu. Ta »izmenjava« je dobrodošla tudi zaradi gostinskih uslug. Posnetek je z nedeljske parade v Veliki Polani.

Posledica sredinske vožnje

28. junija je Dušan J. iz Melinec vozil tovorni avto zunaj Ižakovec. Med vožnji v oster in nepregledni ovinek naj bi peljal po sredini vozišča. Usoda je hotela, da se je ravno tedaj pripeljala nasproti z osebnim avtom Marija K. iz Radenec. Ob trčenju je nastala večja gmotna škoda, voznica pa se je hudo poškodovala.

Izsiljevala prednost

V sredo, 30. junija, ob 14.35 je prišlo do prometne nesreče na kolesarski stezi v Rakičanu. Voznica osebnega avta Rozina K. iz Velike Polane naj bi izsilila prednost kolesarki Gizeli P. iz Rakičana. Ta je zaradi trčenja z avtom padla in se hudo poškodovala. Prepeljali so jo v bližnjo bolnišnico.

Prehitro v ovinek

John M., državljan Avstrije, se je 3. julija peljal po lokalni cesti iz Mačkovec proti Otovcem. Vozil naj bi prehitro, zato je v levem nepreglednem ovinku zapeljal z osebnim avtom s ceste in trčil v obcestno drevo. Hudo se je poškodovala sopotnica Frida V., ki so jo prepeljali na zdravljenje v Mursko Soboto.

Bila sta »na hladnem«

Policisti policijskega oddelka Radenci so 28. junija pridržali do iztreznitve avstrijskega državljana K. D., ki pa začasno stanuje v Radencih. Možakar je verjetno pozabil, da je gost v sosednji državi Sloveniji, pa je grobo kršil javni red in mir.

Z javnim redom in mirom pa je prišel navzkriž tudi M. I. iz Gornje Radgone. Tudi on je pregloboko pogledal v kozarec, potem pa je bilo joj. Še dobro, da so bili pri roki policisti, sicer bi še naprej robantil.

Benko je končno nedolžen

Na razsodbo enote temeljnega sodišča v Murski Soboti, ki je tovarnarja Josipa Benka oprostilo krivde, ki mu jo je sicer očitalo vojaško sodišče in ga 1945. leta obsodilo na smrt, se javni tožilec ni pritožil, zato je oprostilna sodba **pravnomočna**. To pomeni, da se lahko zdaj dedači potegujejo za vrnitev njegovega premoženja oziroma za denarno odškodnino. Starejši bralci se dobro spominjajo, kaj vse je imel Benko, zato bo spet nekdo bogat.

Smrtna nesreča motorista

Ob koncu prejšnjega tedna so slovenske ceste terjale 11 smrtnih žrtev. Na območju štirih pomurskih občin k sreči tokrat ni bilo žrtev, pač pa se je taka nesreča zgodila v lenarški občini. V soboto okrog 15. ure je Janko D. iz Močne pri Lenartu vozil osebni avto po magistralni cesti med Zamarkovo in Lenarton in prehiteval avtobus, in sicer v hipu, ko ga je že prehiteval motorist 31-letni Jože P. iz Maribora. Avtomobilist je oplazil motorista, zato je ta zapeljal na levo stran vozišča in dalje na travnik, kjer je trčil v drevo in obležal mrtev.

Delovni nesreči

28. junija ob 9.50 se je zgodila delovna nesreča v podjetju AR Cont v Gornji Radgoni. Poročajo, da je Andrej N. iz Črešnjevec rezkal na rezkalnem stroju utore na leseni letvi. Verjetno je bila vmes neprevidnost, kajti stroj mu je odtrgal kazalec na levi roki in poškodoval sredinec, prstanec in mezinec. Zdravi se v mariborski bolnici.

V četrtek, 1. julija, se je hudo poškodoval Janez H. z Ženika, ki je v Zbigovcih risal na gasilski dom podobo sv. Florijana. Padel je z delovnega odra, visokega 2,7 metra.

S kolesom treščil v traktor

72-letni Štefan K. z Gorice se je v nedeljo ob 16.50 peljal s traktorjem, h kateremu je imel pripet priklopnik, iz Murske Sobote proti Martjancem, kjer je zavijal na levo na lokalno cesto. Tedaj pa je za njim pripeljal s kolesom z motorjem Janez L. iz Ivanovec, trčil v priklopnik in zletel podenj, zato ga je povozilo zadnje levo kolo priklopnika. Hudo si je poškodoval notranje telesne organe, zato so ga z vozilom prve pomoči prepeljali v bolnico.

Poroke:

Na matičnem uradu v Gornji Radgoni so se poročili: Marjan Makovec, strojni ključavničar iz Radenec, in Silva Videnšek, tekstilna konfekcionarka iz Zasadov; Aleksander Presekar, študent iz Ljubljane, in Dragica Kreft, medicinska sestra z Janževega Vrha; Robert Serec, elektrotehnik iz Ljutomera, in Klavdija Peklar, tekstilna konfekcionarka s Polic; Viljem Kaučič, polagalec podov iz Bakovec, in Silva Hajdinjak, konfekcijska tehnica iz Boračeve; Franc Klobučar, študent iz Urnega sela, in Anica Burja, profesorica likovne vzgoje iz Žrnove.

Na matičnem uradu so si rekli »Da«: Branko Ketiš, mizar z Blaguša, in Romanca Vrbnjak, ekonomska tehnica od Vidma; Drago Potrč, delavec iz Grabonoša, in Renata Weingerl, kmetovalka iz Grabonoša.

Na matičnem uradu v Murski Soboti so sklenili zakonsko zvezo: Branko Šavoren, zidar iz Fikšinec, in Ksenija Isič, ekonomska tehnica iz Brezovec; Slavko Žalman, monter ogrevalnih naprav s Cankove, in Majda Flisar, poljedelka z Ropoče; Ludvik Kavaš, likalec iz Renkovec, in Bojana Kavaš, aranžerska tehnica iz Ižakovec; Martin Balažic, avtomehanik iz Ižakovec, in Marjana Dugar, šivilja iz Melinec; Boštjam Balažic, likalec iz Moravskih Toplic, in Martina Ferčak, natakarica iz Murske Sobote; Borut Beus, absolvent likovne pedagogike iz Ljubljane, in Dalila Kuzmič, absolventaka akademije za glasbo iz Murske Sobote.

Držite se!

Branko Jaklin in njegov oče Stanko iz Ižakovec sta zelo vneta ribiča. Stanko je član soboške ribiške družine – temeljna enota Beltinci že 20 let, Branko pa dobri dve leti. Tokrat se jima je nasmehnila sreča. V lipovski gramoznici Vučja jama sta ulovila ščuko, ki je bila dolga en meter in tehtala 8kg. Kot sta povedala, bosta glavo dala predelati v trofejo. Foto: F. M.

Asfalt tudi v Adrijancih

V soboto je bil velik praznik za krajevno skupnost Šulinci, še posebej pa za Adrijance, saj so v tem kraju dobili 2,5 kilometra dolgo asfaltirano cesto, ki je stala 32,5 milijona tolarjev. Ker gre za občinsko cesto, ki pelje proti Šalovcem, so glavnino naložbe pokrili z denarjem iz občinskega proračuna, delež Adrijančanov pa je znašal 5 odstotkov. Cesto je odprl prejšnji predsednik izvršnega soboške občine Ivan Obal, ki si je v svojem mandatu veliko prizadeval za modernizacijo cest v občini Murska Sobota. Domačini so zaradi veselja ob asfaltu, ki je končno ‚izpodrinil' s ceste prah in blato, zaklali in spekli vola na ražnju!

Napovedujemo pa novi otvoritvi cest! V nedeljo, 25. julija, bodo svečano odprli 4,5 kilometra dolgo cesto mede Sebeborci in Bokrači. Stala je 54 milijonov tolarjev. Cesta je že asfaltirana. Do omenjenega dne pa bodo posodobili 5,6 kilometra dolg cestni odsek med Korovci in Gerlinci. Naložba bo stala 80 milijonov tolarjev. Tudi v teh krajih so vaške skupnosti pridale 5 odstotov od predračunske vrednosti.

S temi investicijami bodo v soboški občini najbrž sklenili program letošnjih posodabljanj občinskih cest, kajti iz državnih virov ne priteka več tako širokogrudno denar za te namene.

Če se bo stanje spremenilo, toliko bolje. Vsekakor pa bodo z deli nadaljevali v prihodnjem in naslednjih letih, saj bi radi tja do konca 1996. leta asfaltirali še 107 kilometre cest. Vseh makadamskih občinskih cest je še 165 kilometrov.

Š. S.

Prispevki za boj proti raku

POMURSKEMU DRUŠTVU ZA BOJ PROTI RAKU SO PRISPEVALI:

Sindikat Uprave občine M. Sobota za pok. taščo sodelavke KODILA-RUŽIČ Jožice, M. Sobota 3.000 SIT; za pok. očeta sodelavke ŽIŽEK Cvetke, Gančani 3.000 SIT; za pok. PERHAVEC Edija, M. Sobota 3.000 SIT in pok. očeta sodelavke Nade KOVAČIČ-ŠIFTAR, Kupšinci 3.000 SIT; OOS AGROMERKUR M. Sobota za pok. očeta sodelavca GORČAN Štefana, Bogojina 3.000 SIT in za pok. očeta sodelavca KROPEC Slavka 3.000 SIT; POMGRAD – visoke gradnje Lipovci, za pok. očeta sodelavca PODLESEK Borisa, M. Sobota 10.000 SIT; Sindikat os. šole Negova, za pok. MARKO Franca, Negova 3.000 SIT; Sindikat zdrav. in soc. skrbstva ZD M. Sobota za pok. sodelavko in mamo sodelavca dr. Alojza HORVAT-a, Beltinci 2.000 SIT; za pok. očeta sodelavca KERČMAR Aleksandra, Petrovci 2.000 SIT in za pok. sodelavca ŠEMEN Štefana, M. Sobota 3.000 SIT; Krajevna skup. – mestni svet M. Sobota, za pok. PERHAVEC Edija, M. Sobota, 3.000 SIT; TOMEC Štefan, M. Sobota, za pok. GRUŠKOVNJAK Štefana, M. Sobota, Cankarjeva ul. 7.000 SIT; Delavci uprave Pomurskega zdrav. zavoda M. Sobota za pok. očeta sodelavke Julijane KUČAN ter pok. očeta sodelavca KUZMIČ Oto-ja 6.000 SIT.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Prispevke nakazujte: 51900-678-48545 Pomursko društvo za boj proti raku M. Sobota

Športni obrazi

Mitja Horvat na EP

V Ljubljani bo od 16. do 25. julija 1993 evropsko pionirsko in mladinsko namiznoteniško prvenstvo. Na njem bo kot član slovenske reprezentance sodeloval tudi član Namiznoteniškega kluba Potrošnik iz Murske Sobote Mitja Horvat, kar je vsekakor lepo priznanje.

Petnajstletni Mitja Horvat, ki je končal osmi razred na soboški tretji osnovni šoli, je doma iz Murske Sobote. Z namiznim tenisom se je začel ukvarjati pred šestimi leti, za kar ga je navdušil nekdanji sošolec Igor. Vidnejše uspehe je dosegel lani, ko je na državnem prvenstvu na Ptuju zasedel tretje mesto v pionirski konkurenci. Izkazal se je tudi na TOP-turnirjih, saj je v drugi kakovostni skupini vselej zasedel drugo mesto. Letos pa je bil še uspešnejši. Tekmoval je v prvi kakovostni skupini in na TOP-turnirjih vedno zasedel tretje mesto. Tretje mesto je osvojila tudi ekipa Potrošnika na državnem prvenstvu, za katero sta poleg njega tekmovala še Solar in Kocuvan. Dve bronasti medalji pa je Mitja Horvat osvojil tudi skupaj s Solarjem v moških dvojicah in Halosovo v mešanih dvojicah. Tudi na jakostni lestvici je zasedel tretje mesto, kar je več, kot je pričakoval. Na osnovi teh rezultatov je bil uvrščen v državno pionirsko reprezentanco, ki bo sodelovala na 36. mednarodnem evropskem prvenstvu v Ljubljani. To je zanj velik izziv, hkrati pa lepa priložnost, da se izkaže. Tudi sam tako razmišlja, čeprav bo konkurenca zelo huda in bo vsak dobljeni niz dragocen. Nekaj izkušenj si je že pridobil na mednarodnem prvenstvu v Ljubljani in na Madžarskem. Sicer pa si predvsem želi, da bi izboljšal svojo igro na evropskem prvenstvu in upravičil nastop v reprezentanci. Želi si tudi, da to ne bi bil zadnji njegov nastop v slovenski reprezenatnci.

Ob rob Mirnopeškemu teku

Niso bili kos nalogi

Tako kot na večini tekaških prireditev v Sloveniji, so se člani tekaške sekcije Radenske množično udeležili tudi Mirnopeškega teka, zlasti še zato, ker je mali maraton na 21 km štel za državno prvenstvo. Žal pa nismo bili zadovoljni z organizacijo prireditve, ki je bila slaba, kar je imelo tudi odmev v javnosti, saj tudi v časopisih niso bili posredovani točni rezultati. Kaže, da je nepričakovano preštevilična udeležba na teku organizatorja spravila v ‚nezaviden' položaj, saj niso bili kos nalogi. Tudi po končani prireditvi ogorčeni tekmovalci niso mogli od nikogar dobiti potrebnih pojasnil. Morda so organizatorja preveč angažirali prisotnost ministra Jazbinška, generala Slaparja, poslanca Jelinčiča in drugih dolenjskih veljakov, tako da je pozabil na tekmovalce. Kaže tudi, da je bila celotna organizacija v rokah le enega človeka, predsednika organizacijskega odbora Iztoka Golobiča. Ta je morda bil kos organizaciji, ko je šlo za lokalno prireditev, medtem ko tega ni bil sposoben ob vseslovenski razsežnosti tekaških prireditev. Edina svetla točka prireditve je bil napovedovalec Tone Gašperšič, ki pa ni mogel zakriti vseh napak organizatorja. Zato si člani tekaške sekcije Radenske takih prireditev ne želijo, saj škodijo »gibanju« tekačev rekreativcev v Sloveniji.

R. Babošek

Motokros v Mačkovcih

Lang, Rogan in Valpatič solidni

Avto-moto društvo Štefana Kovača iz Murske Sobote je na 1211 metrov dolgi progi v Mačkovcih organiziralo dirko za državno prvenstvo v razredih 80, 125 in 250 ccm. Sodelovalo je 48 tekmovalcev, dirke pa si je ogledalo blizu 2.000 ljubiteljev moto športa. V razredu 80 ccm je zmagal Mežnar iz Novega mesta z enakim številom točk kot vodeči Jelen iz Lukovice. Izvrstna sta bila Lang (Radenci) in Rogan (Sotina), ki sta z enakim številom točk zasedla tretje in četrto mesto. Po šestih dirkah je Rogan s 120 točkami na tretjem, Lang pa s 112 na petem mestu. V razredu 125 ccm je zmagal vodeči Kragelj iz Slovenskih Konjic. Valpatič (Radenci) je bil peti, Vogrin (Radenci) pa sedmi. Zmagal je vodeči Kragelj iz Slovenskih Konjic. V razredu 250 ccm, kjer Pomurci nismo imeli svojega predstavnika, pa je zmagal Peršon iz Slovenskih Konjic, ki tudi vodi po petih dirkah.

Fotografija: N. Juhnov

Jožica Verbančič izvrstna strelka

Konec julija bo v glavnem mestu Bolgarije svetovno prvenstvo slušno prizadetih. Iz Pomurja se bosta prvenstva udeležila strelka Jožica Verbančič iz Lendavskih goric in kolesar Damjan Šebjan iz Murske Sobote. Obema želimo srečno pot in uspešno tekmovanje. Tokrat bomo predstavili Jožico Verbančič, ki bo med tremi strelci predstavljala Slovenijo na svetovnem prvenstvu.

Jožica Verbančič, ki je zaposlena v lendavskem Keralu, je poročena in ima dva otroka, je članica strelske družine Varstroj Lendava in Medobčinskega društva slušno prizadetih Murska Sobota. Jožica se je skupaj s še nekaterimi slušno prizadetimi vključila v SD Varstroj leta 1991. Kot je povedal njen trener je že na začetku svoje športne poti pokazala svoje sposobnosti. Prvo leto je tekmovala za pokal družine, kasneje v občinski ligi, kjer je bila četrta in občinskem prvenstvu, kjer je zmagala. Na regijskem tekmovanju je letos zasedla šesto mesto. Prijetno pa je presenetila na letošnjem državnem prvenstvu slušno prizadetih, saj je gladko premagala dolgoletno prvakinjo. Na podlagi rezultatov na državnem prvenstvu v streljanju z zračno puško je bila tudi izbrana v slovensko reprezentanco, ki bo sodelovala na svetovnem prvenstvu. Športna pot Jožice se je komaj začela, zato bi ji morali pri njenem nadaljnjem športnem udejstvovanju pomagati vsi. Tako delodajalec, ki bo moral spregledati njeno odsotnost z dela, kakor tudi Športna zveza Lendava, Športna zveza gluhih Slovenije, Zveza za rekreacijo in šport invalidov, predvsem pa njen trener Stanko Zver, ki se zaveda njenih sposobnosti in ji je tudi vselej doslej stal ob strani.

Sonja Švenda

Državna trap liga

Uspeh Mačka in Pojbiča

Na strelišču Zveze lovskih družin Prekmurja v Rakičanu je bilo finale državne trap lige, ki ga je pripravila SD Trap Skit Ptuj. Sodelovalo je 48 tekmovalcev, od tega 8 mladincev in 6 najboljših ekip. Med njimi so bili tudi štirje pomurski tekmovalci: Franc in Boštjan Maček ter Karel Pojbič v članski in Denis Pojbič v mladinski konkurenci. Vsi so člani SD Trap Štefana Kovača Murska Sobota. V močni članski konkurenci se je najbolje odrezal Franc Maček, ki se je uvrstil v sklepni del tekmovanja med šest najboljših tekmovalcev, na koncu pa s 135 golobi zasedel peto mesto in samo za enega goloba zaostal za tretje uvrščenim tekmovalcem. Zmagal je Ljubomirov iz Ilirske Bistrice s 142 golobi. V mladinski konkurenci pa se je izkazal Denis Pojbič, ki je prvič tekmoval in z 598 golobi zasedel četrto mesto. Zmagal je Lipolt iz Ilirske Bistrice s 105 golobi. V ekipni konkurenci je zmagala Ilirska Bistrica s 337 golobi pred Ptujem 332 in Olimpijo 325 golobov.

Rokoborba

Slavko Zec sedmi na svetu

V Dortmundu v Nemčiji je bilo svetovno kadetsko prvenstvo v rokoborbi. Sodelovalo je 350 tekmovalcev iz 45 držav. Med njimi je bila tudi 8-članska slovenska reprezentanca, ki jo je vodil selektor Edi Vogrinec, sicer trener soboških rokoborcev, pomagal pa mu je Blaže Davidovski, trener rokoborcev Razvanja. V slovenski reprezentanci so sodelovali tudi trije Sobočani: Slavko Zec v kategoriji 70 kg, Kristjan Štrtak v kategoriji 65 kg in Dejan Kuhar v kategoriji 60 kg. Najbolje v slovenski reprezentanci se je odrezal Slavko Zec, ki je zasedel sedmo mesto, kar je več kot so pričakovali. V borbi za medalje ga je izločil Estonec. V tej kategoriji je sodelovalo 27 tekmovalcev. S tem si je Zec zagotovil nastop na evropskem mladinskem prvenstvu, ki bo do 11. do 14. tega meseca v Gotsizu v Avstriji. Strka se je uvrstil med 16 najboljših, medtem ko je Juhar izpadel v predtekmovanju. (EV)

Mali nogomet

Prvi Pečarovci

Ob dnevu državnosti je KMN Bodonci pripravil drugi tradicionalni turnir v malem nogometu. Med 13 ekipami so zmagali Pečarovci pred Gorico in Bodonci.

Igralci KMN Pečarovci, prvak v občinski ligi malega nogometa Murska Sobota, v skupini C. Stojijo od leve: Lehar (trener), Grah, Car, Raker, Špilak, Šeruga; čepijo: E. Horvat, Hajdinjak, Kutuša, Smodiš in J. Horvat. Manjka predsednik Žekš.

Vsak četrtek Vestnik

Nogomet

Mura doma, Potrošnik v gosteh

V ponedeljek so v Ljubljani izžrebali pare za novo tekmovalno sezono v prvi in drugi državni nogometni ligi, ki se bo začelo 22. avgusta. V prvem kolu bo soboška Mura igrala doma s Studiom D, beltinski Potrošnik pa bo gostoval pri Živilih v Naklem. V prvem kolu druge državne nogometne lige pa bodo pomurski ligaši igrali – Gidos : Triglav, Korotan Suhor : Beltrans in Steklar : Nafta.

Uspešni v Berlinu

Pred kratkim se je vrnila iz Berlina skupina športnikov, ki je zastopala Slovenijo na 19. evropskem srečanju zaposlenih. Sodelovalo je čez 2.500 športnikov iz 19 evropskih držav. Od pomurskih udeležencev se je najbolje odrezal šahist Danilo Hari, ki je med 85-timi tekmovalci zasedel drugo mesto z osvojenimi 85 točkami. V skoku v višino je Janko Rodman s Bakovec med veterani osvojil bronasto medaljo. Rokometaši Črenšovci pa so se med tridesetimi ekipami uvrstili na sredino lestvice. (JR)

Mali nogomet

Stročja vas tretja

V Križevcih pri Ljutomeru je bil drugi pozivni turnir v malem nogometu za slovenski pokal. Med devetimi ekipami je sodelovala tudi ekipa Stročje vasi in prijetno presenetila, saj je osvojila tretje mesto. Vlado Hozjan iz Stročje vasi pa je bil proglašen za najboljšega vratarja na turnirju. Moštvo Stročje vasi je tudi prejelo pokal za fair play.

Prestopni rok nogometašev

Močno okrepljena Mura in Potrošnik

Iztekel se je prestopni rok nogometašev, ki sta ga dobro izkoristila pomurska prvoligaša Mura iz Murske Sobote in Potrošnik iz Beltinec, saj sta se močno okrepila za novo tekmovalno sezono. Muro so okrepili: Željko Gaševič (Potrošnik), Boško Boškovič (Koper), Marjan Bakula (Maribor Branik) in Vlado Kokol (Železničar, Maribor). Klub sta zapustila Cirkvenčič (Maribor) in Omerovič (BIH). Trener bo še naprej Miloš Šoškič. Janko Irgolič, dosedanji vratar, pa je postal profesionalni direktor kluba. Potrošnik so okrepili: Dušan Kosič, slovenski reprezentant (Studio D), Branko Božič (Mavrica), Zlatko Gabor (Avstrija) in Alen Pek (Radnik, Velika Gorica). Klub so zapustili: Berendijaš (Beltrans), Maučec (Ižakovci) in Forjan (Avstrija). Pogodbe sta podaljšala tudi Vlado Miloševič in Matjaž Jančič. Trener bo še naprej Ivan Markovič Džalta. Med pomurskimi drugoligaši se je najbolje okrepil novinec Beltrans iz Verženja. H klubu so prišli: Damjan Vodič in Kristjan Stojo (oba Ljutomer) ter Robert Berendijaš (Potrošnik) in Bojan Berendijaš (Dokležovje). Novi trener je postal Zoran Cirkvenčič. Lendavsko Nafto so zapustili: Vučko (Bistrica), Bubek in Šavel (oba Avstrija), Suc (Pagonija) ter Kuseki, Horvat in Požgaj (vsi Mladost). Iz Dobrovnika se je vrnil Gorazd Varga, v prvo moštvo pa so uvrstili šest mladincev. V tem tednu bosta znana predsednik kluba in novi afirmirani trener, ki prihaja iz sosedje Hrvaške. Pri turniškem Gidosu v prestopnem roku ni prišlo do nobenih sprememb. Vsi igralci so ostali, kakor trener Mirko Škalič in njegov pomočnik Jože Rous.

Tretja državna nogometna liga

Beltrans drugoligaš, Ižakovci v sredini, Rogašovci izpadli

V minuli tekmovalni sezoni so v tretji državni nogometni ligi tekmovala tri pomurska moštva: Beltrans iz Veržeja, Ižakovci in Rogašovci. Največji uspeh so dosegli nogometaši Beltransa, saj so postali prvak s prednostjo štirih točk in se uvrstili v drugo državno ligo. To je doslej največji uspeh v tridesetletni zgodovini kluba, zato so Veržejčani zelo veseli, da so prav v jubilejnem letu dosegli cilj, ki so si ga zadali pred pričetkom prvenstva. Za uspeh so zaslužni tako igralci kot trenerja Jože Jerebic in Boris Rantaša, vodstvo kluba in podjetje Beltrans kot pokrovitelj. Zanimivo je, da so bili Veržejčani daleč najboljši strelci, saj so dosegli 70 golov. V svojih vrstah imajo tudi najboljšega strelca Ervina Kutuša, ki je dosegel 25 golov. Zanimivo je tudi, da je bil Beltrans na domačem igrišču nepremagljiv, saj so Veržejčani samo v jesenskem delu prvenstva izgubili doma eno točko. V drugem delu prvenstva pa so nekoliko slabše igrali na gostovanjih, saj so osvojili tri točke manj kot v jesenskem delu prvenstva. Poleg članskega moštva pa so lep uspeh dosegli tudi mladinci Beltransa, saj so postali prvak v prvi medobčinski nogometni ligi Murska Sobota in se uvrstili v kvalifikacije za vstop v drugo območno mladinsko ligo, kjer so premagali Gidos iz Turnišča in se tako uvrstili v višje tekmovanje.

Nogometaši Beltransa iz Veržeja (zadnja vrsta) od leve: Kovačič, Kutuš, Kavaš, Hošpel, Sobočan, Ivančič; srednja vrsta: Kapun (zdravnik), J. Rantaša (trener), B. Rantaša (trener), Rajh, Z. Osterc, Karba, Baltran (pokrovitelj), M. Osterc (predsednik), S. Osterc (teh. vodja); prva vrsta: Puklavec, Sreš, Modlic, Brunec, A. Osterc, M. Osterc, Radikovič in Slana. (Fotografija: F.M.)

Nogometaši Ižakovec so z osvojenimi 25 točkami zasedli sedmo mesto in se uverstili na sredino lestvice. To je nekoliko manj kot so pričakovali po jesenskem delu prvenstva, ko so bili za mesto višje. V drugem delu tekmovanja so osvojili le 10 točk, kar je za 5 točk manj kot v prvem delu tekmovanja. Zanimivo je, da Ižakovci v drugem delu tekmovanja v gosteh niso dosegli niti ene zmage in le dvakrat igrali neodločeno. Poleg tega pa so doživeli dva poraza na domačem igrišču. Vzrokov za to je gotovo več, eden od najpomembnejših pa so bili vsekakor številni kartoni, zaradi katerih so posamezni igralci morali po več tekem počivati. V prvem delu prvenstva je moštvo treniral Tratnjek, v drugem pa Cirkvenčič.

Nogometaši Ižakovec. Stojijo od leve: Senica (predsednik), Grukovnjak, Kustec, Zrim, S. Smodiš, D. Vučko, J. Vučko, Sreš, Cirkvenčič (trener), I. Poredoš (pom. trenerja), Prša; čepijo: Balažic, F. Smodiš, Jaklin, Šaruga, E. Poredoš, Kolarič in Kuzma.

Fotografija: F. M.

Nogometaši Rogašovec so osvojili 22 točk in zasedli predzadnje mesto ter izpadli iz lige. S tem vsekakor niso izpolnili pričakovanj, četudi je neizkušenost opravila svoje. V drugem delu tekmovanja so Rogašovci osvojili 11 točk, prav toliko kot v jesenskem delu prvenstva, vendar pa so na pomlad igrali tekmo več doma kot v gosteh. Na domačem igrišču so dosegli le dve zmagi, trikrat igrali neodločeno in doživeli dva poraza. Za Rogašovce so bile zlasti odločilne slabe igre v končnici prvenstva, ko so zadnje tri tekme na domačem igrišču z Lipo, Slovenj Gradcem in Kungoto osvojili le po točko. V jesenskem delu prvenstva je moštvo treniral Rantaša, v pomladanskem delu pa Gaber. Tako bodo nogometaši Rogašovec v novi sezoni tekmovali v prvi medobčinski nogometni ligi Murska Sobota.

Nogometaši Rogašovec. Stojijo od leve: Gaber (trener), B. Šalamon, F. Gomboc, Kren, Donoša, Kuzmič, J. Gomboc, Žbull (teh. vodja); čepijo: Felkar, Šuša, Kacijan, A. Šalamon, B. Horvat, J. Horvat, Nemec in Husar.

Fotografija: F. M.

Vlečenje vrvi

Bakovci državni prvaki

V Celju je bilo prvo državno prvenstvo v vlečenju vrvi, ki ga je organiziral Partizan Gaberje. Na tekmovanju je sodelovala tudi ekipa Partizana iz Bakovec ob pomoči pokrovitelja Benčec–Pomurka in se odlično odrezala. Bakovčani so namreč premagali vse ekipe v rekordnem času in tako postali prvi državni prvak. Za osvojeno prvo mesto so dobili prehodni pokal in pokal v trajno last. Novi državni prvaki se že pripravljajo na organizacijo pomurskega prvenstva v vlečenju vrvi za moške in ženske. (JR)

Preskakovanje zaprek

Posamezno drugi, ekipno tretji

V Krumperku je bilo državno prvenstvo v preskakovanju zaprek. Sodelovala je tudi ekipa mladink Konjeniškega kluba Murska Sobota grad Rakičan in se lepo odrezala. Med mladinkami posamezno, kjer je sodelovalo 13 tekmovalk, je bila Nina Meško (Kordon) druga, Katja Bogataj (Juran) pa deseta. Med šestimi ekipami je Murska Sobota (Meško – Kordon in Bogataj – Juran) zasedla tretje mesto.

Strelci II. SNL

Devet golov Rousa

V minulem prvenstvu v drugi državni nogometni ligi, kjer je Pomurje predstavljalo moštvo Gidosa iz Turnišča, je bil najboljši pomurski strelec Bojan Rous, ki je dosegel 15 golov. Sledijo: Lacko, Lebar in Dominko po 5, Ternar 4 ter Markoja, Lackovič in Casar po 3.

Strelci III. SNL

Kutuš 25 golov

V tekmovanju tretje državne nogometne lige, kjer so sodelovala tri pomurska moštva – Beltrans iz Veržeja, Ižakovci in Rogašovci – je bil najboljši pomurski strelec Kutuš (Beltrans), ki je dosegel 25 golov. Sledijo: Brunec (Beltrans) 12, Šebjan (Ižakovci), J. Horvat (Rogašovci) in Šuša (Rogašovci) po 10, Z. Ostercin Radikovič (oba Beltrans) po 8, M. Osterc (Beltrans) 7, A. Šalamon (Rogašovci) in Modlic (Beltrans) po 6, S. Smodiš (Ižakovci) 5 ter A. Krapec, Zrim (oba Ižakovci) in B. Šalamon (Rogašovci) po 4 gole.

Nogometni gledalci

Mura in Potrošnik pri vrhu

V Pomurju je izredno veliko zanimanje za nogomet, kar dokazujejo obiski na tekmah v prvi državni ligi. Tekme Mure in Potrošnika so med najbolj obiskanimi, saj ju prekaša le Maribor. Vrstni red pa je naslednji:

Maribor	39.400
MURA	38.000
POTROŠNIK	28.300
Studio D	27.400
Živila N.	22.800
Olimpija	20.100
Koper	18.200
Gorica	17.100
Izola	16.100
Rudar	15.100
NAFTA	13.900
Zagorje	11.800
Publikum	11.100
Steklar	10.300
Železničar	9.900
Kompas H.	8.700
Cosmos	8.200
Mavrica	8.100

Prijetno v naravi

Društvo Partizan Bakovci vabi vse, ki želijo preživeti počitnice v naravi, da se odločijo za 8-dnevno prijetno bivanje v Moziriu. Po napornem šolskem delu se bodo sproščali in nabirali novih moči z jahanjem, vožnjo s čolnom po Savinji, spoznavali in utrjevali nemški jezik, se preizkušali v taborniških veščinah in se pomerili v športnih igrah. V ceno 222 DEM, plačljivo v dveh obrokih, je vključena celodnevna oskrba, program tečaja, prevoz in tekmovanja. Tabor je namenjen predvsem za učence od 4. do 8. razreda. Starši lahko prijavijo svoje otroke na naslov: Društvo Partizan Bakovci, Partizanska 38. Podrobne informacije dobite pri Janku Rožmanu, telefon 43 099. (JR)

III. SNL	KOB MARKET/KUNGOTA	POBREŽJE	BELTRANS	MEŽAD	IMPOL	ALUMINIJ-/CAISSA	RAČE	POHORJE	KOVINAR	PAPIRNIČAR	LIPA/STOJNCI	ROGAŠ-VCI	IŽAKOVCI	SLOVENJ GRADEC	STEVILO TEKEM	ZMAGE	NEODLOČENO	PORAZI	RAZLIKA V GOLEH	STEVILO TOČK	MESTO
KOB MARKET/KUNGOTA	KOMA	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4/9	[illegible]	6/[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
POBREŽJE	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4/5
BELTRANS	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
MEŽAD	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
IMPOL	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	9/16	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2/2
ALUMINIJ /CAISSA	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2/8	[illegible]	[illegible]	[illegible]	7/22	[illegible]
RAČE	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	7/23	13/11
POHORJE	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5/7	[illegible]	3/[illegible]	[illegible]	15/24	5/9
KOVINAR	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3/5	[illegible]	[illegible]	[illegible]	7/3
PAPIRNIČAR	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5/8	7/10	4/8	[illegible]	19/10	3/5
LIPA/STOJNCI	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3/6	2/8	8/[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ROGAŠOVCI	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3/6	4/10	5/10	[illegible]	18/22	10/13
IŽAKOVCI	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	14/15	6/7
SLOVENJ GRADEC	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4/6	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Namizni tenis

Arcont in Potrošnik v evropskem pokalu

Minula tekmovalna sezona v prvi državni namiznoteniški ligi je bila za oba pomurska ligaša zelo uspešna, saj pomeni osvojitev naslova državnega prvaka Arconta iz Radgone v članski konkurenci prvi tokrstni naslov v zgodovini pomurskega namiznega tenisa. Soboški Potrošnik pa je z osvojenim četrtim mestom dosegel tisto, kar je bilo mogoče glede na razpoložljivi igralski kader pričakovati. Radgončani so imeli srečno roko pri okrepitvi, saj sta Komac in Lasan dala maksimum, uspešno pa jima je pomagal tudi domačin Rihtarič. Naslova državnega prvaka sicer niso pričakovali, saj je bila doslej ves čas na slovenskem prestolu Kovina Olimpija iz Ljubljane. Zato pa je uspeh toliko slajši. Seveda pa bi ta uspeh bil težko dosegljivi, če za klubom ne bi stal močan pokrovitelj Arcont, ki je s tem našel svoj poslovni interes, kar se mu je obrestovalo. Potrošnik je izgubil svojega najboljšega igralca Benka, zato ni bilo mogoče pričakovati borbe za vrh lestvice. Svojo nalogo sta v ekipi solidno opravila Unger in Benkovič, manjkal pa je tretji dober igralec za višje uvrstitve, ki pa si ga Sobočani niso mogli privoščiti.

Najboljši pri Arcontu je bil državnim reprezentant Komac, ki si z rezultatom 20:3 deli drugo do tretje mesto na lestvici najuspešnejših igralcev lige za Romunom Reviszom. Lasan je z reultatom 22:5 na četrtem mestu, Rihtarič pa z 18:7 na osmem mestu. Za Arcont so igrali še Kuzma (4:1), Vršič, Fridrih, Žitek in Uhan; vsi so dosegli rezultat 0:1. Pri Potrošniku je bil najboljši igralec Unger z rezultatom 21:6 in zasedel sedmo mesto v ligi, Benkovič pa s 17:9 deseto mesto. Soliden je bil tudi Ori s 7:5, medtem ko rezultat Kusa 9:10 pomeni največje razočaranje.

Pomurski ekipi sta si s svojima uvrstitvama pridobili pravico tekmovanja v evropskem pokalu. Tako bo Arcont igral v pokalu evropskih prvakov, Potrošnik pa v evropskem pokalu Nancy Evans. Okrepljeni Arcont ima vsekakor lepe možnosti za dobro uvrstitev, medtem ko bo Potrošnik s težavo obdržal sedanjo ekipo. Obema kluboma pa želimo uspešen nastop v evropskih pokalih in v novi tekmovalni sezoni. (M.U.)

Judo

Čuk in Hašaj na olimpiadi

V času od 3. do 10. julija 1993 je v Valkersundu na Nizozemskem kadetska olimpijada v judu. Slovenijo na tem pomembnem tekmovanju zastopata tudi člana soboškega judo kluba David Čuk in Goran Hašaj s trenerjem Danijem Kisilakom. To je vsekakor lepo priznanje soboškemu judu športu.

– *David Čuk* – Z judom se je začel ukvarjati pred osmimi leti. Doslej se je uveljavil kot odličen tekmovalec na raznih tekmovanjih doma in v tujini.

Bil je štirikratni državni prvak, večkratni zmagovalec pokalnih tekmovanj, ponaša pa se tudi s številnimi medaljami z mednarodnih tekmovanj v Avstriji, Madžarski, Italiji in Nemčiji. Za sodelovanje na kadetski olimpiadi se je vestno pripravljal in upa na dobro uvrstitev, kar bi mu bila tudi velika spodbuda za nadaljnje delo.

– *Goran Hašaj* – Prvič je stopil na blazine pred sedmimi leti. S svojimi dosežki je opozoril, da je izvrsten tekmovalec, saj je trikrat osvojil naslov državnega prvaka. Uveljavil se je tudi na pokalnih tekmovanjih Slovenije in na mednarodnih turnirjih, saj se ponaša s številnimi medaljami. Vesel je, da se je uvrstil v slovensko reprezentanco, ki jo vodi klubski trener Kisilak. Za tekmovanje se je vestno pripravil in upa, da rezultati ne bodo izostali. Zaveda se, da ima tokrat najlepšo priložnost, da se izkaže.

II. SKL – mladinci

Maribor	6	6	0	642:381	12
RADGONA	6	5	1	669:398	11
POMURJE	6	3	3	488:384	9
Ruše	6	3	3	418:384	9
Slivnica	6	1	5	462:551	7
Starše	6	0	6	218:601	6

MNZ MS – ml. pionirji

Mura	7	6	1	0	24:4	13
Potrošnik	7	3	1	3	9:14	7
Tišina	7	1	0	6	8:24	2

Vsak četrtek Vestnik

Upokojenci imajo svoj sindikat

Zoper ogrožanje pridobljenih pravic

Zdaj imajo končno tudi upokojenci svoj sindikat. Na ustanovni skupščini so namreč ustanovili Sindikat upokojencev Slovenije. Kot so zapisali v programski listini, jih čedalje slabši gospodarski položaj in nič kaj spodbudne razmere, da bi se lahko kmalu nadejali izboljšanja, s čimer so resno ogrožene pridobljene pravice upokojencev iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, silijo v tovrstno obliko sindikalnega organiziranja. Z njegovo pomočjo naj bi aktivno sovplivali na urejanje odnosov med socialnimi partnerji, to je med delodajalci, državo in sindikati. Upokojenski sindikat pa se bo zavzemal za tako raven pokojnin, ki bodo zagotavljale materialno in socialno varnost ter prihodnost tega sloja prebivalstva. Če s svojimi zahtevami ne bodo uspeli, bodo uporabili ustavno pravico do peticije in pobude splošnega pomena, v skrajnem primeru pa predvidevajo razne oblike pritiskov in sindikalnega boja, kot so protestni shodi in množična zborovanja.

In katere so poglavitne zahteve novoustanovljenega sindikata upokojencev? V prvi vrsti bodo od države zahtevali, da Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje poravna vse stare in tekoče obveznosti, ki izhajajo iz dodatnih pravic upokojencev. Podobno velja tudi za tiste obveznosti, ki so prevzete od nekdanje federacije in ki se po zakonu financirajo iz proračuna. Te obveznosti, kot zatrjujejo, ne bi smele v nobenem primeru zmanjševati zneska, namenjenega za izplačevanje pokojnin. V ta namen se zavzemajo za čimprejšnjo ustanovitev kapitalskega sklada, ki naj zagotovi dodaten denar za uresničevanje in povečevanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Sicer pa upokojenski sindikat ne pripisuje nič manjšega pomena sodelovanju pri oblikovanju stanovanjske politike Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in gospodarnemu razpolaganju s temi sredstvi. To velja tudi za druga solidarnostna stanovanja, zato zahtevajo, da se sindikatu upokojencev zagotovi ustrezna zastopanost v upravnem odboru omenjenega zavoda.

Poleg tega se upokojenski sindikat zavzema za čimprejšnje uresničenje zamisli o prostovoljnem zavarovanju za dodaten obseg pravic, ki je ena od zakonskih možnosti. Od ministrstva za zdravstvo pa zahtevajo, da za upokojence spremeni status negativne liste zdravil. Pri tem so za popolno zdravstveno zavarovanje (brez doplačil) za upokojence, katerih pokojnina ne dosega višine zajamčenih plač. Hkrati terjajo spremembo davčnega sistema z uvedbo oprostitve davkov za socialno najbolj ogrožene upokojence. Širšo podporo za zagotavljanje socialne zaščite pričakujejo tudi ob vzpostavljanju sodelovanja z upokojenskimi sindikati v evropskih, zlasti pa v sosednjih državah.

Seveda se vsiljuje vprašanje, kako bo možno v praksi uresničiti vse te cilje. Da bi izboljšali gmotni položaj upokojencev, bo njihov sindikat tesneje sodeloval s poslanci državnega zbora, političnimi strankami, njihovimi upokojenskimi organizacijami, Zvezo društev upokojencev Slovenije in drugimi oblikami organiziranega delovanja upokojencev. S pomočjo predstavnikov Zveze svobodnih sindikatov v državnem zboru nameravajo predlagati sprejetje zakonov in ukrepov za varovanje in izboljšanje socialnega in gmotnega položaja upokojencev. Te bodo sproti seznanjali z oblikami lastninjenja podjetij in možnostmi, da v podjetje, kjer so delali, vložijo svoje lastninske certifikate, to jim bo omogočilo sodelovanje pri interni delitvi delnic in notranjem odkupu. Svojim članom bo sindikat upokojencev zagotovil brezplačno pravno pomoč za uveljavljanje pravic iz pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja ter iz stanovanjskih razmerij. V tej zvezi si bodo prizadevali za izboljšanje razmer v bivalnih okoljih, v katerih žive upokojenci, zlasti še v domovih za ostarele. Tako bodo sodelovali pri organiziranju pomoči za ostarele občane in ustanavljanju t. i. negovalnih bolnišnic.

MILAN JERŠE

Denar za nekategorizirane ceste

V Lendavi so se nedavno odločili za razdelitev sredstev iz občinskega proračuna za ureditev nekategoriziranih cest v občini. Gre za 30 odstotkov sredstev od predračunske vrednosti posamezne naložbe. Pri tem so zbirali ponudbe in za najugodnejšega ponudnika izbrali Gradbenik Lendava. S tem podjetjem so že sklenili pogodbo o sofinanciranju gradnje nekategoriziranih cest za več krajevnih skupnosti. Skupni znesek sofinanciranja znaša blizu 5,9 milijona tolarjev, zajete pa so naslednje krajevne skupnosti: Velika Polana, Turnišče, Bistrica, Dobrovnik, Čentiba in Hotiza.

MJ

Uprava za inšpekcijske službe občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota

Ponovno razpisuje
prosto delovno mesto:

Inšpektorja dela (za delo v enoti Lendava)

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:
Visoka izobrazba – kemijske, elektro ali strojne smeri, opravljen strokovni izpit in 5 let delovnih izkušenj.
Delovno razmerje za razpisano delovno mesto se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa Upravi za inšpekcijske službe občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota v Murski Soboti.
K lastnoročno napisani prijavi je potrebno priložiti dokazilo o izpolnjevanju razpisnih pogojev in življenjepis.
Kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

Srečanje

Zadnji soboški bobnar

Franc Pertoci iz Murske Sobote mi je povedal, da je star 80 let. Malo me je presenetil, saj sem ob srečanju z njim pomislil, da jih ima kvečjemu 70. Po drugi strani pa mi je godilo, da se bom pogovarjal s starejšim prebivalcem pomurske metropole.

Rodil se je 1913. leta v Rakičanu. Kmalu po končani osnovni šoli se je zaposlil na kmetijskem posestvu v Rakičanu. Opravljal je različna dela, v spomin pa se mu je najbolj vtisnilo oranje z junci. Potem je dozorel v mladeniča in poklicali so ga v vojsko. Kadrovski rok je služil seveda v starojugoslovanski vojski v Strumici v Makedoniji. Kmalu potem ko se je vrnil domov, je spet šel na pot. Tokrat v Beograd, kje je že bila njegova sestra. Zaposlil se je na nekem »marofu«, pozneje je delal v tovarni. Pred drugo svetovno vojno se je vrnil v Prekmurje, se poročil in preselil v Mursko Soboto, vendar mu tu niso dali miru: ker ni hotel v madžarsko vojsko, je moral v nemško ujetništvo. Domov se je vrnil 1945. leta.

»Kmalu zatem so me vpoklicali v vojsko. Odslužil sem 7-mesečni rok, po vrnitvi domov pa sem se zaposlil na občinskem ljudskem odboru v Murski Soboti, in sicer kot občinski cestar. Na cestah pa nisem delal z lopato ali motiko, ampak sem skupaj z odborniki posameznih vasi odrejal mesta, na katera so vaščani morali navažati gramoz,« mi je opisal svoje delo. Brž nato pa je dodal, da je bil zadnji soboški bobnar. To sem vedel in zaradi tega sem Franca Pertocija tudi obiskal. Predvideval sem, da bo povedal kaj zanimivega. In nisem se zmotil!

»Enako kot pred drugo svetovno vojno, je bilo tudi po njej še nekaj let čutiti v Soboti utrip vaškega življenja: prašne ceste, stare hiše, kmetije v Kroški, Mojstrski in Kopališki ulici in seveda na Bakši; v mestu je bilo najmanj 150 krav, Čarganovi, Kerčmarjevi in še nekateri pa so imeli konje. V poletju, ko je dozorelo žito, pa je bilo z marsikaterega dvorišča slišati brnenje mlatilnice. Skozi mesto so kmetje vozili ne le pridelke, ampak tudi gnoj na njive. Tedaj je bilo veliko ljudi še doma na svojih domačijah, saj še ni bilo množičnega zaposlovanja v tovarnah. Ko so slišali glas bobna, so brž prihiteli na ulico, da bi zvedeli za razglas. Avtomobilov je bilo malo. Če pa je kateri pripeljal v hipu, ko sem se ustavil na katerem od 66 razglasovalnih mest, sem dvignil roko in je moral ustaviti. Če bi ne, bi si zapisal registrsko številko in šofer bi se moral zagovarjati pred oblastjo. Po mestu Murska Sobota sem razglašal vsemogoča sporočila, na primer o dnevih deljenja živilskih bonov, o cepljenju otrok, psov in kokoši... Na obhod sem krenil ‚vgojno' (zjutraj), domov pa sem se vrnil šele proti večeru.

Franc Pertoci iz Čopove ulice v Murski Soboti je bil zadnji mestni bobnar. Razglase je prebiral na 66 mestih. Zdaj ko je upokojenec, se najraje zadržuje v svojem vrtu, kjer ima tudi brajde. Posnetek: Š. S.

Ni bilo enostavno prebrati sporočilo na toliko mestih; potrebno se je bilo nekajkrat okrepčati. Ko sem razglašal dobre novice, so me tu in tam povabili na pijačo. Drugače je bilo, ko sporočila niso imela take vsebine; tedaj sem se šel okrepčat v katero od gostiln, na primer: v Vargovo, Kirbiševo, Bacevo, Banfijevo, Benkičevo, Flisarjevo, Flegarjevo, Zvezdo ali pa k Horvatovici...«

Franc Pertoci pa ni bil le cestar in bobnar, ampak neke vrste občinska deklica za vse, kot pravimo človeku, ki ve in hoče postoriti veliko dela. Tako je precej časa prebil še ob razmnoževalnem stroju. Če so »dekline« lepo napisale matrice, je bilo veselje gledati, kako je »mašina« bruhala materiale za občinsko sejo ali kake okrožnice, na primer v obdobju obvezne oddaje živil. Stroj se je včasih pokvaril. Tedaj je pokazal svojo iznajdljivost. Pa ne tako, da bi dal roke nabvzkriži in se izgovoril, da pač ne more delati; ampak se je sam podvzel in zadevo uredil. Konkreten zgled: mrežica na razmnoževalnem stroju se je strgala, nove ni bilo dobiti, pa se je mož znašel: v nekem mlinu je plačal liter vina in dobil je kos gostega mlinskega sita in ga namestil na strojeve valje. Zmanjkala je barva za ciklostil, kaj pa zdaj? Težavo je rešil z nakupom barve za »purčuke« (čevlje).

»Delal sem tudi na okraju. Najglobje se mi je vtisnil v spomin predsednik okraja Janez Lanščček, saj so v njegovem obdobju ustanovili Mlekopromet, Panonijo, zgradili Muro in bolnico. Potem ko so okraj ukinili, sem bil spet kuriz za invalidčini. Upokojil sem se invalidsko 1970. leta. Medtem mi je žena umrla; zdaj živim s sinom. Stanujem v Čopovi ulici, ki je blizu soboškega pokopališča, a me to ne moti. Obdelujem večji vrt, imam nekaj brajd ... tako da se še nekako prebijam.«

»In kje imate boben, da bi vas skupaj z njim poslikal?«

»Nimam ga! Ostal je na občini, vendar zagotovo vem, da ga zdaj tam ni več.«

Ja, tako je: marsičemu, kar je bilo nekoč aktualno, smo se odrekli. Tudi zvočnikom, ki so jih v prvih povojnih letih razobesili po Murski Soboti, iz katerih je bilo potem slišati glasbo in razglase. Ta novost je pravzaprav izpodrinila Francev boben.

Š. SOBOČAN

Prlêški fučkêc

Jêblan drog lübi Bog, v totên zacugjênên juliji sê pjê vrtimo kak küri na ringlšpili! F toti hici bi tak ali tak mogli mêti ên veki ringlšpil od Mure do Dravê – z mórjon jê tak ên drêk, ka si tô brêz pênêzof nêmrêmo iti lampêkof hladît.

Sê stê samí krivi, ka pa stê sílili v samostojno Slovênijo! Lê poglêdnitê totí ringlšpil – v zlatih cajtih SFRJ so iz Perutninê Ptuj lifrali z êroplóni küri nekan v Irak ali Iran. Samo pri puni zavésti so moglê biti bujtê, nê pa ošamučênê z êlektriko. Zaj pa próvijo, ka küri pa pišêncof najnč v Srbijo nêmrêmo več izvožati, pa mo brêz Srbov no vêke Jugoslôvijê prê crknili, ka mômo čidužê mêjê pênêzof, pa ringlšpil v priftošlih. Zôtoma tüdi ptujsko Pêruntino küra klüka. Tan sê puntajo pišênci no lidjê. Direktor Glôzar pa prêdga, ka bi prê lepo živeli, či bi lêhko znavič tržili z rêpublikami bifšê Jugoslôvijê. Či nêbi tistih šest provokatorof z Lublanê pisalo Kučani prótijugoslovênskêga pisma, pa bi rajši ringlšpil vrteli, kak so negda sužnji vêslali na lodjah, tê bi prišpárali êlektriko za fabriko f Kidričevên, f keri dela puno Prlêkof no Haložanof z veko zgübo. Haložanon sê tak durhmarš vrti že brêz ringlšpila, či samo malo poluknêjo f piskêr šmarnicê. Tê pa bi sê s sindikôton borili za socialnê pravicê, pa bi sê puntali próti buržoâziji. Tak sê jin pjê môta kak prlêškin küran, gda prlêški šoferi vozijo po bôžnih cestah križ kráž kralj Matjâž, lükjo vrta poč.

Tê pa prê küri no góskê prta Ráskrižji od vêsêlja nad nórimi šoferi pojejo »Širi kolo naôkolo« pa čiglih po püngradi, ali but v drevo.

Ja, na ringlšpil dê treba djóti tüdi joko rashïcane prlêškê kravê – čidužê mêjê jih jê, več zvórê mâjo prê Prlêki. Za tó, ka jê v Prlêkiji več zvórê kak dêža, jê prê kriva Pomurska zvórnata zôdruga, kera tüdi prêvêč dobro dela. Zató jo jê treba naretimalo vómôčno na ringlšpili. Šê bojšê bi biló, či bi jo vtêknoli f centrifugo, ka nêdê d varila pofpréčja drügin podjétjon, kera so že do âmêna spufana.

Na blablablabla ringlšpili jê pjê tüdi že dugo Pomurska turistična zveza – glih zaj jê ocenila Gorjo Radgûno kak prê najbojši turistični kraj v občini; fsoki dên pa štejêmo no poslušamo, ka jê prê Radgûna v drêki, pa f smêtêh, pa otpôtkih, pa ka jas vên gê šê fsê z občinskimi škrici vred.

Ja, mâjo pa Radgünčani joko zringlšpílano Vrečovo Frančiko, kera sê jê raspízdila próti šêsterici, ka jê napôla Kučana; ka prê tisih šest glavôčof trpinči no prêgója lidi, f kerê una zavüplê – tó sê prôvi f sósidovêga Milana Kučana. Sê pa jê tê Milan naš človik, bogmê ka jê! Tistê provokatorê bi prê biló treba v Stalinovê orglê ftêknôti, pa malo v lüft na urlaub poslati.

V lotmêrški občini sê jin pjê tüdi malo frkôči, ka so prê za najbojšê osnovnê šolê odebrali Lotmêrk, Grlavo no Vêrži; Paradisi, v kerên sê srêčüvlê drogêrana mularija, pa so nê nič dali!

Haršoft, kakšên ringlšpil pa dê si zaj zmisla Kuharof Pištek, ka jê sodnija zaprla dosjê Benko, pa tüdi s Škrjónčovoj Olgoj s Cêrófca sê nêmrê več prîčkati, ka jê sodnija že vün dola odlok za deložacijo ž jênê kletî f Cêrófci, gê ma Pišta po sili pučêlê, pa bi rad v jénoj kletî šê dalê zapstój butêlkê fila. Totêmi sê pjê tüdi že smêjêjo fsê kozê pa buhê po Prlêkiji no Prekmurji, ka sê skos fantazêra, da jê edini »boug otê c« pokojnê murske Udbe! Naj začnê rožnkránc šlátati, prôvijo Prlêki.

V Radincih pa jê fsê v redi. Tan do namesto vodê fulali magistre. Zoran Svetêc jê lepo dúma v Radincih naprava magisterij, ka tê prê zaj nêdê več rádinska čidužê bolê vodêna, pač pa dê magistrska, pa dróga. Zastújn pa lêhko Prlêki pijêjo očeslafsko slátino. Tota jê pjê nájbojša za špricarê. Na zdrovjê tê!

SGP POMGRAD ABI d.o.o.

SGP POMGRAD – ABI Lipovci, d.o.o.
TRGOVINA
tel. 42 474, 42 403

Največja izbira betonske galanterije v Pomurju: **betonske cevi od ∅ 12,5 do ∅ 150, betonska opeka, goveje in svinjske rešetke...**

Ponujamo tudi raznobarvne betonske tlakovce ter termo- in hidroizolacijo.

Posebno ugodne možnosti plačila.

Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci, Mladinska ulica 5, 69252 Radenci,

objavlja

naslednja prosta delovna mesta:

- **učitelja slovenskega jezika in književnosti in umetnosti**
  pogoj: visoka izobrazba slov. jezika in književnosti, polni delovni čas, določen čas
- **učitelja prehrane in pijač**
  pogoj: dipl. živilski tehnolog,
  polovični delovni čas, določen čas
- **učitelja strežbe**
  pogoj: višja izobrazba gostinske usmeritve in vsaj 5 let delovnih izkušenj v gostinstvu v smeri strežba, opravljen živilski pregled v skladu s predpisi, polni delovni čas, določen čas.

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi. Začetek dela 1. 9. 1993.

TROTKOVA – Krajani Trotkove v lenarski občini so dobili še zadnjih 900 metrov asfalta od Bračkove kapele do meje s krajevno skupnostjo Negova. V ta namen so poasfaltirali gospodinjstva prispevala okrog 70.000 tolarjev. Veselilo bi jih, ko bi potegnili asfalt kmalu tudi na delu ceste, ki spelje v sosednjo krajevno skupnost. Makadam je še na razdalji dveh kilometrov. Po asfaltu pa se bodo najkasneje septembra veselili krajani Trstenika, saj so že začeli z gradbenimi deli na 3 kilometre dolgi cesti. Finančno breme za gospodinjstva je veliko. Krajani posamezna so prispevala od 70.000 do 150.000 tolarjev. Vsi, ki so dali tisti, katerih hiše so ob cesti (L. Kr.)

Včasih so hodili iz Slovenskih goric peš v Maribor

Peš se daleč pride!

»Peš se daleč pride...« pravi Antonija Hojnik iz Čagone pri Cerkvenjaku, ki še danes hodi peš po opravkih, čeprav, kakor sama pravi, nosi »na hrbtu že več kot sedem križev«.

Kam vse se da priti peš in koliko gričev in dolin je mogoče v enem dnevu prehoditi. Antonija Hojnik prav dobro ve. Ko je bila mlada – takrat je bila še Rojkova Tunika – je z mamo Nežo vsak teden hodila iz domačije v Brengovi pri Cerkvenjaku peš v Maribor na trg, kjer sta z materjo prodajali skuto, sir, smetano in jajca.

»Od Cerkvenjaka do Maribora je 33 kilometrov. Takrat smo pravili, da jih je toliko, kolikor je imel Kristus let...« pripoveduje veselo Hojnikova mama, ki rada obuja spomine in številnim vnukom in drugim mladim ljudem pripoveduje o starih časih.

»V času ekonomske krize v tridesetih letih avtobusi še niso vozili tako kakor dandanes, zato so se bili tukajšnji ljudje prisiljeni, če so hoteli kaj prodati in zaslužiti, peš napotiti v Maribor,« pravi Hojnikova mama in dodaja, da sta z mamo Nežo vsak teden enkrat odnesli smetano, sir in jajca v Maribor, kjer sta »kmečke dobrote« običajno raznesli strankam po hišah ali pa sta jih prodali na trgu.

»Zdoma sva se napotili ob eni uri zjutraj, ko je bila še trda noč. Pot naju je nato vodila preko Lenarta in Črnega lesa mimo Hrastovca do Sikerja, nato pa sva šli preko Ruperč v Malečnik. V Malečnik sva prišli jutraj okoli 6. ure, ko so ravno odpirali pekarno. Včasih sva si tam privoščili vsaka kos svežega lepo zapečenega kruha, zraven pa se je prilegla hladna voda iz tamkajšnjega studenca...«

»Od Malečnika do središča Maribora je nato še uro hoda. Joj, v Mariboru pa sva nato hodili po stopnicah in od vrat do vrat... Ko sva vse prodali, sva se po isti poti vračali. Običajno sva prišli domov, ko je bila že tema. V enem dnevu sva prepešačili okoli 70 kilometrov, pa še velikokrat sva šli po stopnicah gor in dol,« pravi Hojnikova mama in dodaja, da ima danes zaradi tega malce težav z nogami. »Z mamo sem začela hoditi v Maribor, ko sem bila desetletno dekletce... V vsaki roki sva nesli šestlitrsko ‚kanglo' smetane, na hrbtu pa vsaka svoj koš, v katerem sva imeli jajca in sir.

»Domov sva se seveda vračali lažje, saj nisva nesli nič drugega razen denarja. Zato pa naju je na poti iz Maribora bilo vedno najbolj strah v Črnem lesu. Pravili so, da tam razbojniki napadajo popotnike in jim poberejo denar, vendar se nama ni nikoli zgodilo nič hudega...« Nekoč je šla v Črnem lesu za njima neka ženska, ki jo je bilo strah iti skozi gozd samo.

»Midve z mamo pa nisva upali pogledati, kdo gre za nama, pač pa sva raje vedno bolj hitro hodili. Bolj hitro kot sva šli, bolj hitri so bili tudi koraki za nama. Šele ko sva skoraj pritekli iz gozda, sva se opogumili in obrnili – potem pa smo se vse tri ženske skoraj razpočile od smeha,« pripoveduje razigrano Hojnikova mama, ki je vedno vesela, zgovorna in glasna kakor večina slovenjegoriških gospodinj.

»Seveda pa paš nismo hodili samo v Maribor na Trg, pač pa tudi na romanja in žegnanja ter na razne veselice... Če bi me noge nesle, bi se še danes takoj kam odpravila.«

Velikokrat so šle Cerkvenjačanke na romanje v Malečnik, včasih pa tudi v Ruše pod Pohorjem. »V Ruše smo hodile v eno smer osem ali devet ur...« Na romanjih so veliko molili, še več pa prepevali. »In vedno smo bili veseli, ker smo bili mladi!«

»Ko sem se poročila s Hojnikovim Konradom, pa nisem več toliko hodila od hiše...« doda malce bolj zamišljeno. Antonija in sedaj že pokojni Konrad sta si uredila prijazen dom na majhnem, vendar lepem posestvu v Čagoni, kjer se jima je rodilo osem otrok. »V tistih časih tod okoli še ni bilo vodovoda, zato smo morali hoditi vsak dan večkrat po vodo v dolino, veliko dela pa je bilo tudi s spravljanjem krme z brega pa z delom na njivi pa seveda z otroki, zato ni bilo več časa za dolga romanja in pešačenje. Čez leta pa so začeli po naših krajih redno voziti avtobusi in nasploh so prišli lepši časi, zato nam ni bilo treba več peš hoditi v Maribor...«

Hojnikova mama pa je potem, ko sama ni več mogla »peš potovati«, očitno prenesla veselje do popotovanj na svoje otroke, saj so kar trije poklicni šoferji, pa tudi vsi drugi radi vozijo traktorje in druge jeklene konjičke.

Medtem ko se vsi okoli nje vozijo s traktorji in avtomobili, pa se Hojnikova mama še danes najbolj zanese na svoje noge.

»Dandanes večina ljudi niti ne ve, kako daleč se lahko počasi pride...« pravi smeje in malce skrivnostno Hojnikova mama, ki jo je te stare slovenske ljudske modrosti naučilo življenje. Bilo je trdo, pa vendar lepo in veselo, ker skozi njega ni samo hitela, pač pa ga je znala počasi in polno živeti...

Tomaž Kšela

MURSKA SOBOTA – Pomursko društvo za cerebralno paralizo vključuje otroke, ki bolujejo za to boleznijo, in njihove starše. V ta namen organizira razna strokovna posvetovanja, da bi prizadeti lažje reševali vsakdanje probleme. Društvo tudi omogoča nekaj bolnim otrokom terapevtsko kolonijo na morju. S temi in drugimi dejavnostmi skušajo otrokom in njihovim staršem polepšati neprijazen vsakdan. Seveda pa aktivnosti stanejo. Ker ima društvo premalo denarja, je pozvalo podjetja, obrtnike in tudi občane, naj pomagajo. Prispevke nakažite na žiroračun 51900-620-203-05-1340115-659487 – Pomursko društvo za cerebralno paralizo Murska Sobota, Arhidekta Novaka 2. (Š. S.)

Za gradnjo novega kulturnega doma

Gradnja novega kulturnega doma v Lendavi poteka po načrtih. Lendavska občina je doslej določila lokacijo doma, odkupila zemljišče in parcelo komunalno opremila. Projektno dokumentacijo je izdelal arhitekt Makovec (Republika Madžarska), saj je projekt prispevek madžarske vlade. Kmalu pričakujejo obisk ministra za kulturo, ki naj bi se srečal z glavnim projektantom, s katerim bi proučili možnosti za morebitne spremembe. Edinole bo treba določiti investitorja te obsežne naložbe, pri čemer največkrat omenjajo občino, Krajevno skupnost Lendava in madžarsko narodnostno skupnost. Hkrati priporočajo, da bi se občani Krajevne skupnosti Lendava zavzeteje vključevali v prizadevanja za čimprešnjo gradnjo omenjenega kulturnega doma.

MJ

BENEDIKT – V krajevni skupnosti Benedikt praznujejo 1140-letnico. Toliko časa je namreč poteklo, odkar je Benedikt prvič omenjen v pisnih virih. Ob visokem jubileju so pripravili več prireditev. Tako so v v nedeljo svečano odprli cesto Benedikt–Benedikt Vrh–Drvanja–Froleh, danes, 8. julija, ob 18. uri pa bodo predali namenu cesto Obrat–Trotkova–Lički Vrh. V soboto bodo v župnišču odprli razstavo izdelkov ljudske umetnosti z nabožnimi motivi in predstavili brošuro Benedikt skozi čas, ki jo je napisal domačin Janez Šijanec. V nedeljo bo po budnici koncert, nato pa ob 11. uri slavnostna maša v počastitev farnega patrona sv. Benedikta. V vseh prazničnih dneh bodo tudi razna športna tekmovanja, vse pa bodo sklenili v nedeljo popoldne, ko bo velika vrtna veselica, na kateri bo igral ansambel Viničarji. (Š. S.)

GORNJA RADGONA – Podjetje Domen iz Puževec je te dni odprlo na tržici v Gornji Radgoni ribarnico, v kateri prodajajo več vrst sladkovodnih in morskih svežih ter zamrznjenih rib. Prodajajo tudi žabje krake, ki jih dobivajo z Nizozemske. Od morskih sadežev pa so na voljo školjke in raki. Strankam tudi svetujejo, kako pripraviti posemezne ribe. Nekaj takega so v Gornji Radgoni zelo pogrešali. (L. Kr.)

ČENTIBA – Tu so nadvse slovesno proslavili 7. krajevni praznik. V programu so sodelovali: domači pevski zbor, otroci iz vrtca in pevski zbor iz pobratenega madžarskega mesta Körmend. O pridobitvah pa je govoril predsednik sveta KS Jožef Kocon. Teh je bilo kar precej – vodovod, telefon, mrliška vežica, kabelska televizija in drugo. Omenil je tudi naloge, ki jih še čakajo, na primer zgraditev vaške kanalizacije. (J. Ž.)

GANČANI – V tem kraju so 1908. leta sezidali kapelo in jo kot prvo v Prekmurju posvetili Srcu Jezusovemu. Od takrat pa vse do današnjih dni verniki vzorno skrbe za ta sakralni objekt, občasno pa ga tudi temeljiteje obnovijo. To so storili pred desetimi leti. V novejšem času pa so elektrificirali zvonove in postavili oltar, ki je obrnjen proti ljudstvu; namestili so tudi nove klopi. Pred letošnjim proščenjem pa so kapelo nanovo prepleskali. (T. H.)

NEGOVA – Za Negovsko jezero, ki je priljubljeno naravno kopališče, v zadnjih letih nima kdo skrbeti. Včasih pa so pomembne tudi »malenkosti«. Te dni je namreč Bogdan Kramberger, ki vodi bližnje gostišče, dal namestiti ob jezeru klopi in koše za odpadke. Kmalu naj bi ob njem odprl še trgovinico, ki jo je imel doslej Mercator. V gostišču pa je še naprej mogoče dobiti dnevne karte za športni ribolov. (L. Kr.)

GRADIŠČE – Na 3-dnevnem ribiškem taboru ob Muri pri Gradišču je bilo 38 mladih iz Ribiške družine Lendava. Njihov mentor je bil Ivan Zadravec. Pridružili so se jim še taborniki iz Ribiških družin Gornja Radgona, Murska Sobota in Ljutomer. Učili so se ribiške veščine, se navajali na skrb za varstvo narave idr. Nazadnje so opravljali izpit za ribiče. Potem pa so vrgli trnke. Največ sreče so imeli Gorazd Rengeo iz Ribiške družine Murska Sobota ter Tadej Mesarič in Boris Slana, oba iz Ribiške družine Ljutomer. Poleg njih bodo šli na državni tabor, ki bo v Laškem, še Kristjan Cmor, Ivan Lorenčič in Boris Osojnik. Mladi pomurski ribiči pa so se odzvali tudi na razpis Ribiške zveze Slovenije na temo Voda je vir življenje. Najboljše spise so napisali: Andreja Kelenc z Bistrice, Monika Bedok iz Bogojine in Jožica Čurman od Sv. Jurja. Dobili so lepe denarne nagrade in pisna priznanja. (F. Ku.)

LENDAVA – Glasbena šola je pripravila sklepni letni koncert svojih dijakov. Predstavili so se z domačimi in tujimi skladbami, ki so jih izvedli predvsem na harmoniki, klavirju in pihalih. Vstopnine niso pobirali. Lendavska glasbena šola ima tudi oddelke, in sicer v Črenšovcih, Turnišču in Dobrovniku. (J. Ž.)

PISMA, MNENJA, STALIŠČA...

Škoda, toda poznamo tudi nerazgledane

Lahko je soditi, težko pa je presoditi, bi rekel na začetku današnjega pisanja, katero namenjam predvsem g. Karlu Z. iz Murske Sobote (kateri se boji tasme sence in se ne upa podpisati v celotnem imenu in priimku), dijaku 2. letnika ene izmed prekmurskih srednjih šol.

Kar pošteno nas je okaral, učitelje mislim namreč. Vsakdo ima pravico povedati, kar misli, seveda pa je dobro poprej malo razmisliti o tem in onem. Kdo ga je napeljalo na to kritično pisanje, ne vem (ob misli, da je vzrok slab učni uspeh, za katerega niso vedno in vselej krivi samo učitelji), morda tudi starši, kateri znajo doma otrokom kdaj pa kdaj dati prav smešne informacije o delu, v tem primeru, učiteljev. G. Karel le ni več tako naiven otrok (ali pa kljub temu), da ne bi vedel, kaj je prav in kaj ne, sigurno pa je kar precej razočaran nad učitelji iz različnih vzrokov, katere poznam jaz povrhnsko, on pa verjetno zelo dobro. Verjetno pa je jezen tudi na kmete, policaje, elektrogospodarstvo, železnice in še bi lahko našteval, oz. kratkomalo, na vse tiste, ki se lotijo stavkati. Kar pošteno me zanima, kaj so njegovi starši po poklicu in ali je zadovoljen z njimi in morebitnimi razmišljanji o prekinitvah dela. Učitelji sigurno niso, to sem prepričan.

O demokraciji v šoli lahko govorimo tisti, ki jo razbohotila se je in to kar se počne trenutno, gre resnično najbolj v prid prav učencem. Samo nekaj naj naštejem: kontrolne naloge (te so najbolj stvari, kateri malo oz. največkrat nič ne znaš) učitelji učencem napovemo mesec in več prej in to točno datumsko. Pišejo lahko največ dve na teden in verjetno pričakujejo nekateri posamezniki »ala g. Karli«, da jim bomo dobesedno napisali, kaj bodo pisali. Tako se ne ustvarjajo novi intelektualci, ali pa se morda motim?! O strogosti učiteljev ne bi govoril, saj smo postali prav mehki, glede na tisto, kar se je dogajalo pred leti. Tako smo lahko srečni, če se hočejo nekateri sploh pogovarjati z nami in kaj ti pri vsem tem privoščijo? Ocene pa so merilo znanja in kdo koga kako ocenjuje, je odvisno od tamega učitelja; poudariti pa moram, da je ocenjevanje zelo težko delo, čeprav marsikateri učenci razmišljajo, da učitelji v tem uživamo. Karel in njemu podobni (se opravičujem, ker sem prešel na ti) bi verjetno pričakovali klimatske naprave v šoli, kot jih znajo »doma«?! Pravzaprav pa jih v srednje šole nihče ne sili in pravi, naj hodijo v te nemogoče življenjske pogoje za delo, če jim je tam vroče in soparno. Če bo pa imela v bodoče Slovenija na delovnih mestih živčno bolne ljudi, verjetno temu ne bodo krive samo razmere v šolah, temveč predvsem dom, družina, okolje (alkoholizem in droga) in še kaj. Na takšnih in podobnih svet ne sloni, tu ni kaj dodati!

Tako, moj g. Karel! Si mlad, odraščajoč človek z ogromno kompleksi, katere ima vsak mladostnik, a pri tebi so se pokazali zelo zgodaj. V življenju nisi storil še nič kaj koristnega in zato je pred tabo še vse to, kar nam je nekaterim že vsaj delno uspelo narediti. Torej: uči se, glej svet pred seboj skozi lepšo plat in malo manj tarnaj. Kot vidim, te zanima učiteljski poklic! Res je to enkratno opravilo, katerega pa žal ne morejo opravljati vsi in si na žalost sigurno eden izmed tistih, ki ne bodo naši nasledniki. Ti že ob vsem tem, da nič ne delaš, tarnaš in trpiš, kaj bo šele, ko boš zaposlen, če bog da, da službo dobiš oz. prideš po teh težavah, ki jih imaš v šoli, do poklica. Zanima me, v katero šolo hodiš in potem bi se dalo pogovarjati marsikaj tudi o tem, kako kateri učitelji ocenjujejo, koliko zahtevajo, ali so pošteni ali ne, in ali zamujajo v razrede, delajo ali ne ipd. Le kdo stresa družinske probleme nate v šoli od učiteljev. Za take smo že zdavnaj rekli, da ni mesto v šoli, niti osnovni, niti v srednji. Glede nerealnega ocenjevanja in cvekov pa se mi resnično smiliš, a zapomni si: Po dežju vedno posije sonce!!

G. Karel, štrajkajo pa vsi in to verjetno veš, če bereš časopise in pogledaš okoli sebe. Tudi fizični delavci, ki so nižje ovrednoteni (žal, toda ne po naši krivdi) in po tvojem mnenju delaj za nas. Ti pravzaprav ne poznaš povratnih koristi, ki jih nudi negospodarstvo – gospodarstvu. Če boš ti kdaj intelektualec, vsaj ti začni razmišljati po Evropsko, če že mi učitelji in ostali intelektualci tega nismo sposobni. Pa veliko sreče ti želim pri tem!

Kljub hudim besedam pozdravljam tebe g. Karel, kakor tudi tvoje starše, ki si bodo skupaj s teboj po napornem in nekorektnem odnosu učiteljev do tebe lahko sedaj pošteno odpočili teh nekaj dni, kateri pripadajo vsem delovnim ljudem, ti pa si jih skupaj poiegnil kar v dobra dva meseca!

Bojan Macuh
Drobtinci 21
69253 Apače

Odprto pismo predsedniku Zelenih Murska Sobota

Sem eden izmed volilcev, ki je na zadnjih volitvah oddal svoj glas za Zelene, konkretno našemu dr. Korošec Bojanu, ki je ves čas v času predvolilne kampanije predaval na svojem volilnem terenu kot zdravnik in kot kandidat za poslanca Zelenih na območju Lendave in dela Murske Sobote. Bil je tudi izvoljen po zaslugi volilcev, ki so verjeli v njegov volilni program in njemu osebno. Od takrat dalje o njem malo čujemo, več pa o stranki Zelenih Slovenije, ki jo pretresajo razne afere od vsega začetka, čim so bile volitve končane. Že po nekaj dneh nam ni bilo jasno, ali sta Tancig in Šešerko legalno prišla v skupščino, saj smo po televiziji poslušali o njiju več variant. Po nekaj mesecih čujemo, da sta se odcepila od stranke Zelenih Slovenije in ustanovila svojo stranko, kot preberemo v zadnji številki Sobotne priloge, ki se imenuje »Zeleni ekosocialna stranka«. To smo zasledili že prej, kot tudi to, da so k tej stranki pristopili vsi izvoljeni poslanci, torej tudi naš dr. Korošec. Morda nam to ni bilo všeč, saj nas volilce nihče nič ni vprašal, kaj mislimo, niti nas javno v naših glasilih nihče nič ne obvešča.

Je pa drugačna zadeva, zdaj, ko smo prebrali, koliko kaznivih dejanj je bilo storjenih ob tej odcepitvi in koliko tožb je vloženih na sodišče. Med drugim se zahteva tudi razveljavitev Tancigovega in Šešerkovega mandata, saj so bili njuni glasovi oddani stranki Zelenih Slovenije in ne ekosocialni stranki.

Tudi mi smo svoje glasove oddali stranki Zelenih in naš dr. Korošec je bil izvoljen na podlagi teh glasov.

Predsednika Zelenih Murska Sobota, ki je podpirala volilno kampanjo dr. Korošca prosim, naj nam da vsem volilcem pojasnilo v zvezi z vsem tem.

Kako so se opredelili Zeleni Murska Sobota in Pomurja? Kako ocenjujejo odcepitev dela Zelenih Slovenije v novo stranko? Kaj bodo ukrenili z mandatom dr. Korošca? Ali še lahko zastopa svoje volilce, če ti niso člani nove stranke?

Podpis Dušana Pluta v Sobotni prilogi dela nam da misliti. Ne čakajte z odgovorom in ukrepanjem do novih volitev, ker vam dvakrat ne bomo verjeli. Zeleni so v Pomurju dobili toliko glasov, da teh pomembnih vprašanj ne morete molče obiti.

Horvat Jože, volilec iz Lendave

»Zdravnik zdravi, narava ozdravi«

Moto, ki je zapisan v naslovu, se nanaša na uspešno projektno delo, ki se izvaja po mnogih osnovnih šolah v naši mladi državi Sloveniji.

Na področju vzgoje in izobraževanja so se s prenovo šolstva začele uvajati različne oblike dela v pedagoškem procesu. Novosti dela težijo k vse večji integraciji in fleksibilnosti dela učiteljev z učenci in s starši.

K integrirani obliki dela so pristopili delavci na drugi osnovni šoli v Murski Soboti. Izrazitost projektnega dela se je pokazala v 4. razredu in na predmetni stopnji.

O uspešnosti take oblike dela v preteklem šolskem letu 1992/93 je ravnatelj šole Ludvik Nemec povedal:

»Projektno delo kot sodobna oblika dela zahteva več napora od učitelja, ki ga izvaja, kot tudi od učencev. Sam način spodbujanja neposredno učenčevo aktivnost, učenci iščejo vire, znanja, tudi izven šole. Tak način dela vključuje še zunanje sodelavce. V tem šolskem letu so učenci ob predstavitvah pokazali solidno znanje. Ob tem ni zanemarjena sproščena komunikacija. Starši so se s svojo pristojnostjo lahko prepričali o učnovzgojnem procesu dela na naši šoli, ker so sodelovali.«

O projektu dela »Zdravnik zdravi, narava ozdravi« je še dejal: »Zrelost osmošolcev se je izkazala.«

Ta projekt dela je potekal letos 28. maja z učenci osmih razredov. Nosilka projektnega dela je bila biologinja Helena Frumen. Sodelovali so še drugi učitelji na predmetni stopnji. Sama ideja projekta je bil seminar biologov v Ljubljani, kar dokazuje, da je izobraževanje učiteljev koristno, ker lahko znanje, ki ga pridobe, uporabijo pri svojem delu.

Delo je potekalo izven učnega procesa – izven šole, lahko bi rekli, kot samostojno raziskovalno delo učencev pod vodstvom že omenjene učiteljice in pomoči drugih. Že v jeseni ob začetku šolskega leta so se učenci seznanili s temo zdravilnih zelišč in si razdelili delo. Sodelovalo je 12 skupin. Skupine so v jeseni začele z nabiranjem plodov in končale delo meseca maja, ko je vse cvetelo in dehtelo.

O uspešnosti projekta »Zdravnik zdravi, narava ozdravi« je Helena Frumen dejala:

»Projektno delo je uspelo proti pričakovanju. Otroci so vložili veliko dela in se izkazali. Pri delu nas je ovirala le utesnjenost šolskih prostorov in gradnja le-teh, ki so prepotrebni za naše boljše delo. Vsi so radi sodelovali. K delu smo povabili še zunanje sodelavce, kar kaže na posodabljanje našega dela.«

Želja učiteljev in same nosilke tega dela je ponoviti začeto delo. Mentorica Helena Frumen je pri raziskovalnem krožku izdelala še nalogo Gospodinjski odpadki, ki so jo poslali na Društvo za varstvo okolja v občini Murska Sobota. Letos pa se bodo udeležili tabora, ki ga bo organizirala prva osnovna šola iz Murske Sobote.

Projektno delo, ki je bilo prikazano na predmetni stopnji, je z usklajenim in interdisciplinarnim pristopom dokaz, da se da pouk organizirati sodobno in učencem prijetno. Sama učinkovita uspešnost dela, čeprav v utesnjenih prostorih, je prikazana in upodobljena na video kaseti in z izdanim biltenom.

Kot prisotna sodelavka lahko rečem: »Bilo je ustvarjalno, bogato in otrokom zaželjeno.«

O. K.

Več kot 20-letna tradicija firme **MOHOR**

branko MOHOR radenci

avtokleparstvo
ravnalna miza
avtoličarstvo
komora
vleka poškodovanih vozil

MAZDA-MOHOR
d.o.o., RADENCI

AVTOSALON IN SERVIS

MAZDINIH VOZIL
V RADENCIH, Ljuba Šercerja 17
Telefon in telefaks: (069) 65 830, delavnica: (069) 65 137

Odprto od ponedeljka do petka od 9. do 12. in od 13. do 17. ure, ob sobotah od 9. do 12. ure.

NAJUGODNEJŠI POSOJILNI POGOJI V SLOVENIJI!

POSOJILO na 36 mesecev, letna obrestna 3,52 %.

POMURSKI NAMAKALNI KONZORCIJ, konz.
Murska Sobota, Lendavska ulica 11/3

vabi k sodelovanju
MLADEGA STROKOVNJAKA

Izpolnjuje naj predvsem naslednje pogoje:
- visoka ali višja izobrazba gradbene smeri (nizke gradnje);
- nagnjenost k strokovnemu delu pri gradnji in delovanju namakalnih sistemov;
- občutek za timsko delo;
- smisel za koordiniranje in organiziranje dela;
- druge primerne lastnosti, ki niso vezane na delovni čas.

V začetnem obdobju delo ne zagotavlja delovnega razmerja za nedoločen čas.

Kandidati, ki vas takšno sodelovanje zanima, se pisno prijavite na sedež konzorcija, kamor boste povabljeni na razgovor.

Prodajni program vrat JELOVICA

notranja vrata

vhodna vrata

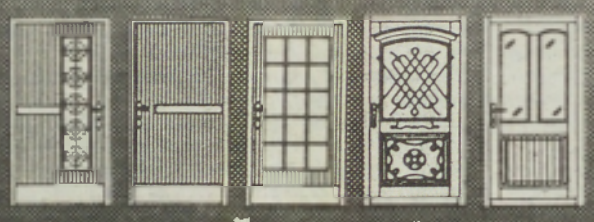

garažna vrata

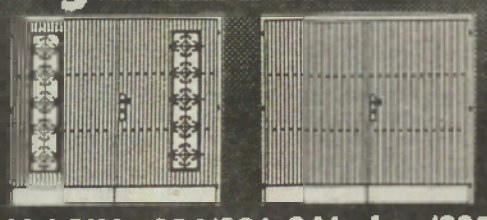

ŠKOFJA LOKA, 064/631-241, fax /632-261
MURSKA SOBOTA, Cankarjeva 25,
telefon / telefaks: (069) 22 921
DISKONT UNIVERZAL, Križevci pri Ljutomeru

Obisk pri vas doma

V tujino po kmetijo

Ivanjševci na Goričkem so manjša vas, ki na videz daje vtis izumiranja, saj je kar nekaj hiš nenaseljenih, vendar pa pogled na druge domačije, ki so posodobljene, daje upanje, da se zle slutnje ne bodo izpolnile. V vasi izstopa kmetija Štefana in Dragice Oček , ki jim pravijo po domače Pištarovi.

Štefan Oček je 1967. leta, ko mu je bilo 21 let, krenil na delo v Avstrijo. Tam se je spoznal z Dragico, doma s Hrvaškega, kmalu zatem sta se poročila in začela varčevati. S prihranki sta najprej sezidala v Ivanjševcih veliko hišo, nato pa sta dala zgraditi še veliko gospodarsko poslopje s hlevom za 60 glav živine. Kupila sta tudi vse potrebene kmetijske stroje. Odločila sta se namreč, da bosta po vrnitvi domov kmetovala.

»Vrnili smo se 1984. leta. V tujini so namreč živeli tudi najini trije otroci. Napolnili smo hlev in začeli z delom. Zdaj imamo 19 krav molznic, od katerih jih trenutno molzemo 7, in 25 govejih pitancev. Dnevno strojno namolzemo po 150 litrov mleka, tako da ga bomo letos oddali čez 50.000 litrov. Lani, ko pa smo imeli manj molznic, smo prodali 37.000 litrov mleka. Dohodke imamo seveda tudi od prodaje pitancev,« je povedal 46–letni Štefan Oček. Žena Dragica pa je dodala, da zdaj obdelujejo 20 hektarjev površin, vendar je »le« polovica njihova last, kajti 10 hektarjev imajo najetih. Letos so koruzo posejali na 9 hektarjih, pšenico pa bodo želi s 4 hektarjev. Koruzo seveda silirajo in pripravijo 350 kubičnih metrov take krme. Ko pa je dobra letina, silirajo kakih 30 kubičnih metrov čistega koruznega zrnja. Silirajo pa tudi prvi odkos s travnikov, drug odkos (otavo) posušijo, tretjega pa spet silirajo. Letos, ko je sušno obdobje, je vprašljivo, ali bo sploh kaj z otavo, kaj šele s tretjim odkosom. Pšenico pa skoraj v celoti prodajo in za ta denar kupijo sojine tropine, otrobe in drugo, kar je potrebno, da potem molznice dajo več mleka in višjo tolščo.

Krave s kmetije Štefana in Dragice Oček iz Ivanjševec niso vseskozi privezane v hlevu, ampak imajo podnevi prost izhod na pašnik, ki je tik ob hlevu. V načrtu je ureditev sodobnega 4–hektarskega pašnika, ki bo razdeljen na čredinke, saj bo potlej bolje izkoriščen.

Oh, ti načrti! Nekateri ljudje živijo iz dneva v dan, drugi pa imajo velike načrte za razvoj in s tem ustvarjanje novega dohodka. Očkovi so med tistimi, ki hočejo iti korak naprej, čeprav jim je potem morda kdo nevoščljiv. Konkretno: kmetija se ne bo ukvarjala zgolj z rejo živine in molžo mleka (kar je včasih težko prodati; če pa že gre v promet, je ponavadi cena nizka), ampak bodo v vsaj del tega, kar da hlev, vložili še nekaj svojega dela in tako na tržišču več iztržili. Gre za tako imenovani kmečki turizem, torej sprejemanje gostov in nudenje domače hrane in pijače. Kmetija ima namreč tudi svoj vinograd.

Očkovih kmetija je povsem urejena. Stanovanjski in gospodarski del sta ločena. Prostor med njima je asfaltiran in brez vsakršne navlake. Živali imajo izhod na pašnik zunaj »atrija«.
Posnetek: Š. S.

Stavba, kjer se bodo zadrževali gostje, že stoji, potrebno je urediti le še notranjost in nato pritrditi ‚izvesek': Turistična kmetija Oček. Zdi se, da bo sčasoma »ta glavna« hčerka Sandra, stara 14 let, ki je pravkar končala osnovno šolo, na jesen pa gre v uk za kuharico. V tem šolskem letu pa sta izobraževanje sklenila še dva Očkova otroka: 18-letni Roland se je poslovil od 4–letne zdravstvene šole, 17 let stara Sonja pa je postala tudi stilna konfekcionarka. Na domačiji sta še 80–letna stara Štefan in 71 let stara Gizela. 7–članska družina (tri generacije) živi v lepi slogi.

Š. SOBOČAN

		PANONKA M. Sobota	Samopost. MERCATOR SLOGA G. Radgona	MERCATOR UNIVERZAL Lendava	POMURKA BTC Nemčavci	Blagovnica VESNA Ljutomer
Alpsko mleko	1 l	78.10	76.80	76.80	78.10	78.10
Jajca	1 kos	10.00	9.50	6.30	9.00	10.50
Navadni jogurt	lonček	26.40	26.50	27.40	26.50	26.50
Surovo maslo	250 g	94.50	94.50	98.50	94.50	
Morska sol	1 kg	44.00	63.30	63.80	59.10	54.20
Jedilno olje Zvezda	1 l	133.90	172.00	172.00		163.40
Vinski kis	1 l	117.70	145.40	145.40	123.90	133.10
Sladkor	1 kg	70.00	70.00	70.00	70.00	70.00
Moka, tip 400	1 kg	68.00	57.40	45.70	55.50	53.50
Moka tip 500	1 kg	35.70	44.70	35.80	36.70	45.70
Kava Barcaffe	100 g	59.50	66.50	67.10	61.00	59.90
Benquick	400 g	182.40	189.70	189.70	166.00	180.00
Čokolešnik	200 g	122.60	153.60	157.50	122.60	170.30
Natreen	120 tabl.	169.00	169.00	169.10	169.00	169.00
Fructalov hruškov sok	7 dcl	124.90		142.90	117.20	
Pralni prašek Persil	3 kg	998.70	930.30	990.40	930.00	1007.40
Mehčalec za perilo Damil	1 l	217.30	217.40	217.30	215.00	208.70
Mineralna voda Radenska	1 l	44.00	46.30	42.10	44.00	48.70
Coca Cola	1 l	88.70	95.30	86.40	75.00	85.00
Swing eksotik	1 l	89.10	91.00	82.50	78.00	80.80

Morebitne prevelike razlike v ceni so nastale zaradi različnega dneva nabave ali tudi različnih proizvajalcev.

Bodislavci

Tabor mladih gasilcev

Konec prejšnjega tedna se je v Bodislavcih končal tabor, na katerem je sodelovalo 169 mladih gasilcev iz ljutomerske občine in iz Paške vasi pri Velenju.

Tabor je bil že štirinajsti po vrsti, na njem pa so mladi gasilci ob pomoči devetnajstih mentorjev spoznali in se naučili mnogo novih stvari. Vsak dan so vstali ob sedmih, malce potelovadili, pospravili šotore in spalne vreče, ki so si jih sposodili pri teritorialni obrambi, pozajtrkovali, nato pa se učili o gasilski tehniki, taktiki in preventivi. Vsak dan so izdali tudi bilten. Da pa ne bi kdo mislil, da so mladi gasilci samo trdo delali, saj so se tudi zabavali in kopali v kopališču pri Mali Nedelji. Konec koncev gasilci ne morejo brez vode. Taborjenje so končali z velikim tabornim ognjem in s prireditvijo, ki je vsem ostala v lepem spominu.

D. F.

DAIMOND
trgovina in zastopanje,

Cesta IX. korpusa 35,
65102 Solkan / Nova Gorica,
telefon: 065/28-221, 27-135
telefax: 065/27-135, 26-430
žiro račun: 52000-601-29525

CENJENE KUPCE V POMURJU obveščamo o nakupu izdelkov

SAMSUNG ELECTRONICS

- BARVNI TELEVIZORJI z ekrani od 37 do 71 cm
- VIDEOREKORDERJI z 2 ali 4 glavami
- VIDEOKAMERE
- GLASBENI STOLPI
- AVTORADIJI
- MIKROVALOVNE PEČICE z grilom
- RADIOKASETNIKI
- VIDEOKASETE

SAMSUNG

Distributer in pooblaščeni serviser za POMURJE:

TRATNJEK, d.o.o.
Štefana Kovača 19,
69224 TURNIŠČE
telefon/telefaks: (069) 72 080

Maloprodaja:
TRATNJEK, d.o.o.
Štefana Kovača 19,
TURNIŠČE

M-SHOP
Slomškova 43
Murska Sobota

VSI IZDELKI SO PREDPISANO A-testirani.

9 JULIJ PETEK

TV SLOVENIJA 1

9.45 Otroška serija – 10.20 Legenda o Lylah Clare, ameriški film – 12.25 Že veste – 12.35 Znanost – 13.00 Poročila – 13.15 Umetniški večer – 16.35 Osmi dan – 17.25 Zmigaj se, športna oddaja za mlade – 18.00 Dnevnik 1 – 18.10 Znanost – 18.35 Učite se z nami – 19.05 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Forum – 20.30 Zadaja vožnja, ameriški film – 22.05 Dnevnik 3 – 22.40 Sova: Tisto, amer. nadaljevanka; Maske, francoski film

Drugi program
14.10 SP v kajaku in kanuju – 17.10 Gozdarska hiša Falkenau, nemška nanizanka – 18.00 Sova – 19.30 Dnevnik – 20.10 Tisočletje, amer. serija – 21.10 Večerni gost: Ivo Štrakl – 21.30 Koncert ob 350-letnici rojstva A. Tarsie

HTV 1

8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Bajke – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 13.30 Mikser M – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Angleščina – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Morje – 18.40 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 Dan televizije, prenos – 21.35 Ženska v rdečem, ameriški film – 23.00 Dnevnik 2 – 23.25 Slika na sliko – 0.15 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Zahodno od Santa Feja – 9.30 Novo v računalništvu – 10.00 Češki gradovi in graščine – 10.30 Družinski dragulj, komedija – 12.10 Doogie Howser, nanizanka – 13.35 Waltonovi – 14.20 Skateboard vročica, film – 15.50 Conny naredi vse – 16.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Zgodbo je napisala – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Uradni zaznamki XY – nerešeno – 23.30 Nesumljivi, film – 1.10 Nikita, ponovitev kriminalke.

TV MADŽARSKA

1. program
6.00 Dobro jutro, Madžarska, magazin, vmes Dnevnik – 8.30 Sotrpini – 8.45 Pomoč v duševni stiski – 9.00 Čez dan – 9.20 Sovražje, pon. – 9.50 Loto – 10.00 Dallas, 133. Dolgo slovo – 11.30 Igra – 12.01 Opoldanski saldo – 14.55 Madžarska – ZDA, vaterpolo – 16.00 Dnevnik – 16.10 Oblast in strast, serija – 16.50 Svet denarja – 17.00 Za upokojence – 17.30 Teka – 17.40 Okno – 19.00 Večerna pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.15 Dallas, por. – 21.05 Panorama – 22.10 Korak po sili, film – 23.40 SP v sabljanju – 0.30 Dnevnik – 0.40 Dnevnik BBC.

2. program
6.00–9.00 Sončni vzhod, magazin, vmes Dnevnik – 15.50 Alpe-Jadran-Donava – 16.00 Za otroke – 17.00 Osvajalci neba, serija – 18.00 Popoldanski saldo – 18.10 Dnevniki regionalnih studiev – 18.30 Poljudnoznanstveni film – 19.20 Toplista – 19.30 Bar Nostalgija – 19.59 Nepopolni, serija – 20.25 Folklora – 21.05 Pravi angleški puč, serija – 22.00 Večerni saldo – 22.25 24 ur – 22.55 Arena, zabavnoglasbeni program

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Cena je vroča – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Santa Barabara – 14.10 Kalifornijski klan – 15.00 Umori so njen konjiček – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef – 17.30 Grozljivo prijazna družina – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Narodna glasba – 21.30 Zgodbe s Sylta, nanizanka – 22.15 Sladoled na palčki, komedija – 23.45 Vesele najstnice, erotični film – 1.20 Najlepše prsi na svetu, kratek film – 1.35 Dr. Who.

10 JULIJ SOBOTA

TV SLOVENIJA 1

10.30 Radovedni Taček – 10.50 Snorčki, risana serija – 11.15 Otroci širnega sveta, amer. nanizanka – 11.40 Zmigaj se – 12.05 Zgodbe iz školjke – 13.00 Poročila – 13.05 Tednik – 13.45 Večerni gost – 16.25 Zadnja vožnja, ameriški film – 18.00 Dnevnik 1 – 18.10 Žrebanje 3 x 3 – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Utrip – 20.30 Križ kraž – 21.35 Koper: Melodije morja in sonca, prenos – 22.40 Dnevnik 3 – 23.20 Melodije morja in sonca, zaključek – 23.40 Sova: Tajna organizacija, amer. nanizanka

Drugi program
15.15 Trio Orlando – 16.05 Sova – 16.50 Maske, francoski film – 18.30 Športni film – 19.30 Dnevnik – 20.10 Studio City – 21.10 Cincinnati Kid, ameriški film

HTV 1

8.10 Poročila – 8.15 Slika na sliko – 9.00 Dobro jutro – 10.30 Kaj se dogaja z mano? – 11.30 Deček z Aromende, serijski film – 12.00 Poročila – 12.05 Smisel življenja – 12.35 Družina Addams – 13.05 Glasbena oddaja – 13.50 Program za tujino – 14.20 Poročila – 14.30 Magazin – 15.10 Priserčno vaši – 15.55 Poročila – 16.00 Dan hrvaške RTV – 16.45 Turbo limach show – 18.15 Poročila – 18.20 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.00 Tv-tednik – 20.55 Millstreet: Evrovizija 93, prenos – 0.15 Dnevnik – 0.35 Slika na sliko – 1.15 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Zahodno od Santa Feja – 9.30 Najboljše od Kastelrutskih vrabcev, ponovitev – 10.30 kako ubiješ svojo ženo, ponovitev komedije – 12.25 Moda – 12.30 halo, Avstrija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Dobrodošli v Avstriji – 13.50 Hčerke njihovega velečanstva, komedija – 15.30 Otroški spored – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Rock ekspres – 18.00 Čas v sliki – 18.30 Zgodbo je napisala – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport, kolesarstvo – 20.15 Kdor reče A... – 22.00 Zlata dekleta – 22.25 Atentat, shrljivka – 0.05 Angel z morilskimi rokami, kriminalka.

TV MADŽARSKA

1. program
6.00 Dobro jutro, Madžarska, vmes Vaški doktor in Dnevnik – 8.15 Reformatski verski program – 8.25 Za otroke in ne le za njih – 11.45 TV-magister, izobraževalni program – 13.15 Panorama, pon. – 14.20 Popevke M. Bakaija – 14.50 Ekologija – 15.20 Colnarji, Disneyjev film – 17.15 Moja hiša, kultura bivanja – 17.40 Barometer, politični šov – 18.35 Kolo sreče, kviz – 19.57 Večerna pravljica – 19.30 Dnevnik – 20.00 Telešport – 20.43 Človek, ki je hotel postati kralj, amer. film – 22.55 Med snemanjem – 23.35 Španske operne zvezde – 0.45 Erotika – 1.10 Dnevnik.

2. program
6.00 Sončni vzhod, magazin – 8.05 Za kmetovalce – 8.35 Podjetnik Frici, serija – 9.00 Magazin za Cigane – 9.25–12.00 Narodnostne oddaje – 12.00 Ponoviteve: Sotrpini, Familia – 12.45 Višegrajske igre – 13.00 Veliki zorni kot – 13.45 Pop rock – 14.10 Alfonso Bonzo, serija – 14.37 Šah – 14.52 Varstvo živali – 15.12 Domoznanstvo – 15.55 Vaterpolo – 17.00 Višegrajske igre – 17.20 Zaščita potrošnika – 17.45 Avtomoto – 18.10 Smrkci – 18.41 Knight Rider, serija – 19.40 Znamenja – 19.55 Pravi angleški puč, serija – 20.46 Višegrajske igre – 20.55 Folklora – 22.00 Večerni saldo – 22.25 Doba sanjarenj, madžarski čb film.

RTL

6.00 Različne mladinske nadaljevanke – 9.10 Najstniki iz Beverly Hillsa – 12.00 Winspector – 12.25 Hary in Hendersonovi – 13.25 Princ z Bel Airja – 13.35 Ultraman – 14.45 Knight Rider – 15.45 Ekipa A – 16.45 21. Jump Street – 17.45 Melrose Place – 18.45 Poročila – 19.15 Beverly Hills – 20.15 Nori konec tedna, burka – 22.00 Teror na visoki šoli, film – 23.40 Krvavi petek, kriminalka – 1.30 Moški magazin – 3.10 Ljubezen zmaga, film.

11 JULIJ NEDELJA

TV SLOVENIJA 1

8.45 Živ žav – 9.35 Huckleberry Finn – 10.00 Modri biser Rovinja, zabavno glasbena priredite – 11.00 Mladinski pevski festival – 11.30 Obzorja duha – 12.00 Kmetijska oddaja – 12.30 Domači ansambli – 13.00 Poročila – 13.05 Charlie in Maria, švedski film – 13.30 Tisočletje, amer. serija – 16.30 Črno zlato, ameriški film – 18.00 Dnevnik 1 – 18.10 Splošna praksa, avstral. nanizanka – 19.10 Risanka – 19.20 Slovenski loto – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Zrcalo tedna – 20.30 Nedeljskih 60 – 21.30 Na poti z dr. Stinglom, nemška serija – 22.05 Dnevnik 3 – 22.30 Sova: Ljubezen do Lidije, angl. nadaljevanka; Tajna organizacija, amer. nanizanka

Drugi program
8.10 Velika pričakovanja, angl. nadaljevanka – 9.00 SP v kajaku in kanuju – 12.20 Križkraž – 13.20 Sova – 14.50 Športna nedelja – 19.30 Dnevnik – 20.00 Slovenski magazin – 20.30 Henrik VIII, in njegovih šest žena, angleški film – 22.30 Športni pregled

HTV 1

8.30 Poročila – 8.45 Slika na sliko – 9.30 Minikins – 9.55 Poročila – 10.05 Hišni ljubljenci – 10.30 Klovni, otroška oddaja – 11.30 Narodna glasba – 12.00 Poročila – 12.05 Kmetijska oddaja – 13.00 Mir in dobro – 13.30 Risana serija – 13.55 Oskar med detektivi, otroška serija – 15.00 Opera Box – 15.30 Poročila – 15.35 Družinski zabavnik – 17.15 Cannonbal, ameriški film – 18.50 Zajčkove zgodbe – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 Parnell, serijski film – 21.00 Sedma noč – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Kultura – 9.30 Arhitektura – 10.15 Univerzum: Kimberly: V deželi deževnih duhov, ponovitev – 11.00 Dokumentarna oddaja – 12.00 Tednik – 12.30 Orientacija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Zlata dekleta – 13.35 Poljub ob polnoči, glasbeni film – 15.15 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Cirkus Humberto – 18.00 Čas v sliki – 18.05 X-Large, reportaže – 18.30 Zgodbo je napisala – 19.30 čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Levji brlog, nanizanka – 21.15 Vsakdanje zgodbe – 22.05 Posnetek od blizu – 22.35 Dunajski festivalski tednik: Alkestis, drama – 0.35 Izzvenevanje.

TV MADŽARSKA

1. program
6.45 Vaška TV – 7.30 Risanka – 7.55 Biblijsko sporočilo – 8.05 Za mladino – 8.30 Nedeljski magazin – 10.55 Vaterpolo – 12.05 Košarka, NBA liga – 13.00 Igra 100-članski ciganski orkester – 13.45 Serijski film – 14.335 Svet A. C. Clarkeja – 15.05 Svetleča noč, tv-film – 16.20 Ortodoksni verski program – 16.45 Disney: Kapetan Balu, Starši spet v pasti, Gumijasti medvedki – 18.25 Kolo sreče, kviz – 19.00 Teden – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.25 Podelitev nagrad Grammy – 21.05 Mušmica, veselo igra, posnetek gledališke predstave – 23.45 Telešport.

2. program
7.00 Sončnica – 8.05 Julijska šola – 8.35 Video – 9.05 Za otroke – 9.45 Višegrajske igre – 11.20 Kánon bogoslužja – 11.50 Doktor zvonijo – 12.00 Ciganska godba – 12.15 Za kmetovalce – 12.45 Usode – 13.25 Odškodnina – 14.00 Višegrajske igre – 14.55 Formula 1, iz Anglije – 17.00 Folklora – 18.05 Delta – 18.30 Višegrajske igre – 19.00 Familia, zabavna serija – 19.40 Igre brez meja – 21.20 Pravi angleški puč, serija – 22.11 Višegrajske igre.

RTL

6.00 Različne mladinske nadaljevanke – 7.30 Winspector – 11.00 Nazaj v preteklost – 13.00 Moj oče je vesoljec – 14.30 Prenos dirke Formula 1 – 16.50 Tepec iz prve klopi, komedija – 18.45 Poročila – 19.10 Dan, kot noben drug – 20.15 Pošta je poslana, šov Rudija Carellla – 21.55 Spieglov tv-magazin – 22.40 Prime Time – Pozna izdaja – 23.00 Playboyev ljubezenski in spolni test – 23.30 Playboy Late Night – 0.05 Kanal 4 – 0.40 Formula 1, ponovitev.

12 JULIJ PONEDELJEK

TV SLOVENIJA 1

11.20 Otroška serija – 12.00 Divji svet živali – 12.30 Znanje za znanje – 13.00 Poročila – 13.05 Slovenski magazin – 13.35 Športni pregled – 17.20 Radovedni Taček – 17.30 Otroci širnega sveta – 18.00 Dnevnik 1 – 18.10 Dober dan, Koroška – 18.40 4 x 4 – 19.10 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.10 Mednarodna obzorja – 20.55 Omizje – 22.10 Dnevnik 3 – 22.45 Sova: So leta minila, angl. nanizanka; Tajna organizacija, amer. nanizanka

Drugi program
15.25 Forum, Mernik, Utrip, Zrcalo tedna – 16.10 Nedeljskih 60 – 17.10 Obzorja duha – 17.40 Sova – 19.30 Dnevnik – 20.10 Sedma steza, športna oddaja – 20.30 Dopust, tv-igra – 21.45 Po sledeh napredka – 22.15 Pro et Contra – 23.00 Brane Rončel izza odra

HTV 1

8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Že veste – 11.45 Mala kinoteka – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Dokumentarna oddaja – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 Hrvaška in svet – 20.50 Življenje Henrika VIII., britanski film – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Zahodno od Santa Feja – 9.30 Iz parlamenta – 10.30 Nesumljivi, ponovitev – 12.10 Godci iz Avstrije – 12.15 Siling – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Doogie Howser – 13.35 Waltonovi – 14.20 Poletje na Floridi, glasbeni film – 16.05 Otroški spored – 16.35 Ramona – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Zgodbo je napisala – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Sportna arena – 21.15 Pogledi s strani – 21.25 Jenny, film – 23.00 Čas v sliki – 23.05 Gorila, film – 0.40 Atentat, film.

TV MADŽARSKA

1. program
6.00 Dobro jutro, Madžarska, magazin, vmes Dnevnik – 8.35 Financial Times – 9.00 Čez dan – 9.25 Disneyjeve risanke, pon. – 11.30 Igra – 12.01 Opoldanski saldo – 16.00 Dnevnik – 16.10 Oblast in strast, serija – 16.50 Svet je čudovit, poljudnoznanstveni film – 17.10 Igra – 17.25 Za boljši jezik – 17.35 Črno mesto, madžarska serija – 18.40 Svet denarja – 18.50 Katoliška kronika – 19.07 Za otroke – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.10 Zelenooki jezdeci, serija – 21.10 Baletni gala – 21.55 Japonska od leta 1945, dok. serija – 22.55 Jazz festival Debrecen – 23.55 Dnevnik – 23.45 Dnevnik BBC.

2. program
6.00–9.00 Sončni vzhod, magazin, vmes Dnevnik – 17.09 Za otroke – 18.00 Popoldanski saldo – 18.10 Dnevniki regionalnih studiev – 18.30 Žrebanje lota »Šestica« – 18.40 Telešporat – 19.00 Podjetnik Frici, serija – 19.30 Columbo, ameriška kriminalka – 20.50 Madžarska danes, podeželski magazin – 21.45 Znamenja – 22.10 Večerni saldo, pregled dogodkov dneva, vreme – 22.25 ENTER, računalništvo – 22.55 Psi vojne, dokumentarni film.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Vroča nagrada – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Kalifornijski klic v sili – 15.00 Umori so njen konjiček – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef – 17.30 Grozljivo prijazna družina – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Columbo: Prvi in zadnji umor – 22.05 Quincy – 22.45 Deset pred deseto – 23.10 Šov gong 0.40 Neznane dimenzije.

13 JULIJ TOREK

TV SLOVENIJA 1

10.10 Otroški program – 10.45 4 x 4 – 11.15 Po sledeh napredka – 11.45 Dopust, tv-igra – 13.00 Poročila – 15.45 Melodije morja in sonca – 17.00 Sedma steza – 17.20 Huckleberry Finn – 17.45 Oscar junior, nanizanka – 18.00 Dnevnik 1 – 18.10 Mostovi – 18.40 Prisluhnimo tišini – 19.30 Dnevnik – 20.10 Žarišče – 20.40 Magija in moda – 21.25 Kronika, kanadska serija – 22.15 Dnevnik 3 – 22.45 Sova: Alo, alo, angl. nanizanka; Tajna organizacija, amer. nanizanka

Drugi program
16.50 Mednarodna obzorja – 17.30 Kmetijska oddaja – 18.00 Sova – 19.30 Dnevnik – 20.10 Michelangelova pomlad, koprodukcijska nadaljevanka – 20.55 Osmi dan – 21.45 Videošpon – 22.30 Svet poročil

HTV 1

8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Majhen svet – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Govorimo o zdravju – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 CIA, dokumentarna oddaja – 21.00 V ospredju – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Zahodno od Santa Feja – 9.30 Klub za starejše – 10.15 Panoptikum – 10.30 Frank Sinatra, film – 12.05 Sportna arena – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Doogie Howser – 13.35 Waltonovi – 14.20 Bančni trezor, film – 16.30 Otroški spored – 16.35 Ramona – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Zgodbo je napisala – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Slon Aliya, reportaža iz Sri Lanke – 21.07 Pogledi s strani – 21.20 Ono, shrljiva – 22.30 Maščevanje brez upanja, melodrama – 0.20 Čas v sliki – 0.25 Gorila, film.

TV MADŽARSKA

1. program
6.00 Dobro jutro, Madžarska, magazin, vmes Dnevnik – 9.00 Čez dan – 9.25 Talmi in Todi, otroški film – 10.00 Primer za dva, nemška kriminalka – 11.30 Igra – 12.01 Opoldanski saldo – 16.00 Dnevnik – 16.10 Oblast in strast, serija – 16.45 Svet je čudovit, poljudnoznanstveni film – 17.10 Igra – 17.25 Za boljši jezik – 17.35 Črno mesto, madžarska serija – 18.40 Svet denarja – 18.50 Katoliška kronika – 19.07 Za otroke – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.10 Zelenooki jezdeci, serija – 21.10 Baletni gala – 21.55 Japonska od leta 1945, dok. serija – 22.55 Jazz festival Debrecen – 23.55 Dnevnik – 23.45 Dnevnik BBC.

2. program
6.00–9.00 Sončni vzhod, magazin, vmes Dnevnik – 16.50 Matere, spored Judite Csurgai – 17.12 Junaki dneva, Zsigmond Juszt – 17.39 Za otroke – 18.00 Popoldanski saldo – 18.10 Dnevniki regionalnih studiev – 18.35 Srečna družina, nemška serija – 19.30 Rekreacijski šport – 20.00 Studio '93, kulturni tednik – 21.00 Naše zveze – 21.30 Telexpo '96, gospodarski magazin – 22.00 Večerni saldo – 22.25 24 ur – 22.50 V deželi šamanov, dokumentarni film o Sibiriji.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Vroča nagrada – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Kalifornijski klic v sili – 15.00 Umori so njen konjiček – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef – 17.30 Grozljivo prijazna družina – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Highlander – 21.15 Kriminalni magazin – 22.15 Vroči stol – 23.15 Zakon – 0.15 Zakon in red – 1.10 Nezne dimenzije.

14 JULIJ SREDA

TV SLOVENIJA 1

10.50 Legende sveta – 11.20 Videošpon – 12.00 Iz življenja za življenje – 12.30 Na poti z dr. Stinglom – 13.00 Poročila – 17.00 Michelangelova pomlad, nadaljevanka – 18.00 Dnevnik 1 – 18.10 Svet poročil – 18.45 Analitična mehanika – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Žarišče – 20.35 Film tedna: Vetru navkljub, ameriški film – 22.15 Dnevnik 3 – 22.45 Sova: V športnem duhu, amer. nanizanka; Tajna organizacija, amer. nanizanka

Drugi program
15.05 Magija in moda – 16.05 Omizje – 17.20 Sova – 18.30 Živ žav – 19.30 Dnevnik – 20.05 Športna sreda – 21.10 Tisti čas

HTV 1

8.00 Poročila – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Tom in Jerry – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Hrvaška književnost – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Moja knjiga o džungli – 18.30 Žrebanje lota – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.00 Žrebanje lota – 20.05 Freud Leaving Home, švedski film – 21.45 Dokum. oddaja – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Zahodno od Santa Feja – 9.30 Itaye in tolpa – 10.00 Potres v Tokiu, ponovitev – 10.30 Smrtonosni angel, film – 12.30 V kraljestvu narave – 12.10 Reportaže iz tujine – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Doogie Howser – 13.35 Waltonovi – 14.20 Kapitan Blood, pustolovski film – 15.55 Burleska – 16.00 Otroški spored – 16.35 Ramona – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Me ženske – 18.30 Zgodbo je napisala – 19.30 čas v sliki – 20.30 Šport – 20.15 Hiša, film o Franzu Schubertu – 21.55 Pogledi s strani – 22.05 Dvojici – 22.55 Klic svobode – 23.40 Afriška tragedija, film – 1.20 Jenny, film.

TV MADŽARSKA

1. program
6.00 Dobro jutro, Madžarska, magazin, vmes Dnevnik – 9.00 Čez dan – 9.25 Svet je čudovit, serija – 10.00 Ambasadorski mož, pon. francoske serije – 11.30 Igra – 12.01 Opoldanski saldo – 16.00 Dnevnik – 16.10 Oblast in strast, 27. del serije – 16.50 Kulturni referent – 17.15 Svet denarja – 17.25 Madžari, program zunanjepolitičnega urednštva – 18.08 Mesečina, ameriška kriminalka – 19.00 Vprašanje kristjanov – 19.07 Večerna pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.10 Malo mesto, 2. del serije – 20.45 24 ur – 21.15 Danton, polisko-francoski film – 22.45 Ameriški balet – 23.40 Dnevnik – 23.50 Dnevnik BBC.

2. program
6.00–9.00 Sončni vzhod, magazin, vmes Dnevnik – 16.05 Za otroke – 16.45 Skupaj za Zemljo – 17.10 Avanture Crne Strele, pustolovska serija – 17.35 Za ribiče – 17.50 Za otroke – 18.00 Popoldanski saldo – 18.10 Dnevniki regionalnih studiev – 18.27 Telešport – 19.00 Akcija Addington, serija – 19.50 Prijatelji, ki jih ne poznamo – 20.25 Za 4. julij – 20.45 Otroška srca – 21.25 Smernica – 22.00 Večerni saldo – 22.25 Glasbenica Margit Tóth.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Vroča nagrada – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Kalifornijski klic v sili – 15.00 Umori so njen konjiček – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef – 17.30 Grozljivo prijazna družina – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Lovec brez pomisleka, kriminalka – 22.15 Sternov tv-magazin – 23.15 Ugriz žene kače, shrljivka – 1.10 Neznane dimenzije – 1.45 Družinski strah.

15 JULIJ ČETRTEK

TV SLOVENIJA 1

10.45 Zgodbe iz školjke – 11.30 Mladinski pevski festival – 12.00 Analitična mehanika – 12.30 Domači ansambli – 13.00 Poročila – 16.40 Pro et Contra – 17.25 Snorčki, risana serija – 18.00 Dnevnik 1 – 18.10 Kronika, kanadska serija – 18.45 Že veste – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Žarišče – 20.40 Gozdarska hiša Falkenau, nemška nanizanka – 22.15 Dnevnik 3 – 22.45 Sova: Novo pečeni princ iz Bel-Aira, amer. nanizanka; Tajna organizacija, amer. nanizanka

Drugi program
16.30 Vetru navkljub, ameriški film – 18.10 Sova – 19.30 Dnevnik – 20.10 Znanost – 20.35 Dokumentarec meseca: Selam Alejkum – mir s teboj – 21.15 Umetniški večer: Ob 100-letnici rojstva Miroslava Krleže

HTV 1

8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Serijski film – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Gotsko slikarstvo – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Pogled skozi okno – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 Poslovni klub – 20.50 Me je kdo iskal? – 21.35 Ekran brez okvirja – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Zahodno od santa Feja – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Avstrija v sliki – 10.30 Poljub ob polnoči, ponovitev – 12.05 Glasbena skrinja – 12.15 Sokrivec, ponovitev – 13.10 Doogie Howser – 13.35 Waltonovi – 14.20 Samo enkrat se živi, komedija – 15.35 Raj za živali – 16.00 Otroški spored – 16.35 Ramona – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Zgodbo je napisala – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Sanjska ladja – 21.15 Svet številk – 21.25 Pogledi s strani – 21.35 Hunter – 22.20 Devet tednov in pol, film – 0.10 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

1. program
6.00 Dobro jutro, Madžarska, magazin, vmes Dnevnik – 8.35 Financial Times za Vzhodno Evropo – 9.00 Čez dan – 9.25 Zlato, novozelandska serija – 11.30 Igra – 12.01 Opoldanski saldo – 15.00 Dnevnik – 16.10 Oblast in strast, 28. del serije – 16.50 Telešport – 17.20 Svet denarja – 17.30 Magazin za menedžerje – 18.10 Heide, narava in sedla – 18.55 Znamenja – 19.07 Večerna pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.10 Teater Raya Bradburyja, serija – 20.35 24 ur – 21.05 Apropo – 22.10 Kraj dejanja, nemška kriminalka – 23.50 Dnevnik – 24.00 Dnevnik BBC.

2. program
6.00–9.00 Sončni vzhod, magazin, vmes Dnevnik – 16.00 Izložba – 16.40 Cerkovni dvoboj, kviz – 17.05 Prizma, način življenja – 17.45 Za otroke – 18.00 Popoldanski saldo – 18.10 Dnevniki regionalnih studiev – 18.25 Igre brez meja, najava – 18.35 Obračalci denarja, angleška serija – 19.30 Kdo kaj ve, kviz – 22.00 Večerni saldo – 22.25 Magazini petih regionalnih studiev – 23.15 Filmski klub TV 2: Raj Florida, iz serije Jarmush.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Vroča nagrada – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 kalifornijski klic v sili – 15.00 Umori so njen konjiček – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef – 17.30 Grozljivo prijazna družina – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Služba za vse življenje – 20.45 Na pomoč, moji družini se bleje – 21.10 Klic v sili – 22.15 V oblasti onostranstva, shrljivka – 0.10 zakon – 1.40 Družinski strah.

TRGOVINA TIPO

Ledavsko naselje 31
Tel.: 069 31 250

NAJBOLJ ZALOŽENA TRGOVINA Z AVTODELI V POMURJU

VAM PONUJA PO UGODNIH CENAH:
- VETROBRANSKA STEKLA za vse tipe avtomobilov
- VLEČNE KLJUKE
- REZERVNE DELE za avtomobile: Zastava, Daihatsu, Renault, Lada, Opel, Golf, 126P, Škoda
- IZPUŠNE LONCE za vsa vozila
- AKUMULATORJI Tepla, Mežica

AKCIJSKA PRODAJA
- avtopreveleke že od 4.500,00 SIT
- originalne avtopreveleke za vozila: ŠKODA FAVORIT, RENAULT-CLIO, FORD FIESTA, GOLF III že za 6.480,00 SIT
- avtotepihi Škorpijon (1 grt) 3.588,00 SIT
- avtotepihi TWINGO (1 grt) 1.914,00 SIT
- bočni vetrobran za različne tipe avtomobilov (1 grt) 4.242,00 SIT
- strešno okno za avtomobile 13.282,00 SIT

NAJCENEJŠI REZERVNI DELI ZA ZASTAVO 101 in YUGO
- oljni filter 101, Yugo 452,00 SIT
- zračni filter 101, Yugo 342,00 SIT
- platine 101, Yugo 263,00 SIT
- zav. čeljusti 101, Yugo 1.245,00 SIT
- zav. disk ploščice 848,00 SIT
- batni obročki 101, Yugo 6.195,00 SIT
- zobati jermen 101, Yugo 1.193,00 SIT

KLINASTI JERMENI
za vse tipe avtomobilov samo 459,00 SIT

CASTROL olje
GTX 3 1 l 755,00 SIT
GTX 3 5 l 3.690,00 SIT
GTX 5 l 2.166,00 SIT

Poleg tega vam ponujamo v trgovini TIPO
- gorska, ženska, otroška kolesa (možnost nakupa na 3 čeke)
- VESPA T5 – že za 146.790,00 SIT

Prodaja vozil:
DAIHATSU, SCHARADE: 15.280 DEM v tol. protiv.
FIAT, ALFA ROMEO, TOYOTA

motorna vozila

JUGO 45, letnik 1990, prodam. Cena po dogovoru. Ciril Lipič, Osredek 7, Dokležovje. Oglasite se zvečer.
m292

BT 50 S, letnik 1988, ugodno prodam. Tel.: 70 316.
m288

ZASTAVO 101, letnik 1988, cena ugodna. Tel.: 70 762.
mpp

SPAČEK, letnik 1975, obnovljen, prodam. Vasko, Sr. Bistrica, blok.
m4136

OPEL KADETT karavan 1.2, letnik 1981, prodam. Tel.: 81 882.
m4993

ZASTAVO 101, letnik 1978, in zastavo 126, na novo registrirano, prodam. Prodamo tudi domači med po ugodni ceni. Predanovci 12. Tel.: 45 300.
m297

FIAT 126 P, letnik 1978, rumene barve, dobro ohranjen, registriran do konca avgusta 93, prodam. Suzana Jauk, Lemerje 18, pošta Puconci.

JUGO 45, letnik 1984, prodam za 13.000 SIT in peč na trda goriva ter peč na olje prodam. Tel.: 31 877.
m279

PRIMERO 1.6 SLX, letnik julij 1991, prodam. Tel.: 24 561, popoldan.
m274

MOPED APN 7 in kombinirani štedilnik ugodno prodam. Tel.: 26 093. Zelena 12.
m263

BMW, letnik 1975, neregistriran, prodam. Cena 2200 DEM. Tel.: 48 080.
m276

R 19 TS, star 4 leta, prevoženih 52.000 km, garažiran, prodam. Tel.: 22 446, po 16.00.
m264

OPEL RECORD 1700, kleparsko obnovljen, prodam. Lipa 105. Tel.: 41 343.
m245

BMW ISETTA 300, letnik 1957, prodam. Zvonko Štefanec, Ljutomer, tel.: 82 726.
m4986

R4 GTL, letnik 1990, prodam. Hotiza 136, tel.: 76 337.
mle

VISO 11 RE, letnik 1986, rdeče barve z dodatno opremo, prodam. Tel.: 82 155.
m4989

R 4, letnik 1981, ugodno prodam. Tel.: 51 035.
m78

LAVERDO RGS 1000, prevoženih 30.000 km, v odličnem stanju, prodam za 6000 DEM. Tel.: 061/213 767 po 20 uri.

kmetijska mehanizacija

DVOREDENI PLUG za oranje krompirja prodam. Tel.: 70 252.
m246

AGROIZBIRA KRANJ nudi ugodno vse vrste akumulatorjev Vesna in Topla. Primer: 12V97 Ah–100 Ah 8.100 SIT, 12V135 Ah–16.850 SIT. 12 V 140–17.250 SIT. Gume za traktorje; primer: 600 x 16– 5.700 SIT, 750 x 20– 11.300 SIT, 14.9.13.28–28.700 SIT.
Na zalogi imamo dovolj rezervnih delov za BCS, Tomo Vinkovič, Univerzal Zetor, Ursus, IMT. Obiščite nas ali nas pokličite po telefonu 064 324 802. Cene so ugodne.
mop

KOMBAJN ZMAJ, skoraj nov, prodam. Naslov v upravi lista.
m269

KOMBAJN EPLE prodam. Tel.: 56 098.
m234

CISTERNO, 2200 l., prodam. Panonska 44, Beltinci, tel.: 42 781.
m235

TRAKTOR URSUS 355 in samonakladalno prikolico SIP, 25 m3, zelo dobro ohranjeno, prodam po zelo ugodni ceni. Raj. G. Bistrica 165.
m253

TRAKTOR IMT 540 prodam. Tel.: 46 006.
m277

KOMBAJN MASER FERGUSON 630 in kombajn Lanc prodam v celoti ali za rezervne dele. Križevci 114, tel.: 54 119.
m275

SAMONAKLADALNO PRIKOLICO Klass K 26, letnik 1986, malo rabljena, prodam. Tel.: 062 790 722.
mop

TRAKTOR IMT 533, univerzal 455 s kosilnico, fiat 35 KM in Tomo Vinkovič 419, prodam ali zamenjam za drug traktor. Tel.: 061 738 619
m

KOSO DUBRAVA za Ferguson, 35 in 39, eno leto rabljeno, prodam. Koloman Flisar, Košarovci 10.
m247

KOSILNICO BCS diesel prodam. Kobilje 7.
m248

posesti

ENOSOBNO STANOVANJE ali garsonjero za samskega moškega iščem. Tel.: 21 174 ali 21 903.
m293

ZEMLJIŠČE v Dankovcih 44, za nadaljnjo gradnjo in kmetijsko zemljišče v izmeri 16.000 m2. Tel.: 061 769 004.
m197

ZAZIDLJIVO PARCELO v Rakičanu prodam. Slava Vouk, Jakobovo naselje 41, M. Sobota.
m268

TRISOBNO STANOVANJE v Murski Soboti prodam ali dam v najem. Varga, Kocljeva 2.
m254

PODJETJE iz Murske Sobote išče poslovni lokal v središču Murske Sobote v velikosti 40 do 50 m2. Plačilo po dogovoru. Tel.: 21 095.
mop

VEČ GRADBENIH PARCEL v Veliki Polani prodam. Tel.: 70 771.
m228

AGENCIJA ALBATROS ženitna posredovalnica, inf. vsak delavnik od 16.00. Tel.: 063 411 648, Mariborska 3, Celje.

GARSONJERO ugodno prodam. Tel.:32 910.
m233

GRADBENO PARCELO, sadovnjak in travnik z drevjem prodam. Bernard Muren, Lipovci 35.
m284

V POMURJU (M. Sobota, Lendava, Ljutomer, G. Radgona, Radenci) in druge prodajamo, kupujemo, oddajamo, najemamo, zamenjujemo hiše, stanovanja, počitniške hišice, gradbene parcele, poslovno–gostinske prostore, kmetijske posesti, gozdove. Velika izbira, ugodne cene, obročno odplačilo. Dill d.o.o., Arh. Novaka 4, Stara kirurgija. Tel.: 33 001 ali 32 322.
mop

STANOVANJSKO PRAVICO za dvoinpolsobno stanovanje prodam najboljšemu ponudniku v Murski Soboti. Tel.: 21 854.
m291

PODKLETENO POČITNIŠKO HIŠICO, primerno za stanovanje (45 m2), 16,84 arov sadovnjaka in vinograda v Mačkovcih prodam. Tel.: 21 674.
m287

VEČ PARCEL primernih za počitniške hišice na Stavešinskem Vrhu prodam. Tel.: 60 150.
m4145

DVOSOBNO STANOVANJE v centru Gornje Radgone prodam. Tel.: 60 166, po 16.00.
m4143

PARCELO v Segovcih, 19 arov, prodam. Tel.: 062 734 237, Grosman.
m4139

ZEMLJO, 60 arov, primerno za gradnjo, v Podgorju in trosilko za gnoj prodam. Tel.: 62 474.
m4138

GRADBENO PARCELO na Razkrižju, 30 arov, z vso dokumentacijo, prodam. Ivan Muršič, Frana Miklošiča 12, Ljutomer.
m4994

LOKAL ali staro hišo v ožjem centru M. Sobote kupim. Tel.: 70 796.
m267

živali

KOZE, stare 3 mesece, prodam. Adrijanci 5.
m278

NOVOFUNLANDSKE MLADIČE, mama z rodovnikom, prodam. Matije Gubca 32, M. Sobota, tel.: 23 262.
m271

KOBILO prodam. Glavna ulica 6, Dokležovje.
m289

PUJSKE prodam. Kolesarska 34, Tropovci.
m272

KOZO za nadaljnjo rejo ali zakol prodam. Dominko, Stefana Kovača 43, Turnišče, tel.: 72 083.
m280

PUJSKE prodam. Ivan Hohiger, Tišina 41.
m249

KRAVI, stari 4 in 7 let, breji 9 mesecev, prodamo. Lipovci 192, tel.: 41 461.
m300

BERNARDINCE z rodovnikom odličnih staršev ugodno prodam. Tel.: 81 705.
m4985

PERZIJSKE MUCE, modre kremaste barve, prodam. Tel.: 76 590.
mle

PUJSKE in plemensko svinjo prodam. Ivan Tkalčič, Nedelica 145 a.
m266

SATELITSKI KOMPLETI!
Montaža, prodaja, servis! Ugodno posojilo na 3, 7 in 13 obrokov. Informacije: (062) 731 443, vsak dan po 16. uri.

KOKOŠI, MLADE NESNICE, PASME IZABRAUN prodaja kmetijska zadruga, zagotovljena nesnost v dveh tednih. Tel.: 82 401.
m4991

DOBERMANE, stare 9 tednov, brez rodovnika, prodam. Tel.: 80 076.
m4990

KRAVO, brejo 7 mesecev, prodam. Tel: 82 443, Mota 51 b.
m4988

PUJSKE, stare 8 tednov, prodam. Farkaš, Zvezna 15, Rakičan.
m269

PET KOZ, starih 10 tednov, prodam. Tel.: 70 217.
M283

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME GOLDEN KOMET super, rjave, uvoz iz Nemčije, cepljene, prodajamo po zelo ugodni ceni, tik pred nesnostnjo, po 450 SIT. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi 1 zastonj (akcijska prodaja). Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Tibija Horvata v Nemčavcih, tel.: 24 393 ali v gostilni Železen v Beznovcih, tel.: 49 025.
mpp

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME GOLDEN KOMET super, rjave, uvoz iz Nemčije, cepljene, prodajamo po zelo ugodni ceni, tik pred nesnostnjo, po 450 SIT. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi 1 zastonj (akcijska prodaja). Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni
Anice Benčec v Bakovcih, tel.: 43 070 ali pri Darinki Zamuda (zidarstvo), Galušak 6, tel.: 68 044.
mpp

razno

SATELITSKO ANTENO znamke PACE prodam. Tel.: 42 238.
m295

KUHINJO ORHIDEJA, večjo garderobno omarico, svetle barve, in regale, kot predelno steno, prodam. Ogled po 20.00. Anka Gregorec, Porabska 3, Gornja Radgona.
m296

RIBIŠKA DRUŽINA RADGONA T.E. TIŠINA PRIREJA 11. JULIJA VELIKO RIBIŠKO TEKMOVANJE PRI RIBIŠKEM DOMU GRADIŠČE S PRIČETKOM OB 7.00. Po tekmovanju bo ribiški piknik. Vabljeni.

SATELITSKI SISTEMI PACE (599) DEM in LASAT samo 499 DEM. Z montažo, tudi na obroke. AMF d.o.o., tel.: 70 021.

RDEČE IN BELO VINO, prodam. Krog, Murska ulica 50.
m282

KUHINJSKO okroglo mizo s petimi stoli prodam. Tel.: 24 639.
m285

POHIŠTVO za dnevno sobo, malo rabljeno, prodam. Tel.: 21 660.
m286

PRIKOLICO z lesenim postavkom, v Moravskih Toplicah na parceli 196, prodam. Informacije na parceli 189.
m168

PRIKOLICO ADRIA 2+1, prodam. Kroška 14, Murska Sobota.
m265

PREKLIC! Preklicujem bančno knjižico št. 4618–5 KZ Gornja Radgona.
m4141

PICE IZ KMEČKE PEČI
Lovski dom Cankova

PREKLIC! Preklicujem spričevalo o končani OŠ v šol. letu 1991/92 OŠ Kapela, Gregor Himelrajh, Rački Vrh 26, Radenci.
m250

AVTOPRIKOLICO, novo, nerabljeno, ugodno prodam. Lipovci 81 a, po 15.00.
m240

PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO na olje, 17 000 kal., rezervoar za olje, 1500 l., in kombinirani otroški voziček ter zibelko in stajico prodam. Misja, Pokopališka 2, Gornja Radgona, po 18.00.
m241

POMIVALNI ELEMENT s koritom, nov, pretočni bojler ter prikolico za avto prodam 50 % ceneje. Tel.: 24 063.,
m258

RDEČE VINO in **PUHALNIK** ugodno prodam. Tel.: 33 007.
m259

ŠTEDILNIK za centralno kurjavo prodam. Tel.: 41 937.
m260

ŽAGAN LES, suh, za ostrešje (rušt) prodam. Murska ulica 28, Krog.
m261

VINO, rizling–šipon z analizo, prodam. Tel.: 77 029, po 18.00.
mle

STISKALNICO ZA GROZDJE, sode za vino, kadi ter pohištvo za spalnice in kuhinje prodam. Ciril Metodova 36, Murska Sobota.
m252

OLJNI GORILEC WEISHAUPT WL2 (malo rabljen, kot nov) prodam. Tel.: 82 352.
m4987

ZAMRZOVALNO OMARO, 60 l. in vikend pečico prodam. Tel.: 22 140.
m127

PETSTOPENJSKO ČRPALKO, enofazno, prodam. Anton Benko, Gajševci 6 a, Križevci pri Ljutomeru.
m243

SLAMO v balah, večjo količino, prodam. Partizanska 27, Bakovci. Tel.: 43 010.
m244

HI-FI KOMPONENTE (2-krat dvojni kasetofon, ojačevalec, equilizer, mešalna miza, CD–gramofon, zvočniki) prodam. Puconci 185,po 16 000 ali 21 064, int 208, do 16.00.
mrp

storitve

NAGROBNE sveče izdelujemo, večjo količino dostavimo na dom. Predanovci 12. Tel.: 45 300.
m297

MATEMATIKO IN FIZIKO za srednje šole inštruiram. Št. Kovača 16, Rakičan.
m237

MOBITEL
Rešite svoj problem s telefonijo v 3 do 5 dneh.
Informacije, prodaja, svetovanje.
Ugodni plačilni pogoji, kredit – leasing za pravne in fizične osebe.
Takojšnja dobava. Tel.: 069 26 636 ali mobitel 0609 613 372, neprekinjeno.

EMAJLIRAMO OBRABLJENE KOPALNE KADI v vseh odtenkih (garancija). Tel.: 69 235.
m239

delo

TRI ŠIVILJE s končano triletno ali dvoletno tekstilno šolo zaposlim. Tel.: 76 385, od 15.00 do 20.00.
m242

ŽENSKO za pomoč v gospodinjstvu, ostarelima na kmetiji, iščem. Stanovanje in hrana v hiši. Tel.: 53 113, do nedelje.
m281

SOLIDEN ZAKONSKI PAR, ki ima veselje do zemlje na srednje veliki mehaniziranem posestvu, s preužitkom starejše osebe in dedovanjem, iščemo. Naslov v upravi lista.
m4992

DEKLE z veseljem do dela v gostilni, lahko tudi začetnica, zaposlimo. Gostilna Pri studencu, Nedelica. Tel.: 72 146.
m290

Boleč in žalosten je spomin na 8. julij, ko mineva 10 let, odkar nas je zapustila draga žena, mama in stara mama

Ana Sraka

iz Lipovec

Tiho, žalostno in boleče je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov na tvoje zlato srce in pridne roke. Hvala vsem, ki se ustavite ob njenem grobu, ji prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči, vsi, ki smo te imeli radi

K počitku leglo je telo,
a delo in trpljenje
pozabljeno ne bo.

V SPOMIN

9. julija bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Ivan Kustec

iz Črenšovec

Hvala vsem, ki se ga spominjate ter se z dobro mislijo ustavite ob njegovem grobu, prižigate sveče in prinašate cvetje.

Žalujoči, vsi njegovi

Nihče ne ve, kako boli,
ko se zavemo, da več te ni.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi, komaj 30-letnega moža, očka, sina, brata in zeta

Marjana Žekša

iz Vanča vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste njegov rani grob zasuli s cvetjem, darovali za svete maše, nam pa izrekli sožalje in ga pospremili na njegov novi dom.

Vsi njegovi

Solza kane iz očesa,
vidim tvoj obraz,
odšla si tiho brez slovesa,
mirno spiš in čakaš nas,
imela težko si življenje,
nikoli več ne čaka te trpljenje.

ZAHVALA

V 87. letu je za vedno prenehalo biti srce naši dragi tašči, babici in prababici

Pavli Polanec

iz Vučje Gomile

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pristopili na pomoč, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala g. duhovniku za lep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči, vsi njeni

Solza kane iz očesa,
vidim tvoj obraz,
odšla si tiho brez slovesa,
mirno spiš in čakaš nas,
imela težko si življenje,
nikoli več ne čaka te trpljenje.

ZAHVALA

21. junija smo se zadnjič poslovili od drage mame, stare mame in prababice

Marije Horvat

iz Nedelice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in nas tolažili, darovali vence in cvetje, izrazili sožalje ter darovali za svete maše. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju Infekcijskega oddelka, posebno dr. Jožetu Bedernjaku za ves trud med njeno boleznijo. Prisrčna hvala g. kaplanu in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hčerki Marija in Veronika z družinama

Skrb, delo in veselje,
bilo tvoje je življenje,
nam ostaja zdaj praznina
in velika bolečina.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame in babice

Anice Zupančič

rojene Zadravec, iz Branuslavec

se zahvaljujemo vsem, ki ste ji kakorkoli pomagali v teh zadnjih trenutkih in jo pospremili v tako velikem številu na zadnji počitek, nam pa izrekli sožalje. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: mož Ciril, hčerki Vlasta in Cvetka z družinama in Janko z družino

Zaspala mamica si zlata,
zaprla trudne si oči,
oh, kako je hiša prazna,
ko tebe več med nami ni.

ZAHVALA

V 85. letu nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica

Verona Bežan

roj. Poklič, od Grada

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, botrini in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali in stali ob strani, darovali vence in cvetje, darovali za svete maše in jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred in poslovilne besede, pevcem za odpete žalostinke, dr. Čurčiču in patronažni službi od Grada.

Žalujoči, vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

Emilije Debelak

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in darovano cvetje. Posebej se zahvaljujemo zdravnikom in medicinskemu osebju Internega oddelka bolnice v Rakičanu. Zahvala tudi g. škofu Smeju in čč. duhovščini.

Murska Sobota, 26.6. 1993

Žalujoči: sinova Karel in Mišo Šiftar z družinama

Na polju žitno klasje dozoreva,
v vasici mali hišica sameva,
ni več nasmeha ne pozdrava,
ni več mame ne očeta ljubljenega.
Ob spominu le oko se orosi,
saj dom moj mali prazen je.

V SPOMIN

Kristini in Matiji Gjergjek

iz Nemčavec

Boleč je spomin na 13. maj in 7. julij, ko minevata dve leti žalovanja za drago našo mamo in devet let žalosti za našim dragim očetom. Hvala vsem, ki se ju spominjate in se z dobro mislijo ustavite ob njunem grobu.

Žalujoči sin z družino

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož in oče

Leopold Škrlec

iz Radenec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Prisrčna hvala ZŠAM Gornja Radgona, Čebelarski družini Radenci, g. župniku, pevcem in vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 92. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, tašča, babica in prababica ter sestra

Terezija Kuplen

roj. Donša, iz Ivanec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki ste darovali vence in šopke, za svete maše in jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in g. Dervariču za poslovilne besede.

Žalujoči, vsi njeni

Minilo žalostno je leto,
zapustil dom in svoje drage si,
na tvojem grobu roža le cveti,
ki grenka solza jo rosi.
Kako je prazen dom dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih rok ostaja.

V SPOMIN

13. julija bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož in oče

Alojz Ferko

iz Dolnjih Slaveč 56

Odšel si tja, kjer ni več trpljenja in bolečin. Za njim je ostala velika praznina, v naših srcih velika bolečina. Ostali pa so sledovi tvojih pridnih rok. Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate sveče in se ustavite ob njegovem grobu.

Žalujoči, vsi njegovi

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke stisnil nam,
kruta smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

V 26. letu nas je 11. junija tragično zapustil ljubi sin, brat, vnuk, nečak, bratranec in boter

Jože Rajh

iz Stare Nove vasi

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo osebju Bolnišnice Rakičan, vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence, šopke in za svete maše in ga pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Hvala g. župniku, pevcem za odpete žalostinke, govornikom za ganljive besede, za odigrano Tišino, gasilcem, kolektivu ŠD, firmi Lubi iz Avstrije. Vsem in vsakomur posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: ata, mama, brat Boris, setra Tanja in ostalo sorodstvo

---

Življenje je lepo, dokler ga živiš,
ko te več ni,
pustiš za sabo bolečino v srcih
najdražjih.
Kako boli, boli...

V SPOMIN

Zdi se, kot da bilo je včeraj, a 11. julija bo minilo že 5 let, ko je kruta usoda odtrgala od nas našega ljubega

Branka Nedeljka

iz Stare Nove vasi

Za vsako lepo misel in spomin nanj, za vsak obisk pri njegovem preranem grobu, darovano cvetje in prižgano svečo, iskrena hvala.

Z ljubeznijo in bolečino Tvoji najdražji

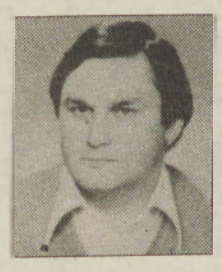

V SPOMIN

8. julija mineva 10 bolečih let, odkar si nas v 24. letu starosti zapustil ljubi mož in očka

Peter Grah

od Grada

Še vedno ne moremo verjeti, da smo te za vedno izgubili in da se nikdar ne vrneš med nas. Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, ga krasite s cvetjem in na njem prižigate sveče.

Žalujoča: žena in sin Tomaž

ZAHVALA

V 80. letu nas je nenadoma zapustila naša draga mama in stara mama

Gizela Cvetko

iz Moravskih Toplic

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in prispevke za humane namene ter nam izrekali sožalje. Prisrčna hvala g. duhovniku za besede slovesa in pevcem žalostink.

Žalujoči, vsi njeni

ZAHVALA

29. junija je umrla medicinska sestra v pokoju

Marija Vinčec–Zverova Micka

iz Ižakovec

Vsem, ki ste ji storili karkoli dobrega, iskrena hvala.

Nečakinja Maruša z Mirom, Nacem in Vero.

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 75. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, tast in pradedek

Alojz Serdt

iz Tišine

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom ter vsem kolektivom, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, sveče in za svete maše. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku za poslovilne besede, gasilcem in za odigrano Tišino. Posebna hvala Dermatološkemu oddelku v Mariboru, Kirurškemu oddelku Rakičan, še posebej gospodu dr. Arpadu Norčiču, osebju reševalne postaje in patronažni službi v Murski Soboti. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči, vsi, ki smo ga imeli radi

Največja bolečina
so lepi spomini.

ZAHVALA

Umrl je moj najdražji mož, oče, dedek in tast

Štefan Šemen

Iskrena hvala vsem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih. Hvala sestri Vidi in gospe Hertlovi za ganljive besede slovesa, gospodu kaplanu in cerkvenemu pevskemu zboru za odpete žalostinke ter gospodu Marušiču za odigrano Tišino. Vsem darovalcem cvetja in vencev ter druge pomoči hvala.

Žalujoči: žena Margita in sin z družino

V SPOMIN

Boleč je spomin na 9. julij 1988, ko nam je neizprosna usoda vzela našo drago

Hedviko Kreft

iz Boračeve

Mineva peto leto, kar te ni več, a v spominih si vedno z nami in v naših srcih boš ostala za vedno. Vsem, ki se je spomnite z dobro mislijo ali postojite ob njenem grobu, iskrena hvala.

Žalujoči, vsi njeni

V SPOMIN

Boleč in žalosten je spomin na 5. julij, ko mineva leto dni, odkar nas je v tragični nesreči zapustil

Drago Luk

iz Murske Sobote

Lilijana in hčerka Sonja

Pes **Brigite Bavčar**, je potrdil, da je njegova gospodarica globalno in preudarno ravnala z denarjem iz občinske blagajne, ki ga je namenila za litopunkturne kipe **Marka Pogačnika** v soboškem parku. Kipi, ki so bili postavljeni, da bi pozdravili park in dvignili talno vodo, v resnici privlačijo vodo. Brigitin pes se je poscal po prvem, ki ga je zagledal. »Credo, quia absurdum est.« (Verujem, ker je absurdno) je izjavil **Švenda–Churchill**.

* * *

Soboški kino prehaja na poletno programsko shemo. Vrteli bodo v glavnem kavbojke. Pred kinom so že postavili steno, ki spominja na kulise za grad duhov na divjem zahodu. Obiskovalce naprošajo, naj konje kljub temu še naprej privezujejo v parku.

* * *

Magister **Benkič–Paracelsus**, ki zahteva razširitev lekarnarskih zmogljivosti na tej strani Mure, je s številkami dokazoval, da se zdravil porabi čedalje več, vendar je pri tem zatajil, da gre predvsem za povečano povpraševanje po tabletah proti glavobolu, ki jih požre kip žene pod prho pri soboški Diani. Revi na glavo nenehno pada curek vode.

* * *

Geza Farkaš–Viaefex Socialisticus bi k svojemu visokemu naslovu, ki pomeni toliko kot »veliki socialistični graditelj cest«, rad dodal še vzdevek **gubernator sobotensis**. Poteguje se za mesto vrhovnega občinskega upravitelja krajevnih skupnosti.

* * *

Če boste v teh dneh videli čuden ekološki pojav, metulja z neprižgano cigareto v kotu ust, se ne vznemirjajte. **Štefan Smej–Metuljček** je začel sanjati, da je **Humprey Bogart**.

* * *

Feriju Hajdinjaku iz Serdice, prestopniku iz stranke SLS v SDSS, se je posrečila trojanska zvijača. Pred tekmo med nogometnima ekipama SLS in SDSS je svoj stotridesetkonjski traktor postavil ob igrišče in ko je ekipa krvi in zemlje **Marjanu Podobniku**, ki se je želel fotografirati, predlagala, naj si sam izbere ozadje, je Podobnik seveda stopil k socialdemokratskemu traktorju. Pivo v njegovih rokah je znamke »jurij težak« iz pivovarne Serdica.

SREČEN NAGRAJENEC, KI BO PREŽIVEL 7 LEPIH POČITNIŠKIH DNI V ZDRAVILIŠČU TERME LENDAVA, JE BRANKO HORVAT, LENDAVSKA 53, 69000 MURSKA SOBOTA.

V nedeljo, 11. 07. 1993, ob 13.00

prireja AMK Sotina državno prvenstvo v

MOTOKROSU

v razredu 80, 125 in 250 ccm. Vabljeni!

Radgonski mehurčki

Ljube moje, pa me je doletela »šiba božja«. Ste opazile kolegice in vi ostali moški svet, da ni bilo v prejšnjem Vestniku mehurčkov? Veste, kaj se mi je zgodilo? Dva dni sem bila zaprta na javnem stranišču v Gornji Radgoni (saj veste, kje je to!). Pravim vam, to je bila zarota; proti meni, ubogi Radgonski klepetulji!

Meni v Radgoni (pa niso časopisi nič pisali)! Del naše vlade s predsednikom na čelu in nekimi levo–desnimi sodelavci pa ti zavirajo v mali vasici Grabonoš. To ti je hec!

Dobro so ti Grabonošni kmetje podkurili »gospodi« iz Radgone in Murske Sobote, ki jim hoče poriniti smeti pod nos. Upam, da bodo ti nočni podpisi in »štempli« držali. Ubogi predsednik vlade, kaj vse mora doživljati. Pa kaj ga še čaka! Danes na skupščini bo zopet vroče! (Upam, da bo sklepčna, ti hudiči eni se kar zabavajo in hodijo na seje!) Poslanci so baje dobili kar zajeten paket informacij o Herzog gradu (nekdanji radgonski grad). So pa moja »uha« slišala, da je gospod Herzog poslal »grozeče« pismo naši vladi. Tako se dela na kapitalističnem zahodu! Take levitve je napel nekaterim, da me je kar s..t stisnilo (in potem sem bila malo zaprta!). Baje po gradu hodijo še nekateri obrtniki in podjetniki. Kasira od njih pa naša občina. In veste, kaj je še napisal? Da bo on (g. Herzog) naredil red v občini, če ga oni sami niso sposobni narediti reda s tistimi, ki preveč sprašujejo in gnjavijo. Ni kaj, fejst poba, ta Milanček! Ja, župana (baza imunitete!) pa bodo poslanci obdelali. Dobro bi bilo, da bi se umaknil? Jaz bi se.

Moja dva kolega sta obdelala stvar glede ceste, pa prehodov, pa nekih divjih tabel ob cesti, pa nič! Sezona je tu (turistična mislim), v Radgoni pa še vedno ni semaforjev, ni prehodov za pešce (pa je bilo baje vse dogovorjeno!). Hudiča, več nobenemu ne zaupam!

Poglejte naša občina nima več občinskega praznika. 15. oktober smo na tiho pokopali. Predlog 3. julij ni šel skozi. Čujem o dnevu prve trgatve, pa o svetem Martinu. Nič od tega ni dobro! Jaz, Radgonska klepetulja, predlagam 29. junij za praznik občine Gornja Radgona – spomin na dan, ko je bilo nekaj slavnih mož pet ur zaprtih v Grabonošu! Če pride do spremembe in delitve na male občine, pa naj bo Grabonoš mesto tromeje med občino Radgona, Radenci in Videm.

Sama vas pa svobodono ozemlje brez javnega smetišča! Prijateljice moje, upam, da me boste podprle! Pišite na Vestnik! Predlagajte še druge dneve za občinski praznik. Najizvirnejši predlog bo nagrajen s steklenico Herzogove »Agate«.

Pa lepo pozdravljeni. Zopet me zvija. Komaj čakam sejo skupščine.

Vaša vdana Radgonska klepetulja

Lendavski *pereci*

Zgodovino se ponavlja: leta 1517 je Martin Luther pribil na vrata wittemberške cerkve letak, na katerem je zapisal 95 grehov, ki jih je delala tedanja cerkev, na primer prodajo odpustkov za zveličanje. Zdaj, leta 1993, smo imeli priložnost prebrati letak, ki ga je na drevo ob cerkvi sv. Katarine v Lendavi pribil duhovnik Tomaž. Ne, ne gre za reformatorsko vsebino, ampak neke vrste poslovilno pismo, v katerem se je vernikom zahvalil za vse, kar so dobrega storili zanj, hkrati pa jim je sporočil, da odhaja v župnijo Marije vnebovzete, ki pa je dobro znana tudi kot Marija pod logom.

Ljudje, ki so prišli od svete maše, ki jo je daroval župnik Jože, so se začeli zgrinjati okrog omenjenega pisnega sporočila. Med njimi je bil tudi moj sorodnik Geza. Prišel mi je povedat, kaj se je dogajalo. Verniki so se zgražali, zakaj župnik oziroma plebanoš ni dovolil svojemu duhovnemu sobratu, da bi se od svojih ovčic poslovil z izgovorjeno besedo v cerkvi. Morda zato ne, ker ga je ljudstvo vzljubilo. Najbrž tudi zato, ker mu je uspelo uiti vpoklicu v srbsko vojsko (na fronto). Znano je, da so vojvodinski Madžari na nenehnem udaru, še posebej pa katoliška duhovščina. Tomaž je našel zatočišče v Lendavi, verniki so ga sprejeli za svojega, saj se jim je posvečal »z dušo in telesom«. To je sicer logično, saj je to vse, kar je imel. Drugače je z domačim plebanošem, ki ima druge obveznosti. Ni bilo malo vernic, ki so se ob branju pisnega sporočila (raz)jokale. Tako je to, ko se v nekoga zaljubiš!

V Veliki Polani ljubezni tudi ne manjka, včasih pa se zgodi, da presahne. Tudi vaška idilika ni več taka, kot sem jo videval, ko sem se vozil iz Lendave v Kranjčevo Poljano. Pri prvi hiši namreč ni več lesene ograje, znotraj katere so se podili Marjanovi konjički. Tudi štirinožcev več ne videvam. Zaskrbljen za usodo napovedanih avgustovskih konjskih dirk v tem kraju sem pri Lajčiju povprašal, kaj se je zgodilo. »Mar res ne veš ali pa se delaš neumnega?« me je ošvrknil. Pojasnil sem, da ne vem, pa tudi nerad se nočem delati, saj mi že zdaj žena pravi, da nisem pri pravi, ko pa se v Perecih tako izpostavljam. »Lastnik zemljišča, ki ga je imel konjerejec v najemu, se je spravil s sekiro nad ograjo, ker menda ni dobival najemnine v obljubljenih markah.«

Škoda, da se je končalo tako, saj zdaj ne bom imel več priložnosti za lep pogled na konjičke in vitke jahalke, ampak se mi bodo oči »sprehajale« po razdejani ograji, nekoliko dalje v vasi pa na neurejenih dvoriščih.

V četrtek, ko sem vzel v roke Vestnik, sem prebral osmrtnice, nato kroniko in kmalu zatem zagledal reportažo o srečanju s fantom, ki si preko časopisa išče novo družico. Prav radoveden sem, ali se bo katera izmed vdov, ki jih je v moji občini izredno veliko, oglasila. Če se ne bo zgodilo tako, potem bom kar verjel dami, ki pravi, da se ne bo nikoli več poročila, saj je šele zdaj, ko nima več moža, zaživela polno življenje. Dokler je živela v dvoje, je morala samo delati, mož, jo je večkrat premlatil... Zdaj pa je svobodna kot ptičica na veji, naokrog hodi brez nedrčka in skozi prozorno bluzo se vidijo bujni joški. Razumljivo, da tako izziva ne le starejše, ampak tudi mlajše. Še nekaj takih (p)tičk bi lahko »predstavil«, a bodi za dovolj, sicer bi moja stara zvedela, da se zanimam ne le za eno, ampak še katero drugo, potem pa bi spet dobil »tenjer« (kroznik) v glavo.

NACI

En TOTI in TOTA iz Lotmerka

V minulih vročih dneh je tudi **TOTO** oblivala pasja *hica*. Ko ni mogla več vzdržati v senci pod domačo jablano, kjer se najraje zadržuje v *totih cajtih*, si je dejala, da se bo malo osvežila v *lotmerškem* bazenu. Kaj zato, če ni več rosno mlada, saj ima *scela* kopalke.

Rečeno – storjeno. Ker je bila sobota, je morala plačati 200 tolarjev, četudi je prišla tja malo pred 4. uro popoldne. Stisnila je zobe in plačala, potem pa brž v vodo. Sprva se ji je zdela mrzla, čez čas pa je kar lepo uživala. Še bi ostala notri, če je ne bi začelo preveč *tiščati* tam okrog ščegetavke. Morala je torej tja, kamor hodi še cesarica peš. Potem se je vlegla v senco in opazovala postavne mladeniče, ki so igrali odbojko. Na tihem si je želela, če bi bil eden njen. Potem so nenadoma vsi stekli proti bazenu in poskakali v vodo, da so si oprali s sebe *švic* in umazanijo.

Kaj takega ni pričakovala. V vodo je ni več mikalo, ampak je še naprej ležala v senci. Čudila se je, kako to, da nihče ne gre tja, kamor je morala ona prej.

Mogoče pa lepo spuščajo (lulajo) v vodo. Čez čas je zadremala, nenadoma pa je zaslišala močno brnenje. Mislila je, da je to morda znak, da je treba zapustiti bazen. Ko pa si je pomela oči, je zagledala velik oblak prahu, ki se je valil s ceste ob bazenu naravnost proti njej. Vse skupaj pa je bila posledica divje vožnje nekega mladeniča v črni mazdi z registrsko oznako modre barve **LB 5 GZI 93**. Šlo je torej za avto registriran v Lipnici v Avstriji, ki ga je želel lastnik ali pa kak očkov sinček pokazati vsem drugim. Če bi se vozil počasneje, ga namreč ne bi skoraj nihče opazil. Kasneje, ko se je vozil po brezprašnih *lotmerških* ulicah, pa je zbujal pozornost s *hupanjem*. **TOTA** pa najbrž ne bo šla več na bazen, tako jo je vse skupaj razjezilo.

FOTO: NATAŠA JUHNOV

Cene sadja in zelenjave

	Tržnica Murska Sobota	Osrednja ljublj. tržnica	Zelenjava Pomurka
Jabolka	80,00		100,00
Marelice	200,00	200,00	150,00
Breskve	180,00	80,00	150,00
Pomaranče	80,00	100,00	95,00
Limone	110,00	100,00	120,00
Banane	120,00	120,00	120,00
Hruške	150,00	160,00	150,00
Mlad krompir	100,00	100,00	80,00
Solata	120,00	100,00	120,00
Mlada čebula	120,00	150,00	120,00
Česen	500,00	500,00	480,00
Korenje	150,00	50,00	130,00
Cvetača		250,00	230,00
Paradižnik	150,00	150,00	160,00
Paprika	250,00	230,00	240,00
Jajca	10,00	8,00	8,00
Orehova jedrca	850,00		1000,00

Cene rabljenih avtomobilov

Na sejem rabljenih avtomobilov v Murski Soboti so prodajalci pripeljali 47 vozil, prodali pa le 3.

Znamka avtomobila	letnik	prevož. km	cena
Golf D	1987	62.000	12.500 DEM
Golf JX	1990	59.000	15.500 DEM
Golf JL	1979	116.000	3.000 DEM
Škoda 105 L	1985	74.000	2.000 DEM
Zastava 101	1988	51.000	4.500 DEM
BMW 316	1985	91.000	12.500 DEM
Visa Oicit	1991	14.000	4.600 DEM
Mercedes 280 E	1978	151.000	9.300 DEM
R 4 GTL	1990	49.000	5.000 DEM
Jugo 45	1988	44.000	3.600 DEM
Lada Samara	1990	60.000	7.000 DEM
Lada 1300	1985	69.000	2.300 DEM
Opel Kadett 1.3	1974	116.000	2.600 DEM
Citroen AX	1989	33.000	10.500 DEM

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

Vaša domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke 6. julija 1993, tečaji veljajo od 7. 7. 1993 od 00.00.

Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 6. julija 1993 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	995,4673	970,00	1.000,00
Francija	100	2.070,6784	1.993,00	2.092,60
Nemčija	100	7.007,3720	6.950,00	7.150,00
Italija	100	7,7361	7,40	7,80
Švica	100	7.856,6655	7.560,00	7.975,00
ZDA	1	118,9852	114,50	120,80

OBRESTNE MERE ZA TOLARSKE VLOGE
od 1. julija dalje
Revalorizacijska stopnja za mesec julij: R=1.5%

	OBR. MERA	MESEČNA	LETNA
Hranilne vloge	60% OD R	0,90%	11,13%
Tekoči in žiro računi	50% OD R	0,75%	9,23%
Tolarska varčevalna knjižica	R+3%	1,76%	22,74%
Dovoljena prekoračitev na TR	R+20%	3,08%	42,99%
Nedovoljena prekoračitev na TR	R+40%	4,44%	68,82%

VEZAVA

Depoziti od 10 do 19 dni	R+1%	1,59%	20,38%
Depoziti od 20 do 30 dni	R+2%	1,67%	21,54%
minimalni znesek vezave: 30.000,00 SIT			
Depoziti od 31 do 90 dni:			
do 50,000 SIT	R+6%	2,00%	26,31%
nad 50.000 SIT	R+8%	2,17%	28,69%
nad 100.000 SIT	R+8,5%	2,21%	29,29%
Depoziti nad 1 mesec	R+3%	1,76%	22,74%
Depoziti nad 3 mesece:			
do 50,000 SIT	R+6%	2,00%	26,31%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+8,5%	2,21%	29,29%
nad 100.000 SIT	R+9%	2,25%	29,88%
Depoziti nad 4 mesece:			
do 50,000 SIT	R+7,5%	2,13%	28,10%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+9%	2,25%	29,88%
nad 100.000 SIT	R+9,5%	2,29%	30,48%
Depoziti nad 5 mesecev:			
do 100.000 SIT	R+9%	2,25%	29,88%
nad 100.000 SIT	R+9,5%	2,29%	30,48%
Depoziti nad 6 mesecev:			
do 50,000 SIT	R+8%	2,17%	28,69%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+10%	2,32%	31,06%
nad 100.000 SIT	R+10,5%	2,36%	31,67%
Depoziti nad 12 mesecev	R+11%	2,40%	32,27%
Depoziti nad 24 mesecev	R+11,5%	2,44%	32,86%
Depoziti nad 36 mesecev	R+12%	2,48%	33,46%